

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ

СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ
ДОКТОРСКИХ АКАДЕМСКИХ СТУДИЈА
ПРАВО

КЊИГА ПРЕДМЕТА

Београд

2019

Методи научноистраживачког рада и вештине
Наставници: проф. др Ђорђе Игњатовић, проф. др Саша Б. Бован, проф. др Миодраг Јовановић, проф. др Горан Дајовић
Статус предмета: обавезан за све уже научне области.
Број ЕСПБ: 10
Услов: није предвиђен
Циљ предмета Основни циљ курса је да докторандима пружи знања и вештине које су им неопходне за успешну израду докторске дисертације. У том смислу, полазници курса се упознају с општим епистемолошким карактеристикама правничког знања (и карактеристикама правне науке или доктрине помоћу које се то знање најчешће акумулира), с одликама предмета истраживања правне науке и сродних правних дисциплина, с методама правног истраживања и најзад с методиком израде научних радова у области правне науке и сродних дисциплина. Овако постављен циљ је тим значајнији, будући да се, када је реч о изради правноистраживачких текстова претходне школске обавезе доктораната своде на мастер рад обима до педесетак страна. Курс стога иде за тим да се докторандима надомести недостатак искуства у правним истраживањима и у формулисању резултата тих истраживања у виду кохерентног и квалитетног научног текста.
Исход предмета Овај наставни програм настао је из потребе продубљеног проучавања епистемолошких, методолошких и техничких питања правнонаучног истраживања. Програм је подељен на неколико целина од којих је прва посвећена природи правне науке (доктрине), природи других правних дисциплина и њиховом међусобном односу. Друга целина односи се на предмет и циљ правног истраживања. Свака наука има свој предмет и циљ и то је (пored метода) оно што је чини специфичном у односу на друге научне дисциплине. Осим тога, пошто специфичност начина (метода) истраживања права проистиче из специфичности њеног предмета и циља, то је излагање о предмету и циљу претходно у односу на излагање о методу, којем је посвећена трећа целина и посебна и највећа пажња у оквиру курса. У оквиру ње, након разматрања уобичајених метода истраживања права, посебно се објашњава разлика у расуђивању и сазнавању права између правника практичара и правника научника, јер су и методи сазнавања и методи примене права донекле различити. Наредна целина природно се надовезује на претходну, обухватајући излагање о концептима (појмовима) и теоријама као „производима“ правнонаучног истраживања. Најзад, последња област се односи на традиционална питања научне методике, то јест умећа писања правнонаучних текстова.
Садржај предмета <u>1. О науци и научном истраживању уопште</u> 1.1 Појам науке 1.2. О истраживању права и правној науци (доктрини) 1.3. Дисциплине правног истраживања - однос правне науке (доктрине) с другим правним дисциплинама (филозофијом права, социологијом права, правном историјом итд.) <u>2 Предмет и циљ правног истраживања</u> 2.1. Специфичност права као предмета правног истраживања 2.2. Циљ правног истраживања – објашњење и разумевање права као значајног феномена људске праксе (однос објашњења и разумевања у правној науци) <u>3. Методи правног истраживања</u> 4.1. О методима уопште 4.2. Логика и правно истраживање 4.3. Емпиријски метод 4.4 Концептуална анализа 4.5. Нормативни метод 4.6. Остали методи 4.7. Однос метода сазнавања права и метода тумачења права <u>5. Концепти и теорије као резултати правне науке</u> 5.1. О концептима 5.2. О теоретисању и теоријама <u>6. Методика израде научног и стручног рада</u> 6.1. Коришћење литературе 6.2. Цитирање

6.3. Презентација		
6.4. Научни и стручни рад		
Препоручена литература Обавезна: *Хрестоматија – текстови: Н. Висковић, <i>Основе методологије права</i> , Сплит, 1980 (у изводима); Р. Лукић, <i>Методи изучавања права</i> , <i>Анали ПФ</i> , 1965, стр. 32-45.; Г. Дајовић, <i>Оглед о метајуриспруденцији</i> (главе 3, 4 и 7), Београд, 2015.; М. Van Hoeske, <i>Legal Doctrine: Which Method(s) for What Kind of Discipline?</i> , у: <i>Methodologies of Legal Research</i> , Oxford and Portland, 2011, str. 1-18 ; *Ђ.Игњатовић, <i>Методологија истраживања криминалитета</i> , Београд 2009; Ф. Бидлински, <i>Правна методологија</i> , Подгорица, 2011. Допунска: R. Alexy, <i>The Nature of Legal Philosophy</i> , у: S. Coyle и G. Pavlakos (eds.) <i>Jurisprudence or Legal Science? A debate about the nature of Legal Theory</i> , Oxford and Portland, 2005, str. 51-62.; Ли Куба - Џон Кокинг, <i>Методологија израде научног текста: Како се пише у друштвеним наукама</i> , Подгорица 2003; Мидхат Шамић, <i>Како настаје научно дело: Увођење у методологију и технику научноистраживачког рада</i> , Сарајево 1972; Џон Дјуи, <i>Логика - теорија истраживања</i> , Београд 1962; Морис Коен- Ернест Нејгел, <i>Увод у логику и научни метод</i> , Београд 1982.		
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
Методе извођења наставе: предавања, консултације		
Оцена знања (максимални број поена 100) Активности у току семестра: 30 поена Усмени испит: 70 поена		

Међународно јавно право
Наставник или наставници: проф. др Бојан Милисављевић, проф. др Ивана Крстић, проф. др Александар Гајић, проф. др Бојана Чучковић
Статус предмета: изборни – обавезан за Међународноправну ужу научну област.
Број ЕСПБ: 10
Услов: није предвиђен
Циљ предмета: Циљ предмета је да кандидат прошири и продуби знање из области међународног јавног права.
Исход предмета Стицање знања и вештине која кандидату омогућава да самостално критички разматра широк круг питања међународног права и да самостално предузима оригинално истраживање.
Садржај предмета Предмет изучавања су актуелна питања међународног јавног права, посебно у следећим подручјима: Доктрина и развој међународног јавног права; Однос међународног и унутрашњег права; Формални извори и кодификација међународног права; Начела међународног права; Субјекти међународног права и друге јединке од међународног интереса; Настанак и признање држава, основна права и обавезе држава, надлежност држава; Међународна одговорност држава и одговорност међународних организација; Сукцесија држава; Органи за одржавање међународних односа; Мултилатерална дипломатија; Међународноправна заштита људских права; Индивидуална кривична одговорност по међународном праву; Међународно кривично правосуђе; Државна територија, међународне реке, поморска област, ваздушна област, интернационализоване територије; Међународноправна заштита животне средине; Међународно уговорно право; Мирно решавање међународних спорова; Агресија, начело интервенције, право на самоодбрану; Право оружаних сукоба (ратно право); Међународно правосуђе – надлежност и поступак, Међународни суд правде, Стални арбитражни суд, Европски суд за људска права.

Препоручена литература

Крећа, М., *Међународно јавно право*, Београд, 2012; Аврамов, С., Крећа, М., *Међународно јавно право*, Београд, 2007; Крећа, М., Пауновић, М., *Практикум за Међународно јавно право*, Досије, 2002; Бартош, М., *Међународно јавно право I, II и III*, Београд, 1954-6; Етински, Р., *Међународно јавно право*, Службени гласник, Београд, 2011; Brownlie, I., *Principles of Public International Law*. Clarendon Press, Oxford, 2008; Shaw, M., *International Law*, Cambridge, 2007; Cassese, A., *International Law*, Oxford University Press, 2005; Starke, *Introduction to International Law*, London, 1998; Evans, M., (ed.), *International Law*, Oxford, 2003; Kerbrat, Y., Dupuy, P.-M., *Droit international public*, Dalloz, Paris, 2010; Pellet, A., Dailler, P., *Droit international public*, L.G.D.J., Paris, 2009; J. Combacau. S. Sur, *Droit international public*, Montchrestien, 2006; A. Verdross, *Die Quellen des universellen Völkerrechts, Eine Einführung*, Rombach & Co. GmbH Freiburg 1973; W. Graf Vitzthum, *Volkerrecht*, 2010; *Международное право*, редактори Колосов и Кривчикова, Московский государственный институт международных отношений (Университет) МИД РФ, Москва, 2005; *Международное публичное право* – учебник, редактор К. А. Бекяшев, Московская государственная юридическая академия, Москва, 2005; Collier, Lowe, *The Settlement of Disputes in International Law – Institutions and Procedures*, Oxford, 2000; Rosenne, S., *The Law and Practice of the International Court, I, II, III*, The Hague/Boston/London, 1997; Evans, M., (ed.), *International Law*, Oxford, 2003; Крећа, М., *Jus cogens у међународном јавном праву*, Београд, 1977; Крећа, М., *Уговорна способност држава у међународном праву са посебним освртом на федеративне државе*, Београд, 1988.

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
-----------------------------	-----------------------	--------------------

Методе извођења наставе: предавања, консултације		
--	--	--

Оцена знања (максимални број поена 100)		
---	--	--

Активности у току семестра: 30 поена		
--------------------------------------	--	--

Усмени испит: 70 поена		
------------------------	--	--

Право европских интеграција

Наставник или наставници: проф. др Бранко Ракић, проф. др Александар Гајић, проф. др Маја Лукић Радовић и доц. др Милош Јовановић

Статус предмета: изборни – обавезан за Међународноправну ужу научну област.

Број ЕСПБ: 10

Услов: није предвиђен

Циљ предмета

Циљ предмета је да кандидат прошири и продуби своје знање из области права Европске уније и европских интеграција.
--

Исход предмета

Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине која му омогућава да самостално критички разматра широк круг питања европског права и да самостално предузима оригинално истраживање.
--

Садржај предмета

Садржина предмета је концентрисана на актуелна питања права европских интеграција, и посебно, на најактуелнија питања права Европске уније у оквиру следећих тематских јединица: Настанак и развитак европског права; Теорије о европској интеграцији; Састав, циљеви, задаци Европске уније; Правна природа и субјективитет ЕУ; Право грађанства Европске уније; Заштита људских права у Европској унији; Институције Европске уније; Европска унија према предлогу Устава за Европу, Европска унија према Уговору из Лисабона; Надлежности Европске уније; Извори права Европске уније; Стварање права Европске уније; Извршење права Европске уније; Систем заштите права Европске уније; Судска контрола органа ЕУ; Буџет и финансије ЕУ; Однос права Европске уније према праву држава чланица и појединцима; Материјално право и заједничке политике ЕУ; Државе чланице Европске уније и проширење ЕУ; Политика придруживања и сарадње; Оснивање, организација и делатност Савета Европе, НАТО-а, Организације за безбедност и сарадњу у Европи, Западноевропске уније, Организације за економски сарадњу и развој и других европских организација; Међународноправни односи између европских организација и европских организација са универзалним и неевропским међународним организацијама.
--

Препоручена литература:

Кошутић, Б., <i>Основи права Европске уније</i> , Београд 2010; Ракић, Б., <i>За Европу је потребно време</i> , Београд, 2009; Ракић, Б., <i>Остваривање мира преко међународног организовања и интегрисања држава</i> , Београд, 2009; Craig, P., De Burca G., <i>EU Law, Text, Cases and Materials</i> , 5th edn, OUP, Oxford-New York 2011; Craig, P., De Burca, G., <i>The Evolution of EU Law</i> , OUP, Oxford - New York 2011; Schütze, R., <i>European Constitutional</i>

Law, CUP, Cambridge - New York 2012; Hartley, T., *The Foundations of European Union Law*, 7th edn, OUP, Oxford 2010; Craig, P., *The Lisbon Treaty, Law, Politics and Treaty Reform*, OUP, Oxford - New York 2010; Piris, J.-C., *A Legal and Political Analysis*, CUP, Cambridge - New York 2010; Horspool, M., Humphreys, M., *European Union Law*, 7th edn, OUP, Oxford 2010; Dougan et al., Wyatt & Dashwood's *European Union Law*, 6th edn, Sweet & Maxwell, London 2011; Sauron, J.-L. et al. (eds.), *Comprendre l'Union européenne, La documentation Française*, 2011; Wathélet, M., Wildemeersch, J., *Contentieux européen*, Larcier, Bruxelles 2010; Jacqué, J. P., *Droit institutionnel de l'Union européenne*, Dalloz, Paris 2010; Clergerie J.-L., Gruber A., Rambaud, P., *L'Union européenne*, Dalloz, 2008; Druesne, G., *Droit de l'Union européenne et politiques communautaire*, 8e édition, PUF 2006; Isaac, G., Blanquet, M., *Droit general de l'Union européenne*, Dalloz, 2006; Rideau, J., *Droit institutionnel de l'Union et des Communautés européennes*, Paris, L.G.D.J. 2006.

Б. Ракић, *Европски суд правде и санкције према Србији*, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд, 2015; Б. Ракић, "О смислу 'сарадње' или 'дијалога' између Суда правде ЕУ и судова држава чланица", *Анали Правног факултета у Београду*, 2/2014, стр. 69-91; Б. Ракић, М. Вучић, *Недогматски о европској интеграцији*, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд, 2014.;

D. Chalmers, G. Davies, G. Monti, *European Union Law*, Third Edition, Cambridge University Press, Cambridge, 2015; P. Craig, G. De Burca, *EU Law, text, cases, materials*, Oxford University Press, 2015; G. Isaac, M. Blanquet, *Droit general de l'Union européenne*, Dalloz, 2006; Rideau, *Droit institutionnel de l'Union et des Communautés européennes*, Paris, L.G.D.J., 2006; J.-L. Clergerie, Gruber, P. Rambaud, *L'Union européenne*, Dalloz, 2008; J. P., Jacqué, *Droit institutionnel de l'Union européenne*, Dalloz, 2009; T. C. Hartley, *The foundations of European Community law*, Oxford University Press, Eighth Edition, Oxford, 2014; Б. Кошутин, *Основи права Европске уније*, Београд, 2009;

Препоручени стручни часописи:

Common Market Law Review, European Law Review, European Competition Law Review, International & Comparative Law Quarterly, European Journal of International Law, Journal of Common Market Studies, Legal Issues of European Integration, Yearbook of European Law, Annuaire de droit européen, Cahier de droit européen, Revue des affaires européennes, Revue du droit de l'Union européenne, Revue trimestrielle de droit européen, Europarecht, Il Diritto dell'Unione Europea, Rivista de diritto europeo, Noticias de la Union europea, Revista de Derecho comunitario Europeo.

Интернет извори: <http://europa.eu>; EUR-Lex, <http://euobserver.com>

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
Методе извођења наставе: предавања, консултације		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

Међународно право људских права
Наставници: проф. др Ивана Крстић, проф. др Бојана Чучковић
Статус предмета: изборни – обавезан за Међународноправну ужу научну област.
Број ЕСПБ: 10
Услов: није предвиђен
Циљ предмета Продубљивање и проширивање знања и разумевање процеса настанка, развоја и успостављање основних начела и циљева пре свега међународног права којима је регулисана област људских права. Анализирање општих концептуалних основа доктрине и праксе људских права и повезивање са теоријским, међународноправним, законским решењима и неким специфичностима људских права. Изучавање природе права, правне доктрине и основних идеја, принципа и установа (међународног права) људских права. Продубљено истраживање улоге законодавства у развоју људских права. Истраживању везе унутрашњег права и међународног права у вези са људским правима. Сагледавању утицаја других фактора на право људских права.
Исход предмета Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине која му омогућава да самостално критички разматра међународноправну проблематику људских права и да самостално предузима оригинално истраживање.
Садржај предмета: Појам и природа људских права; Развој идеје људских права; Класификација основних људских права и слобода; Извори међународног права људских права; Имплементација норми међународног права о

људским правима; Надзор међународних организација над поштовањем људских права; Кажњавање за кршење људских права; Основна начела под којима се уживају људска права; Међународноправна заштита појединих људских права (грађанских, политичких, економских, социјалних и културних права, колективних права, права мањина и права домородачких народа); Заштита људских права у посебним околностима и ванредним приликама.		
Препоручена литература Обавезна: Пауновић, М./ Кривокапић, Б./ Крстић, И., Међународна људска права, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд, 2010; ; Д. Поповић, Европско право људских права, Службени гласник, 2012; Бургентал, Т., Међународна људска права у сажетом облику, Београд, 1997; Ван Дијк и Ван Хоф, Теорија и пракса Европске конвенције о људским правима, Сарајево, 2001. Једно дело на неком од признатих светских језика: Dinah Shelton, Remedies in International Human Rights Law, Oxford, 2006; Christian Tomuschat, <i>Human Rights: between Idealism and Realism</i> , Oxford, 2006; Moeckli, S. Shah, S. Sivakumaran, <i>International Human Rights Law</i> , Oxford University Press, 2010; J. Rehman, <i>International Human Rights Law</i> , Pearson, 2 nd ed., 2010; W. Kalin, J. Kunzli, <i>The Law of International Human Rights Protection</i> , Oxford University Press, 2010. Допунска: Ван Дијк и Ван Хоф, <i>Теорија и пракса Европске конвенције о људским правима</i> , Сарајево, 2001; Steiner, H.J., "International Protection of Human Rights", in Evans, M., (ed.), <i>International Law</i> , Oxford, 2003, str. 757-787; Пауновић, С. Царић, <i>Европски суд за људска права – Основна начела и ток поступка</i> , Службени гласник, 2007.		
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
Методе извођења наставе: предавања, консултације		
Оцена знања (максимални број поена 100) Активности у току семестра: 30 поена Усмени испит: 70 поена		

Међународно хуманитарно право
Наставници: проф. др Ивана Крстић, проф. др Бојан Милисављевић
Статус предмета: изборни за Међународноправну ужу научну област
Број ЕСПБ: 10
Услов: није предвиђен
Циљ предмета Основни циљ предмета је следећи: стицање правничких знања и разумевање међународно-правних норми из области међународног хуманитарног права и основа међународног права оружаних сукоба као шире области у коју улази и међународно хуманитарно право, упознавање са еволуцијом овог права, веза између међународних норми које регулишу ову област и унутрашњих правних норми и њихово усаглашавање, упознавање са природом хуманитарног права и основним правцима развоја правне доктрине, овладавање са правном терминологијом ове гране права, развијање способности за разумевање разлика између унутрашњих и међународних правних норми ове гране права и сагледавање утицаја других фактора који утичу на међународно хуманитарно право, сагледавање санкција и развоја норми које треба да санкционишу повреде хуманитарног права, оспособљавање за коришћење метода примењеног у овој грани права.
Исход предмета Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине која му омогућава да самостално критички разматра проблематику међународног хуманитарног права и да самостално предузима оригинално истраживање.
Садржај предмета I Појам и предмет међународног права оружаних сукоба и међународног хуманитарног права (4 часа, 1. недеља); II Однос међународног хуманитарног права, међународног права оружаних сукоба (међународног ратног права) и људских права (4, часа, 2. недеља); III Еволуција развоја међународног права оружаних сукоба (8 часова, 4. и 5. недеља); IV Извори међународног права оружаних сукоба (4 часа, 3. недеља); V Међународно право оружаних сукоба и међународног хуманитарно право после Другог светског рата и доношења повеље ОУН (4 часа, 6. недеља); VI Правила која регулишу средства и начине вођења оружане борбе (12 часова, 7, 8. и 9. недеља); VII Правила о заштити лица у оружаним сукобима (12 часова, 10, 11. и 12. недеља); VIII Заштита објеката и простора у оружаним сукобима; IX Међународно право и тероризам (2 часа, 13. недеља); X Поштовање међународног хуманитарног права и одговорност за повреде (6 часова, 13. и

14. недеља).		
Препоручена литература		
Обавезна:		
Јончић, В., <i>Међународно хуманитарно право</i> , Правни факултет, Београд, 2010.		
Допунска:		
Christine Gray, <i>International Law and the Use of Force</i> , Foundations of Public Internatioanl Law, Oxford, 2005; Pictet, J.S., <i>Commentar of Geneva Conventions (I-IV)</i> , Geneva; Theodor Meron, <i>War Crimes Law Comes of Age</i> , Oxford Univerity Press, Inc., New York; В., Јончић, <i>Ратни заробљеници- Међународноправни статус</i> , ВИЗ, Београд, 2002; Г., Перзић, Г., <i>Међународно ратно право</i> , Београд,1988; В., Јончић, <i>Међународноправни статус учесник аоружаних сукоба</i> , Правни факултет Универзитета у Београду, Београд, 2012; В. Јончић, <i>Трећа женевска конвенција . Практична примена и утицај на протоколе I и II</i> , Правни факултет и Досије, Београд, 2004; Вучинић, З., <i>Међународно ратно и хуманитарно право</i> , Службени гласник, Београд, 2006; <i>Извори међународног хуманитарног права</i> , Југословенски црвени крст, Београд, 2003.		
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
Методe извођења наставе: предавања, консултације		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит:70 поена		

<i>Дипломатско и конзуларно право</i>		
Наставник или наставници: проф. др Бојан Милисављевић		
Статус предмета: изборни за Међународноправну ужу научну област		
Број ЕСПБ: 10		
Услов: није предвиђен		
Циљ предмета		
Циљ предмета је да кандидат прошири и продуби знање из области дипломатског и козуларног права.		
Исход предмета		
Стицање знања и вештине која кандидату омогућава да самостално критички разматра широк круг дипломатског права и да самостално предузима оригинално истраживање.		
Садржај предмета		
Предмет изучавања су актуелна питања дипломатског и конзуларног права, посебно у следећим подручјима: Историја дипломатије; Развој дипломатског права; Теорије међународног права; Међународна пракса; Решења утврђена конвенцијама; Формална ограничења вршења уговорне способности по међународном праву; Унутрашњи органи државе са правом представљања; Спољашњи органи представљања државе на билателарној равни; Дипломатски представници; Успостављање дипломатских односа, састав мисије, остало особље; Функције дипломатских представника; Статус дипломатског представништва; Личне привилегије и имунитети дипломатских представника; Правни основ привилегија и имунитета; Престанак дипломатске мисије; Специјалне мисије; Конзули, историјски развој; Појам и врсте конзула; Конзуларне функције; Привилегије и имунитети конзула и конзулата; Разлика између дипломатске и конзуларне службе; Спољашњи органи представљања државе на мултилателарној равни; Конвенција о представљању држава у међународним организацијама универзалног карактера; Сталне мисије при међународним организацијама; Представљање држава путем органа других држава; Органи државе у материји међународно правне одговорности државе; Службеници међународних организација; Привилегије и имунитети организације и њених службеника; Привилегије и имунитети Уједињених нација; Експерти Уједињених нација.		
Препоручена литература:		
Крећа, М, <i>Међународно право представљања (Дипломатско и конзуларно право)</i> , Правни факултет, Центар за издаваштво и информисање, Београд, 2012; М. Митић, С. Ђорђевић, <i>Дипломатско и конуларно право</i> , Правни факултет, 2010;С. Ђера Поповић, <i>Дипломатски практикум</i> , 2004; М. Mitić, <i>Diplomatija</i> , Beograd, 1999; В. Milisavljević, <i>Diplomska zaštita</i> , Pravni fakultet Univerziteta u Beogradu, 2012. На енглеском језику: В. Sen, <i>A Diplomat's Handbook of International Law and Practice</i> , Third Revised Edition, Martinius Nijhoff Publishers, 1988; Е. Denza, <i>Diplomatic Law: Commetary on the Vienna Convention on Diplomatic Relations</i> , 2008; R. P. Barston, <i>Modern Diplomacy</i> , 2006; Amerasinghe, C. F., <i>Diplomatic Protection</i> , Oxford University Press, 2008; G. R. Berridge, <i>Diplomacy, Theory and Practice</i> , London, 1995; Peter Marshal, <i>Positive Diplomacy</i> , New York, 1997; Luke Lee, <i>Consular Law and Practice</i> , Oxford, 1991. На француском језику: Jean Salmon, <i>Manuel de droit diplomatique</i> ; Collection de la faculté de droit – Université		

libre de Bruxelles, Editeur : Bruylant; Philippe Cahier, Le droit diplomatique contemporain, E. Droz, 1962; R. Daoudi, La representation en droit international public, Paris, 1980. На руском језику: I. P. Bliščenko, Diplomaticeskoe pravo, 1990; Sandrovskij, Konstantin K., Diplomaticeskoe pravo, Kiev, 1981; Boris Gumenjak, Osnovi diplomatičnoj ta konzuljskoj službi, Kijev, 1998; S. V. Černičenko, Teorija mežnunarodnoga prava, Tom I i II, Moskva, 1999; У сарадњи са предметним наставником или сарадником, али и самоиницијативно, студенти могу да користе и другу литературу (књиге, чланке, пресуде судова (посебно Међународног суда правде), одлуке и друге акте међународних организација) на српском, енглеском, француском, руском или неком другом језику.		
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
Методe извођења наставе: предавања, консултације		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

Међународно правосуђе
Наставник или наставници: проф. др Ивана Крстић, проф. др Александар Гајић
Статус предмета: изборни за Међународноправну ужу научну област
Број ЕСПБ: 10
Услов: није предвиђен
Циљ предмета Предмет има за циљ да кандидат прошири и продуби знање из области међународног правосуђа - надлежности, поступка и праксе међународних судских органа.
Исход предмета Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине из области међународног правосуђа који ће му омогућити да критички разматра овај део међународног јавног права и да самостално предузима оригинално истраживање.
Садржај предмета Међународни суд правде: Оснивање; Однос са Сталним судом међународне правде; Избор судија Међународног суда правде; Организациона структура; Надлежност Међународног суда правде; Поступак пред Судом; Покретање поступка; Инцидентни поступци; Писмена и усмена фаза поступка пред Судом; Поступак пред већима; Окончање поступка; Надлежност Суда за давање саветодавних мишљења; Природа питања по коме Суд може да да Саветодавно мишљење; Органи УН и организације овлашћене да од Суда траже давање саветодавног мишљења; Поступак пред Судом; Правна природа саветодавног мишљења Суда; Европски суд за људска права: Основна начела поступка пред Европским судом за људска права и принципи за тумачење Конвенције; Учесници у поступку; Подносилац представке; Заступник пред Европским судом за људска права; Умешач; Поступак пре прихватљивости представке; Покретање поступка; Услови за допуштеност представке; Судија известилац, одбори, већа; Трошкови поступка и правна помоћ; Привремене мере; Поступак после прихватљивости представке; Начини за утврђивање чињеница пред Судом; Начини за окончање поступка пред Судом; Правично задовољење; Обраћање Великом већу; Тумачење пресуде; Ревизија пресуде; Извршавање пресуде суда и надзор над Конвенцијом; Поступак за давање саветодавних мишљења. Међународни кривични суд: Оснивање Међународног кривичног суда; Извори права које се примењује у поступку пред Судом; Основне одлике и основна начела поступка пред Међународним кривичним судом; Надлежност Међународног кривичног суда; Основни процесни субјекти и основне процесне функције; Мере којима се обезбеђује присуство окривљеног; Стадијуми поступка пред Међународним кривичним судом; Докази и доказивање; Изрицање пресуде; Поступак по правним лековима и врсте правних лекова у поступку пред Међународним кривичним судом; Међународна сарадња и правна помоћ; Извршење пресуда Међународног кривичног суда. Међународни кривични трибунали <i>ad hoc</i> карактера; Међународни суд за право мора.
Препоручена литература Крећа, М., <i>Међународно јавно право</i> , Београд, 2012; Пауновић, М., Царић, С., <i>Европски суд за људска права: основна начела и ток поступка</i> , Београд, Правни факултет Универзитета у Београду, Службени гласник, 2006; Шкулић, М., <i>Међународни кривични суд</i> , Београд, 2005; Rosenne, S., <i>The Law and Practice of the International Court, I, II, III</i> , The Hague/Boston/London, 1997; Fitzmaurice, G., <i>The Law and Practice of The International Court</i> , Nijhoff, Dordrecht, 1985; Shany, Y., <i>The Competing Jurisdictions of International Courts and</i>

Tribunals, Oxford University Press, 2003; Société française pour le droit international, <i>La juridictionnalisation du droit international</i> , Colloque de Lille, Paris, Pedone, 2003; Achour, B., Laghmani, S., (eds), <i>Justice et juridictions internationales</i> , Paris, Pedone, 2000; Berger, V., <i>Jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme</i> , Sirey, Paris, 2002; Schabas, W., <i>An Introduction to the International Criminal Court</i> , Cambridge, Cambridge University Press, 2001; Cassese, A., Delmas-Marty, M., (eds), <i>Crimes internationaux et juridictions internationales</i> , Paris, Pedone, 2002; Condorelli, L., „La Cour internationale de Justice: 50 ans et (pour l'heure) pas une ride“, <i>E.J.I.L.</i> , 1995/3, pp. 388-400; Guillaume, G., „The future of international judicial institutions », <i>I.C.L.Q.</i> , 1995, vol. 44, pp. 848-862; Treves, T., „Le Règlement du Tribunal international du droit de la mer: entre tradition et innovation“, <i>AFDI</i> , 1997, p. 341.		
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
Методе извођења наставе: предавања, консултације		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

Међународно право заштите човекове околине		
Наставник или наставници: проф. др Бранко Ракић, проф. др Бојана Чучковић		
Статус предмета: изборни за Међународноправну ужу научну област		
Број ЕСПБ: 10		
Услов: није предвиђен		
Циљ предмета		
Предмет има за циљ да кандидат прошири и продуби знање из области међународног права заштите човекове околине.		
Исход предмета		
Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине из области међународног права заштите човекове околине који ће му омогућити да критички разматра овај део међународног јавног права и да самостално предузима оригинално истраживање.		
Садржај предмета		
Појам и карактеристике међународног права заштите човекове околине; Настанак и развој; Извори међународног права заштите човекове околине; Начела међународног права заштите животне средине; Начело суверености над природним богатствима и обавеза држава да не проузрокују штету животној средини других држава и подручјима изван националних јурисдикција држава; Начело превенције; Начело одрживог развоја; Принцип предострожности; Принцип „загађивач плаћа“; Начело заједничке али подељене одговорности; Међународноправна заштита атмосфере; Заштита морске средине; Биолошка разноврсност; Опасне материје; Отпад; Заштита поларних области; Право заштите човекове околине Европске уније; Примена међународног права заштите човекове околине; Одговорност за еколошку штету.		
Препоручена литература:		
Крећа, М., <i>Међународно јавно право</i> , Београд, 2012; Sands, P., <i>Principles of International Environmental Law</i> , Cambridge University Press, Cambridge, 2007; Birnie, P.W., Boyle, A., <i>International Law and the Environment</i> , Oxford University Press, 2002; Boisson de Chazournes, L., Desgagné, R., Romano, C., <i>Protection internationale de l'environnement</i> , Recueil d'instruments juridiques, Paris, Pedone, 1998; Етински, Р., „Међународноправна заштита животне средине“, у Стојановић, З., Салма, Ј. и Ђурђев, Д., <i>Правна заштита животне средине</i> , Научна књига, Београд, 1991; Fitzmaurice, M. A., „International Protection of the Environment“, <i>R.C.A.D.I.</i> , vol. 293, 2001; Kiss, A., Beurier, J-P., <i>Droit international de l'environnement</i> , Paris, 2004 ; Lee, K., ed., <i>International Environmental Law in International Tribunals</i> , International Environmental Law Reports, volume 5, Cambridge University Press, 2007; Тодић, Д., „Законодавство Европске уније у области животне средине – увод“, <i>Законодавство Европске уније о животној средини и земље у транзицији</i> , 2000, стр. 58-60; Тодић, Д., „Неки проблеми у закључивању и извршавању међународних уговора у области животне средине“, <i>Право и животна средина</i> , 1997, стр. 203-222; Вукасовић, В., „Надлежност Европске уније у области заштите животне средине“, <i>Законодавство Европске уније о животној средини и земље у транзицији</i> , 2000, стр. 21-44; Wennerås, P., <i>The Enforcement of EC Environmental Law</i> , Oxford University Press, 2007; Wolfrum, R., „Means of Ensuring Compliance with and Enforcement of International Environmental Law“, <i>RCADI</i> , 1998, pp. 25-154.		
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
Методе извођења наставе: предавања, консултације		

Оцена знања (максимални број поена 100)

Активности у току семестра: 30 поена

Усмени испит: 70 поена

Право међународних организација**Наставник:** проф. др Бранко Ракић, проф. др Маја Лукић Радовић**Статус предмета: изборни** за Међународноправну ужу научну област**Број ЕСПБ: 10****Услов:** није предвиђен**Циљ предмета**

Циљ предмета је да кандидат прошири и продуби своје знање из области права међународних организација.

Исход предмета

Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине која му омогућава да самостално критички разматра широк круг питања међународних организација и да самостално предузима оригинално истраживање.

Садржај предмета

Садржина предмета је концентрисана на актуелна питања права међународних организација у оквиру следећих тематских јединица: Појам, основне карактеристике и класификација међународних организација; Међународноправни субјективитет међународних организација; Основ овлашћења и обавеза међународних организација; Уговорна способност међународних организација; Одговорност међународних организација; Привилегије и имунитети међународних организација; Чланство у међународним организацијама; Сталне мисије држава при међународним организацијама; Организациона структура међународних организација; Финансирање и трошкови међународних организација; Правна природа одлука међународних организација; Положај међународних службеника; Правни оквир сарадње између међународних организација, међународних организација и држава чланица и нечланица; Остваривање мира преко међународног организовања и интегрисања држава; Универзалне међународне организације и регионалне међународне организације.

Препоручена литература

Крећа, М., *Међународно јавно право*, Београд, 2012; Ракић, Б., *Остваривање мира преко међународног организовања и интегрисања држава*, Београд, 2009; Кошутић, Б., *Основи права Европске уније*, Београд 2010; Рачић, О., Димитријевић, В., *Међународне организације*, Београд 1988; Nguyen Quoc Dinh, Daillier, P., Pellet, A., *Droit international public*, Paris, LGDJ, 8e éd., 2009; Combacau, J., Sur, S., *Droit international public*, Montchrestien, coll. Domat droit public, 8e éd., 2008; Dupuy, P.-M., Kerbrat Y., *Droit international public*, Paris, Dalloz, coll. Précis, 10e éd., 2010; Decaux E., *Droit international public*, Paris, Dalloz, coll. Hypercours, 7e éd., 2010; Karns, M. P., Mingst, K. A., *International organizations: the politics and processes of global governance*, Lynne Rienner Publishers, 2010; Brownlie, I., *Principles of the Public International Law*, OUP Oxford - New York 2008, 675-694; Shaw, M. N., *International Law*, Cambridge University Press, 1997. и каснија издања, 887-931; Akande, V. D., "International Organizations," *International Law*, (ed. M. Evans) 2003, 269-297; White, N. D., *The Law of International Organizations*, Manchester - New York, 1996; Reinisch, A., *International Organisations before National Courts*, 2000; Velasco Vallejo, M. D. de, *Les organisations internationales*, Economica, 2002; *Энциклопедия международных организаций*, Редактори: Л. Н. Галенская и Ц. А. Малинин, Санкт Петербург, 2003.

Број часова активне наставе | Теоријска настава: 75

Практична настава:

Методе извођења наставе: предавања, консултације**Оцена знања (максимални број поена 100)**

Активности у току семестра: 30 поена

Усмени испит: 70 поена

Пословно право**Наставници:** проф. др Мирко Васиљевић, проф. др Небојша Јовановић, проф. др Вук Радовић, проф. др Татјана Јевремовић Петровић, проф. др Наташа Петровић Томић, проф. др Мирјана Радовић, доц. др Јелена Лепетић**Статус предмета: изборни** – обавезан за Привредноправну ужу научну област

Број ЕСПБ: 10
Услов: није предвиђен
Циљ предмета Циљ предмета је да кандидат прошири и продуби своје знање из пословног права.
Исход предмета Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине која му омогућава да самостално критички разматра проблематику пословног права и да самостално предузима оригинално истраживање.
Садржај предмета Предмет Пословно право обухвата Трговинско и Компанијско право. Трговинско право I УВОД II ИСТОРИЈАТ ТРГОВИНСКОГ ПРАВА III ИЗВОРИ ТРГОВИНСКОГ ПРАВА IV ОПШТА ПРАВИЛА УГОВОРА У ПРИВРЕДИ V УГОВОР О ПРОДАЛИ У ПРИВРЕДИ VI УГОВОРИ СА ГРАЂАНСКОПРАВНОМ ОСНОВОМ У УГОВОРУ О НАЛОГУ VIII УГОВОРИ СА МЕШОВИТОМ ГРАЂАНСКОПРАВНОМ ОСНОВОМ IX БАНКАРСКИ ПОСЛОВИ X ХАРТИЈЕ ОД ВРЕДНОСТИ Компанијско право 1. ПРИВРЕДНИ (ТРГОВАЧКИ) И НЕПРИВРЕДНИ СУБЈЕКТИ 2. ЗАЈЕДНИЧКИ ИНСТИТУТИ ПРИВРЕДНИХ ДРУШТАВА 3. ДРУШТВА ЛИЦА 4. ДРУШТВО СА ОГРАНИЧЕНОМ ОДГОВОРНОШЋУ 5. АКЦИОНАРСКО ДРУШТВО 6. СПЕЦИЈАЛИЗОВАНА АКЦИОНАРСКА ДРУШТВА 7. СПЕЦИЈАЛИЗОВАНЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ И ПРИВРЕДНА ДРУШТВА 8. ПРЕДУЗЕЋА – СУБЈЕКТИ ПРИВАТИЗАЦИЈЕ (ЈАВНА – ДРЖАВНА - ПРЕДУЗЕЋА) 9. ПОВЕЗИВАЊЕ ПРИВРЕДНИХ ДРУШТАВА 10. ПРИВРЕДНЕ АСОЦИЈАЦИЈЕ 11. ПРЕСТАНАК СОЛВЕНТНОГ ПРИВРЕДНОГ ДРУШТВА (ЛИКВИДАЦИЈА) 12. ОСНОВИ СТЕЧАЈНОГ ПРАВА 13. ОСНОВИ КОМПАНИЈСКОГ ПРАВА ЕУ
Препоручена литература Трговинско право Обавезна: Научна: Мирко Васиљевић, <i>Трговинско право</i> , Београд, 2016. Ивица Јанковец, <i>Привредно право</i> , Београд, 2008. Roy Goode, <i>Commercial Law</i> , Penguin Books, 1995. или 2004. Twomey, Jennings, <i>Anderson's Business Law</i> , South Western, US, 2011. Miller & Jentz, <i>Business Law Today</i> , Thomson, South Western, US, 2004. Mercadal Barthelemy, Patrice Macqueron, <i>Le droit des affaires en France</i> , Levebvre, Levallios, 2005. Morandiere, Rodiere, Houin, <i>Droit Commercial</i> , Dalloz, Paris, 1958 (tome I et II). Chaudet Francois, <i>Droit suisse des affaires</i> , Helbing & Lichtenhahn, Bale, Geneve, Minuch, 2000. Claus-Wilhelm Canaris, <i>Handelsrecht</i> , 24. Auflage, München, 2006 Прописи: Закон о облигационим односима (<i>Сл. лист СФРЈ</i> , бр. 29/78, 39/85, 45/85, 57/89 и <i>Сл. лист СРЈ</i> , бр. 31/93); Опште узансе за промет робом (<i>Сл. лист ФНРЈ</i> , бр. 15/54); Закон о платном промету (<i>Сл. лист СРЈ</i> , бр. 3/02 и 5/03, <i>Сл. гласник РС</i> , бр. 43/04 и 62/06); Закон о меници (<i>Сл. лист ФНРЈ</i> , бр. 104/46, <i>Сл. лист СФРЈ</i> , бр. 16/65, 54/70 и 57/89, <i>Сл. лист СРЈ</i> , бр. 46/96, <i>Сл. лист СЦГ</i> , бр. 1/03); Закон о чеку (<i>Сл. лист ФНРЈ</i> , бр. 105/46, <i>Сл. лист СФРЈ</i> , бр. 12/65, 50/71 и 52/73, <i>Сл. лист СРЈ</i> , бр. 46/96, <i>Сл. лист СЦГ</i> , бр. 1/03) Допунска: Александар Голдштајн, <i>Привредно уговорно право</i> , Загреб, 1980. Ивица Јанковец, <i>Уговори у привреди</i> , Београд, 1987. Вилим Горенц, <i>Трговачко право – уговори</i> , Загреб. Зоран Антонијевић, <i>Привредно право</i> , Београд, 1989. Владимир Капор, Славко Царић, <i>Уговори робног промета</i> , Београд, 1996. Младен Драшкић, <i>Уговор о франшизингу</i> , Београд, 1983. Милан Париводић, <i>Уговор о франшизингу</i> , Београд, 2002. Зоран

Арсиф, *Комбиновани превоз робе*, Београд, 1985. Зоран Арсиф, *Транспортни терминали – правни аспекти*, Београд, 1987. Милан Бартош, Зоран Антонијевић, Владимир Јовановић, *Менично и чековно право*, Београд, 1974. Радован Вукадиновић, *Правни односи из међународног документарног акредитива*, Београд, 1985. Мирко Васиљевић, *Одговорност железнице у домаћем и међународном превозу робе*, Београд, 1987. Тамара Миленковић-Керковић, *Аутономни уговори трговинског права*, Ниш, 2008. Б. Благојевић, В. Круљ (ур.), *Коментар Закона о облигационим односима*, Београд, 1980. Слободан Перовић, Драгољуб Стојановић (ур.), *Коментар Закона о облигационим односима*, Београд, 1980.

Компанијско право:

Обавезна:

Српска: Мирко Васиљевић, *Корпоративно управљање – правни аспекти*, Правни факултет Универзитета у Београду и Профинвест, 2007; Мирко Васиљевић, *Компанијско право*, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд, 2017; Мирко Васиљевић, Вук Радовић (уредници), *Корпоративно управљање – зборник радова*, Правни факултет Универзитета у Београду, 2008; Мирко Васиљевић, Вук Радовић (уредници), *Корпоративно управљање – други део (зборник радова)*, Правни факултет Универзитета у Београду, 2009.

Страна – обавезно прочитати једно од следећих дела:

Reinier Kraakman, John Armour, Paul Davies, Luca Enriques, Henry Hansmann, Gerard Hertig, Klaus Hopt, Hideki Kanda, Edward Rock, *The Anatomy of Corporate Law – A Comparative and Functional Approach*, Second edition, Oxford University Press, 2009; Paul L. Davies, Gower and Davies *Principles of Modern Company Law*, eight edition, Sweet & Maxwell, London, 2008; Alan Dignam, John Lowry, *Company Law*, Oxford University Press, Oxford, 2009; Merle Philippe, *Droit commercial – sociétés de commerciales*, Daloz, Paris, 2005.

Прописи: Закон о привредним друштвима (*Службени гласник РС*, бр. 36/2011); Закон о тржишту капитала (*Службени гласник РС*, бр. 31/2011); Закон о поступку регистрације и Агенцији за привредне регистре (*Службени гласник РС*, бр. 99/2011); Закон о преузимању акционарских друштава (*Службени гласник РС*, бр. 46/2006); Закон о стечају (*Службени гласник РС*, бр. 104/2009); Кодекс корпоративног управљања Београдске берзе а.д. Београд од 9.7.2008. године; Кодекс корпоративног управљања Привредне коморе Србије (*Службени гласник РС*, бр. 1/2006).

Допунска: Klaus J. Hopt, Eddy Wymersch, Hideki Kanda, Harold Baum, *Corporate Governance in Context Corporations, States, and Markets in Europe, Japan, and the US*, Oxford University Press, 2005; Guido Ferrarini, Klaus J. Hopt, Jaap Winter, Eddy Wymeersch, *Reforming Company and Takeover Law in Europe*, Oxford University Press, 2004; Stephen M. Bainbridge, *Corporation Law and Economics*, Foundation Press, New York; Peter Böckli, *Schweizer Aktienrecht*, Schulthess; Douglas M. Branson, *Corporate Governance*, The Michie Company, 1993; William J. Carney, *Mergers and Acquisitions – Cases and Materials*, Foundation Press, New York; Brian R. Cheffins, „*Company Law: Theory, Structure, and Operation*”, Clarendon Press, Oxford, 2004; Franklin A. Gevurtz, „*Corporation Law*”, WEST Group, St. Paul, Minn.; Ronald J. Gilson, Bernard S. Black, *The Law and Finance of Corporate Acquisitions*, The Foundation Press, Inc., New York.

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
-----------------------------	-----------------------	--------------------

Методе извођења наставе: предавања, консултације

Оцена знања (максимални број поена 100)

Активности у току семестра: 30 поена

Усмени испит: 70 поена

Пореско право

Наставник или наставници: проф. др Дејан Поповић, проф. др Гордана Илић-Попов, доц. др Светислав Јанковић, доц. др Милош Милошевић

Статус предмета: изборни – обавезан за: 1) Ужу научну област јавних финансија и финансијског права,
2) Привредноправну ужу научну област

Број ЕСПБ: 10

Услов: није предвиђен

Циљ предмета		
Циљ предмета је да кандидат прошири и продуби своје знање из пореског права и да детаљно анализира основних института и феномена из ове области, уз сагледавање њихове примене у пракси како са становишта државе, тако и из позиције пореских обвезника. Кандидат треба да буде свестан да већина наших одлука и избора не само у пословном, већ и у приватном животу има одређене фискалне импликације, јер су порези најзначајнији облик јавних прихода сваке државе, који остају у чврстим оквирима уставног принципа владавине права.		
Исход предмета		
Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине који му омогућава да самостално критички разматра све правне аспекте пореза и да самостално предузима оригинално научно истраживање.		
Садржај предмета		
Предмет обухвата више области – тематских јединица: Дезинтеграција финансијског права и настанак пореског права; Различита схватања односа пореског права према јавним финансијама; Јавни приходи; Законитост и опорезивање; Тумачење пореских закона; Пореска евазија (незаконита и законита) и мере за сузбијање; Уставна ограничења пореске власти државе; Порескоправни однос; Обавезе пореских обвезника; Права пореских обвезника и њихова заштита; Контролни механизми пореских органа; Правна помоћ и сарадња у пореским стварима; Основни елементи пореза; Међународно пореско право		
Препоручена литература		
Дејан Поповић, <i>Пореско право</i> , Правни факултет Универзитета у Београду, Београд 2018 – Општи део; <i>Правни и рачуноводствени аспекти пореског саветовања</i> , уредник Гордана Илић-Попов, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд 2012; International Tax Glossary, IBFD, Amsterdam 1988; <i>The Principle of Equality in European Taxation</i> , ed. by Gerard T. K. Meussen, Kluwer, London 1999; <i>Tax Law Design and Drafting</i> , ed. by Victor Thuronyi, IMF, Washington, D. C., Vol I: 1996; Vol. II: 1998; Victor Thuronyi, <i>Comparative Tax Law</i> , Kluwer, The Hague, 2003; Dieter Birk, <i>Steuerrecht</i> , C.F. Muller Verlag, Heidelberg 2004; Luigi Rastello, <i>Diritto tributario. Principi generali</i> , CEDAM, Padova 1994; Klaus Tipke, <i>Die Steuerrechtsordnung</i> , Band I, Verlag Dr. Otto Schmidt, Köln 1993; Arnold A. Knechtle, <i>Basic Problems in International Fiscal Law</i> , Kluwer, Deventer 1979; Base Erosion and Profit Shifting (BEPS) (eds. Michael Lang et al), Linde, Vienna 2016.		
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
Методе извођења наставе: предавања, консултације		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

Стечајно право		
Наставници: проф. др Небојша Јовановић, проф. др Вук Радовић		
Статус предмета: изборни за: 1) Пословноправну ужу научну област и 2) Привредноправну ужу научну област		
Број ЕСПБ: 10		
Услов: није предвиђен		
Циљ предмета		
Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине која му омогућава да самостално критички разматра проблематику пословног права и да самостално предузима оригинално истраживање.		
Исход предмета		
Садржина предмета обухвата актуелна питања која се могу сврстати у неколико тематских области: компанијско право (укључујући и привредна друштва на нивоу ЕУ), право корпоративног управљања, стечајно право, банкарско право, уговори у привреди, банкарски послови, право хартија од вредности, телекомуникационо право, саобраћајно право, банкарско право, берзанско право и право осигурања.		
Садржај предмета		
I УВОД; II ПОЈАМ СТЕЧАЈНОГ ПРАВА; III ЦИЉЕВИ СТЕЧАЈНОГ ПРАВА; IV ВРСТЕ СТЕЧАЈА; V ОДНОС СТЕЧАЈНОГ ПРАВА СА ДРУГИМ СРОДНИМ ГРАНАМА ПРАВА; VI ИЗВОРИ СТЕЧАЈНОГ ПРАВА; VII НАСТАНАК И РАЗВОЈ СТЕЧАЈНОГ ПРАВА; VIII СТЕЧАЈНИ ПРИНЦИПИ; IX СТЕЧАЈНИ ДУЖНИК; X ПОВЕРИОЦИ У СТЕЧАЈУ; XI ОРГАНИ СТЕЧАЈНОГ ПОСТУПКА; XII УСЛОВИ ЗА ОТВАРАЊЕ СТЕЧАЈНОГ ПОСТУПКА; XIII ОПШТИ ПОГЛЕД НА СТЕЧАЈНИ ПОСТУПАК; XIV ПРЕТХОДНИ СТЕЧАЈНИ ПОСТУПАК		

XV ГЛАВНИ СТЕЧАЈНИ ПОСТУПАК; XVI ПОСЛЕДИЦЕ ОТВАРАЊА СТЕЧАЈНОГ ПОСТУПКА; XVII СТЕЧАЈНА МАСА; XVIII ПРИЈАВЉИВАЊЕ И УТВРЂИВАЊЕ ПОТРАЖИВАЊА; XIX ПОБИЈАЊЕ ПРАВНИХ РАДЊИ СТЕЧАЈНОГ ДУЖНИКА; XX УНОВЧЕЊЕ СТЕЧАЈНЕ МАСЕ; XXI ДЕОБА И НАМИРЕЊЕ ПОВЕРИЛАЦА; XXII ЗАКЉУЧЕЊЕ СТЕЧАЈНОГ ПОСТУПКА; XXIII РЕОРГАНИЗАЦИЈА; XXIV СТЕЧАЈНО КРИВИЧНО ПРАВО; XXV ПОСЕБНИ СТЕЧАЈНИ ПОСТУПЦИ; XXVI СТЕЧАЈНИ ПОСТУПАК СА ЕЛЕМЕНТОМ ИНОСТРАНОСТИ

Препоручена литература

Обавезна:

В. Радовић, *Стечајно право – књига прва и Стечајно право – књига друга*, 2018.

Гордана Илић-Попов, Небојша Јовановић, Јован Јовановић (уредници), *Приручник за полагање испита за стечајне управнике*, Intermex, Београд, 2006, стр. 135-413; Драгиша Б. Слијепчевић, Слободан Спасић, *Коментар Закона о стечајном поступку*, Сес Месон, Београд, 2006; Михаило Велимировић, *Стечајно право*, Symbol, Нови Сад, 2004.

Допунска:

Велизар Ј. Митровић, *Стечајно право с нарочитим освртом на српско законодавство*, Државна штампарија Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, 1926; Михајло Дика, *Правне последице отварања стечајног поступка*, Народне новине д.д., Загреб, 2002; Мило Стевановић, *Приручник за стечајне управнике*, USAID, Београд, 2005; Вук Радовић, „Индивидуални стечај”, Досије, Београд, 2006; Гордана Станковић, Невена Петрушић, *Стечајно процесно право*, Службени лист СЦГ, Београд, 2006; Милена Јовановић Zatlila, Владимир Чоловић, *Стечајно право*, Досије, Београд, 2007; Dimitar Machiedo, Грађанскоправни и остали učinci отварања stečajnog postupka, Split, 1965; Srećko Zuglia, Prinudna likvidacija (stečaj) privrednih organizacija, Zagreb, 1956; Радомир Д. Лукић, Основи стечајног права с поступком за принудно поравнање ван стечаја, Футур, Београд, 1939; Владимир Чоловић, Недељко Милијевић, *Стечајни поступак*, Удружење правника Републике Српске, Бања Лука, 2004.

Прописи:

Закон о стечају, *Службени гласник РС*, бр. 104/2009; Закон о стечају и ликвидацији банака и друштава за осигурање, *Службени гласник РС*, бр. 61/2005, 116/2008 и 91/2010; Закон о Агенцији за лицензирање стечајних управника, *Службени гласник РС*, бр. 84/2004 и 104/2009; Уредба о садржини, начину уписа и вођењу Регистра стечајних маса, *Службени гласник РС*, бр. 4/2010; Правилник о утврђивању националних стандарда за управљање стечајном масом, *Службени гласник РС*, бр. 13/2010; Правилник о условима и начину избора стечајних управника методом случајног одабира, *Службени гласник РС*, бр. 3/2010; Правилник о основама и мерилима за одређивање награде за рад и накнаде трошкова стечајних управника, *Службени гласник РС*, бр. 1/2011 и 10/2012; Кодекс етике за стечајне управнике, *Службени гласник РС*, бр. 11/2010.

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
-----------------------------	-----------------------	--------------------

Методе извођења наставе: предавања, консултације

Оцена знања (максимални број поена 100)

Активности у току семестра: 30 поена

Усмени испит: 70 поена

Право конкуренције

Наставници: проф. др Борис Беговић, проф. др Владимир Павић, проф. др Душан Поповић

Статус предмета: изборни за: 1) Пословноправну ужу научну област и 2) Привредноправну ужу научну област

Број ЕСПБ: 10

Услов: није предвиђен

Циљ предмета

Циљ предмета је да кандидат прошири и продуби своје знање из области права конкуренције и антимонополске политике, као и да стекне посебна знања о односу права конкуренције, с једне стране, и права интелектуалне својине, међународног приватног права и међународног права људских права, с друге стране.

Исход предмета

Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине која му омогућава да самостално критички разматра проблематику права конкуренције и да самостално предузима оригинално истраживање.

Садржај предмета

1. Индустијски стандарди и право конкуренције; 2. Однос права конкуренције и индустријске политике; 3. Европска мрежа за конкуренцију; 4. Однос права конкуренције и секторских прописа (право електронских комуникација, право енергетике и др.); 5. Право конкуренције и правни односи са међународним елементом; 6. Однос правне заштите интелектуалних добара и правне заштите конкуренције; 6. Заштита људских права у контексту процесног права конкуренције.		
Препоручена литература Борис Беговић, Владимир Павић, <i>Увод у право конкуренције</i> , Правни факултет Универзитета у Београду, Београд, 2012; Маја Станивуковић, „Примена домаћих правила о заштити конкуренције на правне односе са међународним елементом по узору на право Европске заједнице“, <i>Анали ПФБ</i> 2/2009, стр. 110; Душан Поповић, <i>Искључива права интелектуалне својине и слободна конкуренција</i> , Београд, 2012; Мирољуб Лабус, „Минималне малопродајне цене: Легализам наспрам ефикасности“, <i>Анали ПФБ</i> 1/2010, стр. 5; Горана Кршикапа, Милош Андоровић, „Недостаци усвојених решења у новом Закону о заштити конкуренције“, <i>Право и привреда</i> 1-3/2010, стр. 111; M. Gal, <i>Competition Policy for Small Market Economies</i> , Harvard University Press, 2003; E. Gellhorn и W. Kovacic, <i>Antitrust Law and Economics in a Nutshell</i> , West Group, 1994; J. Fingleton <i>et al.</i> , <i>Competition Policy and the Transformation of Central Europe</i> , Center for Economic Policy Research, 1996; A. Jones и B. Sufrin, <i>EC Competition Law: Text, Cases, and Materials</i> , Oxford University Press, 2001; V. Korah, <i>An Introductory Guide to EC Competition Law and Practice</i> , Hart Publishing, 2000; R. Whish, <i>Competition Law</i> , Oxford University Press, 2012.		
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
Методе извођења наставе: предавања, консултације		
Оцена знања (максимални број поена 100) Активности у току семестра: 30 поена Усмени испит: 70 поена		

<i>Берзанско право</i>
Наставници: проф. др Небојша Јовановић, проф. др Вук Радовић, проф. др Татјана Јевремовић Петровић, проф. др Мирјана Радовић.
Статус предмета: изборни за: 1) Пословноправну ужу научну област и 2) Привредноправну ужу научну област
Број ЕСПБ: 10
Услов: није предвиђен
Циљ предмета Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине која му омогућава да самостално критички разматра проблематику пословног права и да самостално предузима оригинално истраживање.
Исход предмета Садржина предмета обухвата актуелна питања која се могу сврстати у неколико тематских области: компанијско право (укључујући и привредна друштва на нивоу ЕУ), право корпоративног управљања, стечајно право, банкарско право, уговори у привреди, банкарски послови, право хартија од вредности, телекомуникационо право, саобраћајно право, бакарско право, берзанско право и право осигурања.
Садржај предмета Увод у берзанско право; Берза; Статусно право; Управно право; Пореско право; Уговорно право; Берзанске смицалице (казнено берзанско право); Право вредносница; Право девизних берзи.
Препоручена литература Обавезна: Српска Јовановић Небојша, <i>Берзанско право</i> , Београд, 2009; <i>Емисија вредносних папира</i> , Привредни преглед, Београд, 2001; Нови законодавни „мућак“ Србије у MiFID окружењу, <i>Зборник радова „Усклађивање пословног права Србије са правом ЕУ</i> , Београд, 2011; Радовић Вук, <i>Мере одбране акционарског друштва од преузимања контроле</i> , Правни факултет Универзитета у Београду, Београд 2008; Марковић Мирјана, „Проблем сукоба интереса између брокерско-дилерског друштва и његових клијената“, <i>Право и привреда</i> 5-8/09, Београд. Страна: Steinberg Marc, <i>Understanding Securities Law</i> , Mathew & Bender 1996. или Wood Philip, <i>Law and Practice of International Finance</i> , Thomson, London, 2010. или Hudson Alistair, <i>Securities Law</i> , Sweet & Maxwell, London, 2008. или Maloney Niamh, <i>EC Securities Regulation</i> , Oxford, 2008. или Vauplane Hubert, <i>Bornet</i>

Jean-Pierre, *Droit des marches financiers*, Litec, Paris 2001.

Прописи:

Закон о тржишту капитала РС из 2011. (Сл. гл. РС, 31/2011); Закон о инвестиционим фондовима РС из 2006. (Сл. гл. РС, 46/06, 51/09); Закон о преузимању акционарских друштава из 2006. (Сл. гл. РС, 46/06, 107/09).

Допунска:

Арсин Зоран, Преузимање контроле као облик надзора над радом пословодног органа, *Право и привреда* 11-12/95, Београд; Бартуловић Мирко, Правно-теоријска и практична проблематика дематеријализације хартија од вредности, Тржиште новца, Београд 1996; Држава и берза, *Берза* 1-2/1993, Тржиште новца, Београд; Витез Мирослав, *Берзе хартија од вредности и берзански послови*, Култура, Бачки Петровац 2000; Војводић Гордана, *Берзанско трговање робним дериватима*, Институт за економику и финансије, Београд 2000; Голубовић Драган, О правној природи акције; или, због чега акција није власничка исправа?, *Financing* 10/95, Нови Сад; Дугалић Верољуб, Штимац Милко, *Основе берзанског пословања*, Стубови културе, Београд 2005; Ерић Дејан, *Финансијска тржишта и инструменти*, Чигоја, Београд 2003.

Број часова активне наставе | Теоријска настава: 75

Практична настава:

Методе извођења наставе: предавања, консултације.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Активности у току семестра: 30 поена

Усмени испит: 70 поена

Економско право

Наставници: проф. др Татјана Јованић

Статус предмета: изборни за Привредноправну ужу научну област

Број ЕСПБ: 10

Услов: није предвиђен

Циљ предмета

Продубљивање знања студената на смеру за Привредно право елементима јавног права и јавне (регулаторне политике), регулаторним приступима и инструментима који се користе у нормирању и контроли целине тржишног механизма и појединих сектора привреде, као и анализом улоге савремене државе у регулисању привреде. Разматрање промене улоге државе у привреди, правног оквира тржишне привреде и улоге јавне управе у усмеравању и контроли понашања на тржишту.

Исход предмета

Студенти ће бити оспособљени да разумеју и критички разматрају тржишну структуру и особености тржишних функција као и природу регулаторног процеса и улоге државе у истом. Посебно ће бити размотрен појам и облици регулације, као и облици обављања привредних делатности и контрола тржишта, нарочито у домену услуга од општег економског интереса. Неколико посебних сектора у области услуга од општег економског интереса као посебни регулаторни режими намењени су студентима који планирају израду семинарских радова. Обзиром на значај управних уговора за област јавног сектора привреде, посебно ће се истраживати област јавних набавки.

Садржај предмета

1. Увод (Држава, јавна управа и привреда; Промене улоге државе и развој Економског као Јавног привредног права; Улога државе у савременим тржишним привредама; Извори јавног привредног права). 2. Држава, тржиште и тржишне слободе (Уставни основи; Основне тржишне слободе; Основне слободе Унутрашњег тржишта ЕУ Привреда и јавни поредак; Појам и карактеристике тржишта); 3. Јавно привредно право и регулација (Појам регулације; Елементи јавних политика регулације тржишта; Извори и облици регулације тржишта). 4. Привредне делатности и контрола тржишта (Појам и облици привредних делатности; Услови за обављање привредних делатности; Правни оквири трговине; Контрола приступа тржишту; Контрола структуре тржишта; Мере заштите тржишта; Надзор над тржиштем као облик управног надзора). 5. Инструменти заштите потрошача и заштите животне средине. 6. Право као инструмент економске политике (Институционални оквир; Основни циљеви и правни оквир а) антимонополске политике и политике цена, б) девизне и спољнотрговинске политике; в) монетарне и фискалне политике, г) контроле финансијског система, д) структурне и развојне политике). 7. Држава и јавни сектор привреде (Појам и основи пословања јавног сектора; Режим делатности од општег економског интереса; Либерализација јавног сектора привреде; Организациони облици у јавном сектору привреде). 8. Дозвољена ограничења конкуренције и државна помоћ јавном сектору привреде. 9. Основи

права о јавним набавкама.		
Литература		
Обавезна: Скрипта и монографија: Т. Јованић, <i>Процес регулације</i> , 2014.		
Допунска: В. Morgan, К. Yeung, <i>An Introduction to Law and Regulation</i> , Cambridge University Press, 2007.		
R. Baldwin, M. Cave, M. Lodge, <i>Understanding Regulation: Theory, Strategy and Practice</i> , Oxford, 2012.		
B. Du Marais, <i>Droit public de la régulation économique</i> , Paris, 2004.		
R. Stober, <i>Allgemeines Wirtschaftsverwaltungsrecht</i> , Kluwer International, 2008.		
R. Sherman, <i>Market Regulation</i> , Pearson Education, 2008.		
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
Методе извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

Решавање колективних радних спорова		
Наставници: проф. др Бранко Лубарда, доц. др Филип Бојић		
Статус предмета: изборни за: 1) Радноправну ужу научну област и 2) Привредноправну ужу научну област		
Број ЕСПБ: 10		
Услов: није предвиђен		
Циљ предмета		
Курс је осмишљен са циљем да студенту омогући продубљено теоријско разматрање појма и врсти колективних радних спорова и примерених метода за њихово решавање, са нагласком на методима мирног решавања спорова (мирење, посредовање, арбитража). Садржајем курса обухваћене су и концепције права на штрајк и принципи Комитета за слободу удруживања Међународне организације рада, док се право на локаут анализира у контексту начела једнакости радне борбе.		
Исход предмета		
Курс обезбеђује студенту продубљена знања о интересним и правним колективним радним споровима, оспособљавајући га за правилно разумевање метода за решавање колективних радних спорова и институција за мирење и посредовање. Осим тога, курс код студента развија способност за критичку анализу улоге и значаја арбитраже за колективне радне спорове, за упоредноправну анализу метода решавања колективних радних спорова и за правилно разумевање међународних стандарда о праву на штрајк и праву на локаут.		
Садржај предмета		
Субјекти колективног радног спора; Предмет колективног радног спора; Правни колективни радни спор; Интересни колективни радни спор; Колективни радни спор у приватном и јавном сектору; Колективни радни спорови различитог нивоа (код послодавца, грански, национални, европски); <i>Sui generis</i> колективни радни спор; Међусиндикални спор; Принципи решавања колективних радних спорова; Модели решавања колективних радних спорова; Појам и врсте мирења; Појам и врсте посредовања; Испитивање чињеница; Појам и врсте арбитраже; Неформални методи решавања колективних радних спорова; Јавне службе за мирење и посредовање; Приватне институције за мирење и посредовање; Правосудни органи (радни суд, суд опште надлежности, управни суд); Надлежност других државних органа и органа локалне власти; Колективна акција запослених; Штрајк као основно социјално право; Остваривање, забрана и ограничавање права на штрајк; Врсте штрајка; Облици колективне акције слични штрајку; Престанак штрајка; Правне последице штрајка; Појам и врсте бојкота; Појам и врсте пикетинга; Појам, врсте и правне последице локаута.		
Препоручена литература		
Бранко Лубарда, <i>Решавање колективних радних спорова – Методи и институције</i> , Југословенско удружење за радно право и социјално осигурање, Београд, 1999; Бранко Лубарда, „Слобода удруживања послодаваца“, <i>Право и привреда</i> , бр. 5-8/2007, стр. 979-992; Бранко Лубарда, „Право на синдикално организовање“, <i>Правни живот</i> , бр. 5-6/2007, стр. 89-98; Branko Lubarda, <i>Međunarodna zaštita socijalnih prava, s posebnim osvrtom na sindikalna prava</i> , у: Silvio Devetak, Jovica Trkulja (ur.), „Bilanca tranzicije/Bilans tranzicije“, Maribor-Beograd, 2004; Marc Rigaux, Patric Humblet (dir.), <i>Conciliation, médiation et arbitrage: vers une régulation européenne des modes alternatifs du règlement des conflits (collectifs) du travail?</i> , Bruxelles, 2011; International Labour Organization, <i>Freedom of Association</i> , International Labour Office, Geneva, 1996; A.		

de Roo, R. Jagtenberg, <i>Settling Labour Disputes in Europe</i> , Kluwer, Deventer-Boston, 1984; M. Rigaux, J. Rombouts (eds.), <i>The Essence of Social Dialogue in (South East) Europe</i> , Intersentia, Antwerpen-Oxford, 2006; A. Ph. C. M. Jaspers, <i>Right to Collective Action in European Law</i> , у: F. Dorsssement, T. Jaspers, A. van Hoek (eds.), "Cross-Border Collective Actions in Europe: A Legal Challenge", Intersentia, 2007, стр. 23-74.		
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
Методе извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

Компанијско право
Наставници: проф. др Мирко Васиљевић, проф. др Небојша Јовановић, проф. др Вук Радовић, проф. др Татјана Јевремовић Петровић, доц. др Јелена Лепетић
Статус предмета: изборни – обавезан за Пословноправну ужу научну област
Број ЕСПБ: 10
Услов: није предвиђен
Циљ предмета Циљ предмета је да кандидат прошири и продуби своје знање из компанијског права.
Исход предмета Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине која му омогућава да самостално критички разматра проблематику компанијског права и да самостално предузима оригинално истраживање.
Садржај предмета Компанијско право 1. ПРИВРЕДНИ (ТРГОВАЧКИ) И НЕПРИВРЕДНИ СУБЈЕКТИ 2. ЗАЈЕДНИЧКИ ИНСТИТУТИ ПРИВРЕДНИХ ДРУШТАВА 3. ДРУШТВА ЛИЦА 4. ДРУШТВО СА ОГРАНИЧЕНОМ ОДГОВОРНОШЋУ 5. АКЦИОНАРСКО ДРУШТВО 6. СПЕЦИЈАЛИЗОВАНА АКЦИОНАРСКА ДРУШТВА 7. СПЕЦИЈАЛИЗОВАНЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ И ПРИВРЕДНА ДРУШТВА 8. ПРЕДУЗЕЋА – СУБЈЕКТИ ПРИВАТИЗАЦИЈЕ (ЈАВНА – ДРЖАВНА - ПРЕДУЗЕЋА) 9. ПОВЕЗИВАЊЕ ПРИВРЕДНИХ ДРУШТАВА 10. ПРИВРЕДНЕ АСОЦИЈАЦИЈЕ 11. ПРЕСТАНАК СОЛВЕНТНОГ ПРИВРЕДНОГ ДРУШТВА (ЛИКВИДАЦИЈА) 12. ОСНОВИ СТЕЧАЈНОГ ПРАВА 13. ОСНОВИ КОМПАНИЈСКОГ ПРАВА ЕУ
Препоручена литература Компанијско право: Обавезна: <i>Списак:</i> Мирко Васиљевић, <i>Корпоративно управљање – правни аспекти</i> , Правни факултет Универзитета у Београду и Профинвест, 2007; Мирко Васиљевић, <i>Компанијско право</i> , Правни факултет Универзитета у Београду, Београд, 2017; Мирко Васиљевић, Вук Радовић (уредници), <i>Корпоративно управљање – зборник радова</i> , Правни факултет Универзитета у Београду, 2008; Мирко Васиљевић, Вук Радовић (уредници), <i>Корпоративно управљање – други део (зборник радова)</i> , Правни факултет Универзитета у Београду, 2009. <i>Страна</i> – обавезно прочитати једно од следећих дела: Reinier Kraakman, John Armour, Paul Davies, Luca Enriques, Henry Hansmann, Gerard Hertig, Klaus Hopt, Hideki Kanda, Edward Rock, <i>The Anatomy of Corporate Law – A Comparative and Functional Approach</i> , Second edition, Oxford University Press, 2009; Paul L. Davies, <i>Gower and Davies Principles of Modern Company Law</i> , eight edition, Sweet & Maxwell, London, 2008; Alan Dignam, John Lowry, <i>Company Law</i> , Oxford University Press, Oxford, 2009; Merle Philippe, <i>Droit commercial – sociétés de commerciales</i> , Daloz, Paris, 2005. <i>Прописи:</i> Закон о привредним друштвима (<i>Службени гласник РС</i> , бр. 36/2011); Закон о тржишту капитала (<i>Службени гласник РС</i> , бр. 31/2011); Закон о поступку регистрације и Агенцији за привредне регистре (<i>Службени гласник РС</i> , бр. 99/2011); Закон о преузимању акционарских друштава (<i>Службени гласник РС</i> , бр. 46/2006); Закон о стечају (<i>Службени гласник РС</i> , бр. 104/2009); Кодекс корпоративног управљања Београдске берзе а.д. Београд од 9.7.2008. године; Кодекс корпоративног управљања Привредне коморе

Србије (Службени гласник РС, бр. 1/2006).

Допунска: Klaus J. Hopt, Eddy Wymersch, Hideki Kanda, Harold Baum, *Corporate Governance in Context Corporations, States, and Markets in Europe, Japan, and the US*, Oxford University Press, 2005; Guido Ferrarini, Klaus J. Hopt, Jaap Winter, Eddy Wymeersch, *Reforming Company and Takeover Law in Europe*, Oxford University Press, 2004; Stephen M. Bainbridge, *Corporation Law and Economics*, Foundation Press, New York; Peter Böckli, *Schweizer Aktienrecht*, Schulthess; Douglas M. Branson, *Corporate Governance*, The Michie Company, 1993; William J. Carney, *Mergers and Acquisitions – Cases and Materials*, Foundation Press, New York; Brian R. Cheffins, „*Company Law: Theory, Structure, and Operation*”, Clarendon Press, Oxford, 2004; Franklin A. Gevurtz, „*Corporation Law*”, WEST Group, St. Paul, Minn.; Ronald J. Gilson, Bernard S. Black, *The Law and Finance of Corporate Acquisitions*, The Foundation Press, Inc., New York.

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
-----------------------------	-----------------------	--------------------

Методе извођења наставе: предавања, консултације

Оцена знања (максимални број поена 100)

Активности у току семестра: 30 поена

Усмени испит: 70 поена

Трговинско право

Наставници: проф. др Небојша Јовановић, проф. др Вук Радовић, проф. др Мирјана Радовић, доц. др Светислав Јанковић

Статус предмета: изборни – обавезан за Пословноправну ужу научну област

Број ЕСПБ: 10

Услов: није предвиђен

Циљ предмета

Циљ предмета је да кандидат прошири и продуби своје знање из трговинског права.

Исход предмета

Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине која му омогућава да самостално критички разматра проблематику трговинског права и да самостално предузима оригинално истраживање.

Садржај предмета

Трговинско право

I УВОД

II ИСТОРИЈАТ ТРГОВИНСКОГ ПРАВА

III ИЗВОРИ ТРГОВИНСКОГ ПРАВА

IV ОПШТА ПРАВИЛА УГОВОРА У ПРИВРЕДИ

V УГОВОР О ПРОДАЈИ У ПРИВРЕДИ

VI УГОВОРИ СА ГРАЂАНСКОПРАВНОМ ОСНОВОМ У УГОВОРУ О НАЛОГУ

VIII УГОВОРИ СА МЕШОВИТОМ ГРАЂАНСКОПРАВНОМ ОСНОВОМ

IX БАНКАРСКИ ПОСЛОВИ

X ХАРТИЈЕ ОД ВРЕДНОСТИ

Препоручена литература

Трговинско право

Обавезна:

Научна:

Мирко Васиљевић, *Трговинско право*, Београд, 2016. Ивица Јанковец, *Привредно право*, Београд, 2008. Roy Goode, *Commercial Law*, Penguin Books, 1995. или 2004. Twomey, Jennings, *Anderson's Business Law*, South Western, US, 2011. Miller & Jentz, *Business Law Today*, Thomson, South Western, US, 2004. Mercadal Barthelemy, Patrice Macqueron, *Le droit des affaires en France*, Levebvre, Levallios, 2005. Morandiere, Rodiere, Houin, *Droit Commercial*, Dalloz, Paris, 1958 (tome I et II). Chaudet Francois, *Droit suisse des affaires*, Helbing & Lichtenhahn, Bale, Geneve, Minuch, 2000. Claus-Wilhelm Canaris, *Handelsrecht*, 24. Auflage, München, 2006

Прописи:

Закон о облигационим односима (Сл. лист СФРЈ, бр. 29/78, 39/85, 45/85, 57/89 и Сл. лист СРЈ, бр. 31/93); Опште узансе за промет робом (Сл. лист ФНРЈ, бр. 15/54); Закон о платном промету (Сл. лист СРЈ, бр. 3/02 и 5/03, Сл. гласник РС, бр. 43/04 и 62/06); Закон о меници (Сл. лист ФНРЈ, бр. 104/46, Сл. лист СФРЈ, бр. 16/65, 54/70 и 57/89, Сл. лист СРЈ, бр. 46/96, Сл. лист СЦГ, бр. 1/03); Закон о чеку (Сл. лист ФНРЈ, бр.

105/46, *Сл. лист СФРЈ*, бр. 12/65, 50/71 и 52/73, *Сл. лист СРЈ*, бр. 46/96, *Сл. лист СЦГ*, бр. 1/03)

Допунска:

Александар Голдштајн, *Привредно уговорно право*, Загреб, 1980; Ивица Јанковец, *Уговори у привреди*, Београд, 1987; Вилим Горенц, *Трговачко право – уговори*, Загреб; Зоран Антонијевић, *Привредно право*, Београд, 1989; Владимир Капор, Славко Царић, *Уговори робног промета*, Београд, 1996; Младен Драшкић, *Уговор о франшизингу*, Београд, 1983; Милан Париводић, *Уговор о франшизингу*, Београд, 2002; Зоран Арсић, *Комбиновани превоз робе*, Београд, 1985; Зоран Арсић, *Транспортни терминали – правни аспекти*, Београд, 1987; Милан Бартош, Зоран Антонијевић, Владимир Јовановић, *Менично и чековно право*, Београд, 1974; Радован Вукадиновић, *Правни односи из међународног документарног акредитива*, Београд, 1985; Мирко Васиљевић, *Одговорност железнице у домаћем и међународном превозу робе*, Београд, 1987; Тамара Миленковић-Керковић, *Аутономни уговори трговинског права*, Ниш, 2008; Б. Благојевић, В. Круљ (ур.), *Коментар Закона о облигационим односима*, Београд, 1980; Слободан Перовић, Драгољуб Стојановић (ур.), *Коментар Закона о облигационим односима*, Београд, 1980.

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
-----------------------------	-----------------------	--------------------

Методе извођења наставе: предавања, консултације

Оцена знања (максимални број поена 100)

Активности у току семестра: 30 поена

Усмени испит: 70 поена

Право интелектуалне својине

Наставник: проф. др Слободан Марковић, проф. др Душан Поповић

Статус предмета: **изборни** – обавезан за Пословноправну ужу научну област,
– изборни за Међународно-приватноправну ужу научну област

Број ЕСПБ: 10

Услов: није предвиђен

Циљ предмета

Циљ предмета је да кандидат прошири и продуби своје знање из области ауторског права и права индустријске својине, као и да стекне знање о односу правне заштите интелектуалних добара и правне заштите слободне конкуренције и људских права.

Исход предмета

Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине која му омогућава да самостално критички разматра проблематику ауторског права и права индустријске својине и да самостално предузима оригинално истраживање.

Садржај предмета

1. Оправданост правне заштите ауторских дела и проналазака; 2. Оправданост правне заштите ознака; 3. Однос правне заштите интелектуалних добара и заштите људских права; 3. Однос правне заштите интелектуалних добара и правне заштите слободне конкуренције; 4. Хармонизација права интелектуалне својине; 5. Унификација права интелектуалне својине; 6. Заштита интелектуалних добара у праву Светске трговинске организације; 7. Изазови заштите интелектуалних добара на интернету.

Литература

Jane C. Ginsburg, "Moral rights in the US: still in need of a guardian ad litem", *Columbia Public Law Research Paper no. 12-293* (доступно на www.ssrn.com); James Griffin, „An historical solution to the legal challenges posed by peer-to-peer file sharing and digital rights management technology“, *Journal of Computer, Media and Telecommunications Law* vol. 15, no. 78, 2010 (доступно на www.ssrn.com); Stef van Gompel, P.B. Hugenholtz, „The Orphan Works Problem: The copyright conundrum of digitilizing large-scale audiovisual archives, and how to solve it“, *Amsterdam Law School Research Paper No. 2012-10* (доступно на www.ssrn.com); Lucie Guibault, Stef van Gompel, „Collective management in the European Union“, *Amsterdam Law School Research Paper No. 2012-08* (доступно на www.ssrn.com); Слободан Марковић, *Право интелектуалне својине*, Сарајево, 2007; Душан Поповић, *Искључива права интелектуалне својине и слободна конкуренција*, Београд, 2012; Владимир Марић, *Сличност жигова*, Београд, 2009; Душан Поповић, *Имена интернет домена и право интелектуалне својине*, Београд, 2005; Божин Влашкивић, *Правна заштита славних жигова*, Београд, 1992; James Mellor, *Kerly's Law of Trademarks and Trade Names*, Лондон, 2011; Carlos M. Correa, *Trade Related Aspects of Intellectual Property Rights*, Оксфорд, 2007.

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
-----------------------------	-----------------------	--------------------

Методе извођења наставе: предавања, консултације.

Оцена знања (максимални број поена 100)
Активности у току семестра: 30 поена
Усмени испит: 70 поена

Право осигурања		
Наставник: проф. др Наташа Петровић Томић		
Статус предмета: изборни за Пословноправну ужу научну област		
Број ЕСПБ: 10		
Услов: није предвиђен		
Циљ предмета Продубљивање знања стечених на основним и мастер студијама у грани права осигурања; проучавање области и питања недовољно проучених на основним и мастер студијама; упознавање стране терминологије; развијање критичког начина размишљања о проучаваном феномену; увођење у режим основних међународних извора и стремљења у праву осигурања; подстицање студената на критичко размишљање о важећим решењима у позитивном праву осигурања; давање основног увида у упоредно право осигурања и право осигурања ЕУ; упознавање студената са актуелним темама у области осигурања; пружање помоћи у одабиру теме докторског рада.		
Исход предмета Студенти ће стећи знања неопходна за теоријско проучавање тема из области права осигурања.		
Садржај предмета 1. УВОДНИ ДЕО 2. ИЗВОРИ ПРАВА ОСИГУРАЊА 3. ВРСТЕ ОСИГУРАЊА 4. ОРГАНИЗАЦИЈА ДЕЛАТНОСТИ ОСИГУРАЊА 5. ПРИВРЕДНИ ЗНАЧАЈ ОСИГУРАЊА 6. КОМУНИКАЦИЈА И ПРАВИЛА ПОСЛОВНОГ ПОНАШАЊА У ОСИГУРАЊУ 7. ОПШТА ПРАВИЛА ЗА ОСИГУРАЊЕ ИМОВИНЕ И ЛИЦА 8. ОСИГУРАЊЕ ИМОВИНЕ 9. ОСИГУРАЊЕ ОД ОДГОВОРНОСТИ 10. ОСИГУРАЊЕ ЛИЦА. 11. РЕОСИГУРАЊЕ		
Литература Обавезна: На српском језику: П. Шулејић, <i>Право осигурања</i> , Правни факултет Универзитета у Београду, Београд, 2005; П. Шулејић, „Нека питања стечаја и ликвидације друштава за осигурање са посебним освртом на дејства у погледу двостранотеретних уговора“, <i>Право и привреда</i> , бр. 5-8/2009; З. Томић, Н. Петровић Томић, „Издавање и одузимање дозвола за рад осигуравајућим друштвима“, <i>Право и привреда</i> , бр. 5-8/2009. <i>Прописи:</i> 1. Закон о осигурању Републике Србије; 3. Закон о стечају и ликвидацији банака и друштава за осигурање; 4. Закон о обавезном осигурању у саобраћају Републике Србије; 5. Закон о облигационим односима. На страним језицима: J. Birds, <i>Bird's Modern Insurance Law</i> , Sweet & Maxwell, London, 2007. J. Lowry, P. Rawlings, <i>Insurance Law: Doctrines and Principles</i> , Second Edition, Hart Publishing, Oxford, 2005. Y. Lamber-Faivre, L. Leveneur, <i>Droit des assurances</i> , 12 édition, Dalloz, Paris, 2011.		
Допунска: На српском језику: Н. Петровић Томић, Осигурање од одговорности директора и чланова управног одбора акционарског друштва, Правни факултет у Београду, Београд, 2011. <i>Осигурање робе у међународном поморском превозу</i> , Правни факултет Универзитета у Београду, Београд, 2009. „Осигурање робе према Incoterms транспортним клаузулама – са посебним освртом на CIF и FOB клаузулу“, <i>Правни живот</i> , бр. 12/2009. „Осигурање од одговорности директора и чланова управа компанија“, <i>Анали</i> , бр. 2/20. „Медијација у осигурању“, Зборник Правног факултета у Риједи, Vol. 31, бр. 1/2010. „Овлашћења Народне банке Србије код стечаја друштава осигурања (коаутор са З. Томић), <i>Право и привреда</i> , бр. 7-9/2012. „Осигурање од професионалне одговорности адвоката“, <i>Правни живот</i> , бр. 10/2011. З. Радовић, Ж. Алексић, З. Петровић, Т. Петровић, <i>Преваре у осигурању</i> , Глосаријум, Београд, 2003. В. Томашић, <i>Транспортно осигурање</i> , Савремена администрација, Београд, 1987. П. Шулејић, „Право осигурања у транзицији“, Зборник радова, Удружење за право осигурања, Београд. 2003. „Усклађивање права осигурања Србије и Црне Горе са правом Европске уније“, <i>Правни живот</i> , бр. 5-6/2004. „Управљање у друштвима за осигурање према новим прописима“, <i>Право и привреда</i> , бр. 5-8/2005.		
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:

Методе извођења наставе: предавања, консултације.
Оцена знања (максимални број поена 100)
Активности у току семестра: 30 поена
Усмени испит: 70 поена

<i>Међународно привредно право</i>
Наставници: проф. др Небојша Јовановић, проф. др Татјана Јевремовић Петровић, доц. др Милена Ђорђевић, доц. др Марко Јовановић
Статус предмета: изборни – обавезан за Међународно-приватноправну ужу научну област, – изборни за Пословноправну ужу научну област
Број ЕСПБ: 10
Услов: није предвиђен
Циљ предмета Проширење и продубљивање знања, као и оспособљавање за научно-истраживачки рад путем упознавања са најзначајнијом литературом и актуелном проблематиком у области Међународног трговинског права
Исход предмета Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине која му омогућава да самостално критички разматра проблематику међународног трговинског права и да самостално предузима оригинално истраживање.
Садржај предмета УВОД У МЕЂУНАРОДНО ПРИВРЕДНО ПРАВО; СТАТУСНО ПРАВО; ПРАВО СПОЉНЕ ТРГОВИНЕ И СТРАНИХ УЛАГАЊА; УГОВОРНО ПРАВО; ПРОЦЕСНО ПРАВО
Препоручена литература Обавезна: Српска Владимир Стојиљковић, <i>Међународно привредно право</i> , друго издање, ИП Јустинијан, Београд 2003; Јелена Перовић, <i>Стандардне клаузуле у међународним привредним уговорима</i> , Београд 2012; и/или Радомир Ђуровић, Александар Ћирић, <i>Међународно трговинско право, општи део</i> , Правни факултет Ниш, Центар за публикације, 2005; Радомир Ђуровић, Александар Ћирић, <i>Међународно трговинско право, посебни део</i> , Правни факултет Ниш, Центар за публикације, 2005; и/или Витомир Поповић, Радован Вукадиновић, <i>Међународно пословно право, посебни део</i> , Бања Лука/Крагујевац 2010; Витомир Поповић, Радован Вукадиновић, <i>Међународно пословно право, општи део</i> , Бања Лука/Крагујевац, 2005; и/или Радован Вукадиновић, <i>Међународно пословно право</i> , Крагујевац, 2012; и/или Младен Драшкић, Маја Станивуковић, <i>Уговорно право међународне трговине</i> , Службени лист СЦГ, Београд, 2005; Александар Ћирић, Предраг Цветковић, <i>Међународно трговинско право – стручни есеји</i> , Ниш, 2001; Јелена Перовић, <i>Битна повреда уговора – Међународна продаја робе</i> , Службени гласник СЦГ, Београд 2004; Предраг Цветковић, <i>Међународно право страних инвестиција</i> , Задужбина Андрејевић, Београд 2007; Гашо Кнежевић, Владимир Павић, <i>Арбитража и АДР</i> , Београд 2009; Предраг Цветковић, <i>Увод у право Светске трговинске организације</i> , Ниш 2010; В. Павић, М. Ђорђевић, <i>Примена Бечке конвенције у пракси Спољнотрговинске арбитраже при Привредној комори Србије</i> , Право и привреда бр. 5-8, Београд 2008. Допунска: Српска Јелена Вилус, <i>Обвезно право</i> , друга књига - Коментар Конвенције УН о међународној продаји робе из 1980, Информатор, Загреб 198.; Јелена Перовић, <i>Битна повреда уговора – Међународна продаја робе</i> , Службени лист СЦГ, Београд, 2004; Јелена Перовић, <i>Коментар Закона о финансијском лизингу</i> , Глосаријум, Београд 2003; Ивица Јанковец, <i>Уговорна одговорност</i> , Београд 1992; Синиша Варга, <i>Право спољне трговине</i> , Привредна академија, Нови Сад 2006; Милан Париводић, <i>Уговор о ексклузивној дистрибуцији у правима Југославије и Европске уније</i> , Службени лист СРЈ, Београд 1996; Београд; Милан Париводић, <i>Право међународног франшизинга</i> , Службени гласник, Београд 2003; Јелена Перовић, <i>Уговор о Међународној трговинској арбитражи</i> , Службени лист СРЈ, Београд 2002; Небојша Јовановић, <i>Кључне разлике енглеског и српског уговорног права</i> , Службени гласник, Београд 2009; Гашо Кнежевић, <i>Међународна трговинска арбитража</i> , Правни факултет Универзитета у Београду, 1999; Миодраг Трајковић, <i>Међународно арбитражно право</i> , Правни факултет Универзитета у Београду, 2000.

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
Методe извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

<i>Саобраћајно право</i>
Наставници: проф. др Мирко Васиљевић, проф. др Небојша Јовановић, проф. др Мирјана Радовић
Статус предмета: изборни за Пословноправну ужу научну област
Број ЕСПБ: 10
Услов: није предвиђен
Циљ предмета Проширење и продубљивање знања, као и оспособљавање за научно-истраживачки рад у области саобраћајног права.
Исход предмета Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине која му омогућава да самостално критички разматра проблематику саобраћајног права и да самостално предузима оригинално истраживање.
Садржај предмета УВОД У САОБРАЋАЈНО ПРАВО САОБРАЋАЈ – појам, значај, назив, врсте, особине, употребљивост саобраћајних грана, историја, географско-саобраћајне одлике Србије САОБРАЋАЈНО ПРАВО – појам, значај, назив, предмет, садржина, метод, особине, начела, место у систему права, извори (врсте, међународни извори, домаћи извори). ЈАВНО САОБРАЋАЈНО ПРАВО ОРГАНИЗАЦИЈА САОБРАЋАЈА – саобраћајни систем, чиниоци саобраћаја (врсте, саобраћајнице, превозна средства, саобраћајна средишта, превозиоци), организација домаћег саобраћаја, организација међународног саобраћаја (уводна разматрања, међународне организације у саобраћају, провоз /транзит/извоз услуга превоза). ЦАРИНЕ У САОБРАЋАЈУ – појам и врсте царина, повластице за возила, царине у међународном саобраћају (Истанбулска конвенција, царинске повластице, систем обезбеђења) НАДЛЕЖНОСТ СУДОВА – значај надлежности судова у саобраћају, надлежност у домаћем саобраћају (стварна, месна и уговарање надлежности), надлежност у међународном саобраћају (предмет уређивања, одлучујуће чињенице, искуљива надлежност домаћег суда), судски имунитет. ИМОВИНСКО САОБРАЋАЈНО ПРАВО УВОДНА РАЗМАТРАЊА, ДЕЛОВИ, СТВАРНА ПРАВА ОТПРЕМАЊЕ (ШПЕДИЦИЈА) – отпремање као делатност (појам и настанак, значај и особине, врсте отпремника), уговор о отпремању, основна учења, правни односи у вези са уговором о отпремању, врсте уговора о отпремању, обавезе отпремника, права отпремника, одговорност отпремника, престанак уговора, застарелост. УГОВОР О ПРЕВОЗУ – појам уговора, лица код уговора, сврха уговора, природа правила, битни састојци уговора, закључење уговора, превозне исправе, особине уговора, правна природа уговора (основна разматрања, трговинскоправна природа?, грађанскоправно порекло?), врсте уговора, испуњење уговора, престанак уговора (повлашћење наручиоца, право на одустанак). УГОВОР О ПРЕВОЗУ СТВАРИ појам уговора и обавезе уговорника обавезе превозиоца – постављање возила, пријем ствари, преглед ствари, укрцај /утовар/, избацивање превозне исправе, превоз /путовање/, чување робе, заступање корисника превоза, извршавање налога, издавање ствари, предаја ствари примаоцу обавезе пошиљаоца – наручивање возила, предаја ствари, обавештавање превозиоца о пошиљци, чување ствари, исплата превознине, награда за додатне услуге, накнада трошкова, залога одговорност превозиоца ствари – врсте одговорности, особине превозничке одговорности, сужено поље примене, случајеви превозничке одговорности (штетни случајеви, губитак ствари, оштећење ствари, закашњење, стицај штета), пооштрење одговорности, основ одговорности (појам и значај основа, врсте основа, објективна одговорност, разлози ослобођења од објективне одговорности, субјективна одговорност, ослобођење од претпостављене субјективне одговорности, основ одговорности по границама саобраћаја), рецептна и скриптурна одговорност, олакшано искључење одговорности, ограничење одговорности (основни појмови, начини ограничења, оправдање начела ограничене одговорности, врсте

ограничења и начини одређивања границе, ограничење висине штете, ограничење делом имовине), обрачунска јединица, неограничена одговорност, одговорност за помоћнике, одговорност помоћника, једнострана принудност правила о превозничкој одговорности, утврђивање штете (појам и значај, начини утврђивања штете на ствари), накнада штете (особености одштете у саобраћају, облик накнаде штете), предмет обавезе накнаде штете, утврђивање висине штете, остваривање права на накнаду штете), одговорност пошиљаоца

УГОВОР О ПРЕВОЗУ ПУТНИКА – појам уговора, извори права, структура односа, путник, однос са превозом ствари (укључујући и пртљаг), особености у односу на превоз ствари, права и обавезе (обавезе превозиоца, обавезе путника, право на одустанак, путна карта), одговорност превозиоца путника (врсте и особине превозничке одговорности), случајеви и трајање превозничке одговорности, основ одговорности за смрт и повреду путника (системи успостављања основа, систем двојног основа), ограничење одговорности (начини одређивања границе, границе по гранама саобраћаја, неограничена одговорност), одговорност за помоћника и одговорност помоћника, остваривање права на одштету (захтев за одштету, застарелост права на одштету), појачана заштита путника од поремећаја у превозу (значај посебног регулисања, потреба за појачаном заштитом, извори права, поремећаји у превозу, основ одговорности, примена заштитног права, права путника у појачаној заштити, поступак остваривања права), одговорност путника.

УГОВОР О ПРЕВОЗУ ПРТЉАГА – појам уговора и правни извори, однос с другим уговорима, битни састојци уговора, закључење уговора, пртљажница, права и обавезе (обавезе превозиоца, обавезе и права путника), одговорност превозиоца (два правна режима, одговорност за ручни пртљаг, одговорност за регистровани пртљаг, остваривање права на одштету/редослед радњи, захтев за накнаду штете, застарелост права на одштету/), одговорност путника.

ПОСЕБНЕ ВРСТЕ ПРЕВОЗА

ПРЕВОЗ СА ВИШЕ ПРЕВОЗИЛАЦА – сложени превози, збирни превоз, превоз путем стварног превозиоца двојни превоз - појам и структура односа, разграничења од сличних превоза, права, обавезе и одговорност превозиоца (три односа – однос у главном превозу, однос у допунском превозу, однос корисника главног превоза са допунским превозиоцем) узастопни превоз – појам, разграничење и терминологија, организовање, учесници и структура односа, одговорност превозиоца (основна правила, одговорност у превозу путника по гранама превоза, одговорност у превозу ствари по гранама превоза, ограничење одговорности), право регреса (особена правила, поједине гране саобраћаја), наплата и деоба превознине мешовити превоз – појам, разлог појаве и правни проблеми (контејнеризација, тешкоће), правни извори, могући начини решења проблема, предузетник, системи одговорности предузетника (набрајање, систем сопствене одговорности, систем мреже, систем јединства, систем мешовите одговорности), основ предузетникове одговорности, искључење одговорности предузетника, трајање одговорности, висина одговорности (границе одговорности, неограничена одговорност, одговорност за закашњење, одговорност за помоћнике, регрес, застарелост и једнострана принудност, мешовити превоз лебделицом.

ПРЕВОЗ ОПАСНЕ РОБЕ – особености превоза, опасна роба, правни извори, услови превоза, уговор о превозу опасне робе, појам и битни састојци, обавезе пошиљаоца, обавезе превозиоца, одговорност уговорника (одговорно лице и подела ризика, одговорност превозиоца, одговорност пошиљаоца, заједничка хаварија у превозу опасне робе.

Препоручена литература

Обавезна:

- 1) Небојша Јовановић, *Саобраћајно право (општи део)*, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд, 2017.
- 2) Legros Cécille, *Transport Law in France*, Wolters Kluwer, Alphen 2012.
- 3) Force Robert, *Transport Law od US*, Kluwer, The Hague 2001.
- 4) Harris Brian, *Ridley's Law of the Carriage of Goods by Land, Sea and Air*, Sweet & Maxwell, London 2010.

Допунска (необавезна):

- 1) Царић Славко, Шулејић Предраг, Јанковец Ивица, Трајковић Миодраг, *Саобраћајно право*, Центар за привредни консалтинг, Нови Сад, 1998.
- 2) Миодраг Трајковић, *Поморско право*, Мисао, Београд, 2004. или касније издање.
- 3) Nebojša Jovanović, *Transport Law of Serbia*, International Encyclopedia of Laws, Kluwer Law International (gen. editor prof. dr R. Blanpain), The Hague, Holland, 2016.
- 4) Бранко Јакаша, *Уџбеник пловидбеног права*, Загреб, 1983.
- 5) Бранко Јакаша, *Копнено и зрочно саобраћајно право*, Загреб, 1969.

6) Борислав Ивошевић, <i>Саобраћајно право</i> , Београд, 2005.		
7) Небојша Јовановић		
• „Наутичка (навигациона) грешка као разлог искључења превозиочеве одговорности за штету“, Привредниправни приручник, Удружење правника у привреди Југославије, Београд, бр. 7-8/1992. • „Посебни разлози ослобођења од одговорности речног превозиоца робе – случајеви посебних опасности“, Анали Правног факултета у Београду, Правни факултет у Београду, Београд, бр. 5/1992. • „Ликвидација заједничке хаварије“, Право и привреда, Удружење правника у привреди Југославије, Београд, бр. 1-2/1993 • Појам заједничке хаварије и услови за њено наступање, Право и привреда, Удружење правника у привреди Југославије, Београд, бр. 5-6/1994. • „Рецептна и скриптурна одговорност бродара за губитак и оштећење робе“, Право и привреда, Удружење правника у привреди Југославије, Београд, бр. 11-12/1995. • „Општи начин ограничења од одговорности речног превозиоца робе“, Правни живот, Удружење правника Југославије, Београд, бр. 1011/1995 • „Одговорност пловидбеног превозиоца за радње помоћника“, Право и привреда, Удружење правника у привреди Југославије, Београд, бр. 3 - 4/2000. • „Типични случајеви заједничке хаварије по међународним и домаћим правилима“, Право и привреда, Удружење правника у привреди Југославије, Београд, бр. 1-2/2001. • „Одговорност предузетника мешовитог превоза робе“, Право и привреда, Удружење правника у привреди Југославије, Београд, бр. 1-4/04.		
8) Душанка Ђурђевић, „Превоз путника морем“, Правни живот, Београд, бр. 11/2004.		
9) Јанковић Светислав		
* „Неопходност правног уређења комбинованог превоза ствари у грађанском законик у“, Правни живот 11/2016.		
* „Одговорност железнице за закашњење у предаји робе“, Право и привреда 7–9/2016.		
* „Опште ограничење одговорности у унутрашњој пловидби“, Право и привреда 7–9/2014.		
10) Ана Павловић, „Искључење уговорне одговорности бродара у унутрашњој пловидби“, Право и привреда, Београд, бр. 1-3/2003.		
11) Gaskell, Debattista, Swatton, Chorley and Gile’s Shipping Law, Pitman Publishing, London 1994.		
12) Бранко Јакаша, <i>Систем пловидбеног права Југославије, Уговори о искоришћавању бродова</i> (књига 3, свезак 1 и 2), Информатор, Загреб, 1980 (83).		
13) Malkolm A. Clark, <i>International Carriage of Goods by Road CMR</i> , Sweet & Maxwell. London, 1997.		
14) Baughen Simon, <i>Shipping Law</i> , Cavendish Publishing, London, 2004.		
15) Васиљевић Мирко, <i>Уговор о превозу робе железницом</i> , Београд, 1984. Одговорност железнице у домаћем и међународном превозу робе, Београд, 1987.		
16) Павић Драго, <i>Пријевоз контејнерима</i> , Зрински, Чаковец, 1983.		
17) Wilson John, <i>Carriage of Goods by Sea</i> , Longman, Harlow, 2001.		
18) Царић Славко и др., <i>Саобраћајно право</i> , Привредна штампа, Београд, 1979.		
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
Методe извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

Банкарско право
Наставници: проф. др Небојша Јовановић, проф. др Мирјана Радовић.
Статус предмета: изборни за Пословноправну ужу научну област
Број ЕСПБ: 10
Услов: није предвиђен
Циљ предмета
Циљ предмета је да кандидат прошири и продуби своје знање из банкарског права.
Исход предмета
Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине која му омогућава да самостално критички разматра проблематику банкарског права и да самостално предузима оригинално истраживање.
Садржај предмета

ОПШТИ ДЕО; СТАТУСНИ ДЕО; УПРАВНИ ДЕО; УГОВОРНИ ДЕО		
Препоручена литература		
Обавезна: Мирко Васиљевић, <i>Трговинско право</i> , Београд, 2016, стр. 350-440; Мирко Васиљевић, <i>Компанијско право</i> , Београд, 2017, стр. 421-426 и 447-449; Стеван Шогоров, <i>Банкарско право</i> , Пословни биро, Нови Сад, 2005; Зоран Антонијевић, Милан Петровић, Божидар Павићевић, <i>Банкарско право</i> , Београд, 1982; Christian Gavalda, Jean Stoufflet, <i>Droit bancaire: Institutions – Comptes – Opérations – Services</i> , 8 ^e édition, LexisNexis Litec, Paris, 2010; E. P. Ellinger, Eva Lonmincka, Richard Hooley, <i>Ellinger's modern banking law</i> , Fourth Edition, Oxford University Press, New York, 2006; Hans-Peter Schwintowski, <i>Bankrecht</i> , 3. Auflage, Carl Heymanns Verlag, Köln, 2011.		
Допунска: Небојша Јовановић, <i>Емисија вредносних папира</i> , 2001; Радован Вукадиновић, <i>Правни односи из међународног документарног акредитива</i> , Београд, 1989; Ј. Розенберг, <i>Једнообразна правила и обичаји за документарне акредитиве</i> , Загреб, 1984; Татјана Јованић, <i>Регулација система потрошачких кредита</i> , Београд, 2004; Herbert Schimansky, Hermann-Josef Bunte, Hans-Jürgen Lwowski (Hrsg.), <i>Bankrechts-Handbuch</i> , Band II, Verlag C.H. Beck, München, 2001; Claus-Wilhelm Canaris, <i>Bankvertragsrecht</i> , 3. Auflage, Erster Teil, 1988, Berlin, Soderausgabe der Kommentierung des Bankvertragsrechts aus Handelsgesetzbuch, Großkommentar, 4. Auflage; Siegfried Kümpel, Arne Wittig (Hrsg.), <i>Bank- und Kapitalmarktrecht</i> , 4. Auflage, Verlag Dr. Otto Schmidt, Köln, 2011; Peter Derleder, Kai-Oliver Knops, Heinz Georg Bamberger (Hrsg.), <i>Handbuch zum deutschen und europäischen Bankrecht</i> , 2. Auflage, Springer-Verlag, Berlin – Heidelberg, 2009; Reinhard Welter, Volker Lang (Hrsg.), <i>Handbuch der Informationspflichten im Bankverkehr</i> , Köln, 2005; Richard Routier, <i>Obligations et responsabilités du banquier</i> , Dalloz, Paris, 2005; Радован Вукадиновић, „Документарни акредитив према новој ревизији Једнообразних правила и обичаја из 1993. године“, <i>Право и привреда</i> , 9-12/2003.		
Прописи: Закон о банкама (<i>Сл. гласник РС</i> , бр. 107/05 и 91/2010); Закон о облигационим односима (<i>Сл. лист СФРЈ</i> , бр. 29/78, 39/85, 45/85, 57/89 и <i>Сл. лист СРЈ</i> , бр. 31/93), чл. 1035-1088; Закон о платном промету (<i>Сл. лист СРЈ</i> , бр. 3/02 и 5/03, <i>Сл. гласник РС</i> , бр. 43/04, 62/06, 111/2009, 31/2011); Закон о заштити корисника финансијских услуга (<i>Службени гласник РС</i> , бр. 36/2011); Закон о тржишту капитала (<i>Сл. гласник РС</i> , бр. 31/2011)		
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
Методе извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100) Активности у току семестра: 30 поена Усмени испит: 70 поена		

<i>Кривично право - општи део</i>
Наставници: проф. др Наташа Делић, проф. др Игор Вуковић, доц. др Иван Ђокић, доц. др Ивана Марковић
Статус предмета: изборни – обавезан за Кривичноправну ужу научну област – <i>I модул: Кривичноправне науке</i>
Број ЕСПБ: 10
Услов: није предвиђен
Циљ предмета Продубљено сагледавање основних института кривичног права. Развијање и употпуњавање постојећих знања. Заузимање критичког става и испољавање критичког мишљења. Савладавање мултиметодолошког научног приступа. Стицање научне и мисаоне зрелости.
Исход предмета Достизање потребног нивоа знања и вештина који ће кандидату омогућити да предузме самосталне истраживачке кораке у области Општег дела кривичног права, да критички сагледа постојеће законске одредбе и да изнесе предлоге <i>de lege ferenda</i> .

Садржај предмета

Курс обухвата продубљено проучавање појединих области из општег дела кривичног права. Пажња се посвећује решењима садржаним у Кривичном законнику из 2006. године, изменама и допунама из 2009. године, као и актуелној реформи кривичног законодавства из 2012. године. Доношење овог законика представља значајан корак напред у усавршавању нашег кривичног законодавства. Законик, са једне стране, садржи одређени број решења из ранијег законодавства која су се током година примењивања показала као ефикасна у пракси и која су исто тако потврдила своју доктринарну утемељеност. С друге стране, што представља посебан квалитет овог законика, у њему је имплементиран и велики број нових решења која су креирана на бази ставова савремене теорије кривичног права, а у извесној мери конципирана и по узору на одређена компатибилна решења из појединих страних законика. Нова решења која су настала као резултат критичког преиспитивања и анализе важећег нормативног система са аспекта начела законитости базирана су истовремено како на нашој правној традицији, тако и на савременом друштву иманентном индивидуалном вредносном концепту. На тај начин, наша земља је обезбедила неопходну нормативну платформу за изградњу савременог и истовремено ефикасног кривичног законодавства заснованог на основним принципима кривичног права, законитости, кривице и легитимности који су постављени у контекст реалних потреба грађанског друштва. У Општем делу Кривичног законика одређени број решења, с обзиром на своју комплексну природу, заслужује свестрану научну анализу. То су следећи општи институти кривичног права: општи појам кривичног дела, дело малог значаја, кривица, правна заблуда, сила и претња, саизвршилаштво, као и нова решења у сфери кривичних санкција.

Препоручена литература**Обавезна:**

Стојановић, Зоран: *Кривично право. Општи део*, 25. издање, Правна књига, Београд, 2017. Вуковић, Игор, *Кривична дела неправог нечињења*, Београд, 2013; Вуковић, Игор, *Узрочност и објективно урачунавање у кривичном праву*, Београд, 2018.

Допунска:

Вуковић Игор, Ерор Вања, Селективна библиографија наставника и сарадника Катедре за кривично право Правног факултета Универзитета у Београду најновије издање, Аћимовић, Миодраг: *Кривично право. Књига прва. Општи део*, Градска штампарија, Суботица, 1937; Живановић, Тома: *Основни проблеми кривичног права и друге студије*, Службени лист СФРЈ, Београд, 1986., Лазаревић, Љубиша: *Коментар Кривичног законика*, Правни факултет Универзитета Унион, Београд, 2011., Стојановић, Зоран: *Коментар Кривичног законика*, пео издање, Службени гласник, Београд, 2016., Höpfel, Frank/ Ratz, Eckart (прир.) *et al.: Wiener Kommentar zum Strafgesetzbuch*, друго издање, Wien, 2005., Jescheck, Hans-Heinrich/ Weigend, Thomas: *Lehrbuch des Strafrechts. Allgemeiner Teil*, пето издање, Duncker & Humblot, Berlin, 1996., Kühl, Kristian: *Strafrecht. Allgemeiner Teil*, шесто издање, Franz Vahlen, München, 2008., Roxin, Claus: *Strafrecht. Allgemeiner Teil. Band I. Grundlagen. Der Aufbau der Verbrechenslehre*, четврто издање, C. H. Beck, München, 2006., Roxin, Claus: *Strafrecht, Allgemeiner Teil, Band II. Besondere Erscheinungsformen der Straftat*, C. H. Beck, München, 2003., Ashworth, Andrew *Principles of Criminal Law*, шесто издање, Oxford University Press, 2009., Antolisei, Francesco: *Manuale di diritto penale: parte generale*, шеснаесто издање, A. Giuffrè, Milano, 2003.

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
-----------------------------	-----------------------	--------------------

Методе извођења наставе: предавања, консултације.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Активности у току семестра: 30 поена

Усмени испит: 70 поена

Кривично право - посебни део

Наставници: проф. др Наташа Делић, проф. др Игор Вуковић, доц. др Иван Ђокић, доц. др Ивана Марковић

Статус предмета: изборни – обавезан за Кривичноправну ужу научну област – *I модул: Кривичноправне науке*

Број ЕСПБ: 10

Услов: није предвиђен

Циљ предмета

- Развијање и употпуњавање постојећих знања - Заузимање критичког става и испољавање критичког мишљења - Савладавање мултиметодолошког научног приступа - Стицање научне и мисаоне зрелости		
Исход предмета Достизање потребног нивоа знања и вештина који ће кандидату омогућити да предузме самосталне истраживачке кораке у области Посебног дела кривичног права, да критички сагледа постојеће законске одредбе и да изнесе предлоге <i>de lege ferenda</i> .		
Садржај предмета Курс обухвата продубљено проучавање одређених група кривичних дела из посебног дела кривичног права. Пажња се посвећује решењима садржаним у Кривичном законнику из 2006. године, изменама и допунама из 2009. године, као и актуелној реформи кривичног законодавства из 2012. године. Доношење овог законика представља значајан корак напред у усавршавању нашег кривичног законодавства. Законик, са једне стране, садржи одређени број решења из ранијег законодавства која су се током година примењивања показала као ефикасна у пракси и која су исто тако потврдила своју доктринарну утемељеност. С друге стране, што представља посебан квалитет овог законика, у њему је имплементиран и велики број нових решења која су креирана на бази ставова савремене теорије кривичног права, а у извесној мери конципирана и по узору на одређена компатибилна решења из појединих страних законика. Нова решења која су настала као резултат критичког преиспитивања и анализе важећег нормативног система са аспекта начела законитости базирана су истовремено како на нашој правној традицији, тако и на савременом друштву иманентном индивидуалном вредносном концепту. На тај начин, наша земља је обезбедила неопходну нормативну платформу за изградњу савременог и истовремено ефикасног кривичног законодавства заснованог на основним принципима кривичног права, законитости, кривице и легитимности који су постављени у контекст реалних потреба грађанског друштва. Одређени број решења која с обзиром на своју комплексну природу заслужују свестрану научну анализу налази се како у Општем, тако и у Посебном делу Кривичног законика. У Посебном делу Кривичног законика извршен је велики број измена и допуна у циљу побољшања законских описа појединих кривичних дела и уведен је један број нових инкриминација (нпр. кривично дело лишење живота из самилости), док су друга кривична дела (нпр. силовање) конципирана на сасвим нови начин. Проучавање је фокусирано на оне групе или поједина кривична дела код којих свеобухватна критичка анализа даје могућност сагледавања ширих концепцијских и садржинских проблема.		
Препоручена литература Обавезна: Стојановић, Зоран/ Делић, Наташа: <i>Кривично право. Посебни део</i> , Београд, 5. издање, 2018.; Делић, Наташа, <i>Нова решења у посебном делу Кривичног законика Србије</i> , Београд, 2014. Допунска: Атанацковић, Драгољуб: <i>Кривично право. Посебни део</i> , четврто издање, Службени лист, Београд, 1985; Живановић, Тома: <i>Основни проблеми кривичног права и друге студије</i> , Службени лист СФРЈ, Београд, 1986., Лазаревић, Љубиша: <i>Коментар Кривичног законика</i> , Правни факултет Универзитета Унион, Београд, 2011. Срзентић, Никола (редактор) и други: <i>Коментар кривичних закона СР Србије, САП Косова и САП Војводине</i> , Савремена администрација, Београд, 1986., Срзентић, Никола (редактор) и други: <i>Коментар Кривичног закона Социјалистичке Федеративне Републике Југославије</i> , треће издање, Савремена администрација, Београд, 1986., Стојановић, Зоран: <i>Коментар Кривичног законика</i> , пето издање, Службени гласник, Београд, 2016., Heintschel-Heinegg, Bernd (прир.) et al.: <i>Münchener Kommentar zum Strafgesetzbuch. Band 1</i> , С. Н. Beck, München, 2003., Kindhäuser, Urs/ Neumann, Ulfrid/ Paeffgen, Hans-Ullrich (прир.) et al.: <i>Nomos Kommentar. Strafgesetzbuch. Band 1</i> , друго издање, Nomos, Baden-Baden 2005.		
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
Методе извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100) Активности у току семестра: 30 поена Усмени испит: 70 поена		

Кривично процесно право		
Наставници: проф. др Милан Шкулић, проф. др Горан Илић, доц. др Вања Бајовић		
Статус предмета: изборни – обавезан за Кривичноправну ужу научну област – I модул: <i>Кривичноправне науке</i>		
Број ЕСПБ: 10		
Услов: није предвиђен		
Циљ предмета Употпуњавање постојећих теоријских знања и оспособљавање кандидата за самостално научно истраживање и презентовање научних резултата.		
Исход предмета По завршетку курса полазници стичу широко знање и систематско разумевање кривичног процесног права и његових института, оспособљају се за самосталан научно истраживачки рад и практичну примену научних знања при решавању конкретних и сложених правних проблема.		
Садржај предмета У оквиру курса акценат је на продубљеној теоријској анализи основних кривичнопроцесних института и правила, како у контексту домаће праксе, тако и у поређењу са страним, пре свега адверзијалним процесним моделима. Проблематици усклађивања две супростављене тенденције- потреби заштите од криминалитета и ефикасног кривичног поступка са једне (<i>Crime Control Model</i>) и потреби заштите појединачних права у кривичном поступку (<i>Due Process Model</i>) са друге стране, приступа се са теоријског и са практичног аспекта. Анализи законских решења и њихове практичне примене приступа се и у контексту праксе Европског суда за људска права. Садржај курса: 1. Основни кривичнопроцесни системи, историјски развој и тенденције приближавања; 2. Различите тенденције у кривичном поступку и њихово усклађивање (<i>Crime Control vs. Due Process</i> модел) 3. Кривичнопроцесни субјекти; 4. Ток поступка: општи и посебни кривични поступци 5. Кривични поступак и Европска конвенција за људска права		
Препоручена литература Обавезна литература: Шкулић, Милан, <i>Кривично процесно право</i> , Правни факултет универзитета у Београду, Београд, најновије издање. Допунска литература: Васиљевић Т., <i>Систем кривичног процесног права СФРЈ</i> , Савремена администрација, Београд, 1981. Грубач М. и Васиљевић Т., <i>Коментар Законика о кривичном поступку</i> , 13. издање, Београд, 2014; Шкулић, М. и Илић Г-, <i>Нови Законик о кривичном поступку Србије - Како је пропала реформа шта да се ради</i> , Удружење јавних тужилаца и заменика јавних тужилаца Србије, Београд, 2012., Шкулић, М.; Горан П. Илић и група аутора, <i>Коментар Законика о кривичном поступку</i> , 10. измењено и допуњено издање, Београд, 2018, Милан Шкулић, <i>Организовани криминалитет – појам, кривична дела и кривични поступак</i> , Београд, 2018, Вања Бајовић, <i>О чињеницама и истини у кривичном поступку</i> , Београд, 2015. На страним језицима: Ashworth, A., <i>The Criminal Process- An Evaluative Study</i> , Oxford University Press, 1998; Bradley, C. M. (ed.), <i>Criminal Procedure- A Worldwide Study</i> , 2nd Ed., USA, 2007; Damaska, M., <i>The Faces of Justice and State Authority: A Comparative Approach to the Legal Process</i> , Yale UP, 1986.; Helmann, U., <i>Strafprozeßrecht</i> , Springer Verlag, Berlin, Heidelberg, 1998; Jacobs and White, <i>The European Convention on Human Rights</i> , Oxford University Press, 2006.; Marty M. and Spencer J. R. (eds.), <i>European Criminal Procedures</i> , Cambridge University Press, 2002; Pradel J., <i>Droit pénal comparé</i> , 2e édition, Paris, 2002; Roxin, C., <i>Strafverfahrensrecht</i> , 25. Auflage, Verlag C.H. Beck, München 1998; Trechsel, S., <i>Human Rights in Criminal Proceedings</i> , Oxford University Press, 2006.; Weigend, T., <i>Anklagepflicht und Ermessen</i> , Nomos Verlagsgesellschaft, Baden-Baden, 1978.		
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
Методе извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100) Активности у току семестра: 30 поена Усмени испит: 70 поена		

Међународно кривично право		
Наставници: проф. др Милан Шкулић, доц. др Вања Бајовић		
Статус предмета: изборни за:		
1) Кривичноправну ужу научну област – <i>I модул: Кривичноправне науке</i> 2) Кривичноправну ужу научну област – <i>II модул: Кривичне науке</i>		
Број ЕСПБ: 10		
Услов: није предвиђен		
Циљ предмета Циљ курса је продубљено изучавање проблематике из области међународног кривичног права. Полазећи од значаја односа међународног права и кривичног права, а имајући у виду историјске специфичности његовог настанка, као и чињеницу да се ради о области која се неуобичајено брзо мења и у погледу које и даље постоји скепса око темеља на којима се она заснива, међународно кривично право се посматра са критичког аспекта, имајући у виду гаранције и начела која је пре њега (национално) кривично право већ поставило, као и постојећу, у многим сегментима проблематичну судску праксу.		
Исход предмета Оспособљавање за коришћење упоредног метода ради лакше спознаје решења правних система држава међународне заједнице како би се омогућило адекватно препознавање тековина кривичног права и њихова хармонизација на међународном плану. Развијање способности за уопштавање и унификацију питања која су на различит начин уобличена у националним законодавствима.		
Садржај предмета Уводни део курса обухвата општа питања међународног кривичног права, почев од појма, развоја, извора, основних начела међународног кривичног права па до просторног и временског важења кривичног права. Курс обухвата и учење о међународном кривичном делу и кривичним санкцијама као основним појмовима у оквиру систематике општег дела под које се могу подвести сви остали институти. Посебна пажња поклоњена је области посебног дела међународног кривичног права. Овде су обухваћена само међународна кривична дела у ужем смислу, тј. она код којих је њихов међународни карактер и заинтересованост међународне заједнице посебно изражена. Значајан аспект курса представља материја међународног кривичног правосуђа. Курс се завршава анализом материје међународне правне помоћи у кривичноправним стварима и питања перспектива (могућности и будућности) међународног кривичног права.		
Препоручена литература Обавезна: Стојановић Зоран, <i>Међународно кривично право</i> , осмо издање, Београд, 2012; Стојановић Зоран, „Међународно кривично право и заштита људских права“, у: <i>Стање криминалитета у Србији и правна средства реаговања, II део</i> , Београд, 2008, стр. 25-36. Допунска: Шкулић Милан, <i>Међународни кривични суд. Надлежност и поступак</i> , Београд, 2005, 591 стр.; Золо Данило, <i>Ко каже хуманост: рат, право и глобални поредак</i> , Београд, 2012, 157 стр. Касезе Антонио, <i>Међународно кривично право</i> , Београд, 2005, LXXX, 564 стр. Лопичић Ђорђе Н. (приредио), <i>Међународно кривично право</i> , Београд, 2006. Василијевић Владан: <i>Међународни кривични суд</i> , Београд, 1968, (VII) 211 стр. Bantekas Ilias/ Nash Susan: <i>International Criminal Law</i> , друго издање, London, 2003, (LXVIII) 432 стр. Bassiouni Cherif, <i>International Criminal Law</i> , треће издање, Leiden, 2008, 722 стр. М. Шкулић, В. Бајовић, <i>Историјски развој међународног кривичног правосуђа и основне одлике поступка пред Међународним кривичним судом</i> , у припреми. . Cassese Antonio и други: <i>The Rome Statute of the International Criminal Court: a commentary</i> , Oxford, 2002. Triffterer Otto/ Kai, Ambos: <i>Commentary on the Rome Statute of the International Criminal Court</i> , Baden-Baden, 1999, (XXVIII) 1295 стр.		
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
Методе извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100) Активности у току семестра: 30 поена Усмени испит: 70 поена		

Малолетничко кривично право		
Наставници: проф. др Милан Шкулић		
Статус предмета: изборни за: 1) Кривичноправну ужу научну област – <i>I модул: Кривичноправне науке</i> 2) Кривичноправну ужу научну област – <i>II модул: Кривичне науке</i>		
Број ЕСПБ: 10		
Услов: није предвиђен		
Циљ предмета Продубљено проучавање теоријских и практичних питања из области малолетничког кривичног права; развијање и употпуњавање постојећих знања; заузимање критичког става и испољавање критичког мишљења; савладавање мултиметодолошког научног приступа; стицање научне и мисаоне зрелости.		
Исход предмета Достизање потребног нивоа знања и вештина који ће кандидату омогућити да предузме самосталне истраживачке кораке у области Малолетничке делинквенције, да критички сагледа постојеће законске одредбе и да изнесе предлоге <i>de lege ferenda</i> .		
Садржај предмета Курс обухвата продубљено проучавање малолетничког кривичног права: 1. Конституисање посебног (аутономног) кривичноправног и процесног статуса малолетника; 2. Основне тенденције и решења у упоредном праву; 3. Старосна граница кривичне одговорности, упоредна решења; 4. Компаративна анализа улоге старосног доба у савременом кривичном праву; 5. Систем кривичних санкција према малолетним делинквентима, решења у новом Закону о малолетним учиниоцима Републике Србије; 6. Субјекти кривичног поступка према малолетницима; 7. Ток првостепеног поступка према малолетницима; 8. Правни лекови у поступку према малолетницима; 9. Усклађеност поступка према малолетницима са релевантним одредбама међународног права.		
Литература Обавезна литература: Радуловић Љиљана, <i>Малолетничко кривично право</i> , Центар за издаваштво и информисање Правног факултета, Београд, 2010; Шкулић Милан: <i>Малолетничко кривично право</i> , Правни факултет Универзитета у Београду и „Службени гласник“, Београд, 2011. Допунска литература: Перић Обрад, <i>Коментар закона о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица</i> , Службени гласник, Београд, 2007; Перић Обрад, <i>Приручник за примену кривичноправних прописа о малолетницима (одредбе материјалног, процесног и извршног права: са судском праксом и регистром појмова)</i> , Номос, Београд, 2003; Перић Обрад, <i>Развој малолетничког кривичног права и решења заступљена у новом кривичном законодавству</i> , Бранич, 1-2/2007; Перић Обрад, <i>Origine et developpement du droit penal des mineurs : etat actuel de droit penal de Serbie</i> , Crimen, 1/2010; Радуловић Љиљана, <i>Малолетничко кривично право Француске</i> , Зборник Правног факултета Универзитета у Подгорици, 38/2008; Шкулић Милан, <i>Малолетници као учиниоци и као жртве кривичних дела</i> , Досије, Београд, 2003; Шкулић Милан, <i>Поступак према малолетницима у Србији</i> , у: „Улога јавног тужиоца у правном систему – са посебним освртом на проблематику ефикасности кривичног поступка и малолетничку делинквенцију“, Удружење јавни тужилаца Србије, Београд, 2009; Шкулић Милан, <i>Кривични поступак у коме се појављује малолетно лице као оштећени</i> , зборник Удружења тужилаца Србије, Canada-Serbia Judicial Reform Project: „Насиље у породици“, Београд, 2009; Радуловић Љиљана, <i>Малолетничко кривично право Енглеске и Велса – између „етоса бриге и заштите“ и „етоса одговорности и кажњавања“</i> , Анали Правног факултета у Београду, 1/2010; Шкулић Милан, <i>Старосна граница способности за сношење кривице у кривичноправном смислу</i> , Crimen, Београд, 2/2010;; Paolo Zatti (diretto da), <i>Diritto e procedura penale minorile</i> Elisabetta Palermo Fabris, Adonella Presutti (a cura di), <i>Trattato di diritto di famiglia</i> , Vol. V, Giuffrè, Milano, 2002.		
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
Методе извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100) Активности у току семестра: 30 поена Усмени испит: 70 поена		

Политика сузбијања криминалитета		
Наставник: доц. др Иван Ђокић		
Статус предмета: изборни за:		
1) Кривичноправну ужу научну област – <i>I модул: Кривичноправне науке</i>		
2) Кривичноправну ужу научну област – <i>II модул: Кривичне науке</i>		
Број ЕСПБ: 10		
Услов: није предвиђен		
Циљ предмета		
Омогућавање студентима који се одреде за рад у правосудју, адвокатури, полицији, социјалним службама, казнено/поправним установама и др. да допуне и продубе знања која стичу изучавањем основних кривичноправних дисциплина, да их сагледају у светлу њихове криминалнополитичке функције.		
Исход предмета		
Евалуација решења из нашег законодавства у пракси, уз нагласак на савремене токове сузбијања појединих облика криминалитета уз наглашавање која упоредна решења је могуће и потребно имплементирати у наше прописе и праксу.		
Садржај предмета:		
Курс обухвата продубљено проучавање политике сузбијања криминалитета, упознавање са развојем политике сузбијања криминалитета и са основним карактеристикама сузбијања криминалитета. Посебна пажња се посвећује проучавању следећих целина:		
1. Историјски развој политике сузбијања криминалитета; 2. Ужи и шири појам криминалне политике; 3. Кривичноправни и друштвенوپревентивни аспект политике сузбијања криминалитета/поједине области у оквиру ова два основна сегмента политике сузбијања криминалитета; 4. Начела која треба да буду имплементирана у све сегменте политике сузбијања криминалитета и обавезе које на том плану проистичу из међународних конвенција и других међународних докумената.		
Литература		
Обавезна:		
3. Стојановић, <i>Политика сузбијања криминалитета</i> , 2. издање, Београд, 2017. Радуловић Љиљана, <i>Криминална политика</i> , Центар за публикације Правног факултета, Београд, 1999.		
Допунска литература:		
Допунска литература се одређује према темама са докторских студија		
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
Методе извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

Казнена одговорност правних лица		
Наставник: проф. др Горан Илић		
Статус предмета: изборни за Кривичноправну ужу научну област – <i>I модул: Кривичноправне науке</i>		
Број ЕСПБ: 10		
Услов: није предвиђен		
Циљ предмета		
Свеобухватно и продубљено сагледавање проблематике одговорности правних лица за казнена дела, уз истицање сличности и указивање на разлике које постоје у кривичној, привреднопреступној и прекршајној области. Оспособљавање кандидата за самостално истраживање проблематике казнене одговорности правних лица и анализу важеће нормативне регулативе и дасадашње праксе у области казних дела.		
Исход предмета		
Достизање потребног нивоа знања и вештина који ће кандидату омогућити да предузме самосталне истраживачке кораке у области казнене одговорности правних лица, критички сагледа постојеће законске одредбе и изнесе предлоге <i>de lege ferenda</i> .		
Садржај предмета		
Курс обухвата продубљено изучавање проблематике одговорности правних лица у кривичној, привреднопреступној и прекршајној материји. Приликом излагања материје биће најпре објашњен историјски и упоредни развој ове проблематике, као и разлози који оправдавају потребу за постојањем		

казнене одговорности правних лица. Потом ће бити анализирани материјалноправни аспекти ове проблематике, тј. решења која се односе на основ и услове одговорности правних лица, као и специфичности система санкција које се могу изрећи правном лицу. Анализа ће затим бити усмерена на посебности поступка у којем се одлучује о одговорности правних лица за казнена дела. На крају ће бити сагледана основна питања која се односе на поступак извршења санкција изречених правним лицима за учињено казнено дело.

Препоручена литература: Горан П. Илић, *Казнена одговорност правних лица* (у припреми), М. Ђорђевић, *Кривична одговорност правних лица за привредне преступе*, Савез удружења правника Југославије, Београд, 1968; М. Грубач, О. Перић, С. Пихлер, *Основи права о привредним преступима*, Привредна штампа, Београд, 1982; J. Pradel, *Droit pénal comparé*, 2 édition, Dalloz, Paris, 2002; *La responsabilité pénale dans l'entreprise – vers un espace judiciaire européen unifié?*, Revue de science criminelle et de droit pénal comparé, n° 2, Paris, 1997; I. Bele, M. Deisinger, V. Balažic, *Zakon o odgovornosti pravnih oseb za kazniva dejanja (ZOPOKD) s komentarjem*, Gospodarski vestnik, Ljubljana, 2000; S. Pihler, *Prekršajno pravo*, Graphica academica, Novi Sad, 2000; М. Цетинић, *Право привредних преступа*, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд, 2002; D. Derenčinović, *Zakon o odgovornosti pravnih osoba za kaznena djela: s uvodnim napomenama, komentarskim bilješkama, pojmovnim kazalom i prilogima*, NOCCI d.o.o., Zagreb, 2003; Z. Đurđević, *Komentar Zakona o odgovornosti pravnih osoba za kaznena djela*, Narodne novine, Zagreb, 2005; Z. Stojanović, R. Shine, *Komentar Zakona o odgovornosti pravnih lica za krivična djela*, Ministarstvo pravde Republike Crne Gore, Podgorica, 2007; LJ. Lazarević, B. Vučković, V. Vučković, *Komentar Zakona o odgovornosti pravnih lica za krivična djela*, Štamparija "Obod" ad Cetinje, Cetinje, 2007; A. Weissmann whit D. Newman, *Rethinking Criminal Corporate Liability*, Indiana Law Journal, Volumen 82:411, 2007, pp. 411-451; Ђ. М. Ђорђевић, *Прекршајно право*, друго, измењено и допуњено издање, Криминалистичко-полицијска академија, Београд, 2008; E. B. Diskant, *Corporate Criminal Liability: Exploring the Uniquely American Doctrine Trought Comparative Criminal Procedure*, The Yale Law Journal, Volumen 118, Issue 1, 2008, pp. 126-176; M. Deisinger, M. Vrhovšek, V. Jakulin, *Krivična odgovornost pravnih lica*, Centar za izdavaštvo i informisanje Pravnog fakulteta Univerziteta u Beogradu, Beograd, 2009

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
Методе извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

Прекршајно право
Наставници: проф. др Игор Вуковић
Статус предмета: изборни за: 1) Кривичноправну ужу научну област – I модул: Кривичноправне науке 2) Кривичноправну ужу научну област – II модул: Кривичне науке
Број ЕСПБ: 10
Услов: није предвиђен
Циљ предмета Основни циљ курса јесте да се полазници упознају са сложенијим проблемима науке прекршајног права. Наука прекршајног права је у интензивном развоју. На то нарочито утиче учесталост вршења прекршаја у пракси и чињеница да су у Србији организовани прекршајни судови као судови посебне надлежности. Отуда је значајан циљ подизање нивоа обучености у практичном сусретању са прекршајним поступањем и развијање теоријског приступа.
Исход предмета Достизање потребног нивоа знања и вештина који ће кандидату омогућити да предузме самосталне истраживачке кораке у области Прекршајног права, да критички сагледа постојеће законске одредбе и да изнесе предлоге <i>de lege ferenda</i> .
Садржај предмета Појам прекршаја и његово разграничење са кривичним делом 1. Појам прекршаја у упоредном праву 2. Критички осврт на нова решења у материјалном прекршајном праву 3. Прекршаји против јавног реда и мира – разграничење са одговарајућим кривичним делима 4. Саобраћајни прекршаји – осврт на проблеме у примени прекршајног права

5. Специфичности прекршајног поступка		
6. Прекршајни поступак који воде органи управе.		
Литература		
Обавезна:		
Игор Вуковић, <i>Прекршајно право</i> , најновије издање, Наташа Делић, Вања Бајовић, <i>Приручник за прекршајно право</i> , Београд, 2018.		
Допунска:		
Ђорђевић Ђорђе, <i>Прекршајно право са основама привреднопреступног права</i> , 3. издање, Београд, 2010; Пихлер Станко, <i>Прекршајно право</i> , Нови Сад, 2000; Мрвић-Петровић Наташа, <i>Прекршаји у правном систему Југославије</i> , Београд, 1989; Senge Lothar, (прир.) <i>et al.</i> , <i>Karlsruher Kommentar zum Gesetz über Ordnungswidrigkeiten</i> , 3. Auflage, München, 2006; Raschauer Nicolas, Wessely Wolfgang, (прир.) <i>et al.</i> , <i>Kommentar zum Verwaltungsstrafgesetz</i> , Wien, 2010; Andreas Eicker, Friedrich Frank, Jonas Achermann, <i>Verwaltungsstrafrecht und Verwaltungsstrafverfahrensrecht</i> , Bern, 2012; Joachim Bohnert, <i>Ordnungswidrigkeitenrecht</i> , 4. Auflage, München, 2010;		
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
Методе извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

Криминологија		
Наставник: проф. др Ђорђе Игњатовић, доц. др Наталија Лукић		
Статус предмета: изборни – обавезан за: Кривичноправну ужу научну област – II модул: <i>Кривичне науке</i> – изборни за Кривичноправну ужу научну област – I модул: <i>Кривичноправне науке</i>		
Број ЕСПБ: 10		
Услов: није предвиђен		
Циљ предмета		
Стицање продубљених знања о појму и предмету криминологије, разноврсним приступима у њеном дефинисању, односу према другим кривичним наукама, о криминолошким дисциплинама, примењеној (апликативној) криминологији, као и о значају криминологије за кривично правосуђе.		
Исход предмета		
Стицање продубљених знања о теоријама у криминологији што омогућава сагледавање различитих узрока криминалног понашања. Овладавање теоријским аспектом криминологије значајно је због спровођења научних истраживања о криминалитету и на основу тога предузимања адекватних криминално-политичких мера.		
Садржај предмета		
1. Појам и предмет криминологије 1.1. Општи осврт и дефиниција криминологије 1.2. Подела дефиниција према значењу: спорења 1.3. Дефиниција криминологије и њене битне црте као науке 1.4. Предмет криминологије 1.5. Место криминологије у систему наука 1.6. Криминологија и криминолошке дисциплине 1.7. Значај криминологије 1.8. Положај и улога криминолога 2. Теорије у криминологији 2.1. Подела теорија и рана објашњења злочина 2.2. Класична оријентација у криминологији: зачетници и најзначајнији представници, основе учења и критика класичне школе, савремени неокласицизам, десни реализам 2.3. Позитивистичка оријентација у криминологији: биолошка, психолошка, социолошка схватања 2.4. Теорије друштвене реакције: нова друштвена одбрана, интеракционизам и теорија етикетирања, радикална криминологија, феминистички приступ, новије криминолошке теорије.		
Препоручена литература		
Обавезна:		
Игњатовић Ђ.: <i>Криминологија</i> (14 . изд.), Београд, 2011. Игњатовић Ђ.: <i>Теорије у криминологији</i> , Београд, 2009.; Ђ. Игњатовић, <i>Методологија истраживања криминалитета</i> (3. изд.), у припреми; Ђ. Игњатовић, Б.Симеуновић, <i>Виктимологија</i> , 2. издање, Београд, 2015.		
Допунска:		
Маркус Фелсон, <i>Злочин и свакодневни живот</i> , Београд, 2011.		
Марвин Волфганг, Франко Феракути, <i>Поткултура насиља</i> , Београд, 2012; Лук Хулсман, Жаклин Берна де Сели, <i>Изгубљене казне</i> , Београд, 2010. Милутиновић М.: <i>Криминална политика</i> , Београд, 1984. Бошковић		

М(ићо): Транснационални организовани криминалитет, Београд, 2003. Фуко М.: Надзирати и кажњавати – рођење затвора, Београд, 1997. Ансел М.: <i>Друштвена одбрана</i>, Београд, 1991. Adler F., Mueller G. & Laufer W.: <i>Criminology and the Criminal Justice System</i> (5th ed.), Boston, 2004. Hale C., Hayward K., Wahidin A. & Wincup E. (eds.): <i>Criminology</i>, Oxford, 2005. Jones S.: <i>Criminology</i>, London, 2003. Karmen A.: <i>Crime Victims – An Introduction to Victimology</i> (5th ed.), Belmont, 2004. Maguire / Morgan / Reiner: <i>The Oxford Handbook of Criminology</i>, Oxford, 1994. Drislane R. & Parkinson R.: <i>Criminology Dictionary</i>, Toronto, 2005. Bandini T. / Gatti U. / Marugo M.I. / Verde A.: <i>Criminologia – il contributo della ricerca alla conoscenza del crimine e della reazione sociale</i>, Milano, 1991. Cannavicci M.: <i>Piccolo dizionario di criminologia</i>, Roma, 1999. Killias M.: <i>Précis de criminologie</i>, Berne, 2001. (2e édition) Kaiser G. / Kerner H-J. / Sack F. / Schellhoss H. (eds.): <i>Kleines Kriminologisches Wörterbuch</i>, 3. Aufl., Heidelberg, 1993.		
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
Методе извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

<i>Криминалистика</i>
Наставници: проф. др Милан Шкулић
Статус предмета: изборни – обавезан за: Кривичноправну ужу научну област – <i>II модул: Кривичне науке</i> – изборни за Кривичноправну ужу научну област – <i>I модул: Кривичноправне науке</i>
Број ЕСПБ: 10
Услов: није предвиђен
Циљ предмета Употпуњавање постојећих теоријских знања; оспособљавање кандидата за самостално научно истраживање и презентовање научних резултата; развијање критичког правног резоновања и аналитичког приступа питањима криминалистике; мултифункционално повезивање теоријског и практичног аспекта проучавања.
Исход предмета Оспособљавање полазника за самосталан научно истраживачки рад и практичну примену научних знања при решавању конкретних и сложених практичних проблема.
Садржај предмета Циљ курса је да полазници продубе своја знања везана за расветљавање кривичних дела и утврђивање чињеница. Без поседовања специфичне криминалистичке едукације, ни најсавршеније познавање нормативних правних дисциплина не може уродити плодом у супростављању криминалитету. Интеграцијски процеси доносе са собом и нове облике криминала са транснационалним облицима-корупција, организовани криминал, привредни криминал, трговина људима, и тсл. На докторским студијама ће посебна пажња бити посвећена расветљавању и доказивању ових кривичних дела. Поред тога реформе процесног законодавста и његова тзв. "адверзијализација" подразумевају другачије методе утврђивања чињеница, што захтева и компаративан приступ основним криминолошким поставкама. Пракса Европског суда за људска права захтева и посебну обазривост надлежних органа у расветљавању одређених кривичних дела у контексту основних права појединаца и њихове заштите. Аналогно томе, биће речи са теоријског и практичног аспекта о двема супростављеним денденцијама и њиховом усклађивању- потреби расветљавања кривичних дела и ефикасне борбе против криминалитета са једне, и потреби заштите људских права са друге стране. Садржај курса: Основне поставке криминалистике; планирање криминалистичких активности; начин сазнања за кривично дело; криминалистичке радње; трагови; криминалистичка вештачења; идентификација; лична доказна средства; откривање кривичних дела малолетника, кривичних дела у вези са злоупотребом дрога; откривање, разјашњавање и доказивање убиства; откривање, разјашњавање и доказивање силовања; откривање, разјашњавање и доказивање отмице; утврђивање чињеничног стања код саобраћајних незгода; вештачење докумената; фалсификовање новца; откривање, разјашњавање и доказивање привредног криминалитета; откривање и разјашњавање крађа; изнуда и уцена; стратегија савременог тероризма; откривање и разјашњавање компјутерског криминалитета; откривање и разјашњавање еколошких деликата; основи криминалистичке стратегије; регионалне стратегије; деликтне стратегије; стратегије

према стручним областима.		
Препоручена литература		
Обавезна:		
Алексић Ж., Шкулић М., <i>Криминалистика</i> , Београд, 2012.		
Допунска:		
Алексић Ж., Шкулић М. И Жарковић, М., <i>Лексикон криминалистике</i> , Београд, 2010; Шкулић М., <i>Увиђај и криминалистичке верзије</i> , Београд, 1999; Шкулић, М. Милан Шкулић, <i>Организовани криминалитет – појам, кривична дела и кривични поступак</i> , Београд, 2015, М. Шкулић, <i>Основи криминалистичке стратегије</i> , специјални број Ревиије за криминологију и кривично право, посвећене проф. др Ж. Алексићу, Београд, 2011. Beckman E., Schultz, D.O., <i>Principles of American Law Enforcement and Criminal Justice</i> , Placerville, California, 1992; Brodag, W.D., <i>Kriminalistik-Grundlagen der Verbrechensbekämpfung</i> , Achte, neu bearbeitete und erweiterte Auflage, Richard Boorberg Verlag, Stuttgart, 2002; Locard, E., <i>L'Enquete Criminelle et les Methodes Scientifiques</i> , Paris, 1920; Osterburg J., i Ward P., <i>Criminal Investigation: A Method for Reconstructing the Past</i> , Cincinnati, 1992; Swensson, A., Wendel, O, Fisher, B., <i>Techniques of Crime Scene Investigation</i> , New York, 1992		
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
Методе извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

Судска психологија
Наставник: проф. др Наташа Делић
Статус предмета: изборни за:
1) Кривичноправну ужу научну област – <i>I модул: Кривичноправне науке</i> 2) Кривичноправну ужу научну област – <i>II модул: Кривичне науке</i>
Број ЕСПБ: 10
Услов: није предвиђен
Циљ предмета Стицање продубљених знања из појединих области одређених ванправних научних дисциплина, као што су: психологија, психопатологија и психијатрија. Реч је знањима која могу имати значај приликом примене права од стране појединих учесника у кривичном поступку, пре свега судије. У питању је фондус знања који омогућава јасније и продубљено сагледавања појединих материјалноправних института чија правна садржина је, с обзиром на њихову природу, обogaћена појмовима који представљају предмет проучавања наведених ванправних научних дисциплина.
Исход предмета Располагање знањима из одговарајућих ванправних научних дисциплина, која повезана са општим знањем и животним искуством, појединим учесницима у кривичном поступку, пре свега судији, дају потребну сугурност у процесу интерпретације и примене појединих материјалноправних института. Стицање ових знања, исто тако, развија самокритичност и спремност за сарадњу са стручњацима из одговарајућих области, а такође даје и могућност критичког сагледавања њихових налаза и мишљења.
Садржај предмета Појам и предмет судске психологије; Задаци и систем судске психологије; Судска психологија у ужем смислу – Психологија кривичног поступка; Законска психологија – Психологија материјалног кривичног права; Судскопсихолошки аспект кривице; Судскопсихолошки аспект неурачунљивости, битно смањене урачунљивости и смањене урачунљивости; Судскопсихолошки аспект скривљене неурачунљивости; Судскопсихолошки аспект узраста (дете и малолетник); Судскопсихолошки аспект намере, мотива и побуде; Судскопсихолошки аспект добровољности (добровољни одустанак, стварно кајање и добровољно спречавање извршења кривичног дела).
Литература
Основна: Н. Делић, <i>Психологија исказа појединих учесника у кривичном поступку</i> , Београд, 2008.; Н. Делић, <i>Судска психологија као наставна и научна дисциплина</i> , <i>Crimen</i> , Београд, 2010/1, 39-52.; Н. Делић, <i>Појам и структура исказа – судскопсихолошки аспект</i> , <i>Годишњак Правног факултета у Источно Сарајеву</i> , Источно Сарајево, 2011/2, 58-82.; Н. Делић, <i>Неки проблеми у вези узврђивања неурачунљивости и битно</i>

смањене урачуљивости, *Стање криминалитета у Србији и правна средства реаговања, први део*, Београд, 2002, 149-172.; Н. Делић, Побуде као квалификаторне околности код кривичног дела убиства, *Правни живот*, Београд, 2008/9, 139-162; Н. Делић, *Нова решења опитних института у КЗС*, Београд, 2009.; М. Аћимовић, *Увод у психологију кривичног поступка*, Београд, 1979.; М. Аћимовић, *Психологија злочина и суђења, судска психологија*, Београд, 1987.

Допунска:

P. Feldman, *The Psychology of Crime*, New Work, 1993.; D Howitt, *Introduction to Forencis and Criminal Psychology*, London, 2009.; C. R. Hollin, *Psychology and Crime, An introduction to Criminological Psychology*, London, 1989.

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
Методе извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Умени испит: 70 поена		

Правосудно организационо право

Наставник: проф. др Горан Илић

Статус предмета: изборни за:

- 1) Кривичноправну ужу научну област – *I модул: Кривичноправне науке*
- 2) Кривичноправну ужу научну област – *II модул: Кривичне науке*

Број ЕСПБ: 10

Услов: није предвиђен

Циљ предмета

Свеобухватно и продубљено сагледавање правосуђа као организационог аспекта одвијања процеса. Оспособљавање кандидата за самостално истраживање проблематике правосудног организационог права и анализу важеће нормативне регулативе и, нарочито, реформских захвата који се предузимају на том плану.

Исход предмета

Достизање потребног нивоа знања и вештина који ће кандидату омогућити да предузме самосталне истраживачке кораке у области правосудног организационог права, да критички сагледа постојеће законске одредбе и да изнесе предлоге *de lege ferenda*.

Садржај предмета

Курс се састоји из општег и посебног дела. У оквиру општег дела се излажу основни појмови правосудног организационог права, сагледава се место правосуђа у систему државне власти и дају се основни критеријуми деобе правосуђа. У посебном делу ће бити сагледано неколико целина. У оквиру прве, посвећене државном правосуђу, биће изложена проблематика судова, јавног тужилаштва и правобранилаштва. Друга целина је посвећена међународном правосуђу (Европски суд за људска права, Међународни кривични суд, Међународни суд правде итд.), а у наредној целини ће бити речи о недржавном правосуђу. На крају курса ће бити изложени видови стручне правне помоћи.

Препоручена литература

Г. Илић, *Правосудно организационо право*, у припреми. До тада: Приручник за полагање правосудног испита – Г. П. Илић, *Правосудно организационо право*, треће издање, Београд, 2014., М.-Л. Rassat, *Institutions judiciaires*, 2e édition, Presses Universitaires de France, Paris, 1996; Н. J. Abraham, *The Judicial Process An Introductory Analysis of the Courts of the United States, England and France*, Seventh edition, Oxford University Press, New York, Oxford, 1998; G. Oberto, *Recrutement et formation des magistrats en Europe Etude comparative*, Strasbourg, 2003; G. Gondouin, S. Rouxel, *Les institutions juridictionnelles*, Presses Universitaires de Grenobles, Grenoble, 2004; D. Frison, *Introduction au droit anglais at aux institutions britanniques*, 3e édition, Paris, 2005; Г. П. Илић, *Правосудно организационо право*, Друго измењено издање, Правни факултет Универзитета у Београду, Јавно предузеће „Службени гласник“, Београд, 2009; Р. Нау, *Law of the United States Introduction au droit américain*, 3e édition, Paris, 2010; S. Guinchard, G. Montagnier, A. Varinard, T. Debard, *Institutions juridictionnelles*, 11e édition, Paris, 2011; J.-J.. Taisne, *Institutions juridictionnelles*, 13e édition, Paris, 2012; В. Ракић-Водинелић, *Правосудно организационо право*, 2 измењено и допуњено издање, Београд, 2012; J. Crow, *Building the Judiciary: Law, Courts, and the Politics of Institutional Development*, Princeton University Press, New Jersey, 2012; Д. Поповић, *Европско право људских права*, Београд, 2012.

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
Методе извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

<i>Кривично право (материјално и процесно)</i>
Наставници: материјално право: проф. др Наташа Делић, проф. др Игор Вуковић, доц. др Иван Ђокић; Процесно право: проф. др Милан Шкулић, проф. др Горан Илић, доц. др Вања Бајовић
Статус предмета: изборни – обавезан за Кривичноправну ужу научну област – <i>II модул: Кривичне науке</i>
Број ЕСПБ: 10
Услов: није предвиђен
Циљ предмета Употпуњавање постојећих теоријских знања. Целовито сагледавање система кривичног права. Систематско проучавање кривичноправне догматике. Критичко и аналитичко сагледавање позитивноправних решења. Мултифункционално повезивање теоријског и практичног аспекта проучавања
Исход предмета Оспособљавање студената за анализу постојећих решења националног материјалног и процесног кривичног права, као и оспособљавање за примену датих решења у пракси.
Садржај предмета Кривично (материјално) право Курс обухвата продубљено проучавање појединих области из општег дела кривичног права и одређених група кривичних дела из посебног дела кривичног права. Одређени број решења нашег кривичног законодавства с обзиром на своју комплексну природу заслужују свестрану научну анализу. У оквиру кривичног процесног права ће се обрађивати проблематика института кривичног процесног права, процесних субјеката и њихових улога, ток општег кривичног поступка, специфичности посебних кривичних поступака. Како полазници имају основна знања из ове области, акценат ће бити на детаљнијој теоријској обради наведених института и недоумицама у практичној примени законских решења. Нарочито треба продубити она подручја која су у нашој досадашњој литератури и пракси била недовољно обрађена (однос чињеничног и правног, проблематика утврђивања чињеница и различити модалитети прикупљања доказне грађе, доказни терет, проблематика истражног и расправног начела, и тсл.) Посебна пажња биће посвећена традиционалним моделима кривичног поступка и тенденцијама увођења адверзијалних процесних форми у савремене кривичне поступке европских земаља. У том циљу је неопходан компаративни приступ како би полазници курса добили увид у значајније стране кривично процесне системе, позитивне и негативне последице процесних "трансплантација" као и могућности примене истих процесних форми у различитом друштвеном окружењу.
Препоручена литература Обавезна литература (материјално право): Стојановић, Зоран: <i>Кривично право. Општи део</i> , 25. издање, Београд, 2018; Зоран Стојановић, Наташа Делић, <i>Кривично право – посебни део</i> , 5. издање, Београд, 2018; Наташа Делић, <i>Нова решења у посебном делу Кривичног законика Србије</i> , Београд, 2014. Обавезна литература (процесно право): Шкулић, Милан, <i>Кривично процесно право</i> , најновије издање, Правни факултет универзитета у Београду, Београд, 2012. Горан П. Илић и група аутора, <i>Коментар Законика о кривичном поступку</i> , 10. измењено и допуњено издање, Београд, 2018. (Глава прва - Основне одредбе). Милан Шкулић, <i>Организовани криминалитет – појам, кривична дела и кривични поступак</i> , Београд, 2018 (одабрана поглавља). Милан Шкулић, <i>Малолетничко кривично право</i> , Београд, 2011. (2. поглавље „Појам малолетничког кривичног права и основи упоредног кривичног права за малолетнике“). Допунска литература (материјално право): Зоран Стојановић, <i>Коментар кривичног законика</i> , 7. издање, Београд, 2018. Љиљана Радуловић, <i>Малолетничко кривично право</i> , Београд, 2010. Зоран Стојановић, <i>Мере безбедности психијатријског лечења – Принудно психијатријско лечење као кривична санкција</i> , <i>Crimen</i> бр. 2/2014. Игор Вуковић, <i>Кривична дела неправог нечињења</i> , Београд, 2013. Допунска литература (процесно право): Вања Бајовић, <i>О чињеницама и истини у кривичном поступку</i> , Београд, 2015. Загорка Јекић, <i>Огледи о кривичном поступку</i> , Београд, 2015. Горан П. Илић, <i>Институције кривичног процесног права</i> , у припреми.

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
Методе извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

Судска медицина		
Наставник: Наставу и испите ће изводити професор кога предложи Институт за судску медицину		
Статус предмета: изборни за Кривичноправну ужу научну област – II модул: <i>Кривичне науке</i>		
Број ЕСПБ: 10		
Услов: није предвиђен		
Циљ предмета Свеобухватно и продубљено сагледавање проблематике која се односи на теоријски значај и практичну примену судске медицине у области кривичног права, криминологије и криминалистике. Оспособљавање кандидата за самостално истраживање у вези са практичном применом судске медицине у решавању предмета у кривичном поступку.		
Исход предмета Достизање потребног нивоа знања и вештина који ће кандидату омогућити да предузме самосталне истраживачке кораке у области практичне примене судскомедицинских знања и вештина у кривичном поступку и да критички сагледа постојеће одредбе Кривичног законика и Законика о кривичном поступку у овој области.		
Садржај предмета Курс обухвата продубљено изучавање оних судскомедицинских проблема који су уско везани за кривични поступак, дакле изучавање оних кривичних дела у чијем решавању судска медицина има велики, а некада и пресудан практични значај. Такође ће бити шире објашњен значај судскомедицинских вештачења, као и криминалистичких аспеката форензичке делатности у истражном и кривичном поступку. Судскомедицинско вештачење у кривичноправном поступку; Класификација и квалификација повреда (тешка и лака телесна повреда); Вештачење алкохолисаности; Идентификација, биолошки трагови, крвне групе и ДНК у судскомедицинској пракси; утврђивање очинства; Кривична дела против живота и тела - убиство, самоубиство, задес, навођење на самоубиство, помагање у самоубиству, еутаназиа; Тортура и насиље у породици – злостављање жена, физичко насиље над децом (кривична дела против брака и породице); клиничка судска медицина; Кривична дела против полне слободе, судскомедицинско вештачење у полном животу; Трудноћа, побачај (недозвољени прекид трудноће); Чедоморство (убиство детета при порођају); Саобраћајни трауматизам – судскомедицинско вештачење у саобраћајним несрећама; Кривична дела против здравља људи (кривична дела у вези са обављањем лекарске делатности).		
Препоручена литература Милош Тасић и сарадници, Судска медицина, Нови Сад 2006; DiMaio VJ., DiMaio D. <i>Forensic Pathology</i> . 2nd ed. Boca Raton London New York Washington D.C., CRC Press, 2001; Лукић М, Пејаковић С. <i>Судска медицина</i> . Београд: Привредно-финансијски водич, 1975; McLay W.D.S. <i>Clinical Forensic Medicine</i> . 2nd ed. London, Greenwich Medical Media, 1996; Миловановић М. <i>Судска медицина</i> . Београд - Загреб: Медицинска књига, 1979; Пандуровић С. <i>Аутомобилске незгоде - повреде и начин повређивања</i> . Београд, 1986; Пејаковић С. <i>Судскомедицинска експертиза и лекарска грешка пред друштвом и судом</i> . Београд: Научна књига, 1991; Power Point презентације које се налазе на сајту Правног факултета у Београду; <i>Судска медицина</i> , уџбеник за студенте медицине, Медицински факултет Универзитета у Београду, 2009; Saukko P, Knight B. <i>Knight's Forensic Pathology</i> . London: Edvard Arnold (Publishers) Ltd, 2004; Spitz WU, Spitz DJ, Clark R. <i>Spitz and Fisher's Medicolegal Investigation of Death</i> , 4rd ed. Springfield, Illinois: Charles C Thomas Publisher, Ltd, 2006.		
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
Методе извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

Виктимологија		
Наставник: проф. др Ђорђе Игњатовић, доц. др Наталија Лукић		
Статус предмета: изборни за Кривичноправну ужу научну област – II модул: <i>Кривичне науке</i>		
Број ЕСПБ: 10		
Услов: није предвиђен		
Циљ предмета Стицање продубљених знања о појму и предмету виктимологије, овладавање појмовним апаратом као и разумевање узрока виктимизације и улоге коју жртва у њој може имати. Такође, циљ је да полазници курса разумеју различите облике виктимизације као и начине реаговања према жртвама кривичних дела како би се спречила секундарна виктимизација и смањила тамна бројка криминалитета		
Исход предмета Проучавање питања виктимизације и предиспозиција за њу подиже ниво безбедносне културе студената и омогућава им да утичу на смањење криминалитета у средини у којој живе.		
Садржај предмета 1. Појмовно-концептуални оквир 1.1. О виктимологији 1.2. Одређивање основних виктимолошких појмова 1.3. Теорије у виктимологији 1.4. Методологија виктимолошких истраживања 2. Феноменолошки аспект виктимизације 2.1. Подаци о виктимитету у Србији 2.2. Основни облици криминалне виктимизације 3. Реаговање на виктимизацију 3.1. Друштвени одговори и индивидуалне реакције на виктимизацију 3.2. Потребе жртава 3.3. Ефекти примарне виктимизације 3.4. Секундарна виктимизација – контекст и фактори 3.5. Накнада штете жртвама кривичних дела 3.6. Помоћ и подршка жртвама 3.7. Мере заштите од неких облика виктимитета у Србији 3.8. Жртве и медији		
Препоручена литература Обавезна: Ђ.Игњатовић, Б. Симеуновић: <i>Виктимологија</i> , 2 издање, Београд, 2015., М. Фелсон, <i>Злочин и свакодневни живот</i> , Београд, 2011. 3. Шепаровић: <i>Виктимологија – студије о жртвама</i> , Загреб, 1985.; В. Николић: <i>Утицај жртве на појаву криминалитета</i> , Београд, 1984. Допунска: Adler F., Mueller G. & Laufer W.: <i>Criminology and the Criminal Justice System</i> (5 th ed.), Boston, 2004. Karmen A.: <i>Crime Victims – An Introduction to Victimology</i> (5 th ed.), Belmont, 2004. Maguire / Morgan / Reiner: <i>The Oxford Handbook of Criminology</i> , Oxford, 1994. Drislane R. & Parkinson R.: <i>Criminology Dictionary</i> , Toronto, 2005.		
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
Методе извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100) Активности у току семестра: 30 поена Усмени испит: 70 поена		

Пенологија са правом извршења кривичних санкција		
Наставник: проф. др Ђорђе Игњатовић, доц. др Наталија Лукић		
Статус предмета: изборни за Кривичноправну ужу научну област – II модул: <i>Кривичне науке</i>		
Број ЕСПБ: 10		
Услов: није предвиђен		
Циљ предмета Проучавање механизма контроле криминалитета, нарочито формалних, чије деловање је регулисано правним нормама има за циљ реално сагледавање њихових домета и ограничениости. То је посебно важно с обзиром на склоност правника да превише верују у делотворност механизма кривичне правде.		
Исход предмета Стицање продубљених знања из области међународних извора и праксе међународних судова о правима осуђених лица како би се вршило поређење са домаћим решењима, сагледавале сличности и разлике.		
Садржај предмета 1. Казнене установе и контрола криминалитета 1.1. Настанак казне затвора и пенитенцијарних установа 1.2. Стање у првим заводима и њихови реформатори 1.3. Класични системи извршења казне затвора 1.4. Модеран систем извршења 1.5. Оспоравања казне затвора и ресоцијализације 1.6. Начини за		

превазилажење кризе 1.7. Алтернативе казни затвора 1.8. Формална социјална контрола и гарантовање права човека 1.9. Нови трендови у контроли криминалитета 2. Право извршења кривичних санкција као наука 2.1. Предмет права извршења кривичних санкција 2.2. Метод права извршења кривичних санкција 2.3. Место права извршења кривичних санкција у систему наука 3. Међународни извори права извршења кривичних санкција 3.1. Подела међународних извора 3.2. Најважнији примарни извори – историјат и битне црте 3.3. Документи Уједињених нација 3.4. Документи регионалних организација – Савет Европе 3.5. Судска пракса као извор извршења кривичних санкција 4. Извештај заштитника грађана 5. Упоредно-правни аспект извршења кривичних санкција		
Препоручена литература		
Обавезна:		
Ђ.Игњатовић: <i>Криминологија</i> (14. изд.), Београд, 2018; Ђ.Игњатовић: <i>Право извршења кривичних санкција</i> (6. издање), Београд, 2018; М. Милутиновић: <i>Пенологија</i> , Београд, 1988, Д. Атанацковић: <i>Пенологија</i> , 1988.		
Допунска:		
P.Joyce and W.Neil: <i>A Dictionary of Criminal Justice</i> , London, 2010.; Clear / Cole / Reisig: <i>American Corrections</i> , Belmont, 2006.; D. Garland: <i>The Culture of Control – Crime and Social Order in Contemporary Society</i> , Chicago, 2001.; K. Blomberg and K.Lucken: <i>American Penology – A History of Control</i> , New York, 2000.; N. Morris and D. Rothman: <i>The Oxford History of the Prison</i> , New York, 1998.; S. Creighton & V.King: <i>Prisoners and the Law</i> , London, 1996., V.Williams: <i>Dictionary of American Penology</i> , Westport, 1996., Л. Хулсман, Ж. Берна де Сели, <i>Изгубљене казне</i> , Београд 2010, Фуко М.: <i>Надзирати и кажњавати</i> – рођење затвора, Београд, 1997; Џон Хауард, <i>Стање у затворима</i> , Београд, 2015; Нилс Кристи, <i>Границе патње</i> , Београд, 2015; Томас Матисен, <i>Затвор на оптуженичкој клупи</i> , Београд, Београд, 2016; Хал Пепински, <i>Миротворство</i> , Београд, 2017.		
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
Методе извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

Уставно право
Наставници: проф. др Оливера Вучић, проф. др Владан Петров, проф. др Танасије Маринковић, проф. др Марко Станковић
Статус предмета: изборни – обавезан за Уставноправну ужу научну област
Број ЕСПБ: 10
Услов: није предвиђен
Циљ предмета
Циљ предмета је да кандидат прошири и продуби знање из области уставног права.
Исход предмета
Стицање знања и вештине која кандидату омогућава да самостално критички разматра широк круг питања уставног права и да самостално предузима оригинално истраживање.
Садржај предмета
Предмет се бави теоријским, упоредним и позитивноправним аспектима уставног права. Продубљено ће се проучавати општа питања уставног права (појам и својства устава, доношење и промена устава итд.), системи власти (парламентарни, председнички и мешовити систем), изборно право (изборни системи, природа представничког мандата), политичке институције (парламент, шеф државе, влада), територијална организација власти (федерална држава, локална самоуправа, територијална аутономија), уставне гаранције и заштита људских права, судска власт и уставно судство.
Препоручена литература
Р. Марковић, <i>Уставно право</i> , Београд, 2017; Д. Симовић, В. Петров, <i>Уставно право</i> , Београд, 2018; С. Јовановић, <i>Држава I-II</i> , Београд, 1936; Ј. Ђорђевић, <i>Уставно право</i> , Београд, 1989; Ј. Стефановић, <i>Уставно право ФНР Југославије и компаративно</i> , књига I-II, Загреб, 1956; М. Јовичић, <i>Велики уставни системи</i> , Београд, 1984; К. Фридрих, <i>Уставна влада и демократија</i> , Подгорица, 2005; В. Schwartz, <i>The American Constitutional Law</i> , Cambridge, 1955; К. С. Wheare, <i>Modern Constitutions</i> , London, 1951; К. Loewenstein, <i>Political Power and Governmental Process</i> , Chicago, 1957; L. Favoreu et al., <i>Droit constitutionnel</i> , Paris, 2007.

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
Методe извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

Политички систем
Наставник: проф. др Јовица Тркуља, проф. др Танасије Маринковић
Статус предмета: изборни – обавезан за Уставноправну ужу научну област
Број ЕСПБ: 10
Услов: није предвиђен
Циљ предмета Циљ је да се студентима пружи теоријска знања из области политичког система. Тежиште је на разматрању општих теоријских проблема науке о политици и политичком систему, као и принципа и института савремених политичких система. Посебан задатак курса је и развијање способности кандидата за самосталну научну анализу, примену истраживачких метода и формулисање ставова и аргумената у овој области.
Исход предмета Од кандидата се очекује самостално формулисање проблема који је предмет научне и аналитичке обраде, дефинисање и спровођење истраживања као и представљање резултата истраживања у различитим научним формама.
Садржај предмета УВОД – ОПШТА ПИТАЊА ПОЛИТИЧКОГ СИСТЕМА (Назив и појам политички систем. Предмет, метод и структура политичког система. Структура политичког система. Наука о политичком систему). ОСНОВНИ ПОЈМОВИ И ПРИНЦИПИ ПОЛИТИЧКОГ СИСТЕМА (Појам и анализа политике. Моћ, ауторитет и власт. Морал и политика. Политички легитимитет. Конституционализација политике). ДРЖАВА И ПОЛИТИЧКИ СИСТЕМ (Држава и политички систем. Облици државе. Облици политичког поретка. Вредности, слабости и модели демократије. Правна држава и владавина права. Карактеристике модерне демократске државе). ОРГАНИЗАЦИЈА ВЛАСТИ И ПОЛИТИЧКЕ ИНСТИТУЦИЈЕ (Теорија о подели власти и њена примена. Политичко представништво. Функција политичког представништва. Политичка одговорности. Модерно судство – принципи ваљаног функционисања судства). ДРУШТВЕНА СТРУКТУРА И ПОЛИТИЧКИ СИСТЕМ (Однос друштвене структуре и политичког система. Елита и маса. Бирографија и бирократска владавина. Технократија и менаџерске групе. Место интелигенције у друштву. Нација, национализам и политика. Религија и политика. Интересне групе и интеграције). ПОЛИТИЧКИ СУБЈЕКТИ И ПОЛОЖАЈ ЧОВЕКА У ПОЛИТИЧКОМ СИСТЕМУ (Политичко организовање. Политички плурализам. Политичке партије. Друштвени покрети. Политичка социјализација. Грађанин у политичким процесима. Људска права. ПОЛИТИЧКИ ЖИВОТ И ПОЛИТИЧКА КУЛТУРА (Појам политичког живота. Јавност и одговорност. Јавно мњење и политички живот. Појам јавног мњења и његова улога у политичком животу. Политичке комуникације. Произвођење политичке лојалности. Политичка реторика. Политичка култура). САВРЕМЕНИ ПОЛИТИЧКИ СИСТЕМИ (Класификација политичких система. Класичне класификације политичких система. Савремене класификације политичких система).
Препоручена литература Основна литература: Баста Лидија Флајнер, <i>Политика у границама прва</i> , Београд, 2012; Hans van den Brandhof, <i>Constitutional Law of 15 EU Member States</i> , Deventer, 2004; <i>Енциклопедија политичке културе</i> , (ред. М.Матић, М.Подунавац), Београд, 1993; Gabriel A. Almond, G. Bingam Pael, Rasel A. Dalton, Kore Strom, <i>Komparativna politika danas, svjetski pregled</i> , Fakultet političkih nauka, CEDEM, Podgorica, 2009; Флајнер Томас, <i>Људска права и људско достојанство</i> , Београд, 1996; Хелд Дејвид, <i>Модел демократије</i> , Загреб, 1990; Хикс Сајмон, <i>Политички систем Европске уније</i> , Београд, 2007; Јанев Игор, <i>Уставно право и политички систем Европске уније</i> , Београд, 2007; Јовановић Павле, Димитријевић, Ненад, Поповић, Милан, <i>Савремени политички системи</i> , Подгорица, 2004. Додатна литература: http://www.amazon.com/Classics-Public-Administration-Jay-Shafritz/dp/0155062603

Арент Хана, <i>Извори тоталитаризма</i> , Београд, 1998; Арон Рејмонд, <i>Демократија и тоталитаризам</i> , Сремски Карловци - Нови Сад, 1997; Бобио Норберто, <i>Будућност демократије</i> , Београд, 1989; Бобио Норберто, <i>Држава, владавина, друштво</i> , Подгорица, 1995; Crawford, J, <i>Democracy in International Law</i> , Cambridge, 1994; Дал Роберт <i>Демократија и њени критичари</i> , Подгорица, 1999; Дал Роберт, <i>Полиархија</i> , Београд, 1977; Dahrendorf R., <i>Betrachtungen uber die Revolution in Europa</i> , Stuttgart, 1997; Диверже Морис, <i>Увод у политику</i> , Београд, 1966; Ђурић Михаило, <i>Сабрани списи</i> , Београд, 2009. књига 4 (<i>Социологија Макса Вебера</i>); Фридрих Карл Јоаким, <i>Конституционализам, ограничење и контрола власти</i> , Подгорица, 1996; Гиденс Ентони, <i>Социологија</i> , Београд, 2003; Глобализација, <i>Мит или стварност</i> , (ред.Владимир Вулетић), Београд, 2003; Гоати Владимир, <i>Партије и партијски систем у Србији</i> , Ниш, 2002; Хајек А. Фридрих, <i>Поредак и слобода</i> , Нови Сад, 1998; Хелд Дејвид, <i>Демократија и глобални поредак</i> , Београд, 1990; Хантингтон Самуел П., <i>Трећи талас, демократизација на измаку XX века</i> , Загреб – Подгорица, 2004; Keane J., <i>Democracy and Civil Society</i> , London, 1988.		
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
Методе извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

Људска права
Наставници: проф. др Оливера Вучић, проф. др Владан Петров, проф. др Танасије Маринковић, проф. др Марко Станковић
Статус предмета: изборни – обавезан за Уставноправну ужу научну област
Број ЕСПБ: 10
Услов: није предвиђен
Циљ предмета Имајући у виду чињеницу да се људска права у многим аспектима већ проучавају у другим предметима на Правном факултету, курс има за циљ да проучену материју у тим предметима и проучавајући оне теме које нису у другим предметима обрађене (или су недовољно и непотпуно обрађене), повеже и заокружи знања из ове области.
Исход предмета Акценат је на уставноправном аспекту људских права, уз његово неизбежно разматрање и у ширем, међународном контексту. Осим тога, циљ курса је и да понуди продубљена научна сазнања из области која повезује различите области јавног права.
Садржај предмета На курсу људска права студенти изучавају пре свега унутрашњи (уставноправни) аспект људских права подељен у два дела - општи и посебни. У оквиру општег дела изучавају се основни појмови из области људских права, извори, унапређење и контрола људских права. Нарочито је значајно упознавање студената са питањем надзора над поштовањем људских права, врстама надзора и активностима субјеката који су укључени у поступак надзора. Други део материје обухвата посебни део људских права у коме се изучавају основна људска права која су гарантована међународним инструментима и која су уграђена (или би требала да буду уграђена) у наш правни систем.

Препоручена литература**Обавезна:**

М. Пауновић, Б. Кривокапић, И. Крстић, *Међународна људска права*, Правни факултет, Београд, 2013; Р. Марковић, *Уставно право* Службени гласник, Београд, 2017; Група аутора, *Устав Републике Србије из 2006*, Зборник, Институт за политичке студије, Београд, 2007; Група аутора, *Уставне промене*, Зборник радова, Правни факултет, Београд, 2003; Б. Кривокапић, *Заштита мањина у националним порецима држава*, Београд, 2006; Tomuschat, Christian, *Human rights*, Oxford university press, Oxford, 2007, (неко од одабраних поглавља); D. Mrđenović, (ur.) *Temelji moderne demokratije, Izbor deklaracija i povelja o ljudskim pravima*, Nova knjiga, Beograd 1989; И. Крстић, Т. Маринковић, *Европско право људских права*, Савет Европе, 2016; В. Петров, М. Станковић, Д. Симовић, *Људска права*, 2018.

Литература на страном језику, по избору, у договору са наставником:

Robertson Merrills, *Human Rights in the World*, Manchester University Press, Manchester and New York, 1992; Shelton Dinah, *Remedies in International Human Rights Law*, Oxford university press, Oxford, 2005, (одабрана поглавља); R., Watson, *Theory and Reality in the International Protection of Human Rights*, New York, 1999; Scott Davidson, *Human Rights*, Buckingham- Philadelphia, 1993; Nowak Manfred, *UNO-Pakt über bürgerliche und politische Rechte und Fakultativprotokoll: Kommentar*, Kehl/Strassburg/Arlington, 1989; Madiot Yves, *Droits de l'homme*, 2 –end., Paris, 1991/2001.

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
Методе извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

Парламентарно право

Наставници: проф. др Владан Петров

Статус предмета: изборни за Уставноправну ужу научну област

Број ЕСПБ: 10

Услов: није предвиђен

Циљ предмета

Циљ предмета је да кандидат прошири и продуби своје знање из парламентарног права.

Исход предмета

Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине која му омогућава да самостално критички разматра широк круг питања парламентарног права и да самостално предузима оригинално истраживање.

Садржај предмета

Подједнако ће бити проучавани материјално и процесно парламентарно право. Посебна пажња биће посвећена правном положају посланика, парламентарним процедурама и односу између парламента и других државних органа. Поред упоредног парламентарног права, истраживаће се и парламентарна пракса, што подразумева сарадњу са Службом Народне скупштине.

Препоручена литература

- 1) В. Петров, *Парламентарно право*, Београд 2017.
- 2) С. Јовановић, *О дводомном систему*, Политичке и правне расправе, Београд, 1910.
- 3) Д. Јовановић, *Доношење закона*, Београд, 1923.
- 4) М. Пајванчић, *Парламентарно право*, Београд, 2005.
- 5) С. Ло, *Енглески парламентаризам*, Београд, 1929.
- 6) R. Brazier, *Constitutional practice*, Oxford, 2001.
- 7) R. Rogers, R. Walters, *How Parliament Works*, London, 2004.
- 8) J. Laporte, M. J. Tulard, *Le droit parlementaire*, Paris, 1986.
- 9) P. Avril, J. Gicquel, *Droit parlementaire*, 3e édition, Paris, 2004.
- 10) C. V. Boetticher, *Parlamentsverwaltung und parlamentarische Kontrolle*, Berlin, 2002.

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
Методе извођења наставе: предавања, консултације.		

Оцена знања (максимални број поена 100)
Активности у току семестра: 30 поена
Усмени испит: 70 поена

Право локалне самоуправе		
Наставници: проф. др Марко Станковић		
Статус предмета: изборни за Уставноправну ужу научну област		
Број ЕСПБ: 10		
Услов: није предвиђен		
Циљ предмета		
Циљ предмета је да кандидат прошири и продуби своје знање из области права локалне самоуправе.		
Исход предмета		
Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине која му омогућава да самостално критички разматра проблематику права локалне самоуправе и да самостално предузима оригинално истраживање.		
Садржај предмета		
Курс се састоји од неколико целина: теоријског дела, прегледа упоредно-правног, историјско-правног и позитивно-правног регулисања локалне самоуправе. У уводном, теоријском делу се разматрају кључни институти локалне самоуправе: појам, обележја, порекло, правни, социјални и територијални основ, положај, организација, органи, послови, типови и врсте, финансирање и правна заштита локалне самоуправе. Анализа упоредно-правног, историјско-правног и позитивно-правног регулисања локалне самоуправе се ослања на појам и структуру изнетих основних института. У оквиру прегледа упоредно-правног регулисања локалне самоуправе анализиране су локалне самоуправе како развијених, тако и земаља у транзицији. У историјско-правном делу анализирана је еволуција локалне самоуправе у Србији у два периода, од 1946. до 1990. и од 1990. до 2007. године. У централном делу курса студенти се упознају са позитивно-правним регулисањем система локалне самоуправе у Републици Србији чији су основ Устав из 2006. и Закон о локалној самоуправи из 2007. године.		
Препоручена литература		
На српском језику: М. Станковић, <i>Локална самоуправа у Србији</i> , Београд, 2018; Влатковић Милан, <i>Право локалне самоуправе</i> , Бесједа, ВЛС, Бања Лука, 2009; Миловановић Добросав, <i>Правно устројство локалне самоуправе</i> , Центар за документацију и публикације Правног факултета, Београд, 1994; Блажић Ђорђије, Миловановић Добросав, Димитријевић Предраг, Јовичић Бранислав, <i>Локална самоуправа, Реформа локалне самоуправе у Црној Гори</i> , Grafo press, Подгорица, 2011; Костић Лазо, <i>Административно право Краљевине Југославије</i> , Прва књига, Издавачко и књижевско предузеће Геца Кон А. Д., Београд, 1936; Јовичић Миодраг, <i>Локална самоуправа</i> , Службени гласник, Правни факултет у Београду, 2006; Димитријевић Предраг, Вучетић Дејан, <i>Систем локалне самоуправе</i> , Службени гласник, Београд, 2011. На страним језицима: LAUBADERE Andre de - VENEZIA Jean-Claude – GAUDEMET Yves, <i>Droit administratif</i> , L.G.D.J., Paris, 2002. FOILLARD Pfilippe, <i>Droit administratif</i> , Paradigme publication universitaires, Paris, 2004. GELLHORN Walter, BYSE Clark, STRAUSS L. Peter, RAKOFF Todd, SCHOTLAND A. Roy, <i>Administrative Law, Cases and Comments</i> , Foundation Press, Inc., Mineola, New York, 1987. WADE H. W. R., FORSYTH C. F., <i>Administrative Law</i> , Oxford University Press, Oxford, 2004. Sharland John, <i>A Practical Approach to Local Government Law</i> , Blackstone, 1997.		
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
Методе извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

Судска контрола уставности		
Наставник: проф. др Оливера Вучић		
Статус предмета: изборни за Уставноправну ужу научну област		
Број ЕСПБ: 10		
Услов: није предвиђен		

Циљ предмета Иако је „четврта државна функција“ – функција контроле уставности – новијег датума у поређењу са осталим државним функцијама, њен је значај у свакој држави огроман. Стога постоји потреба да се студентима омогући да се са овим важним делом уставног права ближе упознају у оквиру посебног курса.		
Исход предмета 1) упознавање студената са природом и значајем уставног судства, 2) продубљивање и конкретизовање знања стеченог из уставног права о саставу, организацији и функционисању уставних судова, 3) упознавање студената са праксом уставних судова и специфичностима ове државне функције 4) развијање код студената способности да активно приступају сложеним проблемима рада уставних судова и да изналазе решења која ће бити правно утемељена.		
Садржај предмета Сматра се да је владавина права у једној држави најбоље зајемчена када контролу уставности врше редовни судови или посебни уставни судови (што се обично означава генусним појмом „судска контрола уставности“ или „уставно судство“), а у мањој мери у случајевима контроле од стране извесних политичких органа или тзв. „самоконтроле“ парламента. Стога садржину курса чине следеће области: 1) Појам и значај уставног судства; 2) Системи уставног судства; 3) Функције уставних судова; 4) Избор и састав уставних судова; 5) Поступак пред уставним судовима и 6) Дејство одлука уставних судова. Посебна пажња ће бити посвећена судској контроли уставности у федерацијама, с обзиром да она у тим државама има нарочит значај.		
Препоручена литература Р. Марковић, Покретање уставног спора о уставности нормативних аката, Београд, 1973; И. Крбек, <i>Уставно судовање</i> , Загреб, 1960; Ј. Ђорђевић, Контрола уставности закона и америчка демократија, Београд, 1937; Р. Лукић, Појам уставности и законитости и средстава за њихово остварење, Београд, 1966; В. Чок, Врсте и дејство одлука уставних судова, Београд 1972; М. Стојановић, Судска контрола уставности: упоредноправни поглед на неке проблеме уставности, Београд, 1960; О. Вучић, Аустријско уставно судство – чувар федерације и устава, Београд, 1995; (докторска дисертација) М. Станковић, Уставно судство у савременим федерацијама, Београд 2012; M. Cappelletti, <i>Judicial Review in Contemporary World</i> , New York, 1971; Н. Kelsen, <i>La garantie juridictionnelle de la consitution</i> , Paris, 1928; C. F. Zurn, <i>Deliberative Democracy and the Institutions of Judicial Review</i> , Cambridge University Press, 2007; Оливера Вучић, Владан Петров, Дарко Симовић, Уставни судови бивших југословенских република – теорија, норма, пракса, Београд, 2010.		
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
Методe извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

Теорија федерализма
Наставници: проф. др Танасије Маринковић
Статус предмета: изборни за Уставноправну ужу научну област
Број ЕСПБ: 10
Услов: није предвиђен
Циљ предмета Овај курс требало би да буде прилика за студенте да знања стечена у оквиру широке уставне материје продубе, усредсређујући се само на једну област, организацију и функционисање сложене, федералне државе.
Исход предмета Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине која му омогућава да самостално критички разматра широк круг питања сложене, федералне државе и да самостално предузима оригинално истраживање.
Садржај предмета Предмет се бави најзначајнијим институционалне поставкама федералне државе, као што су: појам, природа и својства федерације, разлози образовања федерација, врсте федерација, организација федералних јединица, састав и функционисање највиших федералних органа (парламента, егzekутиве,

судства), подела надлежности између федерације и федералних јединица, контрола уставности и законитости, промена федералног устава. Посебна пажња се посвећује и еволуцији федерализма у прошлом, као и трендовима његовог развоја у овом веку. Курс има веома наглашену упоредноправну оријентацију, како у излагању институционалних питања, тако и у анализи развоја федералне државе.

Препоручена литература

М. Јовичић, *Савремени федерализам*, Београд, 1973; Ј. Стефановић, *Ширење федерализма и његово упоредно слабљење по садржају*, Сарајево 1954; К. Чавошки, *Уставност и федерализам*, Београд, 1982; Ј. Ђорђевић, *Основна питања федералне државе*, Београд, 1940; С. Јовановић, *Амерички федерализам*, Сабрана дела (том 12), Београд, 1990; М. Станковић, *Белгијски федерализам*, Београд, 2009; М. Станковић, *Уставно судство у савременим федерацијама*, Београд 2012; Хамилтон, Медисон, Џеј, *Федералистички списи*, Београд, 1981; С. J. Friedrich, *Trends of Federalism in Theory and Practice*, London, 1968; К. C. Wheare, *Federal Government*, London, 1956; R. Watts, *Comparing Federal Systems*, Institute of Intergovernmental Relations, Queen's University, Kingston (Ont.) 2008; *Handbook of Federal Countries* (edited by Ann L. Griffiths), Montreal & Kingston-London-Ithaca, 2005.

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
-----------------------------	-----------------------	--------------------

Методе извођења наставе: предавања, консултације.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Активности у току семестра: 30 поена

Усмени испит: 70 поена

Право одбране

Наставници: проф. др Владан Петров, проф. др Марко Давинић, проф. др Марко Станковић, доц. др Вук Цуцић

Статус предмета: изборни за Уставноправну ужу научну област

Број ЕСПБ: 10

Услов: није предвиђен

Циљ предмета

Стицање правничких знања и разумевање из области права одбране и основних извора ризика и претњи националној безбедности, као и међународно-правних норми из области међународног права оружаних сукоба, упознавање са еволуцијом овог права, веза између норми права одбране и уставних и управноправних норми које регулишу ову област и њихово усаглашавање, упознавање са природом права на безбедност и одбрану и основним правцима развоја правне доктрине, овладавање са правном терминологијом ове гране права, развијање способности за разумевање разлика између унутрашњих и међународних правних норми ове гране права и сагледавање утицаја других фактора који утичу на правни аспект одбране и безбедности, сагледавање санкција и развоја норми које треба да санкционишу повреду безбедности и заштиту друштва, оспособљавање за коришћење метода примењеног у овој грани права.

Исход предмета

Студенти поседују продубљено знање о праву одбране.

Садржај предмета

I ДЕО 1. ПОЈАМ И ПРЕДМЕТ ПРАВА ОДБРАНЕ (4 часа) 1.1. Појам, предмет и методе Права одбране. 1.2. Материјални и формални извори Права одбране. 1.3. Однос права одбране и других грана права. 2. МЕЂУНАРОДНИ ОДНОСИ И ПРАВО ДРЖАВЕ НА ОДБРАНУ (8 часова) 2.1. Утицај међународних односа и оружаних сукоба на безбедност 2.2. Чиниоци међународних односа 2.3. Карактеристике савременог света и њихове рефлексије на односе у свету 2.4. Сила у међународним односима 2.5. Утицај силе на унутрашњу и међународну безбедност. 3. ОРУЖАНИ СУКОБИ И ПРАВО ОДБРАНЕ (4 часа) 4. ПРЕГЛЕД РАЗВОЈА ОСНОВНИХ ТЕОРИЈСКИХ СХВАТАЊА О РАТУ, ПРАВИМА НА РАТ И ПРАВУ У РАТУ ОД СТАРОГ ВЕКА ДО САВРЕМЕНОГ ДОБА (8 часова) 4.1.Стари век 4.2. Средњи век 4.3.Преглед савремених схватања о рату, правима на рат и правима у рату. II ДЕО 1. ПРАВНИ АСПЕКТИ ОДБРАНЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ (8 часова) 1.1. Извори права државе на одбрану 1.2. Основи стратегије одбране Србије 2. ОСНОВИ ПРАВА ОДБРАНЕ (10 часова) 2.1.Основна права и дужности грађана у одбрани земље 2.2. Државни органи и службе и њихова улога у одбрани земље 2.2.1. Војска 2.2.3. Полиција 2.2.4. Цивилна заштита 2.2.5. Друге државне службе и органи III ДЕО 1. МЕЂУНАРОДНОПРАВНЕ ОСНОВЕ ОДБРАНЕ (14 часова) 1.1. Правни аспекти међународне безбедности 1.2. Решавање спорова између држава 1.3.Међународни и унутрашњи сукоби 1.4. Системи и

механизми одржавања и очувања безбедности и мира у свету 1.5. Основе међународног права оружаних сукоба 1.6. Санкције за повреде међународних правила 1.6.1. Кривична и етичка принуда као санкције 1.6.2. Међународни кривични судови 2. Одговорност за повреде међународног права (6 часова)		
Препоручена литература		
Обавезна:		
3. Вучинић, <i>Право одбране</i> , Београд, 2009; Владан Јончић, Међународно хуманитарно право, (поједина поглавља); Владан Јончић, Војно право, (прво поглавље); Симић. М./Јончић, В., Међународне организације и јавно информисање са основама права одбране“ (пето поглавље), Номос, Београд; Зоран Вучинић, Основни системи одбране – Правни аспекти, Факултет безбедности, Београд, 2010.		
Допунска:		
Christine Gray, <i>International Law and the Use of Force</i> , Foundations of Public International Law, Oxford, 2005; Владан Јончић, ”Преглед развоја основних теоријских схватања о рату од старог века до савременог доба”, <i>Развој правног система и хармонизација са правом ЕУ</i> , електронско издање (CD), Правни факултет, Београд, 2005, стр. 293-329;		
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
Методе извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

Управно право		
Наставници: проф. др Зоран Томић, проф. др Добросав Миловановић, проф. др Марко Давинић, доц. др Вук Цуцић		
Статус предмета: изборни – обавезан за Управноправну ужу научну област		
Број ЕСПБ: 10		
Услов: није предвиђен		
Циљ предмета		
Циљ предмета је да кандидат прошири и продуби своје знање из области управног процесног права.		
Исход предмета		
Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине која му омогућава да самостално критички разматра проблематику управног процесног права и да самостално предузима оригинално истраживање.		
Садржај предмета		
Садржина предмета обухвата актуелна питања управног права, а посебно, КОНТРОВЕРЗЕ ПОЈМА "УПРАВА" (Функционални и организациони појам управе. Управа као власт. Управа као јавна служба); УПРАВА У СИСТЕМУ ПОДЕЛЕ ВЛАСТИ (Управа и законодавство. Управа и судство. Лелагитет и легитимитет управног деловања); УПРАВНО ПРАВО КАО ПРАВНА ДИСЦИПЛИНА (Шире схватање о предмету Управног права. Уже схватање о предмету Управног права. Управно право и социјална регулација). УПРАВНИ АКТ (Појам и врсте аката управе. Појам и обележја управног акта). НАЧЕЛА УПРАВНЕ ПРОЦЕДУРЕ (Општи и посебни управни поступак); КОНТРОЛА УПРАВЕ (Управни спор. Омбудсман); ЕЛЕКТРОНСКА УПРАВА.		
Препоручена литература		
Зоран Р. Томић, <i>Опште управно право</i> , Правни факултет Универзитета у Београду, Београд, 2018; Ратко Марковић, <i>Управно право</i> , Слово, Краљево, 2002; Зоран Р. Томић, <i>Правно непостојећи управни акти</i> , Правни факултет, Београд, 1999; Леон Диги, <i>Преображаји јавног права</i> , Правни факултет Универзитета у Београду - Центар за публикације, Београд, 1998; Михајло Илић, <i>Административно право и други радови</i> , Службени лист СРЈ, Београд, 1998; Велимир Иванчевић, <i>Институције управног права, књига I (основна питања, извори, правни акти управе)</i> , Правни факултет у Загребу, Загреб, 1983; Павле Димитријевић, <i>Правноснажност управних аката</i> , Савремена администрација, 1963; Иво Крбек, <i>Право јавне управе I-III</i> , Загреб 1960, 1961, 1962; Иво Крбек, <i>Дискрециона оцјена</i> , Југославенска академија знаности и умјетности, Загреб, 1937; Лазо Костић, <i>Управно право Краљевине Југославије I-III</i> , Београд, 1933, 1936, 1939; W.R.Wade, C.F. Forsyth, <i>Administrative Law</i> , Oxford University Press, 11th Edition, 2014; Paul Craig, <i>EU Administrative Law</i> , Oxford University Press, 2012; Марко Давинић, <i>Концепција управног права САД</i> , Досије, Београд, 2004; Ги Бребан, <i>Административно право Француске</i> , ЈП Службени лист СРЈ, Београд, ЦИД, Подгорица, 2002.		
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:

Методe извођења наставe: предавања, консултације.
Оцена знања (максимални број поена 100)
Активности у току семестра: 30 поена
Усмени испит: 70 поена

Јавна управа		
Наставници: проф. др Добросав Миловановић		
Статус предмета: изборни – обавезан за Управноправну ужу научну област		
Број ЕСПБ: 10		
Услов: није предвиђен		
Циљ предмета Циљ предмета је да кандидат прошири и продуби своје знање из области јавне управе. Оспособљавање кандидата за критичко разматрање вредносних модела, теоријских концепција и дилема у области јавне управе на основу продубљене анализе специјализоване стручне литературе и правних извора. Такође, циљ предмета је и развијање способности кандидата за самосталну научну анализу, примену истраживачких метода и формулисање ставова и аргумената у овој области.		
Исход предмета Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине која му омогућава да самостално критички разматра проблематику јавне управе и да самостално предузима оригинално истраживање.		
Садржај предмета 1. Функције управљања 2. Управне организације 3. Нови јавни менаџмент 4. Стратешки менаџмент у јавној управи 5. Управни службеници и управљање људским ресурсима 6. Електронска управа 7. Европски принципи добре управе (<i>good governance</i>) 8. Јавна управа у Србији 9. Службеничка права 10. Јавна управа и борба против корупције		
Препоручена литература Обавезна: Стеван Лилић, Добросав Миловановић, ЈАВНА УПРАВА (Хрестоматија за докторске студије I и II), Београд, 2010. Допунска: Ана С. Трбовић, Драган Ђукановић, Борислав Кнежевић, ЈАВНА УПРАВА И ЕВРОПСКЕ ИНТЕГРАЦИЈЕ СРБИЈЕ, ФЕФА, Београд, 2010; Драгољуб Кавран, ЈАВНА УПРАВА, Савет за државну управу, Београд, 2003; Jay M. Shaffritz, Albert C. Hyde, Sandra J. Parkes, CLASSICS OF PUBLIC ADMINISTRATION, Thomson, 2004; Стеван Лилић, Предраг Димитријевић, Милан И. Марковић, НАУКА О УПРАВЉАЊУ, Београд, 2001; Мијат Дамјановић, Снежана Ђорђевић, ИЗАЗОВ МОДЕРНОЈ УПРАВИ И УПРАВЉАЊУ, Београд, 1995; Eugen Pusić, UPRAVNA ZNANOST, Izbor radova, Zagreb, 1995; Еуген Пусић, УПРАВНИ СИСТЕМИ - I и II, ГЗХ, Загреб, 1985; Павле Димитријевић, ЈАВНА УПРАВА, Ниш, 1964; Herbert Simon, THE NEW SCIENCE OF MANAGEMENT, New York, 1960; Woodrow Wilson, THE STUDY OF ADMINISTRATION, Political Science Quarterly, Vol. 2, No. 2 (Jun, 1887).		
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
Методe извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100) Активности у току семестра: 30 поена Усмени испит: 70 поена		

Управно процесно право		
Наставници: проф. др Зоран Томић, проф. др Добросав Миловановић, проф. др Марко Давинић, доц. др Вук Цуцић		
Статус предмета: изборни – обавезан за Управноправну ужу научну област		
Број ЕСПБ: 10		
Услов: није предвиђен		
Циљ предмета		
Циљ предмета је да кандидат прошири и продуби своје знање из области управног процесног права.		
Исход предмета		
Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине која му омогућава да самостално критички разматра проблематику управног процесног права и да самостално предузима оригинално истраживање.		
Садржај предмета		
А. Управно процесно право I. Организационо, материјално и процесно право II. Предмет управног процесног права 1. Појам и предмет управног процесног права 2. Систематизација предмета Управног процесног права III. Управно процесно право и друга процесна права 1. Однос управног организационог, управног процесног и управног материјалног права 2. Однос управног процесног права и других процесних права II. Извори управног процесног права Б. Поступак доношења управних прописа 1. Поступак доношења управних прописа у ширем смислу (управни закони) 2. Поступак доношења управних прописа у ужем смислу (управни прописи) Ц. Управни поступак I. Општи управни поступак 1. Развој управног поступка 2. Појам управног поступка 3. Врсте управног поступка 4. Закон о општем управном поступку у нашем праву II. Првостепени управни поступак 1. Начела управног поступка; 2. Фазе управног поступка; 3. Учесници управног поступка; 4. Орган и надлежност у управном поступку (појам и врсте); 5. Странка у управном поступку (појам, врсте, својства); 6. Општење органа и странака; 7. Рокови и повраћај у пређашње стање; 8. Првостепени управни поступак: покретање, учесници и спајање ствари у један поступак; 9. Диспозитивне страначке радње током поступка; 10. Поступак до доношења решења (скраћени и посебан испитни поступак); 11. Усмена расправа; 12. Доказивање, доказна средства и обезбеђење доказа; 13. Завршетак првостепеног управног поступка (доношењем решења или закључка); 14. Решење (појам, доносилац, облик и саставни делови, врсте, рок за издавање, исправљање грешака); 15. Закључак (појам и облици); 16. Управни поступак у пракси. III. Другостепени управни поступак 1. Право на жалбу 2. Надлежност органа за решавање по жалби 3. Рок за жалбу 4. Садржај и предавање жалбе 5. Поступак по жалби 6. Рок за доношење решења по жалби и Достављање другостепеног решења IV. ванредна правна средства у управном поступку V. Извршење решења 1. Опште карактеристике извршног поступка 2. Извршност 3. Спровођење извршења 4. Извршење неновчаних обавеза (административно извршење) 5. Извршење ради обезбеђења 6. Привремени закључак о обезбеђењу Д. Управносудски поступак (управни спор) I. Управни спор 1. Настанак и развој управног спора 2. Појам и врсте управног спора 3. Системи одређивања предмета II. Закон о управним споровима у нашем праву 1. Појам и врсте управног спора; 2. Предмет управног спора; 3. Суд и странке у управном спору; 4. Тужба и разлози оспоравања управног акта у управном спору; 5. Управно-судски поступак и управни поступак: раздвајање и сукцесивност; 6. Правна средства у управном спору; 7. Обавезност и извршење правноснажних судских пресуда из управних спорова. 8. Управни спор у пракси.		
Препоручена литература		
Зоран Р. Томић, Опште управно право, Правни факултету у Београду, Службени гласник, Београд, 2018; Тамаш Корхеџ, УПРАВНО ПРАВО, УСЕЕ, Нови Сад, 2012; Зоран Р. Томић, ОПШТЕ УПРАВНО ПРАВО, Правни факултет Београд, пето, скраћено и осавремењено издање, Београд, 2009; Предраг Димитријевић, УПРАВНО ПРАВО, књига 1-2, Ниш, 2008; Миле Илић, УПРАВНО ПРАВО, Балкански центар за изучавање локалне самоуправе, Ниш, 2006; Зоран Лончар, УПРАВНО ПРАВО, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 2005; Драган Милков, УПРАВНО ПРАВО, Правни факултет, Центар за издавачку делатност, Нови Сад, 2003; Славољуб Поповић <i>et alia</i> , УПРАВНО ПРАВО, Београд, 2003; Ратко Марковић, УПРАВНО ПРАВО, Београд, 2002; Ги Бребан, АДМИНИСТРАТИВНО ПРАВО ФРАНЦУСКЕ, Београд, 2002.		
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
Методе извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

Посебно управно право		
Наставници: проф. др Зоран Томић		
Статус предмета: изборни за Управноправну ужу научну област		
Број ЕСПБ: 10		
Услов: није предвиђен		
Циљ предмета		
Циљ предмета је да кандидат прошири и продуби своје знање из области Посебног управног права.		
Исход предмета		
Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине која му омогућава да самостално критички разматра проблематику посебног управног права и да самостално предузима оригинално истраживање.		
Садржај предмета		
Посебно управно право обухвата два садржинска дела: Опште и посебно управно право и Посебне управне ситуације. У оквиру првог дела обрађује се материја која се односи на однос општег и посебног управног права, а у оквиру тога обрађује се теоријски појам управе (правна држава, легалитет и легитимитет управног деловања), теоријски појам управне функције (управа као власт) и теоријски појам управне делатности (управа као јавна служба). Осим тога обрађује се и позитивно-правни појам управе, као и основни институти управног права. У оквиру првог дела обрађује се и материја посебног управног права која се односи на опште и посебне управне ситуације, опште и посебно управно право, појам и садржина посебног управног права, са посебним освртом на посебно управно-материјално право, посебно управно-процесно право, општи и посебне управне поступке (<i>lex specialis derogat legi generali</i>), предмет и метод посебног управног права, однос посебног управног права према другим гранама права и научним дисциплинама, као и материја извори посебног управног права (општа обележја посебног извора управног права, врсте извора посебног управног права). У оквиру другог дела обрађују се посебне управне ситуације, са посебним освртом на конкретна законска решења у односу на лични статус грађана (држављанство, лично име, пребивалиште и боравиште, пословна способност), породични и социјални статус грађана (старатељство, усвојење, социјална заштита, пензијско и инвалидско осигурање), вођење службених евиденција (матичне књиге, евиденције органа унутрашњих послова, личне карте, лични број грађана), прекршаје, управно ограничење својине, патенте, царину, режим преласка државне границе, заштиту културних споменика, судску управу, регистрацију политичких странака, набављање, држање и ношење оружја и муниције, управне аспекте бирачког права и управна јавна овлашћења јавних агенција.		
Препоручена литература		
Стеван Лилић, Посебно управно право, Правни факултет, Београд, 2010; Стеван Лилић, Управно право / Управно процесно право, Правни факултет Универзитета у Београду, 7. Издање, 2013; Зоран Томић, Опште управно право, Правни факултет Универзитета у Београду, Службени гласник, 2011; Ђуро Гатарих, Управно право - посебни део, Загреб, 1977; Ж. Обреновић, и С. Тркуља Управно право - област унутрашњих послова, Београд, 1988.		
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
Методе извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

Акти управе и управне процедуре		
Наставник: проф. др Зоран Томић		
Статус предмета: изборни за: 1) Управноправну ужу научну област 2) Ужу научну област јавних финансија и финансијског права		
Број ЕСПБ: 10		
Услов: није предвиђен		
Циљ предмета		
Циљ предмета је да кандидат прошири и продуби своје знање из области аката управе и управних процедура.		
Исход предмета		
Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине која му омогућава да самостално критички		

разматра проблематику аката управе и управних процедура и да самостално предузима оригинално истраживање.		
Садржај предмета Садржина предмета обухвата актуелна питања у области аката управе и управних процедура, а посебно: Појам и врсте аката управе; Појам и обележја управног акта; Начела управне процедуре; Општи управни поступак и посебни управни поступци; Управно-судски поступак; Управни спор као облик спољне правне контроле управе.		
Препоручена литература Обавезна: Зоран Р. Томић, Опште управно право, Правни факултету у Београду, Београд, 2018. Допунска: Зоран Р. Томић, Коментар Закона о управним споровима, друго издање, Правни факултет Универзитета у Београду, Службени гласник, Београд, 2017; Зоран Р. Томић и Вера Бачић, Коментар Закона о општем управном поступку, девето издање, Службени гласник, Београд, 2012; Драган Милков, Управно право, Правни факултет, Нови Сад, 2003; Ратко Марковић, Управно право, Београд, 2003; Славољуб Поповић et alia, Управно право, Београд, 2003; Ги Бребан, Административно право Француске, Београд, 2002; Невенка Бачанин, Управно право, Крагујевац, 2000; Зоран Р. Томић, Правно непостојећи управни акти, Правни факултет, Београд, 1999; Славољуб Поповић, О потреби увођења института управних уговора у наше право, 1996; Зоран Р. Томић, Појам управне радње у југословенској правној теорији, Правни факултет, Београд, 1988; Зоран Р. Томић, Решавање у управним стварима, Савез удружења правника Југославије, 1984; Драган Милков, Појам управног акта, Правни факултет, 1983; Славољуб Поповић, Управни спор у теорији и пракси, Завод за издавање уџбеника, 1968; Павле Димитријевић, Правноснажност управних аката, Савремена администрација, 1963; Иво Крбек, Управни акт, Југославенска академија знаности и уметности, 1957; Зоран Р. Томић, Сукцесивност управне и управно-судске заштите, Правни живот, Београд, 10/2007; Зоран Р. Томић, Дискрециона оцена у управном праву, Правни живот, Београд, 10/2006; Зоран Р. Томић, Повлачење појединачних недејствујућих аката управе, Правни зборник, 1-2/2001; Зоран Р. Томић, (Не)једнакоправност странака при управном суђењу, Правни живот, Београд, 9/1997; Greek Administrative Law, Epaminondas Spilitipoulos, Ant. N. Sakkoulas, Athens, Bruylant, Brussels, 2004; Constitutional and Administartive Law, W. Bradley, K. D. Ewing, 13th edition, Person Education, Harlow, 2003; Gaston Jeze, Les principes generaux du droit administrative, Libr. Gen. Dr, 1934-1936; Gaston Jeze, Les contrats administratifs de l'Etat, des departments, des comune et des etablissements publics, M. Giard, 1932.		
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
Методе извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100) Активности у току семестра: 30 поена Усмени испит: 70 поена		

<i>Управа и регулаторна реформа</i>
Наставник: проф. др Добросав Миловановић
Статус предмета: изборни за Управноправну ужу научну област
Број ЕСПБ: 10
Услов: није предвиђен
Циљ предмета Циљ предмета је да кандидат прошири и продуби своје знање из области регулаторне реформе.
Исход предмета Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине која му омогућава да самостално критички разматра проблематику регулаторне реформе и да самостално предузима оригинално истраживање.
Садржај предмета ТЕОРИЈСКА ПИТАЊА ОДНОСА УПРАВЕ И РЕГУЛАТОРНЕ РЕФОРМЕ (<i>Theoretical Issues of the Relationship Between Administration and Regulatory Reform</i>) 1.1. Општа питања регулације, Појам регулације, Узроци и циљеви регулације, Тенденције у развоју регулације 1.2. Општа питања управе, Појам управе у теоријском смислу, Појам управе у позитивно-правном смислу, Тенденције у развоју управе, 1.3. Управа и регулација, Управа као стваралац, спроводилац и контролор регулације, Управа као предмет регулације. 2. РЕГУЛАТОРНИ СИСТЕМ (<i>The Regulatory System</i>). 2.1. Општа разматрања 2.2.

Теорије регулације, 2.3. Управа и други субјекти регулаторног система, 2.4. Инструменти и технике регулације 2.5. Регулаторни процеси, 3. УНАПРЕЂЕЊЕ СИСТЕМА РЕГУЛАЦИЈЕ (*The Improvement of the Regulatory System*) 3.1. Квалитет регулаторног система 3.1.1. Појам и значај квалитета регулације 3.1.2. Критеријуми квалитета регулације 3.2. Регулаторна реформа 3.2.1. Елементи регулаторне реформе. 3.2.2. Предуслови успешног спровођења регулаторне реформе: 3.3. Реформа управе у контексту регулације 3.3.1. Промене у окружењу управе 3.3.2. Циљеви реформе улоге управе у регулацији 3.3.3. Начела, методи и претпоставке реформе управе.

Препоручена литература

Д. Миловановић, Н. Ненадић, В. Тодорић, „Студија о унапређењу законодавног процеса у Републици Србији“, GIZ, Београд, 2012; Д. Миловановић, „Уклањање и поједностављење прописа као део регулаторне реформе“, Правни живот бр. 10, Том II, Београд, 2008, стр. 559-570; Д. Миловановић, „Реформа јавне управе и анализа утицаја регулативе“, Правни живот бр. 9, Том I, Београд, 2006; Д. Миловановић, „Реформа јавне управе и анализа утицаја регулативе“, Правни живот бр. 9, Београд, 2005; Д. Миловановић, „Анализа ефеката регулативе као модерна техника јавног менаџмента“, Правни живот бр. 9, Том I, Београд, 2003; Recommendation of the Council of the OECD on Improving the Quality of Government Regulation, 1995; OECD Guiding Principles for Regulatory Quality and Performance, 2005.

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
-----------------------------	-----------------------	--------------------

Методе извођења наставе: предавања, консултације.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Активности у току семестра: 30 поена

Усмени испит: 70 поена

Европски омбудсман и лоша управа

Наставници: проф. др Марко Давинић

Статус предмета: изборни за Управноправну ужу научну област

Број ЕСПБ: 10

Услов: није предвиђен

Циљ предмета

Циљ предмета је да кандидат прошири и продуби своја знања из области рада Европског омбудсмана.

Исход предмета

Кандидат треба да буде оспособљен да критички анализира делатност Европског омбудсмана и да самостално предузима оригинално истраживање.

Садржај предмета

Садржина предмета обухвата актуелна питања у вези са радом Европског омбудсмана: 1. Питање надлежности и истражних овлашћења Европског омбудсмана (из којих разлога се нека од њих не користе у довољној мери?) 2. Појам лоше управе (због чега Европски омбудсман избегава да испитује целисходност одлука које доносе институције и тела ЕУ?) 3. Однос Европског омбудсмана и Европског парламента (преплитање надлежности Омбудсмана и Одбора за петиције Европског парламента). 4. Однос Европског омбудсмана и Европске комисије (у којој мери је Интерни акт, донет у вези са чланом 258. Уговора о функционисању ЕУ, предупредио подношење нових притужби на рад Комисије?) 5. Однос Европског омбудсмана и Суда правде ЕУ (питање активне и пасивне легитимације Омбудсмана у споровима пред судовима ЕУ). 6. Поступак пред Европским омбудсманом (да ли постоји простор за унапређење ефикасности у његовом раду?) 7. Случајеви лоше управе пред Европским омбудсманом (анализа актуелне праксе).

Препоручена литература

Обавезна:

Марко Давинић, *Европски омбудсман и лоша управа (maladministration)*, докторска дисертација, Правни факултет Универзитета у Београду, 2013.

Допунска:

Драган Радиновић, *Омбудсман у Европској унији*, Правни живот, бр. 7 – 8, 2000; Peter Gjerloff Bonnor, *The European Ombudsman: a novel source of soft law in the European Union*, European Law Review, Vol. 25, 2000; Simone Cadetdu, *The Proceedings of the European Ombudsman*, Law & Contemporary Problems, vol. 68, no. 1, 2004; Gerald E. Caiden, *What Really is Public Maladministration?*, Public Administration Review, November/December 1991, Vol. 51, No. 6; Paul Craig, *EU Administrative Law*, Oxford University Press, Oxford, 2012; Katja Heede, *European Ombudsman, redress and control at Union level*, Kluwer Law International, The

Hague, London, Boston, 2000; Costantino Nassis, *Good Administration in the European Union, The Role of the European Ombudsman and the European Network of Ombudsmen*, Esperia Publications, London, 2009; Anne Peters, *The European Ombudsman and the European Constitution*, Common Market Law Review, Vol. 42, No.3, June 2005.

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
Методе извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

Заштита права на здраву животну средину у управном поступку и управном спору

Наставници: проф. др Мирјана Дреновак-Ивановић

Статус предмета: изборни за Управноправну ужу научну област

Број ЕСПБ: 10

Услов: није предвиђен

Циљ предмета

Оспособљавање кандидата за критичко разматрање вредносних модела, теоријских концепција и дилема у области приступа правној заштити у еколошким управним стварима на основу продубљене анализе специјализоване стручне литературе и правних извора. Такође, циљ предмета је и развијање способности кандидата за самосталну научну анализу, примену истраживачких метода и формулисање ставова и аргумената у овој области.

Исход предмета

Од кандидата се очекује самостално формулисање проблема који је предмет научне и аналитичке обраде, дефинисање и спровођење истраживања као и да представе резултате истраживања у различитим научним формама.

Садржај предмета

Садржина предмета обухвата:

УЛОГА МЕЂУНАРОДНИХ АКТА У АФИРМАЦИЈИ ПРАВА НА ПРИСТУП ЕКОЛОШКИМ ИНФОРМАЦИЈАМА, УЧЕШЋУ ЈАВНОСТИ У ДОНОШЕЊУ ЕКОЛОШКИХ ОДЛУКА И ПРАВНОЈ ЗАШТИТИ У ЕКОЛОШКОМ ПРАВУ: Стокхолмска декларација о човековој средини; Рио декларација о животној средини и развоју; Оквирна конвенција УН о климатским променама; Конвенција о биолошкој разноврсности; Архуска конвенције.

ЗАШТИТА ПРАВА НА ПРИСТУП ЕКОЛОШКИМ ИНФОРМАЦИЈАМА: Појам еколошке информације; Право на приступ еколошким информацијама и Архуска конвенција; Право на приступ еколошким информацијама и Закон о општем управном поступку; Право на приступ еколошким информацијама и Закон о слободном приступу информацијама од јавног значаја; Приступ еколошким информацијама у пракси Повереника за информације од јавног значаја; Оправданост увођења посебног тела у оквиру Повереништва за информације од јавног значаја задуженог за приступ еколошким информацијама; Право на приступ еколошким информацијама и секторски закони у области заштите животне средине.

ЗАШТИТА ПРАВА ЈАВНОСТИ НА УЧЕШЋЕ У ПОСТУПЦИМА ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ: Поступак по законима који нормирају посебан поступак приступа учешћа јавности у доношењу еколошких одлука; Поступак по законима који не нормирају посебан поступак учешћа јавности у доношењу еколошких одлука; Примена кровних закона; Учешће јавности у доношењу еколошких одлука и Закон о општем управном поступку; Примена секторских закона у области заштите животне средине.

ПРАВНА ЗАШТИТА У УПРАВНОМ ПОСТУПКУ: Појам странке у управном поступку и заштита учешћа јавности у доношењу еколошких одлука у упоредној пракси; Студије случаја.

ПРАВНА ЗАШТИТА У УПРАВНОМ СПОРУ: Заинтересована јавност као странка у управном спору; Поступак правне заштите у управном спору; Студије случаја.

ПРАВО НА ПРАВНУ ЗАШТИТУ У ПИТАЊИМА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ПРАКСИ СУДА ПРАВДЕ ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ: Право на приступ еколошким информацијама у пракси Суда правде Европске уније; Право јавности на учешће у доношењу еколошких одлука у пракси Суда правде Европске уније; Право на правну заштиту пред судом или неким другим законом установљеним независним и непристрасним телом у пракси Суда правде Европске уније.

ПРАВО НА ПРАВНУ ЗАШТИТУ У ПИТАЊИМА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ПРАКСИ ЕВРОСПКОГ СУДА ЗА ЉУДСКА ПРАВА: Право на приступ еколошким информацијама у пракси Европског суда за људска права; Право јавности на учешће у доношењу еколошких одлука у пракси Европског суда за људска права; Право на правну заштиту пред судом или неким другим законом установљеним независним и непристрасним телом у пракси Европског суда за људска права.		
Препоручена литература		
Обавезна:		
Еколошко право (reader), приредила проф. др Мирјана Дреновак Ивановић, Правни факултет Београд, Београд, 2018; Мирјана Дреновак-Ивановић, <i>Приступ правди у еколошким управним стварима</i> , Београд, 2014.		
Изборна:		
E. Fisher, B. Lange, E. Scotford, <i>Environmental law (text, cases and materials)</i> , Oxford University Press, 2013; Ebbesson, Jonas, Okowa, Phoebe (eds.), <i>Environmental Law and Justice in Context</i> , Cambridge University Press, 2009; Andrusevych, A., Alge, T., Clemens, C. (eds.), <i>Case Law of Aarhus Convention Compliance Committee (2004-2008)</i> , RACSE, 2008; Beierle, Thomas C., Cayford, Jerry, <i>Democracy in Practice - Public Participation in Environmental Decisions</i> , Washington D.C. 2005; Birkinshaw, Patrick, <i>Freedom of Information - The Law, the Practice and the Ideal</i> , Cambridge University Press, 2010; Gassner, Erich, <i>Gesetz über die Umweltverträglichkeitsprüfung</i> , Hühlig Jehle Rehm, 2006; Roll, Sebastian, <i>Zugang zu Umweltinformationen und Freedom of Information - Überschießende Tendenzen des europäischen Rechts am Beispiel der Umsetzung der EG-Umweltinformationsrichtlinie in das englische und deutsche Recht</i> , Berlin 2003; Pomade, Adélie, <i>La Societe Civile et le droit de l'environnement: contribution à la réflexion sur les theories des sources du droit et de la validité</i> , Paris 2010; Chantal Cans, Philippe Billet, <i>Code de l'environnement</i> , Dalloz, Paris, 2008; <i>Code de l'environnement</i> , edition 2014, Dalloz, 2014.		
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
Методе извођења наставе: Предавања, консултације и студијски истраживачки рад		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 20 поена		
Студентски истраживачки рад: 10		
Усмени испит: 70 поена		

Судска контрола управе у упоредном праву
Наставник или наставници: доц. др Вук Цуцић
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов: није предвиђен
Циљ предмета
Циљ предмета је да кандидат прошири и продуби своја знања из области судске контроле управе у упоредном праву.
Исход предмета
Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине која му омогућава да самостално критички разматра проблематику судске контроле управе у упоредном праву и да самостално предузима оригинално истраживање.
Садржај предмета
Садржина предмета обухвата актуелна питања судске контроле управе, а посебно: системе судске контроле управе, укључујући њихове различите поделе; кључни градивни чиниоци управног судовања (уређење управног судства, однос са управним правним средствима, врсте тужбених захтева и аката који чине предмет судске контроле управе, контрола дискреционих управних аката, правна средства у управном спору, одлучивање у пуној судској јурисдикцији итд.); изучавање система судске контроле управе у којима контролу врше посебни управни судови, на примеру немачког управног судства; система у којима контролу врше управносудске инстанце на чијем челу се налази државни савет (у исто време судско и саветодавно тело), на примеру француског управног судства; система у којима контролу врше редовни судови, на примеру судске контроле управе у Енглеској.

Препоручена литература		
1. <i>Administrative law of the European Union, its member states and the United States</i>, Intersentia, Cambridge, 2012. 2. <i>Administrative law, Western European democracies, Volume I, II, III</i>, Aldo Piras [Ed.], Giuffrè, Milan, 1997. 3. Bell, John, <i>Judiciaries within Europe</i>, Cambridge University Press, Cambridge, 2006. 4. Fromont, Michel, "La justice administrative en Europe: différences et convergences", dans <i>Revue française de droit administratif</i>, no. 24, 2008, Paris, (267-271), p. 267. 5. Fromont, Michel, <i>Droit administratif des États européens</i>. Presses Univ. de France, Paris, 2006. 6. Kopp, Ferdinand, Schenke, Wolf-Ruediger, <i>Verwaltungsgerichtsordnung, Kommentar</i>, 20 ed., C. H. Beck, Munich, 2014. 7. Lemasurier, Jeanne, <i>Le contentieux administratif en droit comparé</i>, Ed. Economica, Paris, 2001. 8. <i>Upravni spor i organizacija upravnih sudova</i>, ur. Šarčević, Edin, Fondacija Centar za javno pravo, Sarajevo, 2013. 9. Јеринић, Јелена, <i>Судска контрола управе у нашем и упоредном праву</i>, докторска дисертација одбрањена на Правном факултету Универзитета Унион, Београд, 2011. 10. Поповић, Славољуб, <i>Управни спор у теорији и пракси</i>, Завод за издавање уџбеника Социјалистичке Републике Србије, Београд, 1968. 11. Цуцић, Вук, <i>Спор пуне јурисдикције – Модели и врсте</i>, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд, 2016.		
Број часова активне наставе: 75		
Методе извођења наставе предавања, консултације		
Оцена знања (максимални број поена 100) Активности у току семестра: 30 поена Усмени испит: 70 поена		

<i>Радно право</i>
Наставници: проф. др Бранко Лубарда, проф. др Љубинка Ковачевић
Статус предмета: изборни – обавезан за: 1) Радноправну ужу научну област 2) Привредноправну ужу научну област
Број ЕСПБ: 10
Услов: није предвиђен
Циљ предмета Курс има за циљ стицање продубљених знања из области индивидуалних и колективних радних односа, оспособљавање студента за самостално истраживање у области радног права и критичко сагледавање уређивања радних односа у ширем друштвеном, политичком и економском контексту.
Исход предмета Курс је осмишљен на начин да студенту омогући увид у савремена теоријска знања о најважнијим аспектима стицања, остваривања и заштите права из радног односа, оспособљавајући га за потпуно разумевање радног права као инструмента социјалног мира и социјалне правде.
Садржај предмета Садржајем курса обухваћене су следеће тематске јединице: Развој и циљеви нормирања радних односа; Извори радног права; Право на рад и слобода рада; Начело једнакости и забрана дискриминације лица која траже запослење и запослених; Начело трипартизма; Тржиште рада и правно регулисање запошљавања; Субјекти радног односа; Елементи радног односа; Уговор о раду (појам, елементи, врсте); Достојанство запослених на раду; Остваривање и заштита права из радног односа; Дисциплинска одговорност; Правни положај запослених у случају реорганизације послодавца; Престанак радног односа; Колективна права запослених и послодаваца.
Препоручена литература Бранко Лубарда, Увод у радно право са елементима социјалног права, Београд, 2017; Боривоје Шундерић, Радни однос: теорија, норма, пракса, Београд, 1990; Радомир Љ. Живковић, Проблеми правне природе уговора о раду (у светлости историје и савременог друштвеног и привредног поретка), Београд, 1940; Otto Kahn-Freund, <i>Labour and the Law</i> , London, 1972; Guillaume Henri Camerlynck, <i>Traité de droit du travail: Contrat de travail</i> , tome I, Paris, 1968; Bob Hepple (ed.), <i>The making of labour law in Europe: A comparative</i>

study of nine countries up to 1945, Mansell, London/New York, 1986; Bill Wedderburn, Labour law and freedom: further essays in Labour law, London 1995; Simon Deakin, Gillian S Morris, Labour Law, Oxford, 2005; Jean Pélissier, Alain Supiot, Antoine Jeammaud, Droit du travail, 21 ^e édition, Paris 2002; Mark Freedland, The personal employment contract, New York, 2003; Arturo Bronstein, International and comparative labour law: Current challenges, Palgrave Macmillan, International Labour Office, Geneva, 2009; Marc Rigaux, Droit du travail ou droit de la concurrence sociale? Essai sur un droit de la dignité de l'Homme au travail (re)mis en cause, Bruylant, Bruxelles, 2009.		
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
Методе извођења наставе: предавања, консултације		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

<i>Право социјалне сигурности</i>		
Наставници: проф. др Бранко Лубарда, проф. др Љубинка Ковачевић, доц. др Филип Бојић		
Статус предмета: изборни – обавезан за Радноправну ужу научну област		
Број ЕСПБ: 10		
Услов: није предвиђен		
Циљ предмета		
Курс има за циљ да студенту обезбеди продубљена теоријска знања о циљевима и правним инструментима заштите од социјалних ризика у домаћем, упоредном и међународном праву, уз оспособљавање за самостална истраживања у области права социјалне сигурности.		
Исход предмета		
Курс је оријентисан ка стицању продубљених знања о основним појмовима, начелима и институтима права социјалне сигурности, оспособљавајући студента за: критичко промишљање начина административног и финансијског организовања и правног уређивања заштите од социјалних ризика; анализу и процену актуелних изазова и реформи система заштите од социјалних ризика; разумевање права социјалне сигурности као инструмента за успостављање и очување социјалне кохезије.		
Садржај предмета		
Садржајем курса обухваћене су следеће тематске јединице: Појам и предмет права социјалне сигурности; Потреба за социјалном сигурношћу; Социјални ризик; Настанак и развој заштите од социјалних ризика; Основни упоредноправни модели и концепције заштите од социјалних ризика; Право на социјалну сигурност; Социјалноправни однос; Социјалне престације; Извори права социјалне сигурности; Финансијска и административна организација система социјалне сигурности; Социјално осигурање; Уговорни режими заштите од социјалних ризика; Однос јавног и приватног сектора у обављању делатности заштите од социјалних ризика; Социјално становање; Изазови и реформе система социјалне сигурности; Социјална сигурност миграната.		
Препоручена литература		
Боривоје Шундерић, Социјално право, Београд, 2009; Михаило Ступар, Социјална политика, Београд, 1960; Ратко Пешић, Развој социјалног осигурања с нарочитим освртом на социјално осигурање у ФНРЈ и његове развојне тенденције, Београд, 1974; Дренка Вуковић, Социјална сигурност и социјална права, Београд, 2005; Сенад Јашаревић, Социјално право, Нови Сад, 2010; Велизар Голубовић, Реформе пензијског система у државама сукцесорима СФРЈ, Београд, 2009; Дренка Вуковић, Михаил Арандаренко (ур.), Социјална политика и криза, Београд, 2009; Дренка Вуковић, Михаил Арандаренко (ур.), „Социјалне реформе: Садржај и резултати“, Београд, 2011; Bernard Hanotiau, Les problèmes de sécurité sociale des travailleurs migrants, Bruxelles, 1973; International Labour Organisation; Introduction to Social Security, Geneva 1989; Jean-Pierre Chauchard, Droit de la sécurité sociale, Paris, 2001; Frans Pennings, Introduction to European Social Security Law, The Hague-London-Boston, 2001; Jean-Jacques Dupeyroux, Michael Borgetto, Robert Lafore, Rolande Ruellan, Droit de la sécurité sociale, Paris, 2005; Danny Pieters, Social security: an introduction to the basic principles, Alphen aan den Rijn, 2006; Patrick Morvan, <i>Droit de la protection sociale</i> , Paris, 2011.		
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
Методе извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

Међународно радно право		
Наставници: проф. др Бранко Лубарда, проф. др Љубинка Ковачевић		
Статус предмета: изборни – обавезан за Радноправну ужу научну област		
Број ЕСПБ: 10		
Услов: није предвиђен		
Циљ предмета Курс има за циљ да студенту омогући стицање продубљених знања о основним појмовима, начелима и стандардима међународног радног права, уз оспособљавање за критичку анализу разлога, циљева и инструмената уређивања радних односа и социјалне сигурности под окриљем Међународне организације рада, Савета Европе и Европске уније.		
Исход предмета Курс оспособљава студента за потпуно разумевање односа између универзалних и европских радних стандарда и утицаја међународних стандарда на уређивање радних односа у савременим државама, уз развијање критичког приступа питању реформисања домаћег радног и социјалног права у правцу даље и потпуније имплементације универзалних радних стандарда и стандарда Савета Европе, те усклађивања домаћег законодавства са радним правом Европске уније.		
Садржај предмета Садржајем курса обухваћене су следеће тематске јединице: Појам, предмет, циљеви и начела међународног радног права; Извори међународног радног права; Нормирање и заштита основних економских и социјалних права под окриљем Уједињених нација; Настанак, развој и циљеви Међународне организације рада (МОР); Поступак усвајања и ратификације конвенција МОР-а и њихово правно дејство; Надзор над применом конвенција МОР-а; Универзални међународни радни стандарди (Слобода рада; Забрана дискриминације; Слобода синдикалног организовања; Флексибилни облици запошљавања; Заштита радника миграната; Заштита жена и омладине на раду; Заштита лица са инвалидитетом; Услови рада; Престанак радног односа; Инспекција рада; Социјална сигурност); Појам и извори европског радног права; Забрана принудног рада и слобода синдикалног удруживања у Европској конвенцији за заштиту људских права и основних слобода; Правна природа и значај Европске социјалне повеље; Заштита права у европском некомунитарном праву; Европско право социјалне сигурности; Начела комунитарног радног права; Извори комунитарног радног права; Европски колективни уговори (појам, врсте и правна природа); Слобода кретања радника; Смернице политике запошљавања; Комунитарни стандарди о радним односима (Уговор о раду; Флексибилни облици запошљавања; Забрана дискриминације; Здравље и безбедност на раду; Достојанство на раду; Положај запослених у случају реорганизације послодавца).		
Препоручена литература Боривоје Шундерић, Право Међународне организације рада, Београд, 2001; Бранко Лубарда, Европско радно право, Подгорица, 2004; Леон-Ели Трокле, Међународно социјално законодавство, Београд, 1953; Бранко Лубарда, Ревидирана Европска социјална повеља: обавезе државе и улога социјалних партнера после ратификације, Београд, 2009; Александар Петровић, Међународни стандарди рада, Ниш, 2009; Горан Обрадовић, Примена међународних стандарда рада, Ниш, 2011; Jean-Perre Dumont, Les systèmes de protection sociale en Europe, Paris, 1998; Roger Blanpain, European Labour Law, The Hague/London/New York, 2002; Lenia Samuel, Droits sociaux fondamentaux. Jurisprudence de la Charte sociale européenne, Strasbourg, 2002; Jo Shaw (ed.), Social law and policy in an evolving European Union, Oxford-Portland, 2000; Pierre Rodière, Droit social de l'Union européenne, L.G.D.J., Paris, 2002; Linda Hantrais, Social policy in the European Union, New York, 2000; Jeff Kenner, EU Employment Law: From Rome to Amsterdam and beyond, Oxford-Portland, 2003; Claire La Hovary, Les droits fondamentaux au travail. Origines, statut et impact en droit international, Paris, 2009; Malcom Langford (ed.), Social rights jurisprudence: Emerging trends in International and Comparative law, New York, 2008; Simon Deakin, Mark Freedland, „Updating International Labour Standards in the Area of Social Security: a Framework for Analysis“, Comparative Labor Law & Policy Journal, Vol. 27, 2006, стр. 151-165.		
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
Методе извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100) Активности у току семестра: 30 поена Усмени испит: 70 поена		

Извори радног права		
Наставници: проф. др Бранко Лубарда, проф. др Љубинка Ковачевић		
Статус предмета: изборни за Радноправну ужу научну област		
Број ЕСПБ: 10		
Услов: није предвиђен		
Циљ предмета Курс има за циљ да студента исцрпно упозна са савременим теоријским знањима о унутрашњим (државним и аутономним) и међународним изворима радног права, уз развијање критичког приступа одговарајућим правним изворима и оспособљавање за правилно разумевање основних разлога, циљева, начела, инструмената и тенденција у нормирању материје радних односа и социјалне сигурности на националном и међународном нивоу, у њиховом друштвеном, политичком, економском и историјском контексту.		
Исход предмета Курс оспособљава студента за критичко промишљање извора радног права и самосталну реализацију истраживања у овој области радног права.		
Садржај предмета Садржајем курса обухваћене су следеће тематске јединице: Појам и могуће класификације извора радног права; Хијерархија извора радног права; Државни извори радног права; Устав као извор радног права; Закони као извор радног права; Плурализам режима радних односа; Кодификација радног законодавства; Аутономни извори радног права; Правна природа колективног уговора; Нормативна власт послодавца; Ограничавање садржаја (предмета регулисања) послодавчевих аката; Професионални обичаји; Судска пракса као извор радног права; Врсте међународних извора радног права; Уговорни метод стварања међународног радног права; Правна природа извора права Међународне организације рада; Однос између универзалног и европског радног права; Појам и правна природа европских колективних уговора.		
Препоручена литература Бранко Лубарда, <i>Радно право</i> , Београд, 2012; Божидар Ација, <i>Колективни радни уговори и радничка заштита</i> , Београд, 1928; Борислав Благојевић, <i>Уговори по пристанку</i> , Докторска расправа, Београд, 1934; Радомир Љ. Живковић, <i>Проблеми правне природе уговора о раду (у светлости историје и савременог друштвеног и привредног поретка)</i> , Београд, 1940; Бранко Лубарда, <i>Колективни уговори о раду: упоредно право, теорија, пракса</i> , Радничка штампа, Београд, 1990; Драган М. Митровић, <i>Аутономно право: Аутономија и право између друштва и државе</i> , Београд, 2007; Бранко Лубарда, „Нормативна власт послодавца“, <i>Правни живот</i> , бр. 11/1996, стр. 699-710; Предраг Јовановић, „Аутономно регулисање радних односа“, <i>Радно и социјално право</i> , бр. 1-3/2003, стр. 56-62; Боривоје Шундерић, „Устав и радно право“, <i>Радно и социјално право</i> , бр. 1-6/2006, стр. 29-38; Бранко Лубарда, „Кодекс професионалног и етичког понашања као извор (радног) права“, <i>Право и привреда</i> , бр. 5-8/2009, стр. 649-661; Bob Hepple, <i>The making of labour law in Europe: a comparative study of nine countries up to 1945</i> , London-New York, 1986; Bernard Soinne, „Le contenu du pouvoir normatif de l'employeur“, <i>Droit social</i> , бр. 9-10/1983, стр. 509-519; Jean Pélissier, Alain Supiot, Antoine Jeammaud, <i>Droit du travail</i> , Paris, 2002; Anton Ravnić, <i>Osnove radnog prava – domaćeg, usporednog i međunarodnog</i> , Zagreb, 2004; Bernard Teyssié (sous la direction de), <i>Les sources du droit du travail</i> , Paris, 1998; Florence Canut, <i>L'ordre public en droit du travail</i> , Paris, 2007; Christian Bessy, <i>La contractualisation de la relation de travail</i> , Paris, 2007; Emeric Jeansen, <i>L'articulation des sources du droit: Essai en droit du travail</i> , Economica, Paris, 2008.		
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
Методе извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100) Активности у току семестра: 30 поена Усмени испит: 70 поена		

Службеничко право и службеничка етика		
Наставници: проф. др Добросав Миловановић		
Статус предмета: изборни за Радноправну ужу научну област		
Број ЕСПБ: 10		
Услов: није предвиђен		

Циљ предмета Курс има за циљ да студенту омогући стицање продубљених знања о основним појмовима, начелима и институтима службеничког права, уз увид у најважнија теоријска питања и концепције односа између државе и службеника и службеничке етике. Истовремено, студент треба да се оспособи за сагледавање односа између општег и посебних режима радног односа и могућности за њихово приближавање, као и за критичку анализу и синтезу идеја у области уређивања службеничког односа.		
Исход предмета Курс оспособљава студента за критичко промишљање уређивања материје радних односа државних службеника у ширем друштвеном и политичком контексту, уз увид у савремена теоријска знања о основним појмовима службеничког права и кључне аспекте посебног режима радног односа.		
Садржај предмета Како је свака замисао о нормирању службеничког односа неразумљива ако није уграђена у један шири контекст, који обухвата питања државе као послодаваца и појма и врсти државних службеника, на курсу се, најпре, анализирају ови појмови, након чега се остварује увид у најважнија теоријска питања и концепције односа између државе и службеника. Другу целину у садржају курса чине основни аспекти радног односа државних службеника, који се проучавају у контексту разлика између општег и посебних режима радног односа и основних аспеката службеничке етике. Стога су садржајем курса обухваћене следеће тематске јединице: Држава као послодавац; Функција и служба; Лица у служби државног органа; Појам државног службеника; Радни однос државних службеника – предмет радног или управног права?; Заснивање службеничког односа; <i>Spoils</i> систем и <i>merit</i> систем; Правна природа акта којим се успоставља службенички однос; Субординација; Професионалност; Службеничка етика; Плате; Напредовање у служби; Дисциплинска одговорност; Престанак радног односа; Природа односа између државе и службеника; Државни службеници на положају и Високи службенички савет; Правни режим радног односа државних службеника у упоредном праву.		
Препоручена литература Бранко Лубарда, Радно право, Београд, 2012; Александар Балтић, Општа теорија о појму јавног службеника, с нарочитим обзиром на југословенско службеничко законодавство и Кривични законик, Београд, 1939; Ivo Krbek, Lica u državnoj službi, Zagreb, 1948; Иво Борковић, Службеничко право, Загреб, 1999; Милан Влатковић, Службеничко право, Бања Лука, 2009; Драгаш Ћ. Денковић, Вршење државне службе и одговорност за штету проузроковану грађанима, Београд, 2011; Радоје Брковић (ур.), Зборник радова „Радни однос државних службеника“, Крагујевац, 2006; Зорица Вукашиновић Радојчић, Европски стандарди правног положаја државних службеника, Београд, 2010; Добросав Миловановић, Ј. Ничић, Марко Давинић, Стручно усавршавање државних службеника у Републици Србији, Београд, 2011; Александар Балтић, „Правна природа акта постављења“, Анали Правног факултета у Београду, бр. 1/55; Боровоје Шундерић, „Природа аката којима се успоставља службенички однос“, Радно и социјално право, бр. 1-6/2005, стр. 26-45; Бранко Лубарда, „Правни положај државних службеника“, Правни живот, бр. 11/2006, стр. 575-589; Бранко Лубарда, „Високи службенички савет“, Правни живот, бр. 3-4/2006, стр. 39-45; Бранко Лубарда, „Државни службеници на положају и Високи службенички савет“, Радно и социјално право, бр. 1-6/ 2006, стр. 53-64; Бранко Лубарда, „Кодекс професионалног и етичког понашања као извор (радног) права“, Право и привреда, бр. 5-8/2009, стр. 649-661; Бранко Лубарда, „Посебна заштита запосленог узбуњивача: европско, упоредно и домаће право и пракса“, Правни живот, бр. 11/2011, стр. 435-450; Francis Delpérée, L'élaboration du droit disciplinaire de la fonction publique, Librairie générale de droit et de jurisprudence, Paris, 1969; Gillian S Morris, „Employment in Public Services: The Case for Special Treatment“, Oxford Journal for Legal Studies, бр. 2/2000, стр. 167-183; Alexandre Barège, L'éthique et le rapport de travail, Paris, 2008.		
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
Методe извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100) Активности у току семестра: 30 поена Усмени испит: 70 поена		

Правна природа економских и социјалних права		
Наставници: проф. др Бранко Лубарда, проф. др Љубинка Ковачевић		
Статус предмета: изборни за Радноправну ужу научну област		
Број ЕСПБ: 10		
Услов: није предвиђен		
Циљ предмета Курс има за циљ да студента упозна са правном природом људских права којима се штити економски и социјални положај појединца и обезбеђује живот достојан човека. Будући да у стручној и научној литератури постоји спор о правној природи ових права, курс је конципиран на начин да омогућава критичко промишљање њихове нераскидиве повезаности са грађанским и политичким правима, као и разумевање гаранција људских права и основних слобода као природне бране послодавчевој самовољи.		
Исход предмета Курс оспособљава студенте за критику анализу различитих схватања о правној природи економских и социјалних права и њиховој заштити у међународном и унутрашњем праву, као и за самостално истраживање у овој области права.		
Садржај предмета Садржајем курса обухваћене су следеће тематске јединице: Потреба за економском и социјалном сигурношћу; Поштовање људских права и основних слобода на раду; Строги услови за ограничавање права и слобода на месту рада; Појам економских и социјалних права; Развој идеје и схватања економских и социјалних права; Порекло, развој и перспективе спора о правној природи економских и социјалних права; Режим економских и социјалних права у унутрашњем праву; Уставне гаранције економских и социјалних права; Процес интернационализације економских и социјалних права; Субјекти економских и социјалних права; Забрана дискриминације у стицању, остваривању и коришћењу економских и социјалних права; Надзор над поштовањем економских и социјалних права; Право на рад; Право на социјалну сигурност; Право на здравље; Посебна заштита мајке и детета; Посебна заштита лица са инвалидитетом; Поштовање достојанства запослених и њихова заштита од психо-социјалних ризика; Радноправни аспекти остваривања и заштите права на поштовање приватног живота.		
Препоручена литература Боривоје Шундерић, <i>Социјално право</i> , Београд, 2009; Бранко Лубарда, <i>Радно право</i> , Београд, 2012; Војислав Коштуница, „Општа декларација и социјална права“, <i>Југословенска ревија за међународно право</i> , бр. 1-2/1989, стр. 23-37; Михаило Ступар, „Тезе за један покушај систематизације социјалних права човека“, <i>Анали Правног факултета</i> , бр. 2/63; Боривоје Шундерић, „Економска и социјална права“, <i>Радно и социјално право</i> , бр. 7-12/2005, стр. 7-21; Бранко Лубарда, „Слобода рада и слобода уговарања“, <i>Правни живот</i> , бр. 5-6/2002, стр. 107-118; Бранко Лубарда, „Остваривање и заштита социјалних права“, <i>Правни живот</i> , бр. 11/2010, стр. 753-775; Бранко Лубарда, <i>Природа социјалних права и радно право у систему права</i> , у: „Актуелна питања савременог законодавства: зборник радова са Саветовања правника, 11-15. јун 2012, Будва“, Београд, 2012, стр. 367-380; Предраг Јовановић, „Нормативна изградња људских и социјално-економских права“, <i>Зборник радова Правног факултета у Новом Саду</i> , бр. 3/2010, стр. 103-115; Предраг Јовановић, „Радноправне границе слободе рада“, <i>Право и привреда</i> , бр. 7-9/2012, стр. 464-482; Дренка Вуковић, <i>Социјална сигурност и социјална права</i> , Београд, 2005; Љубинка Ковачевић, <i>Правна субординација у радном односу и њене границе</i> , Београд, 2011; Lenia Samuel, <i>Droits sociaux fondamentaux. Jurisprudence de la Charte sociale européenne</i> , Strasbourg, 2002; Philip Alston (ed.), <i>Labour Rights as Human Rights</i> , New York, 2005; Nikitas Aliprantis (éd.), <i>Les droits sociaux dans les instruments européens et internationaux: défis à l'échelle mondiale</i> , Bruxelles, 2009; Claire La Hovary, <i>Les droits fondamentaux au travail. Origines, statut et impact en droit international</i> , Paris, 2009; Malcom Langford (ed.), <i>Social rights jurisprudence: Emerging trends in International and Comparative law</i> , New York, 2008; Manisuli Ssenyonjo, <i>Economic, social and cultural rights in International law</i> , Oxford/Portland, Oregon, 2009; M. Bossuyt, „La distinction juridique entre les droits civil et politiques et les droits économiques, sociaux et culturels“, <i>Revue des droits de l'homme</i> , vol. 8, 1975, стр. 783-820; Thilo Marauhn, <i>Social rights beyond the traditional Welfare State: International instruments and the concept of individual entitlements</i> , у: Eyal Benvenisti, Georg Nolte (eds.), „The Welfare State, globalization, and International Law“, 2004, стр. 276-319.		
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
Методе извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена, усмени испит: 70 поена		

Римско право		
Наставници: проф. др Жика Бујуклић, проф. др Милена Полојац, проф. др Владимир Вулетић, проф. др Андреја Катанчевић, доц. др Валентина Цветковић-Ђорђевић		
Статус предмета: изборни – обавезан за Правноисторијску ужу научну област		
Број ЕСПБ: 10		
Услов: није предвиђен		
Циљ предмета Упознавање кандидата са основним особинама римског права и чиниоцима његовог развоја, и разумевање особености иримсне правне технике. Оспособљавање за интерпретацију изворних података и критичку анализу литературе. Разумевање места римског права у изградњи савремених европских правних система.		
Исход предмета Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине који му омогућава да самостално критички разматра проблематику римског права и да самостално предузима оригинално истраживање.		
Садржај предмета Римско право има за циљ да кандидате у неопходној мери упозна са са заједничком основом континентално-европских правних система. Језгро предмета чини материја која је изложена у Јустинијановим институцијама и обухвата римско приватно право у најширем значењу (укључујући, поред имовинског права, и основне податке о статусном праву и породици), као и грађански судски поступак. Поред тога, као увод који је неопходан за разумевање услова у којима су установе римског права настајале и развијале се, данашња наставна дисциплина садржи и основне информације о развоју римске државе, политичке организације, друштвене и економске структуре, као и знатно потпунија излагања о основним линијама развоја права и о правним изворима. Због тога се у оквиру курса разликују две целине које у наставном плану могу да буду (и на неким универзитетима јесу) посебне наставне дисциплине: <i>Историја</i> и <i>Институције римског права</i> . Уколико тема докторске дисертације не подразумева римско право као централну дисциплину, садржај курса би био прилагођен потребама кандидата, у начелу са ослонцем на једну од ових целина.		
Литература Обавезна (било које издање): Д. Стојчевић, <i>Римско право</i> ; О. Станојевић, <i>Римско право</i> ; А. Маленица, <i>Римско право</i> ; М. Милошевић, <i>Римско право</i> ; Ж. Бујуклић, <i>Римско приватно право</i> . (најмање два приручника по избору кандидата) Допунска: Ј. Даниловић-О. Станојевић, <i>Текстови из римског права (практикум за вежбе)</i> , Службени Лист, Београд, 2003; О. Станојевић, <i>Gaius noster (прилог историји римске правне науке)</i> , Институт за правну историју и центар за документацију и публикацију Правног факултета, Београд 1976; Ж. Бујуклић, <i>Forum Romanum (римска држава, право, религија и митови)</i> , Центар за публикације Правни факултет у Београду (etc), Београд 2005; М. Kaser, <i>Das Roemische privatrecht I -II</i> , С. Н. Beck, München, 1971, 1975; А. Watson, <i>The Law of property in the Later Roman Republic</i> , 1976; R. Zimmerman, <i>The Law of Obligations</i> , 1999. (избор зависи од прелиминарне теме докторских студија)		
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
Методе извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100) Активности у току семестра: 30 поена Усмени испит: 70 поена		

Упоредна правна традиција
Наставници: проф. др Сима Аврамовић, проф. др Војислав Станимировић
Статус предмета: изборни – обавезан за Правноисторијску ужу научну област
Број ЕСПБ: 10
Услов: није предвиђен
Циљ предмета Оспособљавање кандидата за рад на изворима, критичко разматрање литературе и научно-истраживачки рад; изграђивање синтетичког погледа на развој правних уснова; проширивање знања, посебно у области у којој ће обављати научно истраживање; израда квалитетне докторске дисертације.

Исход предмета		
Студенти су подробно упознати с изворима права, правним установама и у стању су да спроведу научно-истраживачки рад у овој области.		
Садржај предмета		
Уз неопходно прилагођавање потребама које диктира област докторске дисертација, курс обухвата упоредни историјски развој приватног и јавног права, од најстаријих познатих правних цивилизација (клинописно и египатско право) до модерног права. Предмет садржи елементе опште правне историје и упоредног права, у складу са савременим тенденцијом да се ове две дисциплине све више приближавају. Посебна пажња се поклања европској правној традицији и великим правним породицама које су се вековима формирале, почев од античке грчке и хеленистичке цивилизације, као и римског права, у којима се утемељују многи савремени правни и политички концепти, преко утицајне средњовековне традиције канонског, византијског, германског, исламског права и средњовековног енглеског <i>Common Law</i> система, укључујући и модерне правне системе и њихове међусобне везе. Указује се на значај друштвеног, политичког и укупног контекста у коме настаје одређена правна традиција. Курс се завршава анализом савремених кретања у упоредном праву, сагледавањем глобалних домета великих правних породица, утицајем правног империјализма и правних транспланта у савременој правној традицији, као и процесом настанка, еволуције и хармонизације европског права.		
Препоручена литература		
С. Аврамовић – В. Станимировић, <i>Упоредна правна традиција</i> , Београд 2016. S. Avramović, „From General Legal History to Comparative Legal Tradition“, <i>Annals of the Faculty of Law in Belgrade</i> 3/2010, SSRN - http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1626756 . А. Вотсон, <i>Правни транспланти</i> , Београд 2000. М. А. Glendon, M.W. Gordon, P. G. Carozza, <i>Comparative Legal Tradition</i> , St. Paul, Minn. 1999. P. Glenn, <i>Legal Traditions of the World: Sustainable Diversity in Law</i> , Oxford 2000. А. О. F. Robinson – Т. D. Fergus – W. M. Gordon, <i>European Legal History</i> , London – Edinburgh – Dublin 2000. Ф. Тарановски, Увод у историју словенских права, Београд 1922. А. Тојнби, <i>Проучавање историје</i> , Београд 2002. F. K. fon Savinji, <i>Zakonodavstvo i pravna nauka (Vom Beruf unserer Zeit für Gesetzgebung und Rechtswissenschaft)</i> , Podgorica 1998. J. M. Smits, <i>Elgar Encyclopedia of Comparative Law</i> , Cheltenham, UK - Northampton, MA, USA 2006. А. Watson, <i>The Evolution of Western Private Law</i> , Baltimore - London 2001. R. Zimmerman, <i>Mixed Legal Systems in Comparative Perspective</i> , Oxford 2003. R. Zimmerman, <i>Roman Law, Contemporary Law, European Law – The Civilian Tradition Today</i> , Oxford 2004. http://www.alanwatson.org/publications.htm (Resource readings)		
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
Методе извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

Национална историја државе и права		
Наставници: проф. др Мирјана Стефановски, проф. др Зоран С. Мирковић, доц. др Нина Кршљанин, доц. др Душан Ракитић		
Статус предмета: изборни – обавезан за Правноисторијску ужу научну област		
Број ЕСПБ: 10		
Услов: није предвиђен		
Циљ предмета		
Оспособљавање кандидата за самосталан и критички рад на изворима; развијање критичког мишљења и свести о значају правничке културе у прошлости; анализа правних установа и синтетизован поглед на њих; продубљивање знања у области истраживања; израда квалитетне докторске дисертације и њен научни допринос.		
Исход предмета		
Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине која му омогућава да самостално критички разматра проблематику националне историје државе и права и да самостално предузима оригинално истраживање.		

Садржај предмета		
Курс обухвата српску правну историју од средњег века до модерног доба. Јужнословенске државно – правне јединице на Балкану, тј. успостављање слике оновременог права на основу не бројних извора. Посебна тема је правни положај Срба под туђинском влашћу, и правна баштина као део културе у очувању националне самосвести. Значај простор заузима државни и правни развита Србије и Црне Горе у XIX и XX веку, државна организација и уставно питање, кодификације, и посебно утицај европске правне традиције. Завршни део је посвећен стварању и државно – правном развоју заједничке југословенске државе у међуратном раздобљу, што омогућава лакше разумевање савремене државне и правне стварности.		
Препоручена литература		
Теодор Тарановски, Историја српског права у Немањинској држави, I – II, Београд, 1931; III – IV, Београд, 1935 (I – IV, Београд, 1996); Александар Соловјев, Законодавство Стефана Душана цара Срба и Грка, Скопље, 1928 (Београд, 1998); Никола Радјочић, Српски државни сабори у средњем веку, Београд, 1940; Милош Благојевић, Државна управа у српским средњовековним земљама, Београд, 1997; Милош Благојевић, Земљораднички закон: средњовековни рукопис, Београд 2007; Бранислав Недељковић, Историја баштинске својине у новој Србији од краја 18 века до 1931, Београд 1936; Валтазар Богишић, Метод и систем кодификације имовинског права у Црној Гори, (приредио Т. Никчевић), Београд, 1967; Сто педесет година од доношења Српског грађанског законика (1844 – 1994), Зборник радова, Београд, 1996; Слободан Јовановић, Уставобранитељи и њихова влада (1838 – 1858), Београд, 1912-III књига Сабраних дела; Слободан Јовановић, Влада Милана Обреновића, I – II, Београд, 1926 – 1927 (Сабрана дела, књиге IV и V, Београд, 1990); Драгослав Јанковић, Српска држава Првог устанка, Београд, 1984; Мирко Мирковић, Правни положај и карактер српске цркве под турском влашћу (1459 – 1766), Београд, 1965 ; Мирјана Стефановски, Идеја хрватског државног права и стварање Југославије, Београд, 1995; 1998; Марко Павловић, Југословенска држава и право 1918 – 1941, Крагујевац, 2000; Милош Благојевић, Дејан Медаковић, Радош Љушић, Љубодраг Димић, Историја српске државности, I – III, Нови Сад, 2000 – 2001.		
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
Методе извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

<i>Римско законодавство</i>
Наставник: проф. др Жика Бујуклић
Статус предмета: изборни за Правноисторијску ужу научну област
Број ЕСПБ: 10
Услов: није предвиђен
Циљ предмета
Развијање способности за критички рад на изворима и литератури, проширивање спознаја о доприносу и значају Римског права за савремено доба; развијање истраживачких способности у сагледавању друштвених и правних установа.
Исход предмета
Знања и вештине кандидата треба да му омогуће самостално критичко разматрање и истраживање ове области.
Садржај предмета
Овај курс обухвата историјскоправни поглед на развој законодавства у Риму од најстаријих времена па све до посткласичних облика нормативне делатности императора. Акценат се ставља на анализу порекла и садржине термина <i>lex</i> у римском праву, на улогу народа у формирању овог извора права кроз деловање различитих облика народних скупштина. Такође се улази у компаративну анализу улоге законодавства у регулисању приватно-правних односа код Римљана и других античких народа, као и на улогу законодавства у модерним европским правним системима.
Препоручена литература
A. Magdelain, La loi a Rome – Histoire d'un concept, Paris, 1978. M.H.Crawford, Roman Statues, I-II, London, 1996. Serrao F., Classi, partiti e legge nella repubblica romana, Pisa, 1974. Ж. Бујуклић, Закон као извор права у античком Риму, Београд 1998 (докторска дисертација).

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
Методe извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

<i>Римско стварно право</i>		
Наставник: проф. др Жика Бујуклић, проф. др Милена Полојац, проф. др Владимир Вулетић, проф. др Андреја Катанчевић		
Статус предмета: изборни за Правноисторијску ужу научну област		
Број ЕСПБ: 10		
Услов: није предвиђен		
Циљ предмета Упознавање кандидата са пореклом и основним линијама развоја римске својине, као и са њеним утицајем на формирање средњовековног и модерног грађанскоправног појма својине; упоређивање римског концепта <i>dominium/proprietas</i> са другим историјски формираним правним оквирима присвајања добара (као што је <i>common law</i>).		
Исход предмета Разумевањем основних услова настанка и особина римске својине и других права на стварима, кандидат треба да се оспособи за самостално истраживање ових установа у различитим периодима развоја римског права, као и изведених или сличних установа у другим правним системима.		
Садржај предмета Курс у првом реду обухвата два извора римског схватања својине: судски поступак <i>in rem</i> и технике територијалне организације са системом организованог насељавања грађана (колонизацијом) и јавном доделом земљишта. У циљу савладавања класичних појмова из области стварног права, неопходна пажња се посвећује и основним приватноправним начинима стицања својине (<i>mancipatio, in iure cessio, traditio, occupatio</i> и <i>usucapio</i>). Други део курса је посвећен променама у садржају појмова и систему стварних права током посткласичног периода. Најзад, завршни део курса чине упоредноправна разматрања и анализа утицаја римског појма својине на средњовековна и пандектистичка схватања, као и осврт на актуелне дилеме око општег појна својине, у мери у којој су повезане са римском правном традицијом.		
Препоручена литература Д. Стојчевић, <i>Римско право</i> (било које издање), М. Милошевић, <i>Римско право</i> (било које издање), Е. Levy, <i>West Roman Vulgar Law: the Law of Property</i> , 1951, М. Kaser, <i>Eigentum und Besitz im älteren römischen Recht</i> , 1956, G Diódsi, <i>Ownership in ancient and preclassical Roman law</i> , 1970, А. Watson, <i>The Law of Property in the Later Roman Republic</i> , 1976, Д. Стојчевић, „Облици својине у старом Риму“, <i>Зборник радова Правног факултета у Новом Саду</i> , 4(1970), 345-355, О. Станојевић, „Римско и англосаксонско схватање својине“, М. Милошевић, „Неке особености римског схватања својине“,		
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
Методe извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

<i>Контракти у римском праву</i>		
Наставник: проф. др Милена Полојац		
Статус предмета: изборни за Правноисторијску ужу научну област		
Број ЕСПБ: 10		
Услов: није предвиђен		
Циљ предмета Упознавање кандидата с једним од најважнијих сегмената римског права, римским контрактима и чиниоцима који су утицали на њихов развој. Оспособљавање за интерпретацију изворних података и критичку анализу литературе. Разумевање места римског права у изградњи савремених европских правних система те упоређивање римских и савремених решења.		

Исход предмета		
Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине која му омогућава да самостално критички разматра проблематику једног од најважнијих сегмената римског права и да самостално предузима оригинално истраживање.		
Садржај предмета		
Први део курса обухвата теме везане за одређивање места контраката у римском праву. То су појам и настанак облигација, систематизација облигација (тзв. <i>Gajeva summa divisio obligationum</i>), појам контракта, контракти и деликти (да ли су прво настале облигације из контраката или деликата, <i>Schuld und Haftung</i> , разлика између контрактних и деликтних облигација), контракти и квазиконтракти, контракти и пактови. Курс обухвата затим тзв. општи део. С обзиром да је овај појам неримски, општи појмови контрактног права се излажу у оквиру најважнијег римског контракта – <i>stipulatio</i> . То су престација, услов и рок, субјекти, доцња, јемство, уговорна казна итд. Затим се поједини контракти излажу према Гајевој систематизацији према начину настанка (вербални, литерарни, реални, конензуални). Садржај предмета може се прилагодити кандидатима тако да поједини контракт буде посебно подробно анализиран за што постоји и посебна детаљнија литература као и извори. Централно место курса заузимају и теме које се односе на контрактну одговорност, ризик, те поређење римских са савременим уговорима.		
Препоручена литература		
A. Malenica, Rimsko pravo, Novi Sad, 2007. M. Milošević, Rimsko pravo, Beograd, 2008. O. Stanojević, Rimsko pravo, Beograd, 2002. D. Stojčević, Rimsko obligaciono pravo, knjiga II, sveska 2, Beograd, 1954. M. Kaser, <i>Das römische Privatrecht, I</i> , (Vierter Abschnitt. Obligationenrecht, 474-667) München, 1971., R. Zimmermann, <i>The Law of Obligations, Roman Foundations of the Civilian Tradition</i> , Oxford, 1996, 1241. A. Watson, <i>The Law of Obligations in the Later Roman Republic</i> , Oxford, 1965, 295. H. Hausmaninger, <i>Casebook zum römischem Vertragsrecht</i> , Wien, 1995. M. Polojac, Praktikum za rimsko pravo, Beograd, 2011. J. Danilović, Kontrakt u rimskom klasičnom pravu, <i>Anali Pravnog fakulteta u Beogradu</i> , 1-2/1974, 31-63. G. MacCormack, Custodia and Culpa, <i>Zeitschrift der Savigny-Stiftung für Rechtsgeschichte, romanistische Abteilung (ZSS)</i> , 89, 1972, 149-219. O. Stanojević, Zajam i kamata – istorijska i uporednopravna studija, Beograd, 1966. J. Danilović, Beleške o ugovorima o prevozu robe brodom u rimskom pravu, <i>Anali Pravnog fakulteta u Beogradu (Anali PF)</i> , Beograd, 3-4/1969, 359-382. J. Danilović, Ugovor o građenju u rimskom klasičnom pravu, <i>Anali PF</i> , 1-3/1991, 87-101. J. Danilović, Custodia i ugovor o delu u rimskom klasičnom pravu, <i>Zbornik Pravnog fakulteta u Novom Sadu</i> , 1969, 3, 339-363. M. Konstantinović, Prilog teoriji rizika u rimskom klasičnom pravu, <i>Anali Pravnog fakulteta u Beogradu</i> , 3-4/1982, 247-260. N. Mojović, Regulisanje prelaza rizika kod kupoprodajnog ugovora, <i>Naša zakonitost</i> , Zagreb, 7-8/1986, 1019-1037. M. Polojac, Podela dobiti i gubitka među ortacima – rimsko pravo i moderna rešenja, <i>Anali Pravnog fakulteta u Beogradu</i> , 2/2005, 130-144. M. Polojac, Periculum i teorija rizika, <i>Pravni kapacitet Srbije za evropske integracije</i> , Zbornik radova, knjiga V (priredio prof. dr Stevan Lilić), Beograd, 2010, 93-103.		
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
Методe извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

<i>Аквилијев закон у европској правној историји</i>
Наставник: проф. др Милена Полојац
Статус предмета: изборни за Правноисторијску ужу научну област
Број ЕСПБ: 10
Услов: није предвиђен
Циљ предмета
Упознавање кандидата с једним од најважнијих закона римског приватног права у изворном облику и тумачењима које је добио накнадно захваљујући претору и класичним правницима. Оспособљавање за интерпретацију изворних података и критичку анализу литературе. Разумевање места римског права у изградњи савремених европских правних система те упоређивање римских и савремених решења.
Исход предмета
Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине која му омогућава да самостално критички разматра проблематику једног од најважнијих сегмената римског права и да самостално предузима

оригинално истраживање.

Садржај предмета

Најпре се сагледава положај римских приватних деликата у контексту кривичног права, с једне стране и облигационог права, с друге стране. Затим се разматра архаични период римског права у којем је настао Аквилејев закон, његов текст, карактер, однос са другим законима, посебно Законом дванаест таблица. Централно место курса обухвата класични период римског права. Тада је дошло до проширења примене закона путем тумачења класичних правника кад је реч о активној легитимацији, заштитном објекту, штетној радњи, узрочној вези, питању кривице, санкцији итд. Од особитног значења су тумачења законских речи којима се означава штетна радња (*occidere, urere, frangere, rumpere, corumpere*), а нарочито се посебна пажња посвећује законским речима *iniuria* и *damnum*. Једно од централних питања је и карактер тужбе из Аквилејевог закона тј. да ли је она пенална, реиперсекutoryна или мешовита, те продор идеје о накнади штете на подручје деликтног права. Посебно је тежиште стављено на анализу богате казуистике за коју су заслужни многобројни римски правници (Брут, Сцевола, Прокул, Нерације, Помпоније, Гај, Јулијан, Целз, Лабеон, Мела, Вивијан, Алфен, Јаволен, Папинијан, Паул, Улпијан) из које су проистекла уопштавања, стварање правних правила, техничких термина и сл. У последњем сегменту курса пажња се поклања судбини Аквилејевог закона од глосатора до модерног доба.

Препоручена литература

A. Malenica, *Rimsko pravo*, Novi Sad, 2007; M. Milošević, *Rimsko pravo*, Beograd, 2008; O. Stanojević, *Rimsko pravo*, Beograd, 2002; D. Stojčević, *Rimsko obligaciono pravo*, knjiga II, sveska 2, Beograd, 1954; M. Kaser, *Das römische Privatrecht*, I, (Vierter Abschnitt. Obligationenrecht, 474-667) München, 1971; R. Zimmermann, *The Law of Obligations, Roman Foundations of the Civilian Tradition*, Oxford, 1996, 953-1049; A. Watson, *The Law of Obligations in the Later Roman Republic*, Oxford, 1965, 295; D. Daube, *On the Third Chapter of the lex Aquilia*, *Law Quarterly Review*, 52, 1936, 253-268 = *Collected Studies in Roman Law*, Frankfurt am Main, 1991, 3-18; H. Hausmaninger, *Das Schadenersatzrecht der lex Aquilia*, Wien, 1990. U. von Lübtow, *Untersuchungen zur lex Aquilia de damno iniuria dato*, Berlin, 1971. G. MacCormack, *Aquilian „Culpa“*, Daube Noster, 1974, 201-224. B.W. Frier, *A Casebook on the Roman Law of Delict*, Atlanta, 1989; M. Polojac, *Lex Aquilia u interpretaciji klasične jurisprudencije*, Pravni kapacitet Srbije za evropske integracije, Zbornik radova, knjiga IV (priredio prof. Stevan Lilić), Beograd, 2009, 94-107; Boudewijn Sirks, *The delictual origin, penal nature and reipersecutory object of the action damni iniuriae legis Aquiliae*, *The Legal History Review*, LXXVII 2009, 303-353; С. Аличић, *Класично значење речи damnum (штета) у поглављу Дигеста ad legem Aquiliam (9.2)*, докторска дисертација, Београд, 2010; M. Polojac, *Praktikum za rimsko pravo*, Beograd, 2011. Robert Feenstra, *L'actio legis Aquiliae utilis en cas d'homicide chez les glossateurs*, *Maior viginti quinque annis* ed. J.E. Spruit, Assen, 1979, 45-65; R. Zimmermann, Christian Thomasius, *The Reception of Roman Law and the History of the Lex Aquilia (esej)*, u knjizi Christian Thomasius, *Larva legis Aquiliae*, Oxford, 2000. Robert Feenstra, *Grotius' doctrine of liability for negligence: its origin and its influence in Civil Law countries until modern codifications* u knjizi *Negligence* (ed. Eltjo J. H. Schrage), Berlin, 2001.

Број часова активне наставе | Теоријска настава: 75 | Практична настава:

Методe извођења наставe: предавања, консултације.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Активности у току семестра: 30 поена

Усмени испит: 70 поена

Улога римског уговора о продаји у развоју европског приватног права

Наставник: проф. др Владимир Вулетић

Статус предмета: изборни за Правноисторијску ужу научну област

Број ЕСПБ: 10

Услов: није предвиђен

Циљ предмета

- стицање знања о процесу настанка, еволуције и промена установа и норми римског уговора о продаји деловањем различитих историјских околности,
- разумевање континуитета континентално-европске правне традиције и правне теорије,
- извођење општих закључака о улози и домаћајима права на значајном римском историјском примеру,
- зближавање студената са правном терминологијом која је и данас актуелна,
- упознавање са утицајем римског права класичног уговора о продаји на данашња европска права, израђена на појмовима и правилима римског права, непосредним преузимањем или посредством теорије

која је у основи израсла из универзитетске наставе римског права,
- упознавање са техникама рада римских правника, које су модел трајне вредности када се ради о практичном функционисању права и његовом прилагођавању друштвеним потребама.

Исход предмета

Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине која му омогућава да самостално критички разматра проблематику једног од најважнијих сегмената римског права и да самостално предузима оригинално истраживање.

Садржај предмета

1. Историјски оквир развоја римског уговора о продаји

- 1.1. Преткласична продаја
- 1.2. Класична продаја
- 1.3. Посткласична продаја

2. Изражена воља странака

- 2.1. Условна продаја
- 2.2. Предмет уговора о продаји
- 2.3. Цена уговора о продаји и прекомерно оштећење (*laesio enormis*)
- 2.4. *Periculum emptoris*

3. Правни недостаци ствари

- 3.1. Појам
- 3.2. Продаја туђе и украдене ствари
- 3.3. *Actio auctoritatis*
- 3.4. *Stipulatio duplae (actio ex stipulatu)*
- 3.5. *Actio empti*
 - 3.5.1. Заштита права купца у случају да није дошло до евикције
 - 3.5.2. Купчева могућност избора процесног средства
 - 3.5.3. Супсидијарност *actio empti*

4. Физички недостаци ствари

- 4.1. Појам
- 4.2. Од *caveat emptor* до *caveat venditor*
- 4.3. Од ког момента купац стиче право на заштиту?
- 4.4. *Actio de modo agri*
- 4.5. Делатност курулских едила
 - 4.5.1. *Stipulatio duplae*
 - 4.5.2. *Actio redhibitoria*
 - 4.5.3. *Actio quanti minoris aestimatoria*

5. Начело *bona fides* уговора о продаји

- 5.1. Појам и првобитни развој
- 5.2. Од (не)преварног понашања *invicem se circumscribere* до (p)еволюционарне клаузуле – *quidquid dare facere oportet ex fide bona*
- 5.3. Несавесно поступање продавца
- 5.4. Проширено дејство *actio empti*

6. Допринос римског класичног уговора о продаји модерним европским грађанским законцима

- 6.1. Швајцарски законик о облигацијама
- 6.2. Кодификација модерног немачког права и Немачки грађански законик
- 6.3. Француски грађански законик (*Code Civil*)
- 6.4. Српски грађански законик
 - 6.4.1. Правни недостаци ствари
 - 6.4.2. Физички недостаци ствари
- 6.5. Општи имовински законик за Књажевину Црну Гору

7. Допринос римског класичног уговора о продаји Закону о облигационим односима

7.1. Правни недостаци 7.2. Физички недостаци 7.3. Гаранција за исправно функционисање продате ствари 7.4. Одговорност произвођача ствари са недостатком 7.5. Облигација обавештавања продавца и приговор несаобразности купца: од тзв. Зеленог папира Европске комисије до новог Закона о заштити потрошача 8. <i>Ius commune Europaeum</i> као наднационални и нецентралистички правни систем 8.1. Место уговора о продаји у развоју европског приватног права 8.2. Римски концепт и <i>ius commune</i> као " <i>common core</i> " развоја европског приватног права		
Препоручена литература Обавезна литература: В. Вулетић, <i>Заштита права купца: допринос римског класичног права развоју европског приватног права</i> (док.дисертација, дактилографисано), одговарајући делови у договору са кандидатом Допунска литература: Ж. Перић, <i>О уговору о продаји и куповини</i> , Београд, 1920. R. Zimmermann, <i>The Law of Obligations – Roman Foundations on Civilian Traditions</i> , Oxford University Press, 1995. J. Smits, <i>The Making of European Private Law: Toward a Ius Commune Europaeum as a Mixed Legal System</i> , Antwerp-Oxford, 2008. E. Berry, <i>European Union Law</i> , Oxford, 2007. M. Bussani, U. Mattei <i>Making European Law: "Common Core" Project</i> , Trento, 2000. U. Drobnig, <i>Private Law in the European Union</i> , The Hague, 1996. P. Koschaker, <i>Europa und das römische Recht</i> , München, 1996. K. Zweigert, H. Kötz, <i>Introduction to comparative law</i> , Oxford Clarendon Press, 1984. F. de Zulueta, <i>The Roman Law of Sale</i> , Oxford Clarendon Press, 1945. R. Zimmermann, <i>Roman Law, Contemporary Law, European Law; The Civilian Tradition Today</i> , Oxford, 2001.		
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
Методе извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100) Активности у току семестра: 30 поена Усмени испит: 70 поена		

Оријентална правна традиција
Наставник: проф. др Војислав Станимировић
Статус предмета: изборни за Правноисторијску ужу научну област
Број ЕСПБ: 10
Услов: није предвиђен
Циљ предмета Оспособљавање студената да се самостално баве научним истраживањем оријенталног права и оријенталне правне традиције
Исход предмета Стицање продубљених знања и способност научног истраживања области оријенталне правне традиције.
Садржај предмета Оријентална правна традиција – од Месопотамије и Египта до савременог шеријатског права. Улога и значај појма правичности и космичке правде. Хидрауличке цивилизације – Оријент као колевка идеје државности. Први концепт државе. Египат и Месопотамија – статично, конзервативно право vs. право у непрекидној транзицији, заостала благост против напредне строгаће. Законици Месопотамије (њихов садржај, њихова повезаност и међусобни утицаји, значај за светску правну баштину, новине и транспланти, однос закона и обичаја). Право и религија - синкретизам два извора моћи на Оријенту. Право и правда у служби социјалне политике – заштита слабије стране у оријенталним правима; утицај на јеврејско право, Стари завет и Талмуд. Хеленизам и хеленистичко право – први креативни сусрет Европе и Оријента, културолошко неразумевање превазиђено правом. Ново право као исходиште различитости. Шеријатско право од Арапа до Османлијске Турске. Нови сусрет „народа књиге“. Старо и ново у шеријатском праву – ограничења наметнута религијом, нови захтеви савременог правног живота

који превазилазе оквири постављене основним изворима шеријатског права. Оријентална и западна правна традиција у XX и XXI веку, ислам на Западу, Запад у исламу – могућност дијалога, суживота и прожимања. Персонални vs. територијални принцип важења права. Границе људских права

Препоручена литература

Driver G. R. and Miles John C., *The Babylonian Laws*, vol. I – II, Oxford, 1955. Cardascia Guillaume, *Les lois assyriennes*, Paris, 1969. Roth T. Martha, *Law Collections from Mesopotamia and Asia Minor*, Atlanta, 1997. Wael B. Hallaq, *Authority, Continuity, and Change in Islamic World*, Cambridge, 2001. Sami Zubaida, *Law and Power in the Islamic World*, London, 2003. Levinson M. Barnard, *Theory and Method in Biblical and Cuneiform Law: Revision, Interpolation and Development*, sheffield, 2006. VerSteeg Russ, *Law in Ancient Egypt*, Durham, 2002. VerSteeg Russ, *Early Mesopotamian Law*, Durham, 2000. Feldbrugge F. J. M., *The Law's Beginnings*, Leiden, 2003. Schacht Joseph, *An Introduction to Islamic Law*, Oxford, 1982. Hecht N. S., Jackson B. S., Passamaneck S. M., Piattelli D., Rabello A. M. (eds.), *An Introduction to the History and Sources of Jewish Law*, Oxford, 2002. Mallat Chibli, *Introduction to Middle Eastern Law*, Oxford, 2007. Ел-Кардави, *Исламско право*, Сарајево, 1989. Карчић Фикрет, *Хисторија шеријатског права*, Сарајево, 2005.

Број часова активне наставе

Теоријска настава: 75

Практична настава:

Методе извођења наставе: предавања, консултације.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Активности у току семестра: 30 поена

Усмени испит: 70 поена

Западна правна традиција

Наставник: проф. др Сима Аврамовић, доц. др Нина Кршљанин, доц. др Сања Глигић, доц. др Милош Станковић

Статус предмета: изборни за Правноисторијску ужу научну област

Број ЕСПБ: 10

Услов: није предвиђен

Циљ предмета

Оспособљавање кандидата за рад на изворима, критичко разматрање литературе и научно-истраживачки рад; изграђивање синтетичког погледа на развој правних установа; проширивање знања, посебно у области у којој ће обављати научно истраживање; израда квалитетне докторске дисертације.

Исход предмета

Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине која му омогућава да самостално критички разматра проблематику упоредне правне традиције и да самостално предузима оригинално истраживање.

Садржај предмета

Европска и западна правна традиција - формирање европске правне традиције од антике до савременог доба; улога правних транспланата; главни и допунски извори, средишњи и споредни системи даваоци; Институције античке грчке демократије и савремени политички концепти; Римско право у савременом европском *ius commune* – законодавство и судска пракса ЕУ (терминологија, начела, правни институти, вредности); Трансмисиони правни системи (хеленистичко право, византијска традиција); Унификације западне правне традиције – средњовековно *ius commune*: законодавство, обичаји, канонско право, рецепција римског права, правна мисао, образовни систем; Утицај шеријатског права на формирање права појединих европских држава – историјски и савремени аспекти; *Common law* као прималац и давалац, мешовити правни системи; Велике кодификације и њихова улога у зближавању и разликама правних породица; Социјалистичко право на западу – *presence of the past?*; Комунитарно европско право и англосаксонско право – уједињавање западне правне традиције.

Препоручена литература

С. Д. Бернс, *Политички идеали*, Београд 2010 (репринт). J. H. Baker, *An Introduction to English Legal History*, London, 1986. L. Bonfield, *American Law and the American Legal System*, St. Paul MN 2006, A. Вотсон, *Правни транспланати*, Београд 2010 (друго издање). R. David, J.E.C. Brierley, *Major Legal Systems in the World Today*, New York 1978. M. A. Glendon – M.W. Gordon – P. G. Carozza, *Comparative Legal Tradition*, St. Paul, Minn. 1999. P. Glenn, *Legal Traditions of the World: Sustainable Diversity in Law*, Oxford 2000. *The Idea of Europe. From Antiquity to the European Union* (ed. A. Pagden), Cambridge, 2002. D. W. Neubauer – S. S. Meinhold, *Judicial Process – Law, Courts, and Politics in the United States*, Belmont CA 2007. A. O. F. Robinson, T. D. Fergus, W. M. Gordon, *European Legal History*, London- Edinburgh-Dublin 2000.

Правна држава у антици – pro et contra, Правни факултет у Београду, Београд 1998. P. Stein, *Rimsko pravo i Europa. Povijest jedne pravne kulture*, Zagreb, 2007. A. Watson, *The Evolution of Western Private Law*, Baltimore-London 2001. A. N. Yannopoulos, *Louisiana Civil Law System*, Baton Rouge 1977 R. Zimmerman, *Mixed Legal Systems in Comparative Perspective*, Oxford 2003. R. Zimmerman, *Roman Law, Contemporary Law, European Law – The Civilian Tradition Today*, Oxford 2004.

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
-----------------------------	-----------------------	--------------------

Методе извођења наставе: предавања, консултације.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Активности у току семестра: 30 поена

Усмени испит: 70 поена

Историја државно-црквеног права

Наставник: проф. др Сима Аврамовић, доц. др Далибор Ђукић

Статус предмета: изборни за Правноисторијску ужу научну област

Број ЕСПБ: 10

Услов: није предвиђен

Циљ предмета

Оспособљавање кандидата за рад на изворима, критичко разматрање литературе и научно-истраживачки рад; изграђивање синтетичког погледа на развој правних установа; проширивање знања, посебно у области у којој ће обављати научно истраживање; израда квалитетне докторске дисертације.

Исход предмета

Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине која му омогућава да самостално критички разматра проблематику упоредне правне традиције и да самостално предузима оригинално истраживање.

Садржај предмета

Појам, место и термилошки проблеми при дефинисању дисциплине (*Staatskirchenrecht, Law on Religion, Droit civil ecclésiastique*). Однос према црквеном праву, додир државног и црквеног законодавства. Развој државно-црквеног права у свету и код нас. Системи односа државе и цркве (државна црква, стриктна одвојеност, кооперативна одвојеност) и њихови правни оквири. Одвојеност цркве и државе – историјски аспекти. Секуларизам и лаицитет – сличности и разлике у правним традицијама Француске и САД. Секуларизација v. секуларизам – савремена схватања секуларизма и њихово рефлектовање на правно регулисање односа државе и цркве. Верска слобода, њена заштита и њена злоупотреба. Колективна верска права. Правна категоризација цркава и верских заједница. Проблеми у вези са регистрацијом и стицањем својства правног лица цркава и верских заједница. Мале верске заједнице, нови верски покрети и секте – правни изазови. Правно регулисање верске наставе у државним школама – уставноправни и други аспекти. Историја и актуелно стање законодавства у Србији о односу државе и цркве. Најновија пракса Европског суда за људска права у домену заштите верских слобода

Препоручена литература

Обавезна:

С. Аврамовић, Прилози настанку државно-црквеног права у Србији, Београд 2007. J. Baubérot, *Histoire de la laïcité en France*, Paris 2005. A. F. von Campenhaus, H. de Wall, *Staatskirchenrecht*, München 2006. T. Lindholm, W.C. Durham, B.G. Tahyib-Lie, *Facilitating Freedom of Religion and Belief: A Deskbook*, Leiden 2004. Д. Новаковић, Државно законодавство о православној цркви у Србији, Београд 2011. М. Радловић, Обнова српског државно-црквеног права, Београд 2009. G. Robbers, *State and Church in the European Union*, Baden-Baden 2005. Б. Шијаковић, Огледање у историјском контексту, Београд 2010.

Допунска:

Поред наведене опште литературе, кандидату ће се препоручивати и литература прилагођена његовим интересовањима и теми дисертације

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
-----------------------------	-----------------------	--------------------

Методе извођења наставе: предавања, консултације.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Активности у току семестра: 30 поена

Усмени испит: 70 поена

Душаново законодавство		
Наставник: проф. др Мирјана Стефановски		
Статус предмета: изборни за Правноисторијску ужу научну област		
Број ЕСПБ: 10		
Услов: није предвиђен		
Циљ предмета Развијање критичког мишљења о правноисторијским феноменима, развијање способности за самосталан рад на изворима; продубљивање знања о садржају курса.		
Исход предмета Оспособљавање кандидата за научноистраживачки рад у области Душановог законодавства.		
Садржај предмета 1. Постанак Душановог законодавства 2. Склоп Душанове кодификације 3. Комплементарност Скраћене Синтагме, Јустинијановог закона и Душановог законика 4. Традиција и рецепција византијског права у средњовековној Србији 5. Порекло правне грађе Душановог законика 6. Идеја законитости и Душановом законуку 7. Генеа одабраних установа Душановог законика 8. Душанов законик после пропасти средњовековне српске државе (проблем млађе редакције)		
Препоручена литература Обавезна: С. Новаковић, Законик Стефана Душана цара српског 1349. и 1354, Београд, 1898. С, Новаковић, Матије Властара Синтагмат, Београд, 1907. А. Соловјев, Законодавство Стефана Душана цара Срба и Грка, Скопље, 1928; Београд, 1998. А. Соловјев, Законик цара Стефана Душана 1349. и 1354 године, Београд, 1980. Б Марковић, Јустинијанов закон. Средњовековна византијско-српска правна компилација, Београд, 2007. Зборник у част шесте стогодишњице Законика цара Душана, САНУ, Београд, 1961. Душанов законик – 650 година од његовог доношења, Зборник радова, АНРС, Бања Лука, 2000. Законик цара Стефана Душана, Зборник радова, САНУ, Београд, 2005. Т. Тарановски, Историја српског права у Немањинској држави, I-II, Београд, 1931, III-IV, Београд, 1996. Б. Ферјанчић – С. Ћирковић, Стефан Душан краљ и цар (1331-1355), Београд, 2005.		
Допунска: Релативна за поједине теме, определиће се током курса према интересовањима докторанта и теми дисертације.		
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
Методе извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

Историја српске уставности		
Наставник: проф. др Мирјана Стефановски		
Статус предмета: изборни за Правноисторијску ужу научну област		
Број ЕСПБ: 10		
Услов: није предвиђен		
Циљ предмета Развијање критичког мишљења о правноисторијским феноменима, развијање способности за самосталан рад на изворима; продубљивање знања о садржају курса.		
Исход предмета Оспособљавање кандидата за научноистраживачки рад у области историје српске уставности.		
Садржај предмета 1. Сретењски устав од 1835. године 2. Кнез и Совјет по Цариградском уставу из 1838. 3. Државни савет и Народна Скупштина по уставним законима кнеза Михаила 1861.-1862. 4. Постанак и карактеристике Намесничког устава из 1869.		

5. Установа министарске одговорности у уставном развоју Србије 6. Парламентарна влада по Уставу од 1888. 7. Сенат по Уставу од 1901. 8. Парламентаризам у уставној пракси 1903-1904. 9. Проблем државног уређења према уставним нацртима у време доношења Видовданског устава 1921. 10. Положај круне по Уставу из 1931. 11. Уредба о Бановини Хрватској из 1939. и питање државног перуређења Краљевине Југославије		
Препоручена литература С. Јовановић, Уставобранитељи и њихова влада, Друга владавина Милоша и Михаила, Сабрана дела Слободана Јовановића, том 3, Београд, 1990. С. Јовановић, Влада Милана Обреновића, I-II, Сабрана дела Слободана Јовановића, том 4-5, Београд, 1990. С. Јовановић, Влада Александра Обреновића, I-II, Сабрана дела Слободана Јовановића, том 6-7, Београд, 1990. М. Миловановић, Наша уставна реформа, Београд, 1888. М. Миловановић, О парламентарној влади, Београд, 1888. Ж. Перић, Политичке студије (Уставни владалац, О владаоачевој неприкосновености у уставној монархији, Правна природа установе владаоца), Београд, 1908. М. Поповић, Порекло и постанак Устава од 1888. године, Београд, 1939. Л. Костић, Коментар Устава Краљевине Југославије од 3. септембра 1931. Југословенско уставно право, Београд, 1934. М. Стефановски, Идеја хрватског државног права и стварање Југославије, Београд, 2008. М. Стефановски, О националном питању и државном уређењу, Београд, 2004. М. Стефановски, Српска политичка емиграција о преуређењу Југославије 1941-1943, Београд, 1988. О. Поповић-Обрадовић, Парламентаризам у Србији од 1903. до 1914. године, Београд, 1998. М. Павловић, Преображенски устав. Први српски устав, Крагујевац, 1997. 150. година од доношења Сретењског устава, Зборник радова, Крагујевац, 1985. Два века српске уставности, Зборник радова, Београд, 2010.		
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
Методe извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100) Активности у току семестра: 30 поена Усмени испит: 70 поена		

<i>Историја кривичног права у Србији у XIX веку</i>
Наставник: проф. др Зоран С. Мирковић
Статус предмета: изборни за Правноисторијску ужу научну област
Број ЕСПБ: 10
Услов: није предвиђен
Циљ предмета Развијање способности за критички рад на изворима и литератури; продубљивање знања о развоју српског кривичног права и његовог европског окружења; развијање истраживачких способности у посматрању кривичноправних и, уопште, правних устанаова.
Исход предмета Знања и вештине кандидата треба да му омогуће самостално критичко разматрање и истраживање правних устанаова.
Садржај предмета Курс „Историја кривичног права у Србији у XIX веку“ има неколико аспеката. Кривично право као грана права показује културни ступањ на коме се једно друштво налази, што потврђује и српски пример. Почев од Првог српског устанка видљив је напор државне власти да уреди ову грану правних односа и да она буде под паском државе. Некадашњи приватно-правни карактер кривичног гоњења и ноншаланција османских власти код кажњавања су дуго времена присутни у кривичном праву. Од средине двадесетих година XIX века империјум државне власти надвлађује. И у погледу кажњавања се осећају утицаји из османског периода као и правни транспланти из Хабзбуршког царства. Од усвајања Кривичног законика из 1860, који је прављен по узору на пруски кривични законик, развој је следио утабане стазе савременог европског кривичног законодавства.
Препоручена литература Ђ. Д. Ценић, Објаснење Казнителног законика за Княжество Србију, Београд, 1866; Т. Живановић, <i>Законски извори кривичног права Србије и историјски развој његов и њеног кривичног правосуђа од 1804. до 1865</i> , (Посебна издања САНУ, књига CDVIII, Одељење друштвених наука, књига 59, Извори српског

права I), Београд, 1967; Т. Васиљевић, <i>Ђорђе Д. Ценић - развој кривичноправне мисли у Србији XIX века</i> , (Издања САНУ, Одељење друштвених наука, Извори српског права VII), Београд, 1987; М. Грубач, Телесна казна у Србији 1804-1873, Београд, 2004; Д. Николић, Кривични законик Кнежевине Србије из 1860. године, докторска дисертација, Београд 1989; З. Мирковић, Карађорђево законик (кривично, породично и државно право устаничке Србије), Београд 2008;		
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
Методe извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

Статутарно право и уређење средњовековних градова		
Наставници: проф. др Мирјана Стефановски, проф. др Зоран С. Мирковић, проф. др Жика Бујуклић		
Статус предмета: изборни за Правноисторијску ужу научну област		
Број ЕСПБ: 10		
Услов: није предвиђен		
Циљ предмета		
Развијање критичког мишљења о правноисторијским феноменима, развијање способности за самосталан рад на изворима; продубљивање знања о садржају курса.		
Исход предмета:		
Оспособљавање кандидата за научноистраживачки рад у области статутарног права и уређења средњовековних градова.		
Садржај предмета		
I. Уређење градских комуна и статутарно право приморских градова (порекло аутономности градова јужне Далмације и правни положај у држави Немањина и у доба млетачке власт; град – дистрикт, жупа; Которски статут; Будвански статут; комунално уређење – градски органи власти и општинске службе; статутарно право – грађанско и кривично и судски поступак; црква). II. Управа и судство у грчким градовима Српског царства (градске повластице према Душановој повељи граду Кроји и прописима Душановог законика; држава царице Јелене и деспота Јована Угљеше у Серској области; престоничко уређење Сера и администрација Серске митрополије; суд кефалије и архоната и деспотов суд; судски акти Серске митрополије). III. Утврђени градови, тргови и рударска насеља (порекло градских самоуправа – повластице саских рудара и дубровачких трговаца; градске власти и функције – кнез, кефалија и војвода, цариник и урбарар, веће пургара; судске повластице – градски судови, мешовити судови, конзуларна јурисдикција).		
Препоручена литература		
И. Синдик, Комунално уређење Котора од друге половине XII до почетка XV столећа, Београд, 1950. Ж. Бујуклић, Правно уређење средњовековне будванске комуне, Никшић, 1988. М. Антоновић, Град и жупа у Зетском приморју и северној Албанији у XIV и XV веку, Београд, 2003. Г. Острогорски, Серска област после Душанове смрти, Београд, 1965. Б. Ферјанчић, Византијски и српски Сер у XIV столећу, Београд, 1994. А. Соловјев, Судије и суд по градовима Душанове државе, Гласник Скопског научног друштва, 7-7, 1930, стр. 147-164. М. Живојиновић, Судство у грчким областима Српског царства, Зборник радова Византолошког института, 10, 1967, стр. 197-249. Социјална структура српских градских насеља (XII-XVIII век.) Зборник радова, Смедерево – Београд, 1992. М. Динић, За историју рударства у средњовековној Србији и Босни, I-II, Београд, 1955, 1962. М. Благојевић, Државна управа у српским средњовековним земљама, Београд, 1997, стр. 246-297. Ј. Калић – Мијушковић, Београд у средњем веку, Београд, 1967, стр. 66-104. Д. Ковачевић-Којић, Приштина у средњем веку, Историјски часопис, 22, 1975, стр. 45-74. Ј. Даниловић, Закон града Новог Брда, Анали Правног факултета у Београду, 1-2, 1990, стр. 16-43. Б. Марковић, Закон о рудницима деспота Стефана Лазаревића, Београд, 1985.		
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
Методe извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

Основни проблеми филозофије права		
Наставници: проф. др Јасминка Хасанбеговић, доц. др Бојан Спаић		
Статус предмета: изборни – обавезан за Ужу научну област теорије државе и права, социологије права и филозофије права		
Број ЕСПБ: 10		
Услов: није предвиђен		
Циљ предмета		
Циљ предмета је да кандидат прошири и продуби своје знање из филозофије права.		
Исход предмета		
Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине која му омогућава да самостално критички разматра проблематику филозофије права и да самостално предузима оригинално истраживање.		
Садржај предмета		
ИСТОРИЈА ФИЛОЗОФСКОПРАВНЕ МИСЛИ 1. Идеје правде, закона и суда – од митова до логоса Софисти, Класична учења – Платон и Аристотел, Епикур и стоици, Цицерон 2. СРЕДЊИ ВЕК, Ранохришћанска мисао, Патристика –Аурелије Августин, Схоластика – Тома Аквински; НОВИ ВЕК, Почети у ренесанси, реформацији и противреформацији, Рационално природно право (Гроцијус, Хобз, Спиноза, Лок, Лајбниц, Вико), Конституционализам и револуционарно природно право (Монтескје и Русо), Немачки идеализам (Кант, Фихте, Шелинг, Хегел); САВРЕМЕНО ДОБА, Филозофија позитивног права, Право, феноменологија, егзистенција, Топика и нова реторика, Марксистичка критика права, Правда као <i>фаирнес</i> и друге англо-америчке расправе (нпр. феминистичка теорија права); ФИЛОЗОФСКИ ПРИСТУП ПРАВУ У ЦЕЛИНИ И ПОЈЕДИНИМ ПРАВНИМ ПОЈАВАМА; ФИЛОЗОФСКИ ПРИСТУП ПРАВУ КАО ЦЕЛИНИ; Стварност и вредност (и судови и сазнање о њима); Појам права (и правне онтологија и гносеологија); Вредност права; Сврха права; Важење права – Егзистенција права; Форма и материја права у историји; Право, морал и обичај; Правне вредности (правда, правичност, сигурност, сврсисходност, једнакост, слобода, солидарност), Моћ, сила и право (и правна држава и владавина права и аутопоетичност права), Религије, политичке идеологије, партије и правне идеологије, правна свест, правна култура и право; Најбоље право – најбољи (државно) правни поредак, Право као животна форма и алтернативне животне форме, Естетика права, Логика права и правне науке, Језик права и правни дискурс; Право и литература тј. лепа књижевност; ФИЛОЗОФСКИ ПРИСТУП ПОЈЕДИНИМ ПРАВНИМ ПОЈАВАМА, Правни системи и пореци (стварање правила, надзирање и кажњавање; правне промене; правни транспланти), Норма и правна норма (божје, природне, државне и др. заповести); Воља и одлука, Субјект–објект у праву; Лице и правно лице; Физичко лице (смрт и еутаназија; трансплантација органа; генетски инжењеринг); Идентитет (индивидуални, колективни, институционални), Правни однос (правна празнина и јама; рупа у закону; правно слободан простор), правна обавеза, правно овлашћење, надлежност, субјективно право и људска права, (Са)правност, уставност, законитост; Правна стања (редовно и ванредно); Правни процеси-поступци (и уставотворац/законодавац у демократији; и независно судство између машине-робота и ствараоца-уметника; и правноснажност и /правна/ истина), Санкција, казна, смртна казна, доживотна казна затвора; лустрација, Помиловање и милосрђе; Помирење и превладавање прошлости, Јавно и приватно право, Својина (приватна, државна, друштвена) – стицање, губљење, враћање, Уговор (друштвени, приватноправни, међународноправни), Брак; Усвојење; Хомосексуалност, Наслеђивање, Црква, држава и право, Међународно право (међународни судови, арбитраже, трибунали); Државна сувереност; Светска држава; Рат.		
Препоручена литература		
Coleman, Shapiro ed, The Oxford Handbook of Jurisprudence& Philosophy of Law, Oxford-New York, 2002”; Theo Mayer-Maly, Rechtsphilosophie, Wien-New York, 2001; Тома Живановић, Систем синтетичке правне филозофије, Београд, 1959; Радомир Д. Лукић, Систем филозофије права, Београд, 1992; Стеван К. Врачар, Структуралност филозофије права, Нови Сад 1995; Платон, Држава; Аристотел, Никомахова етика, Кант, Метафизика морала, Сремски Карловци, 1994; Хегел, Основне црте филозофије права, Сарајево, 1964; Џон Ролс, Теорија правде, Београд-Подгорица, 1998; Гвидо Фасо, Историја филозофије права, Подгорица, 2009.		
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
Методе извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		

Активности у току семестра: 30 поена Усмени испит: 70 поена
--

Теорија државе и права

Наставници: проф. др Драган М. Митровић, проф. др Радмила Васић (према потреби), проф. др Јасминка Хасанбеговић, проф. др Миодраг Јовановић, проф. др Горан Дајовић, доц. др Бојан Спаић, доц. др Милош Здравковић и предавачи по позиву

Статус предмета: изборни – обавезан за Ужу научну област теорије државе и права, социологије права и филозофије права

Број ЕСПБ: 10

Услов: није предвиђен

Циљ предмета

Курс из Увода у правну теорију има за главни циљ да полазнике мастер и докторских студија упуту у мултидисциплинаран начин размишљања о најмодернијим правнотеоријским проблемима, да прошири њихово претходно знање, као и да их оспособи за критичко правничко размишљање које ће им развити осећај за препознавање истинских вредности, а у практичном раду и животу избрусити сећај врхунске професионалне одговорности унутар оквира неопходног легализма који се увек очекује или захтева од правника.

Исход предмета

Курс има за циљ да упуту студенте у резултате традиционалних и најновијих правнотеоријских истраживања у свету која имају за циљ објасне друштвене и државно-правне промене које доводе до настанка нових образаца друштвеног и државно-правног организовања. Курс обухвата све значајне или карактеристичне правне теорије, од античких почетака до савремених мултидисциплинарних теорија.

Садржај предмета

1. недеља тема: Општа знања о правној теорији и њен однос према научним правним и неправним дисциплинама, као и према наднаучним правним дисциплинама; 2. Недеља тема: Утопистичке теорије о држави (Платоново утопистичко-идеалистичко учење; Средњовековне утопије Т. Мора, Т. Кампанеле и других; Учења социјалиста-утописта; Учења анархо-социјалиста и анархиста); 3. Недеља тема: Природноправне и етичкокултуралистичке теорије о држави (Аристотелово рационалистичко природноправно учење; Хеленски период и римска политичка мисао; Хришћанска филозофско-теолошка учења; Уговорне природноправне теорије; Учења о држави као умној појави; Учења о држави као моралној и културној идеји); 4. Недеља тема: Правне теорије о држави (Учења о држави као правној појави; Учења о границама државне интервенције); 5. Недеља тема: Социолошке теорије о држави (Теорије о постанку државе; Теорије о друштвеној улози државе); 6. Недеља тема: Политичке теорије о држави (Марксистичке и новомарксистичке теорије; Теорије политичке класе као политичке елите; Савремене политичке теорије елите; Савремене политичке теорије класе; Теорија грађације слојева; Теорије групног плурализма; Функционалне теорије; Системске и кибернетичке теорије); 7. Недеља тема: Правна теорија државних облика; 8. недеља тема: Природноправне теорије (Старогрчка и староримска природноправна учења; Црквено природноправно учење; Рационалистичке природноправне теорије; Уговорне природноправне теорије; Немачки правни идеализам; Препород природног права; Савремена природноправна учења); 9. Недеља тема: Апприористичко-феноменолошке, егзистенцијалистичке, формалне и културалистичке теорије; 10. Недеља тема: Позитивистичке правне теорије (Догматичке правне теорије; Нормативистичка и аналитичка правна теорија; Енглеска аналитичка јуриспруденција; Америчка аналитичка јуриспруденција; Амерички правни реализам; Скандинавски правни реализам); 11. Недеља тема: Социолошке правне теорије (Органско-биолошко правно учење; Школе циљне, интересне и вреднујуће јуриспруденције; Школа слободног стварања права; Солидаристичка правна теорија; Теорије социјалног плурализма; Социјално-антрополошки правни плурализам; Француски правни модернизам; Америчка социолошка јуриспруденција; Историцистичка социолошка правна теорија; Марксистичка теорија права; Покрет Критика права); 12. Недеља тема: Интегралне и мултидисциплинарне правне теорије (Покрет Критика правних студија; Феминистичка јуриспруденција; Школа економске анализе права; Конституционалистичке правне теорије; Мултикултуралистичке правне теорије; Комунитаристичке правне теорије; Супертеорија система и кибернетичка јуриспруденција; Биоетичка правна теорија; Покрет права и књижевности); 13. Недеља тема: Теорије о односу државе и права (Теорије о независности државе од права; Теорије о првенству државе над правом; Теорије о првенству права над државом; Теорије о јединству државе и

права; Теорије о повезаност државе и права; Теорије о релативној самосталности државе и права); 14. недеља тема: Размишљање о могућностима заснивања универзалне холистичке правне теорије.

Препоручена литература

Обавезна:

Ханс Келзен, *Општа теорија права и државе*, Правни факултет, Београд, 1998.; Ханс Келзен, *Чиста теорија права*, Правни факултет, Београд, 2007.; Херберт Харт, *Појам права*, Правни факултет, Београд, 2013.; Херберт Харт, *Огледи из јуриспруденције и филозофије*, Сл. гласник и Правни факултет, 2015.; Роналд Дворкин, *Суштина индивидуалних права*, ЦИД, Подгорица, 2001.; Лон Фулер, *Моралност права*, Правни факултет, Београд, 2001.; Густав Радбрух, *Филозофија права*, Правни факултет, Београд, 1998.; John Finnis, *Natural Law and Natural Rights (2nd ed.)*, Oxford University Press, Oxford, 2011.; Robert Alexy, *The Argument from Injustice – A Reply to Legal Positivism*, Clarendon Press, Oxford, 2004. (или у изворнику, *Begriff und Geltung des Rechts*, Verlag Karl Alber Freiburg / München, 1992); Мишел Тропер, *Правна теорија државе или* Оливије Бо, *Држава и њена власт* (Правни факултет, Сл. гласник, 2016).

Допунска:

Допунска литература, која укључује и релевантне радове из домаће теорије државе и права, одређује се у консултацијама са наставницима и у зависности од интересовања доктораната за одређене специфичније области теорије државе и права.

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
-----------------------------	-----------------------	--------------------

Методе извођења наставе: предавања, консултације.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Активности у току семестра: 30 поена

Усмени испит: 70 поена

Социологија права

Наставници: проф. др Саша Бован, проф. др Данило Вуковић

Статус предмета: изборни – обавезан за Ужу научну област теорије државе и права, социологије права и филозофије права

Број ЕСПБ: 10

Услов: није предвиђен

Циљ предмета

Циљ предмета је да кандидат прошири и продуби своје знање из социологије права

Исход предмета

Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине која му омогућава да самостално критички разматра проблематику социологије права и да самостално предузима оригинално истраживање.

Садржај предмета

Обухвата кључне и актуелне проблеме социологије права и основа методологије друштвених наука: настанак социологије права, њени основни теоријско-епистемолошки и методолошко-истраживачки проблеми и савремени токови; проблеми друштвеног деловања и нормативног усмеравања људског понашања; начела научног сазнања и проблеми методологије друштвених наука; друштвени процеси и проблеми њихове правне регулације; процеси људске и друштвено-економске репродукције и проблеми њихове правне регулације (рад и подела рада, производња и право, својина, правни аспекти популационих проблема); друштвени односи у браку и породици, односи полова и генерација и проблеми њиховог нормативног уређивања; однос друштвене структуре и правног система; етнички односи и етничка правила; -правно регулисање друштвених неједнакости; однос друштвених установа, организација и права; однос политике и права; однос културе и права и проблеми правне културе; однос права и других друштвених норми (морал и обичаји); чиниоци друштвеног развоја и проблеми рецепције и примене права; друштвени ризици и правни изазови глобализације и настанак нових облика права у савременим друштвима.

Обавезна литература: изабрани одељци: Roach Anleu, Sharyn L. (2010), <i>Law and Social Change</i> , London: SAGE; Deflem, Mathieu (2008), <i>Sociology of Law</i> , Cambridge: CUP; Banakar, Reza and Travers, Max (eds.) (2005); <i>Theory and Method in Socio-Legal Research</i> , Oxford: Hart Publishing and The Oñati International Institute for the Sociology of Law; Cotterrell, Roger (2006), <i>Law, Culture and Society. Legal Ideas in the Mirror of Social Theory</i> , London: Ashgate; Galligan, Denis and Marina Kurkchian (eds.) (2003), <i>Law and Informal Practices: The Post-Communist Experience</i> , Oxford: Oxford University Press; С. Бован (1995), <i>Парадигматски корени социологије права</i> , Београд; Tamanaha, Brian (2001), <i>A General Jurisprudence of Law and Society</i> , Oxford: Oxford University Press		
Допунска литература Ј. Станковић, <i>Основи опште социологије права</i> , I-III, Београд, 1996; А. Молнар, <i>Друштво и право</i> , I-II, Београд 1995; R. Cotterrell, <i>The Sociology of Law</i> , London, 1992. /		
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
Методе извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100) Активности у току семестра: 30 поена Усмени испит: 70 поена		

Филозофија људских права
Наставник: проф. др Јасминка Хасанбеговић
Статус предмета: изборни за Ужу научну област теорије државе и права, социологије права и филозофије права
Број ЕСПБ: 10
Услов: није предвиђен
Циљ предмета У оквиру предмета Филозофија људских права се студенти упознају са основним теоријским и филозофским концепцијама људских права у повјести западног мишљења и законодавства.
Исход предмета Студенти су постигли теоријско разумевање људских права и поседују знање о основним правно-теоријским проблемима данашњице у овој области
Садржај предмета Филозофија људских права (либерална традиција, теорије друштвеног уговора, Хобс, Лок, Мил, Констан, Кант и др.), Повест развика људских права (Декларација о правима човека и грађана, Декларација о независности) – 3 генерације (подела Георга Јелинека) 1) негативна права (<i>status negativus</i>) <u>либерална</u> – право на живот, кретање, приватност, својину, слобода савести, говора, вероисповести, штампе, habeas corpus процедурална јемства; 2) активна права (<i>status activus</i>) <u>демократска</u> – активно и пасивно бирачко право, право на удруживање и синдикално организовање, слобода збора, критике државних органа; 3) позитивна права (<i>status positivus</i>) <u>социјална и културна</u> – социјална и здравствена заштита и осигурање, право на ограничени радни дан и седмицу, право на штрајк, право на рад, право на образовање, културу; 4) као четврта генерација се наводе еколошка права човека Кључни међународноправни инструменти заштите људских права (Универзална декларација, Међународни пактови, Европска конвенција итд.). Међународни поступци за заштиту људских права (Реаговања на масовна кршења људских права у систему УН – Процедуре 1503 и 1235, Комитет за људска права, Европски суд за људска права итд.). Регионалне иницијативе (ОЕБС, Савет Европе) и заштита људских права у Европској унији (Повеља о основним правима ЕУ). Универализам људских права вс. културни релативизам (Афричка конвенција о људским правима и правима народа, Декларација о људским правима у исламу итд.). Права мањина (колективна права вс. индивидуална права, заштита мањинских права у режиму Лиге народа, релевантни међународноправни инструменти, члан 27. Пакта о грађанским и политичким правима, регионалне иницијативе, Оквирна конвенција за заштиту националних мањина итд.). Култура људских права (политичка култура, правна свест, “борба за право” (Г. Јелинек).
Препоручена литература

Guy Haarscher, <i>Philosophie des droits de l'homme</i> 2. ed. Editions de l'Université de Bruxelles, 1989. Robert Alexy, <i>Theorie der Grundrechte</i> , Frankfurt a.M. 1994 (A Theory of Constitutional Rights, Oxford University Press, 2002). Џон Лок, Две расправе о влади, Утопија, 2002. Beitz, C., <i>The Idea of Human Rights</i> , Oxford, Oxford University Press, 2009.		
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
Методe извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

Холизам и право
Наставници: проф. др Драган М. Митровић
Статус предмета: изборни за Ужу научну област теорије државе и права, социологије права и филозофије права
Број ЕСПБ: 10
Услов: није предвиђен
Циљ предмета Курс из изборног предмета докторских студија правнотеоријског смера <i>Холизам и право</i> има за главни циљ да полазнике докторских студија упути у холистички начин размишљања о најмодернијим правнотеоријским проблемима, да прошири њихово претходно знање, као и да их оспособи за критичко правничко размишљање које ће им развити осећај за препознавање истинских вредности, а у практичном раду и животу избрусити сећај врхунске професионалне одговорности унутар оквира неопходног легализма који се увек очекује или захтева од правника. И све то у духу схватања да је све што постоји – једна целина.
Исход предмета Студенти су упознати с мултидисциплинарним и холистичким теоријама и учењима о праву.
Садржај предмета 1. недеља тема: Преглед мултидисциплинарних теорија и холистичких учења. 2. Недеља тема: Савремене научнофилозофске претпоставке холистичког учења: антропичка парадигма и однос теорије антропичког космолошког начела и традиционалних антрополошких учења; телеолошка парадигма и теорија морфогенетских поља; холографска парадигма или посматрач и његово разумевање света. 3. недеља тема: Ред и неред као холистички појмови. Шта је холизам. Онтолошки, процесуални и орагански холизам. Паралелизам науке и мистике. Холизам у египатској космогонији, источњачким учењима, филозофији и науци. Холизам у психологији, уметности, моралу и религији. 4. недеља тема: Холистичко-хеуристички проблем посматрача или епистемологија са субјектом сазнања. Ко уопште може да буде посматрач у праву и у чему се састоји његова улога? Идеја о посматрачевом учешћу и његовој улози. Имплицитни и експлицитни поредак у свету и праву. Холистичка претпоставка о постојању више светова. Концепција света у слици вечног враћања Хорха Луис Борхеса, Дејвида Хјума и Фридриха Ничеа. Завршно разматрање о целини. Холистички свет права. 5. недеља тема: Учење о целини или холистички свет права у правној филозофији и теорији. Тзв. примитивни холизам (Клод Леви-Брил). Тзв. модерни холизам (Талес, Хераклит, Лајбниц, Спиноза, Дриш). Холистички идеализам (Кант, Шелинг, Хегел, новохегелијанци). Холизам историјске правне школе. Биолошки холизам у тзв. органским теоријама о праву и држави (Краузе, Спенсер, Гирке, Шефел, Блунчли). Социолошко-солидаристичка варијанта холизма у учењу Леона Дигија. Вулгарни холизам. Вредни примери у српској филозофији и теорији права. Холистичка космолошка правна теорија Глигорија Гершића. Холизам у правној теорији Ђорђа Тасића и Радомира Лукића. Право као холистичка појава. 6. недеља тема: Правни холизам - Богишићево упутство. Спољашњи (шири и ужи, непосредни и посредни) правни холизам или повезаност права и државе са стварним светом. Узроци, услови и средства помоћу којих се остварује веза света и права. Унутрашњи (шири и ужи) правни холизам или повезаност између права и државе и унутар њих. Чиниоци, услови и средства за повезивање права и државе. Државна рационализација права. Правна рационализација државе. Повезаност унутар права и државе – системност као синоним за унутрашњи правни холизам у ужем смислу и за начела државно-правне организације. Холизам у кинеском, индијско-браманском, јеврејском и мухамеданском праву. Развој европског права и правне науке. Европско континентално и англосаксонско право. Виртуелни холизам или однос државе и права као појава стварног и виртуелног света. 7. недеља тема: Заједничко размишљање и, евентуално,

излагање о могућностима заснивања универзалне холистичке правне теорије.		
Препоручена литература		
Обавезна:		
Драган М. Митровић, Пут права. Холистичка парадигма света и права у светлу теорије хаоса и правне теорије, изд. Службени лист, Београд, 2000, стр. 333		
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
Методe извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

Српска филозофија права		
Наставници: проф. др Јасминка Хасанбеговић		
Статус предмета: изборни за Ужу научну област теорије државе и права, социологије права и филозофије права		
Број ЕСПБ: 10		
Услов: није предвиђен		
Циљ предмета:		
Упознавање с основним правцима, идејама и ауторима српске правне филозофије од њених почетака до краја двадесетог века.		
Исход предмета:		
Овладавање знањем о основним правцима, идејама и вредностима српске правнофилозофске традиције.		
Садржај предмета		
1. Јован Стерија Поповић – природно право; 2. Димитрије Матић – Кратак преглед историјског развика начела права, морала и државе, Начела умног права; 3. Рајко Лешјанин – Главна начела и основна појатија о човековој слободи и праву; 4. Глигорије Гершић – Теорија о повратној сили закона, Енциклопедија права; 5. Живојин М. Перић – Један поглед на еволуционистичку правну школу, О језику и законима, Нерешљиви проблеми у области права; 6. Живан Спасојевић – Аналогија и тумачење; 7. Тома Живановић – Систем синтетичке правне филозофије; 8. Теодор Тарановски – Енциклопедија права; 9. Евгеније Спекторски – Хуго Гроцијус као филозоф, Субјективизам и објективизам у правној теорији; 10. Ђорђе Тасић – Позитивно право као вредност и природно право, Извори позитивног права, Проблем мира у филозофији права, Правда, општи интерес и друштвени мир, О природном или идеалном праву, Модерни релативизам и проблем природног права, Правда и ред као принципи права; 11. Божидар С. Марковић – Оглед о односима између појма правде и развика позитивног приватног права, Правичност као мисао и правно искуство, Правичност и правни поредак, Правичност као извор права; 12. Радомир Д. Лукић – Обавезујућа снага правне норме и проблем објективног права, О појму социологије права.		
Препоручена литература		
Обавезна:		
Данило Н. Баста: <i>Преображаји идеје права. Један век правне филозофије на Правном факултету у Београду (1841-1941)</i> , 2. изд. Београд, 2012. Данило Н. Баста: <i>Право и слобода. О перспективи слободе у строј и нашој правној филозофији</i> , Сремски Карловци – Нови Сад, 1994.		
Допунска:		
Милијан Поповић: <i>О филозофији права код Срба</i> , Београд, 2000.		
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
Методe извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

<i>Савремене политичке теорије</i>
Наставници: проф. др Драгица Вујадиновић
Статус предмета: изборни за Ужу научну област теорије државе и права, социологије права и филозофије права
Број ЕСПБ: 10
Услов: није предвиђен
Циљ предмета Оспособљавање кандидата за самостално истраживање у области савремених политичких теорија.
Исход предмета Курс је посвећен продубљеном пручавању модерних и савремених политичких теорија. Курс обухвата главне теме и концепције у савременој европској политичкој мисли и са њом повезаним правним схватањима. Укључене су релевантне теоријске традиције и идеолошке перспективе, укључујући и оне најновије, које се развијају под утицајима глобализације, постмодернизма и савременог развоја културе људских права, као што су феминистичка, и еколошка политичка теорија, савремена републиканска теорија и теорија цивилног друштва, теорија правде, теорија мултикултурализма.
Садржај предмета ЛИБЕРАЛНА ПОЛИТИЧКА ТЕОРИЈА Класични либерализам Политички (социјални) либерализам Либертаријанизам (тржишни либерализам) и неолиберализам КОНЗЕРВАТИВНА ПОЛИТИЧКА ТЕОРИЈА Традиционални органски конзервативизам Демокришћанска политичка традиција Индивидуалистички (либертаријански) конзервативизам Нео-конзервативизам и Нова десница СОЦИЈАЛИСТИЧКА ПОЛИТИЧКА МИСАО Анархизам - централне теме Марксизам - кључне концепције Комунизам: лењинистичке концепције и "стаљинизам" Социјалдемократске концепције и социјална држава ТЕОРИЈЕ ДЕМОКРАТИЈЕ Класичне либерално-демократске теорије Класичне теорије директне демократије Савремене теорије демократије - компететивно-елитистички модел - плуралистичка теорија демократије - модел партиципативне демократије - модел легалне (конституционалне) демократије ЕЛИТИСТИЧКЕ ТЕОРИЈЕ Конзервативне теорије елите Либерално-демократске теорије елите Критичка теорија елите ТОТАЛИТАРИЗАМ Главне теме и концепције у политичкој доктрини фашизма и нацизма Основне концепције и карактеристике стаљинизма Теорије о тоталитаризму ТЕОРИЈЕ ПРАВДЕ Джон Ролс Роналд Дворкин Јозеф Раз Амарта Сен Томас Скенлон ФЕМИНИСТИЧКА ТЕОРИЈА Радикални феминизам Либерални феминизам Социјалистички феминизам МУЛТИКУЛТУРАЛИЗАМ Шила Бенхабиб Чарлс Тејлор ТЕОРИЈЕ ГЛОБАЛИЗАЦИЈЕ ТЕОРИЈА ЦИВИЛНОГ ДРУШТВА ПОСТМОДЕРНЕ ПОЛИТИЧКЕ ТЕОРИЈЕ САВРЕМЕНИ РЕПУБЛИКАНИЗАМ
Препоручена литература Норман Бери, Увод у модерну политичку теорију, Београд 2007. Валентини, Ф., <i>Модерна политичка мисао</i> , Загреб 1982. Sabine, G.H., <i>A History of Political Theory</i> , Illinois 1973. Јанош Киш, Савремена политичка филозофија, Београд 1990. W. Kimlicka, <i>Contemporary Political Philosophy</i> , Oxford University Press. Марвин Пери, Интелектуална историја Европе, Београд 2000. Ендру Хејвуд, <i>Политика</i> , Београд 2004. Љубомир Тадић, <i>Наука о политици</i> , Београд 1996. Војислав Становчић, <i>Политичка теорија</i> , Београд 2006. Ендру Хејвуд, <i>Политичке идеологије</i> , Београд 2005. Џон Ролс, Политички либерализам, Филип Вишњић 1998. Хелд, Д., <i>Модел демократије</i> , Загреб 1990. Тодор Кулић, <i>Теорије о тоталитаризму</i> , Београд 1983. Умберто Церони, Политичка теорија и социјализам, Загреб 1976. Дал, Р., Демократија и њени критичари, Подгорица 1999. Јирген Хабермас, Постнационална констелација, Београд 2002. Бобио, Н., <i>Будућност демократије</i> , Београд 1994. Хелд, Д., Демократија и глобални поредак, Београд 1997. J. Keane, <i>Life and Death of Democracy</i> , Simon&Schuster 2009. Џон Греј, <i>Либерализам</i> , Подгорица 1999. Роберт Низбет, Конзервативизам: сан и стварност, Подгорица 1999. McDonald, L.C., <i>Western Political Theory</i> , New York 1962. Ђурић, М., <i>Историја политичке филозофије</i> , Београд 1971. Шатле (ед.), <i>Енциклопедијски речник политичке филозофије</i> , Ср. Карловци и Нови Сад 1993. Hassner P., Struss L., Cropsey J., <i>History of Political Philosophy</i> , Chicago 1972. Дахл, Р., <i>Полиархија</i> , Београд 1997. Драгица Вујадиновић, <i>Политичка филозофија Роналда Дворкина</i> , Београд 2006. Џозеф Раз, <i>Етика у јавном домену</i> , ЦИД, Подгорица 2005. Јозеф Раз, <i>Моралност слободе</i> , Загреб 2007. Слободанка Недовић, <i>Држава благостања: идеје и политика</i> , Београд 1995. Robert Nozick, <i>Anarchy, State and Utopia</i> , Blackwell Publisher 1974 (1999). Ph. Pettit, <i>Republicanism- A Theory of Freedom and Government</i> , Oxford 1997 (2010). S. Benhabib ed. <i>Democracy and Difference – Contesting the Boundaries of the Political</i> , Princeton University Press, 1996. Ch. Taylor,

<i>Dilemmas and Connections</i> , Harvard University Press, 2011.A. Sen, <i>The Ideas of Justice</i> , Harvard University Press, 2009.E. Hackett and S. Haslanger, <i>Theorizing Feminisms</i> , Oxford University Press 2009T.M. Scanlon, <i>What We Owe to Each Other</i> , Harvard University Press, 2000.J. Raz, <i>Moralnost slobode</i> , Zagreb 2007.J. Alexander, <i>The Civic Sphere</i> , Oxford University Press, 2006.P. Wagner, <i>Language of Civil Society</i> , Berghahn Books 2006.R. Dworkin, <i>Justice for Hedgehogs</i> , Harvard University Press 2011.J. Rawls, <i>Theory of Justice</i> , Harvard University Press 1971. (десет књига по избору)		
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
Методје извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

Правна култура

Наставници: проф. др Данило Вуковић

Статус предмета: изборни за Ужу научну област теорије државе и права, социологије права и филозофије права

Број ЕСПБ: 10

Услов: није предвиђен

Циљ предмета

Студенти упознати са концептом правне културе и његовим везама са појмовима политичке и културе уопште. Студенти оспособљени за самостално проучавање правне културе и њен утицај на правне процесе.

Исход предмета

Курс Правна култура даје општи теоријски и методолошки преглед појма правне културе. Прве део курса посвећен је анализи појма правне културе и његовој вези са појмовима политичке и културе уопште. Други део курса посвећен је питањима операционализације и емпиријског истраживања правне културе. Студенти ће бити упознати са основним питањима истраживања вредности и ставова, као и са савременим националним и компаративним истраживањима правне културе. Курс садржи и самостални истраживачки рад о правној култури у Србији.

Садржај предмета

1. Појам правне културе
 - 1.1. Операционализације правне културе (димензије правне културе)
 - 1.2. Критике концепта правне културе
 - 1.3. Правна култура и култура
2. Емпиријско истраживање правне културе
 - 2.1. Емпиријско истраживање вредности: теоријска, методолошка и емпиријска питања
 - 2.2. Емпиријско истраживање правне културе: студија случаја
3. Правна култура у Србији: самостални студијски истраживачки рад

Препоручена литература

Обавезна:

Култура и вредности:

Петровић, Сретен (2005), *Културологија*, Београд: Чигоја. Пантић, Драгомир (2005), „Да ли су вредности грађана бивших комунистичких земаља сличне?“, Зборник Матице српске за друштвене науке, бр. 118-119, стр. 49-69. Васовић, Мирјана, ед.(1998) *Фрагменти политичке културе*, Београд: Институт друштвених наука, Центар за политиколошка истраживања и јавно мњење

Правна култура:

Cotterrell, Roger (1997), "The Concept of Legal Culture", in David Nelken, (ed.) *Comparing Legal Cultures*, Dartmouth Publishing. Cotterrell, Roger (2006), *Law, Culture and Society. Legal Ideas in the Mirror of Social Theory*, Ashgate. Nelken, David and Feest, Johannes (eds.) (2001), *Adapting Legal Cultures*, Oxford: Hart Publishing and Oñati Institute for The Sociology of Law. Nelken, David (2004), „Comparing Legal Cultures“ in Sarat, Austin (ed.), *The Blackwell Companion to Law and Society*, The Blackwell Publishing. Nelken, David (2004), „Using the concept of legal culture“, *Australian Journal of Legal Philosophy*, Vol 29. No.2

Емпиријско истраживање правне културе:

Galligan, Denis and Marina Kurkchian (eds.) (2003), *Law and Informal Practices: The Post-Communist Experience*, Oxford: OUP. Kurkchian, Marina (2005), „Researching Legal Culture in Russia“, u Banakar, Reza

and Max Travers (eds.), *Theory and Method in Socio-Legal Research*, Oxford: Hart Publishing and The Oñati International Institute for the Sociology of Law. Gibson, James L. and Gregory A. Caldeira (1996), "Legal Cultures of Europe" *Law & Society Review*, Vol. 30, No.1

Допунска:

Пантић, Драгомир и Зоран Павловић (2007) *Јавно мњење: концепт и компаративна истраживања*, Београд: Friedrich Ebert Stiftung и Институт друштвених наука. Friedman, Lawrence M, (1969), "Legal Culture and Social Development", *The Law and Society Review*, Vol. 4, No. 1 (Aug., 1969), pp. 29-44. Puchalska-Tych, Bogumila and Michael Salter (1996), "Comparing Legal Cultures of Eastern Europe: the need for a dialectical analysis", *Legal Studies*, Vol.16, No.2

Број часова активне наставе | Теоријска настава: 75

Практична настава:

Методе извођења наставе: предавања, консултације.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Активности у току семестра: 30 поена

Усмени испит: 70 поена

Друштвене промене и право

Наставник: проф. др Данило Вуковић

Статус предмета: изборни за Ужу научну област теорије државе и права, социологије права и филозофије права

Број ЕСПБ: 10

Услов: није предвиђен

Циљ предмета

Циљ курса је да студенте упозна са концептом друштвене промене и утицајима друштвених промена на правне норме.

Исход предмета

Студенти оспособљени за самостално проучавање друштвених и правних промена.

Садржај предмета

Курс Друштвене промене и право састављен је из три дела. У првом делу у фокусу анализе су савремене друштвене теорије и право. У другом делу курса анализирају се концепти друштвених промена, теоријски и методолошки изазови у проучавању друштвених промена, као и две изабране области друштвених промена које имају далекосежни утицај на право и савремено српско друштво: глобализација и пост-социјалистичка трансформација. Трећи део курса посвећен је раду на самосталном истраживачком раду о утицају одабраних аспеката друштвених промена на стварање и примену правних норми. Савремене социјалне теорије и право (системска теорија, Хабермас, Бурдије, Фуко, нео-марксиста, феминистичке и критичке правне студије), Друштвене промене и право, Појам друштвених промена, Теоријски и методолошки изазови у проучавању друштвених промена, Глобализација и право, Пост-социјалистичка транзиција и право: студија случаја, Друштвене промене и право у контексту пост-социјалистичке трансформације: самостални студијски истраживачки рад

Препоручена литература (коначни списак усаглашава се са студентима након избора теме студијског истраживачког рада)

Општи преглед социолошких теорија о праву и теорија о праву и друштву:

Roach Anleu, Sharyn L. (2010), *Law and Social Change*, London: SAGE. Kairys, Daniv (ed)(1998), *The Politics of Law: A Progressive Critique*, New York: Basic Books. Davis, Margaret (2008), *Asking the Law Question*, Sidney: Thomson Law Book Company. Gebel, Peter and Hasrris, Paul (1982), „Building , power and breaking images: critical legal theory and the practice of law“, *New York University Review of Law and Social Change*, 11, pp.349-411 . Hunt, Alan (1987) „The critique of law: What is ‘ctical’ about critical legal theory“, *Journal of Law and Society*, No.14, pp. 309-328

Друштвене промене:

Jessop, Bob (2002) *The Future of the Capitalist State*. Oxford: Martin Robertson. Гиденс, Ентони (1998), *Последице модерности*, Београд: Филип Вишњић. Кастелс, Мануел (2000), *Успон умреженог друштва*, Загреб, Годен маркетинг. Sztomka, Piotr (2003), *The sociology of social change*, Oxford: Blackwell

Глобализација:

Шиглиц, Џозеф (2002), *Противречности глобализације*, Београд: СБМ. Вулетих, Владимир (2006), *Глобализација: актуелне дебате*, Зрењанин: Градска народна библиотека. Halliday, Terence C. and, Osinski Pavel (2006), „Globalization of law“, *Annual Review of Sociology*, Vol. 32, pp. 447-471. Halliday,

Terrence C. and Carruthers, Bruce G. (2007), „The recursivity of law: global norm making and national lawmaking in the globalization of corporate insolvency regime“, *American Journal of Sociology*, Vol. 112, pp.1135-1202. Garth, Bryant G. (2003), „Law and society as law and development“, *Law and Society Review*, Vol.37, pp.305-314

Пост-социјалистичка транзиција:

Лазих, Младен (ур.), (2000), *Рачји ход*, Београд: Филип Вишњић, Група аутора (2010), *Економско-социјална структура Србије: Учинак прве деценије транзиције*, Београд: Економски факултет Универзитета у Београду

Методологија социолошких и социолошко-правних истраживања:

Bryman, Alan (2001), *Social Research Methods*, Oxford: Oxford University Press, Banakar, Reza and Max Travers (eds.) (2005), *Theory and Method in Socio-Legal Research*, Oxford: Hart Publishing and The Oñati International Institute for the Sociology of Law

Број часова активне наставе

Теоријска настава: 75

Практична настава:

Методе извођења наставе: предавања, консултације.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Активности у току семестра: 30 поена

Усмени испит: 70 поена

Право и морал

Наставник: проф. др Радмила Васић, проф. др Миодраг Јовановић и остали наставници на предмету Увод у право

Статус предмета: изборни за Ужу научну област теорије државе и права, социологије права и филозофије права

Број ЕСПБ: 10

Услов: није предвиђен

Циљ предмета

Са филозофским и теоријским проблемима права студенти правних студија сусрећу се у ограниченом обиму и у различитом степену продубљености. Нарочито са опредељивањем за тзв. болоњски процес правничког образовања, постаје преовлађујуће разумевање природе права као технике усмеравања и контролисања друштвених процеса, а његове структуре као логичко-језичке, разумевања правног прописа као неупитног обрасца понашања правних субјеката (и званичника), разумевање примене и тумачења права као по себи оправданој, ако не и једино могућој, логичкој дедукцији и, следствено томе, доживљај правничке струке не као професије већ као вештине. Овакво редуковање правног феномена не може бити оправдано ниједним валидним разлогом. Правна наука је хуманистичка дисциплина, па се право не може појмити (само) као од људи произведена и моћна технологија која омогућава заједнички живот у друштву.

Исход предмета

Курс има за циљ да понуди најпре кратку рекапитулацију основних питања и конвенционалних одговора у проблемском пољу односа права и морала на начин на који то чине западна правна теорија и филозофија права, показујући теоријске резултате као органски израсле из кондензованог историјског искуства друштва. У та питања свакако спада, и то као претходно, утврђивање специфичне суштине права и морала, карактера обавезности једног и другог нормативног система, односно њихових правила, а затим и утврђивање разлика и сличности међу њима у погледу обавезности.

Садржај предмета

I. Уводне теме, Појмовно разграничење права и морала, Правна обавезност и правна обавеза, Морална обавезност и морална обавеза, Испуњавање правних и моралних обавеза, II. Правни позитивизам, Раздвајање права и морала Бенетов утилитаризам и право као кодификована заповест, Право као заповест суверене власти у Остиновој јуриспруденцији Хартова критика позитивистичког раздвајања права и морала, III. Постпозитивизам Конституционалистичке теорије (Дворкин, Алеху, Нино), Природноправне теорије (Фулер, Финис) IV. Морални и правни критеријуми као одређујуће димензије правне заједнице Морална садржина правних начела Етички вид правних појмова Непоклапање или супротстављање садржине појмова са етичког и правног становишта, Морално и правно вредновање људских чинова - Примена етичког и правног расуђивања на специфична питања и области.

Препоручена литература

Увод у етику, приредио Питер Сингер, Издавачка књижарница Зорана Стојановића, Сремски Карловци -

Нови Сад, 2004. Г. Фасо, <i>Историја филозофије права</i> , ЦИД, Подгорица, 2007. Г. Радбрух, <i>Филозофија права</i> , Нолит, Београд, 1980. И. Кант, <i>Метафизика морала</i> , Издавачка књижарница Зорана Стојановића, Сремски Карловци-Нови Сад, 1993. Р. Лукић, <i>Социологија морала</i> , Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 1995. Д. Бабић, <i>Право и морал</i> , Правни факултет Универзитета у Београду, Београд, 1984. R. Pound, <i>Law and Morals</i> , August M. Kelley, New York, 1969. Р. Дворкин, <i>Царство права</i> , ЦИД, Подгорица, 2003; <i>Freedom's Law. The Moral Reading of American Constitution</i> , Cambridge-Mas., 1996; <i>Sovereign Virtue. The Theory and Practice of Equality</i> , Cambridge-Mas., 2000.Л.Л. Фулер, <i>Моралност права</i> , Правни факултет Универзитета у Београду, Београд, 1998; <i>The Law in Quest of Itself</i> , Beacon Press, Boston, 1966; <i>Legal Fictions</i> , Stanford University Press, Stanford, 1967. J.M. Finnis, <i>Natural Law and Natural Rights</i> , Oxford, 1980; <i>Fundamentals of Ethics</i> , Oxford, 1983. C. S. Nino, <i>The Ethics of Human Rights</i> , Oxford, 1991. Х.Л.А. Харт, <i>Огледи из филозофије права</i> , Плато, Београд, 2003. Х. Перелман, <i>Право, морал и филозофија</i> , Нолит, Београд, 1983. А. Кауфман, <i>Право и разумевање права</i> , Гутенбергова галаксија, Београд-Ваљево, 1998. J. Bentham, <i>The Collected Works of Jeremy Bentham</i> , London-Oxford, 1968; <i>An Introduction to the Principles of Morals and Legislation</i> , Harrison, Oxford, 1948; <i>The Limits of Jurisprudence Defined</i> , Everett, New York, 1945. J.Austin, <i>The Province of Jurisprudence Determined. The Uses of the Study of Jurisprudence</i> , Indianapolis, 1998; <i>The Province of Jurisprudence Determined</i> , priredio W.E. Rumble, Cambridge, 1995. R. Alexy, „Relations Between Law and Morality“, <i>Ratio Juris</i> , 1989, „Justification and Application of Norms“, <i>Ratio Juris</i> , 1993. J Habermas, <i>Justification and Application. Remarks on Discourse Ethics</i> , Cambridge, 1993. Т. Живановић, „Основни проблеми етике“. У: <i>Преображају идеје права. Један век правне филозофије на Правном факултету у Београду (1841-1941)</i> , приредио Данило Баста, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд, 1991.		
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
Методe извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

<i>Социолошка анализа правничке професије</i>
Наставници: проф. др Саша Б. Бован
Статус предмета: изборни за Ужу научну област теорије државе и права, социологије права и филозофије права
Број ЕСПБ: 10
Услов: није предвиђен
Циљ предмета Основни циљ курса јесте сагледавању значај, тежине и социјалних функција правничке професије. У том правцу, нарочита пажња је посвећена излагањима о особинама и принципима правничке професије. Још један циљ овог курса је развој професионалне свести правника, односно сагледавање одговорности правничке професије у условима драстичне ерозије правне свети, депресираног социјалног положаја правничког staleжа, заражености корупцијом и удара на струку који долазе из сфере политике, што је актуални тренутак правничке професије данас у Србији. У том контексту, још један циљ овог програма је покушај да се пружи одговарајући допринос повратку дигнитета струке и оздрављењу правног поретка, с обзиром да је ова себеспознаја струке (<i>Selbsterkenntnis</i>) основни предуслов било које и било какве реформе правосуђа.
Исход предмета Овај наставни програм настао је из потребе ширег разматрања правничке професије у њеним различитим аспектима. У теоријском хексагону социологије права постало је уобичајено да се поред стандардних проблема ове науке (појам права, порекло права, функције права, стварање права, примена права) посебна пажња посвећује истраживањима правничке професије. Ово тим пре, ако се има у виду неодвојивост ове материје од проблематике стварања и примене права када се право испољава у диманичком виду и свој својој животности. У оквиру овог курса истражују се стандардна питања правничке професије кроз које се испољава социолошка перспектива у њиховој обради: особине правничке професије, принципи правничке професије, социјална обележја правничке професије, значај правничке професије, професионална свест правника. У односу на уобичајен приступ анализи правничке професије особеност овог програма јесте у томе што се изложена проблематика обрађује и са становишта теорије конституционализма. Тада се заправо читав спектар питања из ове области посматра

и кроз призму принципа судијске независности, па се на тај начин у овом програму преплићу социологија права и уставно право. Осим тога, посматрање правничке професије полазећи од принципа судијске независности доводи нас у везу и са правном херменеутиком, односно са питањем о природи јуристичког закључка. Разлох томе јесте што што нас социолошки угао гледања на правничку професију доводи не само до принципа везаности законом као базичне последице судијске независности, која се обрађује у уставном праву, него и до везаности правдом, која подразумева извесну слободу у односу на закон. Ово последње доводи нас до питања о природи јуристичког закључка, када смо већ на терену јуристичке херменеутике. Осим тога, особеност овог приступа је и у томе што се правничка професија посматра у оквиру система правосуђа, пре свега из угла судијске функције, али не заборављајући још два стуба правосудне струке: тужилаштво и адвокатуру. На курсу се не обрађују разне друге делатности кроз које се испољава правничка професија, с обзиром да је природа правосудних делатности парадигматична и за све њих.

Садржај предмета

1. Правничка професија кроз векове 2. Правничка струка у систему правосуђа 2.1. Судство 2.2. Тужилаштво 2.3. Адвокатура 3. Особине правничке професије 3.1. Префесионалност 3.2. Институционализованост 3.3. Деловање *про боно* 4. Принципи правничке професије 4.1. Посвећеност позиву 4.2. Етичност 4.3. Професионална компетентност 4.4. Достојност 5. Социјална обележја правничке професије 5.1. Социјално порекло 5.2. Полна структура 5.3. Старосна структура 5.4. Породични статус 5.5. Социјална мрежа 6. Значај правничке професије 7. Професионална свест правника 8. Природа јуристичког закључка 8.1. Логички модел правног расуђивања 8.2. Телеолошки модел правног расуђивања 8.3. Децизионистички модел правног расуђивања 8.4. Каузални модел правног расуђивања

Препоручена литература

Обавезна:

Саша Бован, *Основи социологије и социологија права*, Београд 2008, Саша Бован, "Судијска независност - слобода као преузимање одговорности", *Правни живот* 12/2011, том ИВ, Roger Cotterell, *The Sociology of Law*, London 1992, 179-244. **Допунска:** Угљеша Звекић, *Професија судија*, Београд 1983, Угљеша Звекић, *Парсонсова социологија професија*, Београд 1990, Наташа Мрвић - Петровић, *Етика правничких професија*, Београд 2006, Winfried Hassemer, "Juristische Methodenlehre und richterliche Pragmatik", *Rechtstheorie* 1/2008, Bernd Ruthers, "Methodenfragen als Verfassungsfragen", *Rechtstheorie* 3/2009, Ђорђе Сибиниовић, *Професија адвокат*, Београд 2010, Добрила Здравковић, "Оптерећење судија и ефикасност суђења", *Законодавни и институционални оквир независног судства у Републици Србији* (ур. М. Лазић, И. Пејић), Ниш 2009.

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
-----------------------------	-----------------------	--------------------

Методе извођења наставе: предавања, консултације.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Активности у току семестра: 30 поена

Умени испит: 70 поена

Социолошки метод у примени права

Наставници: проф. др Саша Б. Бован

Статус предмета: изборни за Ужу научну област теорије државе и права, социологије права и филозофије права

Број ЕСПБ: 10

Услов: није предвиђен

Циљ предмета

Основни циљ курса у односу на каноне тумачења права је да укаже како судија представља специјалисту чињеничног стања, како је он једна врста социолога у пракси, односно како социолошки метод није један од метода примене (тумачења) права, нити је споредан метод примене права. Социолошки метод се испољава у природи субјективног и објективног тумачења права који заправо представљају облик социолошке анализе, што значи да је социолошки метод најважнији тј. суштински метод примене права. У односу на природу правног расуђивања циљ програма је да укаже како правно расуђивање у највећој могућој мери кореспондира са научним расуђивањем, а не само са логичким и филозофским расуђивањем, односно да правно расуђивање представља у исто време и *techne* и *phronesis* и *episteme*. У

односу на појам тумачења и тумачења права циљ курса је да укаже како тумачење морамо дефинисати полазећи од идеје контекстуализације и конструктивизма (тумачење није само откривање већ и формирање значења).

Исход предмета Овај наставни програм настао је из потребе продубљеног разматрања основних питања правне херменеутике (правне методологије), пре свега оних која се односе на каноне тумачења права и природу правног расуђивања. Продубљени приступ проблематици у питању подразумева њихово посматрање из социолошке перспективе, што омогућава стицање нових знања и додатну аргументацију у сагледавању значаја тематике која се обрађује. Овај курс кореспондира са *Основама социологије права*, обавезним предметом са основних академских студија, те са *Социологијом права*, обавезним предметом на мастер студијама (социолошкоправни под - модул), посебном социологијом која продубљено истражује релацију између друштва и права. То значи да програм у питању у заједници са поменутим предметима представља једну заокружену целину без чега би разматрање основних проблема правне херменеутике и основних проблема правне теорије из социолошке перспективе било непотпуно. Поред базичних питања којима се бави (канони тумачења права, природа правног расуђивања), овај програм подразумева разматрање питања која су у том правцу уводног карактера, као што су појам тумачења, појам тумачења права, појам правне херменеутике, итд. Нарочита пажња биће поклоњена ауторима који су дали велики допринос у правцу доказивања да правно расуђивање у највећој могућој мери кореспондира са научним расуђивањем, а не само телеолошком и логичком анализом (Х. Канторович, Ф. Жени, Ж. Спасојевић, А. Рос, Р. Паунд, итд.). У односу на исти курс на мастер студијама, овај програм се базира на анализи случајева из судске праксе, што представља једну врсту практичне вежбе, односно стручно - креативне радионице која има за циљ да покаже како се у пракси примењују канони тумачења права, као и да укаже на врлине, мане и тешкоће у примени ових канона. Тада, нарочита пажња ће бити посвећена разматрању односа између субјективно - телеолошког (историјског) и објективно - телеолошког метода тумачења права.

Садржај предмета

1. Тумачење 1.1. Појам тумачења 1.2. Појам тумачења права 1.3. Појам правне херменеутике 1.4. Правна хермен. и филозофска херменеутика 1.5. Правна херменеутика и логика 2. Канони тумачења права 2.1. Технички методи тумачења права 2.1.1. Језичко тумачење 2.1.2. Систематско тумачење 2.1.3. Логичко тумачење 2.2. Суштински методи тумачења права 2.2.1. Субјективно тумачење 2.2.2. Објективно тумачење 2.3. Субј. и обј. тумачење - облици соц. анализе 2.4. Редослед примене метода тумачења права 3. Природа правног расуђивања 3.1. Логички модел правног расуђивања 3.2. Телеолошки модел правног расуђивања 3.3. Децизионистички модел правног расуђивања 3.4. Каузални модел правног расуђивања 4. Правно расуђивање као облик научног рас. 4.1. Х. Канторович 4.2. Ф. Жени 4.3. Р. Паунд 4.4. Ж. Спасојевић

Препоручена литература

Обавезна:

Саша Бован, "Тумачење права као вредновање на основу контекста", *Анали Правног факултета у Београду* 1/2012, Саша Бован, "Социолошка теорија права Живана Спасојевића", у штампи, Саша Бован, "Субјективно и објективно тумачење у контексту интегралне теорије правног расуђивања", у штампи, Драган М. Митровић, *Увод у право*, Београд 2001, 263-298, Франц Бидлински, *Правна методологија*, Подгорица 2011. **Допунска:** Херман Канторович, *Борба за правну науку*, Београд 2006, Роско Паунд, *Увод у филозофију права*, Подгорица 1996, Gerhard Hassold, "Wille des Gesetzgebers oder objektiver Sinn des Gesetzes - subjektive oder objektive Theorie der Gesetzesauslegung", *ZZP* 2/1981, Winfried Hassemer, "Juristische Methodenlehre und richterliche Pragmatik", *Rechtstheorie* 1/2008, Bernd Ruthers, "Methodenfragen als Verfassungsfragen", *Rechtstheorie* 3/2009, Andrei Marmor, *Interpretation and Legal Theory*, Portland 2005, 9-44, 119-140.

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
-----------------------------	-----------------------	--------------------

Методе извођења наставе: предавања, консултације.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Активности у току семестра: 30 поена

Усмени испит: 70 поена

Правно расуђивање		
Наставници: проф. др Јасминка Хасанбеговић, проф. др Миодраг Јовановић, проф. др Горан Дајовић, доц. др Бојан Спаић и доц. др Милош Здравковић		
Статус предмета: изборни за Ужу научну област теорије државе и права, социологије права и филозофије права		
Број ЕСПБ: 10		
Услов: није предвиђен		
Циљ предмета У току курса се излажу и разматрају основи опште логике, правне логике и правне аргументације у циљу упознавања са специфичностима и проблемима правног расуђивања. У првом делу семестра тежиште је на централним категоријама опште логике – појму, суду и закључку. Како засноваост правног расуђивања у општој логици не значи и то да се оно у потпуности може образложити средствима која нам формална логика ставља на располагање, ова се разматрања у другом дијелу семестра употпуњавају централним питањима теорије правне аргументације. У том смислу се излажу основна схватања аргументације као и појединости ових схватања. Посебна се пажња посвећује елементима структуре аргументативног поступка у праву – циљу, субјектима и аудиторијуму...		
Исход предмета Упознавање студената с правном логиком и правним расуђивањем.		
Садржај предмета 1. Правна логика: Појам логике, Облици мисли, Појам - појам, врсте и односи међу појмовима, Суд - појам, врсте и односи међу судовима, Закључак - традиционално и савремено учење о закључку и логичке грешке у закључку 2. Правна аргументација: Појам аргументације - Аналитичка и дијалектичка расуђивања, Аргументација, логика, топика, реторика, херменеутика и друге сродне дисциплине, Структура аргументације, Циљ аргументације - одлучити, уверити, убедити и наговорити да се (не) прихвати (хипо)теза, Субјекти аргументације и статус учесника правне аргументације, Говорник, Парадигме говорника у праву - законодавац или само судија, Аудиторијум - универзални и партикуларни, Средства аргументације, Говор (дискурс) и језик - правни језик и језик права, Аргумент - појам и врсте, Аристотелова подела у "Топици", Аристотелова подела у "Реторици", Цицеронова подела, Перелманова подела 3. Историја учења о аргументацији		
Препоручена литература Јасминка Хасанбеговић, <i>Перелманова правна логика као нова реторика</i> , Београд, ИЦССО, 1988., Evelin Feteris, <i>Fundamentals of legal argumentation</i> (glave 1-5, 7-8), Dordrecht, 1999		
Допунска литература Никола Висковић, <i>Аргументација и право</i> , Београд, Досије, 2004. Гајо Петровић, <i>Општа логика</i> , Школска књига, Загреб, 1985. Neil MackKormick, <i>Legal reasoning and Legal Tehory</i> , Oxford, 1978. Robert Alexy, <i>On Balancing and Subsumption. A Structural Comparison</i> , Ratio Juris. Vol. 16 No. 4 December 2003 (433–49), Јасминка Хасанбеговић, <i>Топика и право</i> , Београд, ВИЗ/ЦИД, 2005.		
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
Методе извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100) Активности у току семестра: 30 поена Усмени испит: 70 поена		

Правна херменеутика
Наставници: проф. др Јасминка Хасанбеговић и доц. др Бојан Спаић
Статус предмета: изборни за Ужу научну област теорије државе и права, социологије права и филозофије права
Број ЕСПБ: 10
Услов: није предвиђен
Циљ предмета Студенти се у току курса упознају с херменеутиком као методом, филозофијом и критичким струјањем у савременој друштвеној теорији и филозофији како би разумјели мјесто правне херменеутике у склопу

општег учења о тумачењу и разумјевању. Подробно се излажу и критички разматрају поједина савремена струјања у теоријама правног тумачења као и основни проблеми интерпретације права. Питања филозофских, језичких и семиотичких основа правног тумачења се повезују с практичним проблемима разумјевања и примјене права у правном тумачењу уопште и судијском тумачењу посебно.		
Исход предмета Упознавање студената с херменеутиком као централном дисциплином у правној теорији и филозофији која се у току додипломских студија права не изучава издвојено. Оспособљавање студената за критички приступ основним проблемима тумачења правних текстова и његове повезаности с филозофском рефлексијом о проблемима тумачења и разумевања уопште. Развијање способности студената да разумеју правне текстове из перспективе различитих теорија тумачења права.		
Садржај предмета Повест херменеутике; Херменеутика као општа метода духовних наука, Дилтај, Бети; Струјања у савременој херменеутици: Хајдегер, Гадамер, Хабермас. Филолошка, теолошка и јуристичка херменеутика, Специфичности правне херменеутике у односу на остале подручне херменеутике. Правна херменеутика, Основни проблеми тумачења правног текста. Теорије правног тумачења, Субјективно и објективно тумачење, Статичко и еволуционистичко тумачење. Објективност правне интерпретације, Проблем интерсубјективне проверљивости резултата тумачења. Савињијеви елементи правног тумачења, Језик, Логика, Систем. Циљно тумачење, Циљна, интересна и вредносна јуриспруденција, Правни реализам. Бетијеви канони тумачења, Херменеутичке аутономије, Тоталитета или кохеренције, Актуелности разумјевања, Адекватације разумјевања. О могућности методичке заснованости тумачења, Рорти, Фиш. Реализам и интерпретативизам у правном тумачењу, Дворкин, Мур, Ставропулос.		
Препоручена литература Кауфман, Артур, <i>Право и разумјевање права</i>, Гутенбергова галаксија, Београд, 1998, 7-48. Баста, Данило, <i>Правна херменеутика Артура Кауфмана</i>, Црногорска академија наука и умјетности, Подгорица, 1994. Туцаковић, Миодраг Д., <i>Школа егзегезе и њена критика</i>, Штампарија „Луч“, Београд, 1940. Коста Чавошки, ”Тумачење и индивидуализација права зарад правичности”, <i>Правни живот</i>, год 44. књ. 421, бр. 12, 1995. Гадамер, Ханс-Георг, <i>Истина и метода</i>, прев. Слободан Новаков, ИП "Веселин Маслеша", Сарајево, 1978. Кремер, Ханс, <i>Критика херменеутике</i>, прев. Часлав Копривица, Академска књига, Нови Сад, 2010. Јирген Хабермас, <i>Интерес и сазнање</i>, Нолит, Београд, 1975. Литература на немачком, енглеском, италијанском, француском и шпанском у зависности од интересовања студента у договору с професором.		
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
Методе извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100) Активности у току семестра: 30 поена Усмени испит: 70 поена		

<i>Порески систем Републике Србије</i>
Наставници: проф. др Дејан Поповић, проф. др Гордана Илић-Попов
Статус предмета: изборни – обавезан за Ужу научну област јавних финансија и финансијског права
Број ЕСПБ: 10
Услов: није предвиђен
Циљ предмета Циљ предмета је да кандидат прошири и продуби своја знања о јавним приходима који постоје у Републици Србији, а нарочито о свим актуелним непосредним и посредним порезима, који су предвиђени у српском пореском законодавству и који обезбеђују приходе у буџету.
Исход предмета Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине који му омогућава да самостално критички и аналитички разматра постојећа законска решења у пореским законима Републике Србије, упоређујући их са решењима других земаља, и да самостално предузима оригинално научно истраживање.
Садржај предмета: Предмет је концентрисан на следеће области: Порез на доходак физичких лица; Порез на добит правних лица; Порез на имовину; Порез на наслеђе и поклон; Порез на пренос апсолутних права; Порез на додату вредност; Акцизе; Порези на употребу, држање и ношење добара; Порез на премије неживотних осигурања; Упоредни порески системи

Препоручена литература: Дејан Поповић, <i>Пореско право</i> , Правни факултет Универзитета у Београду, Београд 2017 – Посебни део; European Tax Handbook 2010, IBFD, Amsterdam 2011; Central/Eastern Europe: Taxation and Investments (Corporate and Individual), Guide V, IBFD, Amsterdam 2012 (on-line publication); Cedric Sandford, <i>Why Tax Systems Differ</i> , Fiscal Publications, Perrymead 2000; Hugh J. Ault, Brian J. Arnold, <i>Comparative Income Taxation. A Structural Analysis</i> , Kluwer, Den Haag 2010; Sylvain R. F. Plasschaert, <i>Schedular, Global and Dualistic Patterns of Income Taxation</i> , IBFD, Amsterdam 1988; Michael Keen et al., <i>Flat Taxes: Principles and Evidence</i> , WP/06/218, IMF, Washington, D. C. 2006; Taxing Profits in a Global Economy, OECD, Paris 1991; <i>Tax Law Design and Drafting</i> , ed. by Victor Thuronyi, IMF, Washington, D. C., Vol I: 1996; Vol. II: 1998; Alan A. Tait, <i>Value Added Tax</i> , International Monetary Fund, Washington, D. C. 1988; Victor Thuronyi, <i>Comparative Tax Law</i> , Kluwer, The Hague, 2003; Consumption Tax Trends, OECD, Paris 2008.		
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
Методе извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100) Активности у току семестра: 30 поена Усмени испит: 70 поена		

Јавне финансије
Наставник или наставници: проф. др Дејан Поповић, проф. др Гордана Илић-Попов
Статус предмета: изборни – обавезан за Ужу научну област јавних финансија и финансијског права
Број ЕСПБ: 10
Услов: није предвиђен
Циљ предмета Циљ предмета је да кандидат прошири и продуби своје знање из области јавних финансија и да у потпуности развије своју способност да финансијску теорију провери у односу на сложено друштвено-економско окружење, у којем се доноси и спроводе одлуке у вези са јавним сектором. Кандидат треба да стекне могућност критичког сагледавања мера које доноси влада у домену фискалне и буџетске политике и њихових ефеката, као и анализе финансијске делатности државе, односно активности државе у вези са опорезивањем и потрошњом и утицај тих активности на алокацију ресурса и расподелу дохотка.
Исход предмета Стицање знања и вештина који кандидату омогућавају да самостално критички разматра проблематику јавних финансија и да самостално предузима оригинално научно истраживање, као и да креира смернице и препоруке за активности државе у овој области.
Садржај предмета Предмет је концентрисан на следеће главне области: Схватање државе у светлу јавних финансија; Карактеристике финансијске привреде; Функције јавних финансија (алокативна, дистрибутивна и стабилизациона); Теорија јавних добара и јавни сектор; Екстерни ефекти и реакције јавног сектора на екстерне ефекте (еколошки порези, Коусова теорема); Институције јавних финансија; Јавни расходи; Управљање јавним расходима; Ефекти опорезивања и теорија инциденце; Ефикасно и правично опорезивање; Буџет у финансијској теорији и политици; Фискални федерализам (оптимални федерализам; предности и недостаци децентрализованог система, трансфери између различитих нивоа државе); Фискална политика и стабилизација
Препоручена литература Харвеу С. Росен, Тед Гауер, <i>Јавне финансије</i> , Економски факултет Универзитета у Београду, Београд 2009 (преведено на српски); Ричард Мусgrave, <i>Теорија јавних финансија</i> , Научна књига, Београд 1959 (преведено на српски); Richard A. Musgrave, Peggy B. Musgrave, <i>Public Finance in Theory and Practice</i> , McGraw-Hill, New York 1989; Јован Ловчевић, <i>Институције јавних финансија</i> , Службени лист СФРЈ, Београд 1991; Божидар Јелчић, <i>Финансијско право и финансијска знаност</i> , Информатор, Загреб 1998; Дејан Поповић, <i>Наука о порезима и пореско право</i> , ЦОЛПИ, Будимпешта и Савремена администрација, Београд 1997; Божидар Раичевић, <i>Јавне финансије</i> , Економски факултет у Београду, Београд 2005; Dieter Brümmerhoff, <i>Javne financije</i> , Mate, Zagreb 2000; Јосепх Е. Стиглитз, <i>Економија јавног сектора</i> , Економски факултет Универзитета у Београду, Београд 2008 (преведено на српски); John Cullis, Philip Jones, <i>Public Finance and Public Choice</i> , Oxford University Press, Oxford 2009; Гордана Илић-Попов, <i>Еколошки порези</i> , Правни факултет Универзитета у Београду, Београд 2000; Luc Saïdj, <i>Finances</i>

<i>publiques</i> , Dalloz, Paris 2003; <i>Managing Public Expenditure</i> , ed. by Richard Allen and Daniel Tommasi, OECD, Paris 2001; Pero Jurković, <i>Fiskalna politika u ekonomskoj teoriji i praksi</i> , Informator, Zagreb 1977; <i>Fiscal Federalism in Theory and Practice</i> , ed. by Teresa Ter-Minassian, IMF, Washington D. C. 1997; <i>Fiscal Autonomy of Sub-central Governments</i> , OECD, Paris 2006.		
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
Методе извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

Пореско право Европске уније
Наставници: проф. др Дејан Поповић, проф. др Гордана Илић-Попов
Статус предмета: изборни за Ужу научну област јавних финансија и финансијског права
Број ЕСПБ: 10
Услов: није предвиђен
Циљ предмета Циљ предмета је да се кандидат, на целовит и свеобухватан начин, упозна са различитим сегментима опорезивања на нивоу Европске уније. Кандидат ће се упознати са потребама које стоје у основи хармонизације пореских система земаља-чланица Европске уније, али и са ограничењима која успоравају овај процес или га, чак, у неким областима делимично онемогућавају. Кандидат ће проширити своја знања не само о интеграцији кроз позитивно деловање одговарајућих органа Уније (хармонизација путем пореских директива), већ ће, кроз изабране случајеве (<i>цасе студи</i>), продубити знања и о тзв. негативној интеграцији, која претпоставља активности Европског суда правде у забранама свих оних понашања која би водила нарушавању слободе кретања људи, добара, услуга и капитала на простору Европске уније.
Исход предмета Стицање знања и вештине који кандидату омогућавају да самостално критички разматра сложену и комплексну материју пореског права на нивоу Европске уније и да самостално предузима оригинално научно истраживање, као и да стекне способност да препозна у којим правцима је потребно извршити корекције или допуне у српском пореском законодавству, у циљу усаглашавања домаћих пореских прописа са захтевима које је у том погледу поставила Европска унија.
Садржај предмета Предмет је концентрисан на следеће области истраживања: Пореска хармонизација (појам, аргументи <i>про ет цонтра</i> , извори); Трендови у домену хармонизације непосредних пореза; Историјат мера у области хармонизације пореза на добит; Директиве Европске уније у области пореза на добит; Хармонизација у домену опорезивања потрошње (пореза на додатну вредност, акциза и других посредних пореза); Пракса Европског суда правде у пореској области; Елиминисање двоструког опорезивања на нивоу Европске уније; Опорезивање камата и ауторских накнада у Европској унији; Пореска сарадња између пореских органа земаља-чланица Европске уније
Препоручена литература: Гордана Илић-Попов, <i>Пореско право Европске уније</i> , Службени гласник, Београд 2004; Ben Terra, Peter Wattel, <i>European Tax Law</i> , Kluwer, The Hague 2012; <i>Introduction to European Tax Law on Direct Taxation</i> , ed. by Michael Lang, Pasquale Pistoul <i>et. al.</i> , Linde Verlag Wien 2008; <i>ECJ Direct Tax Compass</i> , IBFD, Amsterdam 2010; Mathieu Isenbaert, <i>EC Law and the Sovereignty of the Member States in Direct Taxation</i> , IBFD, Amsterdam 2010; <i>Materials on International and EC Tax Law</i> , ed. by Kees van Raad, International Tax Center, Leiden 2011; <i>ECJ – Recent Developments in Direct Taxation</i> , ed. by Michael Lang, Josef Schuch and Claus Staringer, Linde Verlag Wien 2006; <i>European Union: Tax Treaties of the Central and Eastern European Countries</i> , ed. by Michael Lang, Patrizio Braccioni, Carlo Garbarino <i>et. al.</i> , Linde Verlag Wien 2008; <i>EU Freedoms and Taxation</i> , ed. by Frans Vanistendael, IBFD, Amsterdam 2006; <i>Company Taxation in the Internal Market</i> , Commission Staff Working Paper, COM/2001/582final, Commission of the European Communities, Brussels 2001; Isabelle Journaud, <i>Tax Systems in European Union Countries</i> , Economic Department Working Papers, No. 301, June 2001; <i>Tax Competition in Europe</i> , ed. by Wolfgang Schön, IBFD, Amsterdam 2003; Дејан Поповић, Гордана Илић-Попов, <i>Право Европске уније о директним порезима и треће државе: екстерна димензија слободе кретања капитала и улога резидентства</i> , Анали Правног факултета у Београду, бр. 2/2011; Дејан Поповић, Гордана Илић-Попов, <i>Екстерна димензија секундарног права</i>

<i>Европске уније о директним порезима</i> , Анали Правног факултета у Београду, бр. 1/2012; <i>Tax policy in the European Union</i> , European Communities, Luxembourg 2000; <i>The EU Accession States Tax Memo</i> , ed. by Perla Gyöngyi Végh, Juhana Kesti, Margaret Nettinga, IBFD, Amsterdam 2004.		
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
Методe извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

Сукоб закона у међународном пореском праву		
Наставници: проф. др Дејан Поповић, проф. др Гордана Илић-Попов		
Статус предмета: изборни за Ужу научну област јавних финансија и финансијског права		
Број ЕСПБ: 10		
Услов: није предвиђен		
Циљ предмета		
Циљ предмета је да кандидат прошири и продуби своје знање из веома сложене материје међународног пореског права и посебно међународног двоструког опорезивања, и да стекне чврсту правну подлогу за тумачење и примену норми из уговора о избегавању двоструког опорезивања дохотка и имовине.		
Исход предмета		
Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине који му омогућава да самостално разматра све аспекте сукоба пореских јурисдикција, поготово у условима када Република Србија настоји да интензивира своје економске и финансијске односе на светском тржишту, као и да самостално предузима оригинално научно истраживање.		
Садржај предмета		
Међународно двоструко опорезивање (појам, узроци, одлучујуће чињенице); Колизоне нормe у међународном пореском праву; Методе за спречавање или за елиминацију двоструког опорезивања; Унилатералне мере за спречавање двоструког опорезивања; Међународне мере за спречавање двоструког опорезивања; Тумачење међународних конвенција; Однос између конвенција о избегавању двоструког опорезивања и унутрашњег материјалног права; Билатерални уговори о избегавању двоструког опорезивања и Модел-конвенција ОЕЦД о порезима на доходак и имовину; Анализа и коментар одредаба уговора о избегавању двоструког опорезивања; Отклањање штетних последица међународног економског двоструког опорезивања (трансферне цене).		
Препоручена литература		
Дејан Поповић, Светислав Костић, Уговори Србије о избегавању двоструког опорезивања (правни оквир и тумачење), ЦЕКОС ИН, Београд 2009; Manuel Pires, <i>International Juridical Double Taxation of Income</i> , Kluwer, Deventer 1990; <i>Tax Treaties and Domestic Law</i> , ed. by Guglielmo Maisto, IBFD, Amsterdam 2006; Frank Engelen, <i>Interpretation of Tax Treaties under International Law</i> , IBFD, Amsterdam 2004; Дејан Поповић, <i>Пореско право</i> (Поглавље Сукоб пореских закона), Правни факултет Универзитета у Београду, Београд 2012; Model Tax Convention on Income and on Capital, OECD, Paris 2008; Смернице ОЕЦД за примену правила о трансферним ценама за мултинационална предузећа и пореске управе, Српско фискално друштво, Београд 2010; United Nations Model Double Taxation Convention between Developed and Developing Countries, United Nations, New York 1999; Дејан Дабетић, Република Србија и избегавање двоструког опорезивања, Рачуноводство, Београд 2008; Klaus Vogel, <i>Klaus Vogel on Double Taxation Conventions</i> , Kluwer Law International, London 1997; Arnold A. Knechtle, <i>Basic Problems in International Fiscal Law</i> , Kluwer, Deventer 1979; Tax Co-operation 2009: Towards a Level Playing Field, OECD, Paris 2009.		
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
Методe извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

Економска анализа институција		
Наставници: проф. др Борис Беговић, проф. др Александра Јовановић, проф. др Бранко Радуловић		
Статус предмета: изборни – обавезан за Ужу научну област економске анализе права, микроекономије и макроекономије		
Број ЕСПБ: 10		
Услов: није предвиђен		
Циљ предмета Напредак теорије привредног раста током последњих двадесетак година заснован је на комбиновању знања из нове институционалне економике и теорије ендогеног привредног раста, којима се могу потражити алтернативна или комплементарна институционална објашњења феномена привредног раста. Циљ курса је боље разумевање механизма којима различите институције утичу на привредни раст, али и начина на који се такве институције успостављају и одржавају.		
Исход предмета Курс тежи систематизацији знања о релацијама између институција и привредног раста. У том погледу привредном расту приступа се из различитих институционалних аспеката. Курс ће обухватити најзначајније налазе и најзначајније контроверзе у погледу односа институција и привредног раста. Након упознавања са последњим теоријским и емпиријским налазима, студенти ће бити у прилици да самостално разматрају правце ка могућим решењима уочених теоријских проблема.		
Садржај предмета 1. Институције 2. Привредни раст 3. Ка теорији економских институција 4. Економске институције и привредни раст – владавина права и економске слободе 5. Демократија и привредни раст 6. Економска неједнакост и привредни раст 7. Нове границе институционалног разматрања привредног раста		
Препоручена литература Беговић, Б. (2011) Институционални аспекти привредног раста, Службени гласник, Београд. Furubotn, Eirik G. and Rudolf Richter, (1997), Institutions and Economic Theory: The Contribution of the New Institutional Economics, Ann Arbor: The University of Michigan Press. Persson, Torsten and Guido Tabellini, (2000), Political Economics: Explaining Economic Policy (Zeuthen Lectures), MIT Press. Acemoglu, Daron and James A. Robinson, (2005)., Economic Origins of Dictatorship and Democracy, Cambridge : Cambridge University Press. Acemoglu, D. Johnson, A. Robinson, J. (2005), Institutions as a fundamental cause of long-run growth, u: Aghion P. i Durlaif, S. (ur.), Handbook of Economic Growth, Vol. 1a, Amsterdam: North Holland, ss. 385–472. Aghion, P. i Howitt, P. (2009), The Economics of Growth, Cambridge, Mass. and London: The MIT Press. Menard, Claude and Mary M. Shirley, eds, (2005), Handbook of New institutional Economics, Dordrecht: Springer, . Williamson, Oliver, (1985) The Economic Institutions of Capitalism: Firms, Markets, Relational Contracting, New York: The Free Press. Pejovich, S., (ed.), (1997), <i>The Economic Foundations of Property Rights</i> , Edward Elgar, Cheltenham, UK.		
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
Методе извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100) Активности у току семестра: 30 поена Усмени испит: 70 поена		

Микроекономска теорија I		
Наставници: проф. др Борис Беговић, проф. др Александра Јовановић, проф. др Бранко Радуловић		
Статус предмета: изборни – обавезан за Ужу научну област економске анализе права, микроекономије и макроекономије		
Број ЕСПБ: 10		
Услов: није предвиђен		
Циљ предмета: Микроекономска теорија I разматра оптималан избор економских субјеката – потрошача, произвођача, односно власника фактора производње. Посебно се анализирају механизми формирања понуде и		

тражње у условима различитих тржишних структура и формирање тржишне равнотеже како на појединачном тако и на више тржишта истовремено – општа равнотежа.		
Исход предмета Курс детаљно разматра тема обрађене у оквиру основних студија и представља основ за Продубљени курс из микроекономске теорије. Превасходни исход курса је да омогући боље разумевање механизма понуде и тражње и да омогући правницима да у потпуности овладају алатом и методологијом модерне економије, као и да увиде могућност њихове примене у праву.		
Садржај предмета Увод: Конструисање модела; Оптимизација и равнотежа; Компаративна статика; Паретова ефикасност; Поређење различитих начина алокације; Равнотежа на дуги рок. Буџетско ограничење: Својства буџетског скупа; Промене буџетске линије; Порези; субвенције и рационасање. Преференције: Преференције потрошача; Претпоставке о преференцијама; Криве индиферентности; Примери преференција; Нормалне преференције; Гранична стопа супституције. Корисност: Кардинална корисност; Функција корисности; Примери функција корисности; Гранична корисност и гранична стопа супституције. Избор: Оптимални избор; Тражња потрошача; Примери; Импликације услова граничне стопе супституције. Тражња: Нормална и инфериорна добра; Доходно-потрошне криве и Енгелове криве; Обична добра и Гифенова добра; Ценовно-потрошна крива и крива тражње; Инверзна функција тражње. Откривене преференције: Појам; Реконструкција преференција; Слаби аксиом откривене преференције; Јаки аксиом откривене преференције. Једначина Слуцког: Ефекат супституције; Доходовни ефекат; Укупна промена тражње; Закон тражње; Хиксов ефекат; Компензиране криве тражње. Примена једначине Слуцког Интертемпорални избор: Ограничење буџета; Преференције потрошње; Компаративна статика; Једначина Слуцког и интертемпорални избор; Садашња вредност; Нето садашња вредност; Интерна стопа приноса; примена Неизвесност: Очекивана корисност; ставови спрам ризика; диверсификација; подела ризика; ризична имовина. Потрошачев вишак: Тражња за недељивим добром и континуелна тражња; Извођење корисности из тражње; Квазилинеарна корисност; Израчунавање потрошачевог вишка. Тржишна тражња и еластичност тражње: Од индивидуалне до тржишне тражње; Инверзна функција тражње; Еластичност и тражња; Тражње са константном еластичношћу; Доходовна еластичност. Равнотежа: Тржишна равнотежа; ефекат увођења пореза; преношење плаћања пореза; ефекат увођења субвенција. Технологија: Улазне и излазне величине; Производна функција; Примери технологије; Стопа техничке супституције и Гранични производ; дуг и кратак рок; економија обима; Фиксни и променљиви фактори. Трошкови: Минимизирање трошкова; фиксни и варијабилни трошкови; неоповратни трошкови; принос на обим и функција трошкова; Просечни трошкови; Гранични и варијабилни трошкови; трошкови на кратак и на дуг рок. Понуда предузећа и понуда гране: Одлука о понуди конкурентског предузећа Профити и произвођачев вишак; Дугорочна крива понуде предузећа; Краткорочна и дугорочна понуда гране; Равнотежа гране у кратком року; економска рента. Размена: Едвортов дијаграм; Размена и Парето ефикасне алокације; Валрасов закон; Ефикасност и равнотежа; Импликације Прве и друге теореме благостања		
Обавезна литература Варијан, Хал Р. „Микроекономија: модеран приступ“, Београд: Економски факултет, 2003. Varian, Hal R. „Microeconomic Analysis“, 3rd ed. New York, NY: W.W. Norton, 1992.		
Додатна литература: Mas-Colell, A., M. Whinston & J. Green, „ <i>Microeconomic Theory</i> “ New York, NY: Oxford University Press, 1995. Gibbons, Robert, „ <i>A Primer in Game Theory</i> “, New York, NY: Harvester Wheatsheaf, 1992. Kreps, David M., „ <i>A Course in Microeconomic Theory</i> “, Princeton: Princeton Univ. Press, 1990.		
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
Методе извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100) Активности у току семестра: 30 поена Усмени испит: 70 поена		

Макроекономија		
Наставници: проф. др Бранко Радуловић		
Статус предмета: изборни – обавезан за Ужу научну област економске анализе права, микроекономије и макроекономије		
Број ЕСПБ: 10		
Услов: није предвиђен		
Циљ предмета Курс Макроекономија одвија се паралелно са курсевима Микроекономија и Економска анализа права, који презентују први ниво теоријске и практичне спознаје природе економских појава и њихове релације, првенствено са правним, а затим и са другим подсистемима целине друштвеног система. Предмет курса Макроекономија најшире обухвата анализу основних макроекономских категорија, полазећи од њихове структуре, чинилаца који утичу на њихово формирање и промене, међусобни утицај и однос, уз интервенцију носилаца макроекономских одлука и мера које примењују. Студенти се током курса упознају са кретањем базичних макроекономских агрегата и функционисањем привреде као целине, чиниоцима који су узрок цикличних кретања и мерама које се предузимају са циљем одржања макроекономске стабилности и равнотеже. Анализа макроекономских агрегата и категорија укључује ефекте посебних макроекономских политика и њихових основних инструмената. Модалитети политика се презентују и у релацији са претходно усвојеним концептом и приоритетним циљевима у њиховој реализацији.		
Исход предмета Анализом токова привреде као целине, односно основних макроекономских агрегата стиче се знање о функционалном јединству и међусобном утицају економског, институционалног и правног система. Формирање и промене макроекономских категорија се проучава у условима тржишног начина привређивања, који укључује дејство низа фактора, од доминантно економских до оних који долазе из сфере различитих друштвених подсистема. Студенти се упознају са функционисањем интегралног тржишта у савременим привредама и факторима који утичу на успостављање тржишне равнотеже и стабилности. Посебно значење придаје се стицању знања о мерама носилаца макроекономске политике усмерене на елиминисање и ублажавање недостатака тржишног механизма који се рефлектују у процесу формирања и дејства базичних макроекономских агрегата и категорија.		
Садржај предмета Функције тржишта и државе у тржишним привредама (недостаци тржишног механизма и функције тржишта, правила и дискрециона права, очекивања и неизвесности, донети макроекономске политике); структура и равнотежа БДП (структура БДП, формирање штедње и инвестиција); привредни раст (фактори привредног раста, мере за подстицање раста, конвергенција); агрегатна тражња и понуда (крива агрегатне тражње и понуде, детерминанте приватне потрошње, расположиви доходак, инвестиције, јавна потрошња, равнотежни ниво цена; робна и финансијска тржишта (робна тржишта и ИС крива, финансијска тржишта и ЛМ крива, ИС-ЛМ модел, равнотежа робног и финансијског тржишта); централна банка и монетарна политика (тражња и понуда новца, примарни новац, монетарни мултипликатор, репо операције); фискална политика (буџетска равнотежа, финансирање дефицита, јавни дуг); комбинација фискалне и монетарне политике (ефикасност и примена, заостајања); девизна политика (фиксни и флукутирајући девизни курс, реални и номинални девизни курс); инфлација и незапосленост (узроци и последице инфлације, Филипсова крива, инфлациона очекивања, механизам инфлације).		
Препоручена литература Sachs J. D., Larrian B. F., Macroeconomics in the Global Economy, Prantice-Hall, 2002., Blanchard O., A. Amighini, Giavazzi F., Macroeconomics, A European Perspective, Pearson Education Ltd., Harlow, 2010., Е. Вукадин, М. Лабус, Економска политика за правнике, Правни факултет Београд, 2012., Walsh C., Monetary Theory and Policy, The MIT Press, Cambridge, Mass., 2010., Benassy-Quere, A., B. Coeure, P. Jacquet and J. Pisani-Ferry, Economic Policy, Theory and Practice, Oxford University Press, Oxford, 2010., Parkin M., M. Powell, K. Matthews, Economics, Pearson Education Ltd, Harlow, 2012., Accocella N., Подела ekonomske politike- vrijednosti i tehnike, Mate, Zagreb, 2005., Ц. Стиглиц, Економија јавног сектора, Економски факултет Београд, 2004., Д. Салваторе, Међународна економија, Економски факултет Београд, 2009., Baldwin R, C. Wiplosz, Економија evropskih integracija, Data status, 2010., Б. Церовић, Економика транзиције, Економски факултет Београд, 2004.		
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:

Методе извођења наставе: предавања, консултације.
Оцена знања (максимални број поена 100) Активности у току семестра: 30 поена Усмени испит: 70 поена

<i>Микроекономска теорија II</i>
Наставници: проф. др Борис Беговић, проф. др Бранко Радуловић
Статус предмета: изборни за Ужу научну област економске анализе права, микроекономије и макроекономије
Број ЕСПБ: 10
Услов: није предвиђен
Циљ предмета Продубљени курс из микроекономске теорије разматра кључне области модерне микроекономије: теорију опште равнотеже, јавна добра и екстерне ефекте, као и елементе теорије игара и економике информација. Овај курс представља наставак тема разматраних у оквиру курса Микроекономска теорија. Током курса посебан нагласак биће стављен на могућност примене ових концепата у праву. Циљ курса је да представи основне идеје и моделе који представљају најважније сегменте модерне микроекономске теорије – општу равнотежу, теорију игара и теорију уговора. Ове идеје и модели представљају стандардну методологију у економској теорији и користе се у низу повезаних подручја која обухватају докторске студије попут јавних финансија, економске анализе права или антимонополске политике.
Исход предмета Студенти ће након завршетка курса бити у стању да примене техничку анализу и да формализују теоријске концепте, да сагледају неефикасности које настају услед одступања од конкурентних тржишних структура, да разумеју стратешке интеракције између економских агената, као и да разумеју и формализују неефикасност која настаје услед асиметричних информација.
Садржај предмета 1. Општа равнотежа 2. Јавна добра и екстерни ефекти: 3. Теорија игара 4. Економика информација: 5. Сигнализирање, увод у савршену бајесову равнотежу, игре сигнализирања, Спенсов модел
Обавезна литература Варијан, Хал Р. „Микроекономија: модеран приступ“, Београд: Економски факултет, 2003. Varian, Hal R. „Microeconomic Analysis“, 3rd ed. New York, NY: W.W. Norton, 1992.
Додатна литература: Mas-Colell, A., M. Whinston & J. Green, „Microeconomic Theory“ New York, NY: Oxford University Press, 1995. Gibbons, Robert, „A Primer in Game Theory“, New York, NY: Harvester Wheatsheaf, 1992. Kreps, David M., „A Course in Microeconomic Theory“, Princeton: Princeton Univ. Press, 1990.
Број часова активне наставе Теоријска настава: 75 Практична настава:
Методе извођења наставе: предавања, консултације.
Оцена знања (максимални број поена 100) Активности у току семестра: 30 поена Усмени испит: 70 поена

<i>Економика европских интеграција</i>
Наставник: проф. др Бранко Радуловић
Статус предмета: изборни за Ужу научну област економске анализе права, микроекономије и макроекономије
Број ЕСПБ: 10
Услов: није предвиђен
Предмет курса: Овај курс омогућава студентима да се детаљно упознају са економским и институционалним аспектима европских интеграција. Током курса студенти детаљно изучавају економске и правне аспекте европских интеграција. Посебна пажња придаје се економској теорији

економских интеграција и регулаторном оквиру у контексту придруживања ЕУ. Курс обрађује низ фундаменталних концепата попут теорије царинске уније, оптимално валутно подручје, фискални федерализам, итд.		
Исход предмета Исход предмета треба да омогући потпуно разумевање процеса интеграције и њихових економских ефеката и да омогући потпуно разумевање економских аспеката интеграције Европске Уније. Економска питања представљају незаобилазни елемент у готово свакој дебати у вези процеса придруживања. Сходно томе, однос између правних и економских аспеката процеса интеграција је веома комплексан. Правници који у потпуности разумеју економске узроке и ефекте у вези са процесом интеграција, моћи ће много боље да разумеју и регулаторни оквир, као и специфичне политике ЕУ у појединим областима. Поред тога, студенти ће бити упознати са могућим доприносом и ограничењима економске анализе економских интеграција и анализе придруживања Републике Србије ЕУ.		
Садржај предмета 1. Увод у европске интеграције 2. Основне слободе 2.1. Слобода кретања добара 2.2. Слобода кретања лица (укључујући и раднике) 2.3. Слобода давања и примања услуга и слобода настањивања и обављања делатности 2.4. Слобода кретања капитала 3. Заједничке политике 3.1. Политика конкуренције 3.2. Заједничка пољопривредна политика 3.3. Индустриска и трговинска политика 3.4. Макроекономска сарадња и монетарна политика 4. Остала питања економске интеграције ЕУ		
Препоручена литература Обавезна литература Е. Baldwin and C. Wyplosz, Economics of European Integration, McGraw-Hill (2012). J. Pelkmans, European Economic Integration: Methods and Economic Analysis 3rd edition FT Prentice Hall (2006) Додатна литература: W. Molle, The Economics of European Integration, 5th edition, (2012) Ashgate. H Wallace, W Wallace & M Pollack, Policy-Making in the European Union, Oxford, (2005). P. De Grauwe, Economics of Monetary Union, (5th edition), Oxford University Press, (2002)		
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
Методе извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

Економска анализа конкуренције
Наставници: проф. др Борис Беговић
Статус предмета: изборни за Ужу научну област економске анализе права, микроекономије и макроекономије
Број ЕСПБ: 10
Услов: није предвиђен
Циљ предмета Курс даље развија део тема (претежно економских) које су биле предмет Права конкуренције на Мастер студијама. Усвајање основних налаза и методолошких домета у погледу истраживања тржишних структура, понашања учесника на тржишту и последица по друштвено благостање, омогућава полазницима критичко преиспитивање, како концепција конкретне законодавства (законских и подзаконских аката), тако и конкретне одлуке у примени тог законодавства (одлуке надлежних административних тела и судске одлуке). Курс омогућава полазницима да сами доносе закључке о садржају и исходу појединачних случајевима из историје примене права конкуренције и да се на основу аргумената и чињеница опредељују у погледу меритума поступака који су у току.

Исход предмета Продубљено знање и способност студената да анализирају институције из економске перспективе.		
Садржај предмета 1. Основни економетријски методи 2. Емпиријске оцене функције трошкова 3. Дефиниција релевантног тржишта 4. Анализа тржишне моћи 5. Анализа понашања учесника на тржишту 6. Симулација хоризонталних концентracија 7. Анализа ефеката вертикалних ограничења и концентracија 8. Процена штете од нарушавања конкуренције		
Препоручена литература Обавезна: Davis, P. i Graces, E. (2010): <i>Quantitative Techniques for Competition and Antitrust Analysis</i> , Princeton and Oxford: Princeton University Press. Motta, M. (2004): <i>Competition Policy: Theory and Practice</i> , Cambridge: Cambridge University Press Допунска: Bishop, S. i Walker, M. (2010), <i>The Economics of EC Competition Law: Concepts, Application and Measurement</i> , 3 rd Edition, London: Sweet and Maxwell of Thomson Reuters Group. Lyones, B. ed. (2009): <i>Cases in European Competition Policy: The Economic Analysis</i> , Cambridge: Cambridge University Press		
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
Методе извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

Међународно приватно право
Наставници: проф. др Александар Јакшић, проф. др Владимир Павић
Статус предмета: изборни – обавезан за Међународно-приватноправну ужу научну област
Број ЕСПБ: 10
Услов: није предвиђен
Циљ предмета Циљ курса је да студентима обезбеди продубљена знања из међународног приватног права и оспособи их за примену стечених знања у научно-истраживачком раду. Нагласак је на критичком приступу постојећим законским и упоредним решењима, теоријским схватањима и судској и арбитражној пракси.
Исход предмета Курс пружа студентима продубљена знања из области међународног приватног права, што обухвата области сукоба закона и грађанског поступка са елементом иностраности, као и одређена питања која се тичу права странаца. Конкретан избор тема које ће се обрађивати зависи од предмета научно-истраживачког рада пријављених кандидата. Сложеност и разноврсност обухваћене материје налажу комбинацију методолошких приступа у обради тема, тако да се поред класичних предавања као неопходни намећу и интерактивни облици рада (семинари) који дају могућност додатног проучавања одређених тема уз већи самостални ангажман полазника.
Садржај предмета I ОПШТИ ДЕО; Појам, предмет и метод МПП; Извори МПП; Колизоне норме; Квалификација; Претходно питање; Узвраћање и преупућивање (<i>Renvoi</i>); Јавни поредак; Норме непосредне примене; Изигравање закона; Временски фактор у МПП; Нејединствени правни поредак; Сазнање и примена страног права; Реципроцитет и реторзија; Историјски развој МПП; II ОДРЕЂИВАЊЕ МЕРОДАВНОГ ПРАВА; Правна и пословна способност ; Породичноправни односи; Наследноправни односи; Уговори; Грађанскоправни деликти; Хартије од вредности; Стварноправни односи; III ГРАЂАНСКИ ПОСТУПАК СА ЕЛЕМЕНТОМ ИНОСТРАНOSTИ; Међународна надлежност; Грађански поступак са елементом иностраности; Положај странаца у грађанском поступку са елементом иностраности; Међународна правна помоћ; Признање и извршење страних судских одлука; Имуитет; IV ПРАВА СТРАНАЦА; О правима странаца уопште; Права страних улагача; Ауторска право и право индустријске својине.

Литература:		
Обавезна литература		
Српска		
Варади, Бордаш, Кнежевић, Павић, <i>Међународно приватно право</i> , Београд 2012. Станивуковић, Живковић, <i>Међународно приватно право – општи део</i> , Београд 2008. Дика, Кнежевић, Стојановић, Коментар Закона о међународном приватном и процесном праву, Београд 1991. Живковић, <i>Међународно приватно право – националне кодификације</i> , Београд 1996; А. Јакшић, <i>Међународно приватно право – општа теорија</i> , 2017.		
Страна – обавезно је прочитати два од наведених дела		
Sajko, <i>Međunarodno privatno pravo</i> , Zagreb 2009. Vuković, Kunštek, <i>Međunarodno građansko postupovno pravo</i> , Zagreb 2005. Cheshire, North & Fawcett, <i>Private International Law</i> , Oxford University Press 2008. Fawcett, Harris, Bridge, <i>International Sale of Goods in the Conflict of Laws</i> , Oxford 2005. Vernon, Weinberg, Reynolds, Richman: <i>Conflict of Laws, Cases, Materials and Problems</i> , Lexis 2002. Mayer, Heuzé, <i>Droit international privé</i> , Paris 2007. Bureau, Muir-Watt, <i>Droit international privé</i> , Paris 2010. Kropholler, <i>Internationales Privatrecht</i> , Tuebingen 2006. Ilešić, Polajnar-Pavčnik, Wedam-Lukić, <i>Međunarodno zasebno pravo – Komentar zakona</i> , Ljubljana 1992.		
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава
Методе извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

<i>Арбитражно право</i>
Наставници: проф. др Александар Јакшић, проф. др Владимир Павић, доц. др Милена Ђорђевић, доц. др М. Јовановић
Статус предмета: изборни – обавезан за Међународно-приватноправну ужу научну област – изборни за Грађанскоправну ужу научну област – <i>III модул: Грађанскоправна ужа научна област III</i>
Недељни фонд часова предавања: фонд часова одређује управа докторских студија сваке године, у зависности од броја пријављених кандидата
Број ЕСПБ: 10
Услов: није предвиђен
Циљ предмета Циљ курса је да студентима обезбеди продубљена знања из арбитражног права и оспособи их за примену стечених знања у научно-истраживачком раду. Нагласак је на критичком приступу постојећим законским и упоредним решењима, теоријским схватањима и арбитражној пракси.
Опис предмета Курс пружа студентима продубљена знања из области арбитражног права. Конкретан избор тема које ће се обрађивати зависи од предмета научно-истраживачког рада пријављених кандидата. Сложеност и разноврсност обухваћене материје налажу комбинацију методолошких приступа у обради тема, тако да се поред класичних предавања као неопходни намећу и интерактивни облици рада (семинари) који дају могућност додатног проучавања одређених тема уз већи самостални ангажман полазника.
Садржај предмета Опште карактеристике арбитражног решавања спорова . Арбитражни споразум. Правни оквир арбитражног споразума. Састављање и тумачење арбитражног споразума. Одлучивање о надлежности арбитраже. Арбитри. Избор и именовање арбитра. Овлашћења и дужности арбитра Непристрасност и независност арбитра. Престанак дужности арбитра. Арбитражни поступак. Меродавно процесно право пред арбитражом. Поступак пред арбитражом. Привремене мере. Арбитражна одлука. Контрола арбитражне одлуке
Препоручена литература
Обавезна: Кнежевић, Павић, <i>Арбитража и АДР</i> , Београд 2009. Кнежевић, <i>Међународна трговинска арбитража</i> , Београд 1999. Јакшић, <i>Међународна трговинска арбитража</i> , Београд 2003. Перовић, <i>Уговор о</i>

међународној трговинској арбитражи, Београд 1998. Born, International Commercial Arbitration – Cases and Materials, The Hague 2001. Fouchard, Gaillard, Goldman, <i>On International Commercial Arbitration</i>, The Hague 1999. Goldštajn, Triva, <i>Međunarodna trgovačka arbitraža</i>, Zagreb 1987. Lew, Mistelis, Kroell, Comparative International Commercial Arbitration, The Hague 2003. Redfern, Hunter, Law and Practice of International Commercial Arbitration, London 2004. Tweeddalle, Tweeddalle, Arbitration of Commercial Disputes: International and English Law and Practice, Oxford 2005. Varady, Barcelo, von Mehren, <i>International Commercial Arbitration</i>, West Publishing 2001. Допунска Art, Challenge of Arbitrators: is an institutional decision final?, (1986) 2 Arbitration International. Barcelo, Who decides the Arbitrators' Jurisdiction? Separability and Competence-Competence in Transnational Perspective, (2003) 36 Vanderbilt Journal of Transnational Law. Berger, <i>Set-off in International Economic Arbitration</i>, (1999) 15 Arbitration International. Davis, Pathological Clauses: Frederic Eisemann's Still Vital Criteria, (1991) Павић, Ђорђевић, Примена Бечке конвенције у арбитражној пракси Спољнотрговинске арбитраже при Привредној комори Србије, (2008) 5-8 Право и привреда. Познић, <i>Границе арбитражног споразума</i>, (1993) 11/12 Правни живот. Познић, <i>Противтужба у арбитражном спору</i>, (1994) 3/4 Анали Правног факултета. Rubellin-Devichi, L'arbitrage – nature juridique en droit interne et en droit international privé, Lyon 1965.		
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
Методе извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

Право страних улагања
Наставници: проф. др Владимир Павић. доц. др М. Ђорђевић, доц. др М. Јовановић
Статус предмета: изборни за Међународно-приватноправну ужу научну област
Услов: није предвиђен
Број ЕСПБ: 10
Циљ предмета Циљ курса је да студентима обезбеди продубљена знања из права страних улагања и оспособи их за примену стечених знања у научно-истраживачком раду. Нагласак је на критичком приступу постојећим законским и упоредним решењима, теоријским схватањима и судској и арбитражној пракси.
Опис предмета Курс пружа студентима продубљена знања из области права страних улагања, што обухвата основне институте права страних улагања, стандарде третмана страних улагања, питања осигурања страних улагања, као и материју решавања спорова поводом страних улагања. Конкретан избор тема које ће се обрађивати зависи од предмета научно-истраживачког рада пријављених кандидата. Сложеност и разноврсност обухваћене материје налажу комбинацију методолошких приступа у обради тема, тако да се поред класичних предавања као неопходни намећу и интерактивни облици рада (семинари) који дају могућност додатног проучавања одређених тема уз већи самостални ангажман полазника.
Садржај предмета 1. Општа питања права страних улагања 2. Материјално право страних улагања 3. Осигурање страних улагања 4. Решавање спорова поводом страних улагања

Литература**Српска:**

Цветковић, Међународно право страних инвестиција, Београд 2007. Цветковић, *Услови заснивања надлежности центра за решавање инвестиционих спорова*, Међународно приватно право и заштита страних инвеститора, Београд 2008. Станивуковић, Арбитража између државе и улагача на основу двостраних споразума о заштити и унапређењу улагања, Зборник радова у спомен проф. др Миодрага Трајковића, Београд 2006. Станивуковић, ICSID и двострани споразуми о заштити и унапређењу инвестиција Републике Србије, Liber amicorum Добросав Митровић, Београд 2007. Станивуковић, *Кишобран клаузула у билатералним инвестиционим споразумима*, Међународно приватно право и заштита страних инвеститора, Београд 2008.

Страна – обавезно је прочитати два од наведених дела:

Sornarajah, The International Law on Foreign Investment, Cambridge 2004. Schreuer, ICSID Convention: A Commentary, Cambridge 2009. Muchlinski, Ortino, Schreuer, The Oxford Handbook of International Investment Law, Oxford 2008.

Dolzer, Schreuer, Principles of International Investment Law, Oxford 2008. McLachlan, Shore, Weiniger, International Investment Arbitration: Substantive Principles, Oxford 2008. Sornarajah, The Settlement of Foreign Investment Disputes, The Hague 2001. Kunštek, Arbitražna nadležnost ICSID (međunarodnog centra za rješavanje ulagačkih sporova između država i državljana drugih država, Rijeka 2002.

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
-----------------------------	-----------------------	--------------------

Методе извођења наставе: предавања, консултације.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Активности у току семестра: 30 поена

Усмени испит: 70 поена

Алтернативно решавање спорова

Наставници: проф. др Владимир Павић, доц. др М. Ђорђевић, доц. др М. Јовановић

Статус предмета: изборни за Међународно-приватноправну ужу научну област

Услов: није предвиђен

Број ЕСПБ: 10

Циљ предмета

Циљ курса је да студентима обезбеди продубљена знања из алтернативних начина решавања спорова и оспособи их за примену стечених знања у научно-истраживачком раду. Нагласак је на критичком приступу постојећим законским и упоредним решењима, теоријским схватањима и пракси различитих форума за решавање спорова.

Опис предмета

Курс пружа студентима продубљена знања из области алтернативних начина решавања спорова, што обухвата материју директних преговора, медијације, хибридних начина алтернативног решавања спорова, концилијације, евалуације, мини-парнице и сл. Конкретан избор тема које ће се обрађивати зависи од предмета научно-истраживачког рада пријављених кандидата. Сложеност и разноврсност обухваћене материје налажу комбинацију методолошких приступа у обради тема, тако да се поред класичних предавања као неопходни намећу и интерактивни облици рада (семинари) који дају могућност додатног проучавања одређених тема уз већи самостални ангажман полазника.

Садржај предмета:

1. Појам алтернативног решавања спорова
2. Поједини начини алтернативног решавања спорова
 - Директни преговори
 - Медијација
 - Хибридни начин алтернативног решавања спорова: мед-арб
 - Концилијација
 - Мини-парница
 - Евалуација
 - Одбор за разматрање/решавање спорова
 - Вештачење

Литература**Српска:**

Кнежевић, Павић, <i>Арбитража и АДР</i> , Београд 2009. Карамарковић, <i>Поравнање и медијација</i> , Београд 2004. Палачковић, <i>Мирно решавање спорова из грађанскоправних односа</i> , у: Слободе и права човека и грађанина у концепту новог законодавства Републике Србије, Крагујевац 2005. Страна – обавезно је прочитати сва наведена дела: Breslin, Rubin, <i>The Negotiation Theory and Practice</i> , Harvard Law School 1991. Buhring-Uhle, Kirchhoff, Scherer, <i>Arbitration and Mediation in International Business</i> , The Hague 2006. Fischer, Ury, <i>Getting to Yes: Negotiating Agreement without Giving in</i> , New York 1991. Goldsmith, Pointon, Ingen-Housz, <i>ADR in Business</i> , The Hague 2006.		
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
Методе извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100) Активности у току семестра: 30 поена Усмени испит: 70 поена		

Општи део грађанског права
Наставници: проф. др Дејан Ђурђевић, проф. др Драгор Хибер, проф. др Марко Ђурђевић, проф. др Марија Караникић Мирић, проф. др Милош Живковић, доц. др Ненад Тешић, доц. др Катарина Доловић Бојић, доц. др Снежана Дабић Никићевић
Статус предмета: изборни – обавезан за: 1) Грађанскоправну ужу научну област – <i>I модул: Грађанскоправна ужа научна област I</i> 2) Грађанскоправну ужу научну област – <i>II модул: Грађанскоправна ужа научна област II</i>
Број ЕСПБ: 10
Услов: није предвиђен
Циљ предмета Циљ предмета је да кандидат прошири и продуби своје знање из грађанског права
Исход предмета Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине која му омогућава да самостално критички разматра проблематику грађанског права и да самостално предузима оригинално истраживање.
Садржај предмета I УВОД II ПРАВНИ СУБЈЕКТИ III СУБЈЕКТИВНА ГРАЂАНСКА ПРАВА IV ПРАВНИ ПОСЛОВИ V ЗАСТУПАЊЕ VI ПРАВНИ ПРОМЕТ VII ПРОТЕК ВРЕМЕНА КАО ПРАВНА ЧИЊЕНИЦА VIII ВРШЕЊЕ И ЗАШТИТА ПРАВА
Препоручена литература Обавезна: Л. Марковић, Грађанско право – Општи део и Стварно право, Београд 1927; О. Станковић-В.Водинелић, Увод у грађанско право, издања од 1996. године и касније; Д. Стојановић-О.Антић, Увод у грађанско право, издања од 2004. године и касније; А. Гамс с Љ. Ђуровић, Увод у грађанско право, Д. Попов, Грађанско право – општи део, четврто издање, Службени гласник, Београд, 2005; В.Водинелић, Грађанско право – Увод у грађанско право и Општи део грађанског права, Београд 2012. Допунска: В. Водинелић, <i>Грађанско право – уводне теме</i> , Номос, Београд 1991. В. Водинелић, <i>Такозвана злоупотреба права</i> , Номос, Београд 1998. М. Орлић, <i>Закључење уговора</i> , Институт за упоредно право, Београд 1993. М. Живковић, Обим сагласности неопходан за закључење уговора, Службени гласник, Београд 2006. Heinz Hübner, <i>Allgemeiner Teil des Bürgerlichen Gesetzbuches</i> , Walter de Gruyter, Berlin – New York 1985. Ludwig Enneccerus-Hans Carl Nipperdey, <i>Allgemeiner Teil des Bürgerlichen Rechts</i> , било које издање. Karl Larenz, <i>Allgemeiner Teil des Bürgerlichen Rechts</i> , било које издање; у каснијим издањима коаутор је М. Волф (ово је велики уџбеник, има преко 1000 страна). Werner Flume, <i>Allgemeiner Teil des Bürgerlichen Rechts – Bd. I, zweiter Teil: Die juristische Person; Bd. II, Das Rechtsgeschäft</i> , 3. издање, Springer Verlag, Berlin-Heidelberg-New York 1979 (такође велики уџбеник,

заједно преко 2000 страна). Hans Brox, <i>Allgemeiner Teil des BGB</i> , било које издање. Helmut Köhler, BGB Allgemeiner Teil: Ein Studienbuch, било које издање Armin Ehrenzweig, System des österreichischen allgemeinen Privatrechts – Erster Band: Erste Hälfte: Allgemeiner Teil, Manzsche Verlag, Wien 1925. Peter Bydlinski, Bürgerliches Recht I. Allgemeiner Teil: 1 (Springers Kurzlehrbücher Der Rechtswissenschaft), било које издање (има 4, од 2000, 2002, 2004. и 2007).		
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
Методе извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

Стварно право	
Наставници: проф. др Драгор Хибер, проф. др Милош Живковић, доц. др Ненад Тешић. доц. др Катарина Доловић Бојић, доц. др Снежана Дабић Никићевић	
Статус предмета: изборни – обавезан за Грађанскоправну ужу научну област – <i>I модул: Грађанскоправна ужа научна област I</i>	
Број ЕСПБ: 10	
Услов: није предвиђен	
Циљ предмета	
Циљ предмета је да кандидат прошири и продуби своје знање из грађанског права	
Исход предмета	
Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине која му омогућава да самостално критички разматра проблематику грађанског права и да самостално предузима оригинално истраживање.	
Садржај предмета	
I	УВОД
II	СТВАРИ
III	ДРЖАВИНА
IV	СВОЈИНА
V	ДРЖАВНА СВОЈИНА И ЗАДРУЖНА СВОЈИНА
VI	СВОЈИНА С ВИШЕ СУБЈЕКТА
VII	СЛУЖБЕНОСТИ И РЕАЛНИ ТЕРЕТИ
VIII	ЗАЛОЖНО ПРАВО И СРОДНИ ИНСТИТУТИ
IX	ЗАКУП И СТАМБЕНО ПРАВО
X	ПРАВО ПРЕЧЕ КУПОВИНЕ
XI	ПРАВО ИЗГРАДЊЕ
XII	РЕГИСТРИ НЕПОКРЕТНОСТИ
Препоручена литература	
Обавезна:	
Л. Марковић, Грађанско право – Општи део и Стварно право, Београд 1927; О. Станковић-М.Орлић, Стварно право, издања од 1993. године и касније; Р. Ковачевић-Куштримовић-М.Лазић, Стварно право, издања од 2006. године и касније; А. Гамс, Основи стварног права, било које издање, Н. Koziol – R. Welser, <i>Grundriß des bürgerlichen Rechts – Band II – Sachenrecht, Familienrecht, Erbrecht</i> , 10. Auflage, Manzsche Verlag, Wien 1996 (могу и ранија и каснија издања у којима је обухваћено Стварно право); Karl Hienz Schwab/Hanns Prütting, <i>Sachenrecht</i> , 32. Aufl., C.H. Beck, München 2006, може и касније издање; J. Carbonnier, <i>Droit civil</i> , 21. izdanje, Paris 1998 (може и било које друго издање материја стварног права); Roger J. Smith, <i>Property Law</i> , Pearson, Harlow 2006.	
Допунска:	
Министарство правде Републике Србије и ГТЗ, Ка новом стварном праву Србије - Нацрт Законика о својини и другим стварним правима, Београд 2007; Драгољуб Стојановић, <i>Стварно право</i> , девето издање, Правни факултет у Крагујевцу, Крагујевац 1998; Д. Хибер, <i>Својина у транзицији</i> , Правни факултет, Београд 1998; А Гамс, <i>Својина</i> , Београд 1991; М. Лазић, <i>Личне службености</i> , Ниш 2000; Лазар Марковић, <i>Хипотекарно право</i> , Геца Кон, Београд 1911; М. Лазић, <i>Права реалног обезбеђења</i> , Ниш 2009; Н. Планојевић, <i>Етажна својина</i> , Крагујевац 1997; Н. Планојевић, <i>Стицање својине од невластника</i> , Крагујевац 2008; М. Живковић, <i>Акцесорност заложних права на непокретности</i> , Београд 2010; Промене стварног права у Србији, Институт за упоредно право, Београд 2004; Jürgen Baur/Rolf	

Stürner, <i>Sachenrecht</i> , 17. Aufl., C.H. Beck, München 1999; 18. Aufl., C.H. Beck, München 2009; Peter Tuor/Bernhard Schnyder/Jörg Schmid/Alexandra Rumo-Jungo, <i>Das Schweizerische Zivilgesetzbuch</i> , 12 Aufl., Schulthess, Zürich 2002, 13. Aufl. 2009 (deo o stvarnom pravu); Nikola Gavella et al., <i>Stvarno pravo</i> , Narodne novine, Zagreb, bilo koje izdanje; Miha Juhart/Matjaž Tratnik/Renato Vrenčur, <i>Stvarno pravo</i> , GV Založba, Ljubljana 2007; Зоран П. Рашовић, <i>Стварно право</i> , 3. изд., Подгорица 2008.		
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
Методе извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		Усмени испит: 70 поена

Облигационо право		
Наставници: проф. др Драгор Хибер, проф. др Марија Караникић Мирић, проф. др Марко Ђурђевић		
Статус предмета: изборни – обавезан за Грађанскоправну ужу научну област – <i>I модул: Грађанскоправна ужа научна област I</i>		
Број ЕСПБ: 10		
Услов: није предвиђен		
Циљ предмета: Упознавање са класичним делима српске грађанскоправне баштине; Стицање продубљених знања у области Облигационог права; Упознавање са компаративно - правним решењима ; Оспособљавање за самосталан научно-истраживачки рад.		
Исход предмета Проширено и продубљено овладавање кандидата установама Облигационог права и помоћ кандидатима у изради докторског рада кроз упућивање на релевантне уже области Облигационог права и литературу од значаја за тему за коју се кандидат определио.		
Садржај предмета I ОПШТИ ДЕО: 1.Појам, природа и значај облигационог права и облигационих односа; 2. Извори облигационог права и основна начела облигационог права; 3. Подела облигација; 4. Појам уговора и слободе уговарања; 5. Врсте уговора; 6. Појам општих услова за настанак уговора; 7. Закључење уговора; 8. Дејство уговора; 9. Престанак уговора, 10. Појам, врсте и основи одговорности за штету; 11. Одговорност по основу кривице; 12. Одговорност за другог; 13. Одговорност за штету од опасне ствари или опасне делатности; 14. Одговорност за другог; 15. Посебни случајеви одговорности за штету; 16. Околности које искључују или ограничавају одговорност за проузроковану штету; 17. Накнада штете; 18. Правно неосновано обогаћење, незвано вршење туђих послова и једнострана изјава воље као извори облигација, 19. Дејства облигације; 20. Обезбеђење облигација; 21. Престанак облигација; 22. Промена повериоца или дужника. II ПОСЕБНИ ДЕО: 1. Уговор о продаји, 2. Уговор о размени, 3. Уговор о поклону, 4. Уговор о зајму, 5. Уговор о закупу; 6. Уговор о послузи, 7. Уговор о делу, 8. Уговор о налогу, 9. Уговор о остави, 10. Уговор о ортаклуку; 11. Поравнање, 12. Опклада и игра.		
Препоручена литература Обавезна: Антић Оливер, Облигационо право, Београд, 2012; Перовић Слободан, Облигационо право, више издања Београд (за Посебни део) Допунска: Константиновић Михаило, Облигације и уговори, Скица за Законик о облигацијама и уговорима; Закон о облигационим односима са предговором проф. др Слободана Перовића – више издања; Миодраг Орлић, Закључење уговора, Београд, 1993; на француском језику: Phillipe Malaurie, Laurent Aynès, Phillipe Stoffel – Munck, Les obligations, Paris, 2009; Muriel Fabre – Magnan, Droit des obligations, 1. – Contrats et engagement unilateral, Paris, 2008; Henri et Léon Mazeaud, Jean Mazeaud, François Chabas, Obligations, theorie générale, 9éd par François Chabas, Paris, 1998; Philippe Malinvaud, Droit des obligations, Paris, 2007; Pierre Tercier, Le droit des obligations, Zurich, 2009 (једно од наведених дела); на енглеском језику: J. Beatson, Anson's Law of Contract, Oxford, 2002; Laurence Koffman, Elizabeth Macdonald, The Law of Contract, London, 2004; Paul Richards, Law of Contract, Edinburgh, 2006; Jill Poole, Contract Law, Oxford, 2004 (једно од наведених дела)		
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
Методе извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		

Активности у току семестра: 30 поена
Усмени испит: 70 поена

Право обезбеђења потраживања		
Наставници: проф. др Драгор Хибер, проф. др Милош Живковић, доц. др Ненад Тешић, доц. др Катарина Доловић Бојић		
Статус предмета: изборни за Грађанскоправну ужу научну област – <i>I модул: Грађанскоправна ужа научна област I</i>		
Број ЕСПБ: 10		
Услов: није предвиђен		
Циљ предмета		
Циљ предмета је да кандидат прошири и продуби своје знање из грађанског права		
Исход предмета		
Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине која му омогућава да самостално критички разматра проблематику грађанског права и да самостално предузима оригинално истраживање.		
Садржај предмета		
I УВОД		
II ЛИЧНА ОБЕЗБЕЂЕЊА - ЈЕМСТВО		
III ЛИЧНА ОБЕЗБЕЂЕЊА – БАНКАРСКА ГАРАНЦИЈА		
IV ЛИЧНА ОБЕЗБЕЂЕЊА – МЕНИЦА		
V ОСТАЛА ЛИЧНА ОБЕЗБЕЂЕЊА		
VI РЕАЛНА ОБЕЗБЕЂЕЊА – ЗАЛОГА ПОКРЕТНОСТИ		
VII РЕАЛНА ОБЕЗБЕЂЕЊА – ЗАЛОГА ПРАВА		
VIII РЕАЛНА ОБЕЗБЕЂЕЊА – ЗАЛОГА НЕПОКРЕТНОСТИ		
Препоручена литература		
Обавезна:		
Д. Стојановић-Б. Павићевић, <i>Право обезбеђења кредита</i> , Београд 1997; <i>Коментар Закона о облигационим односима</i> , књиге 1 и 2, гл. редактор С. Перовић, коментар чл. 412-424 (пасивна солидарност); 436-445 (цесија); 451-453 (приступање дугу и преузимање испуњења); 540-541 (задржавање права својине); 966-996 (ручна залога и залога права); 997-1019 (јемство); 1083-1087 (банкарска гаранција); Dietrich Reinicke/Klaus Tiedtke, <i>Kreditsicherung</i> , 5. Aufl., Luchterhand, Neuwied 2006; Friedrich Harrer, <i>Sicherungsrechte</i> , Manz, Wien 2002; Michel Cabrillac/Christian Mouly/Séverine Cabrillac/Philippe Pétel, <i>Droit des sûretés</i> , 8e éd, Litec Lexis Nexis, Paris 2007.		
Допунска:		
Министарство правде Републике Србије и ГТЗ, <i>Ка новом стварном праву Србије - Нацрт Законика о својини и другим стварним правима</i> , Београд 2007 (делови о правима обезбеђења); Лазар Марковић, <i>Хипотекарно право</i> , Геца Кон, Београд 1911; М. Лазић, <i>Права реалног обезбеђења</i> , Ниш 2009; Н. Тешић, <i>Регистрована залога</i> , Београд 2007.		
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
Методе извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

Право изградње
Наставници: проф. др Драгор Хибер, проф. др Милош Живковић
Статус предмета: изборни за Грађанскоправну ужу научну област – <i>I модул: Грађанскоправна ужа научна област I</i>
Број ЕСПБ: 10
Услов: није предвиђен
Циљ предмета
Циљ предмета је да кандидат прошири и продуби своје знање из грађанског права
Исход предмета
Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине која му омогућава да самостално критички

разматра проблематику грађанског права и да самостално предузима оригинално истраживање.		
Садржај предмета		
I	УВОД	
II	ОСНОВЕ И ОСНОВНИ ПОЛМОВИ ЈАВНОГ ПРАВА ИЗГРАДЊЕ	
III	УРЕЂЕЊЕ ПРОСТОРА	
IV	УРБАНИСТИЧКО ПЛАНИРАЊЕ	
V	ОБЕЗБЕЂЕЊЕ И РЕАЛИЗАЦИЈА УРБАНИСТИЧКИХ ПЛАНОВА	
VI	ПРАВНИ РЕЖИМ ГРАЂЕВИНСКОГ ЗЕМЉИШТА	
VII	ГРАЂЕВИНСКА ДОЗВОЛА	
VIII	ПРИВАТНО ПРАВО ИЗГРАДЊЕ	
Препоручена литература		
Обавезна:		
С. Мирић-К. Вујовић, Коментар Закона о планирању и изградњи, Београд 2003. <i>Коментар Закона о облигационим односима</i> , књига 2, гл. редактор С. Перовић, коментар чл. 630-647 (уговор о грађењу). Б. Мијатовић-Б. Беговић- Д. Хибер, <i>Приватизација државног земљишта у Србији</i> , доступно на http://www.clds.org.rs/newsite/privatizacija_dr_zemljista.pdf . Michael Brenner, <i>Öffentliches Baurecht</i> , C.F.Müller, Heidelberg 2009. Maximilian Schaffgotsch, <i>Grundeigentum und Baurecht, Die zivilrechtliche Stellung des Grundeigentumers</i> , Manz, Wien 1998;		
Допунска:		
А. Kletečka-W. Rechberger-R. Zitta, <i>Bauten auf fremdem Grund</i> , Manz, Wien 2004; Б. Мијатовић-Б.Беговић-М.Пауновић, <i>Реформа накнаде за уређење грађевинског земљишта</i> , 2007, доступно на http://www.clds.org.rs/newsite/aktivnosti_završeni_projekti_naknada-gr-zemljiste.html		
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
Методе извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

<i>Право регистра непокретности</i>	
Наставници: проф. др Драгор Хибер, проф. др Милош Живковић, доц. др Катарина Доловић Бојић	
Статус предмета: изборни за Грађанскоправну ужу научну област – I модул: <i>Грађанскоправна ужа научна област I</i>	
Број ЕСПБ: 10	
Услов: није предвиђен	
Циљ предмета	
Циљ предмета је да кандидат прошири и продуби своје знање из грађанског права из области регистра непокретности и	
Исход предмета	
Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине која му омогућава да самостално критички разматра проблематику грађанског права и да самостално предузима оригинално истраживање.	
Садржај предмета	
I	УВОД
	1. Појам непокретности и евиденције непокретности.
	2. Системи евиденције права на непокретностима.
II	ЗЕМЉИШНЕ КЊИГЕ
	1. Уређење земљишних књига (појам, састав и обележја и начела земљишнокњижног права)
	2. Земљишнокњижни уписи (појам, врсте, правно дејство, првенство, заштита)
	3. Земљишнокњижни поступак (опште карактеристике и посебне врсте поступака).
III	КАТАСТАР НЕПОКРЕТНОСТИ
	1. Уређење катастра непокретности (појам, састав и обележја и начела катастра непокретности)
	2. Уписи у катастар непокретности (појам, врсте, правно дејство, првенство, заштита)
	3. Поступак (опште карактеристике и посебне врсте поступака).
Препоручена литература	
Обавезна:	
Фердо Чулиновић, <i>Земљишнокњижно право</i> , Београд 1933; Фердо Чулиновић, <i>Коментар</i>	

<i>земљишнокњижних закона</i>, Београд 1931; Раденка Цветић, <i>Савремена евиденција непокретности</i>, Нови Сад, 2009. Татјана Јосиповић, <i>Земљишнокњижно право</i>, Загреб 2001; Erich Feil, <i>Grundbuchgesetz, ein Kurzkomentar für die Praxis</i>, Wien 1998; Johannes Holzer-Aksel Kramer, <i>Grundbuchrecht</i>, Muenchen 2004; Dieter Zobl, <i>Grundbuchrecht</i>, Zuerich 2004. Прописи: Закон о земљишним књигама из 1930. г. Закон о земљишнокњижним деобама, отписима и приписима из 1931. г. Закон о унутрашњем уређењу, оснивању и исправљању земљишних књига из 1931. г. Правилник за вођење земљишних књига из 1930. г. Закон о државном премеру и катастру из 2009. г. Правилник о изradi и одржавању катастра непокретности из 1999. г. (нови у припреми)		
Допунска:		
Анали Правног факултета у Београду бр. 1-6/2000 (<i>Земљишне књиге и јединствена евиденција</i>); Ђурица Крстић, <i>Евиденција права на непокретностима – упоредни приказ</i>, Београд 1972; Драгосав Матић-Тихомир Ђоковић, <i>Земљишнокњижни поступак</i>, Београд 1998 (репринт); Мидхат Муслић, <i>Приручник за примјену земљишнокњижног права и поступка</i>, Београд 1981; Hartmut Schöner-Kurt Stöber, <i>Grundbuchrecht</i>, Muenchen 2008; Herbert Hofmeister-Helmut Auer, <i>Das moderne Grundbuch</i>, Wien 1992.		
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
Методe извођења наставe: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

Закључење уговора
Наставници: проф. др Драгор Хибер, проф. др Марија Караникић Мирић, проф. др Марко Ђурђевић
Статус предмета: изборни за Грађанскоправну ужу научну област – I модул: <i>Грађанскоправна ужа научна област I</i>
Број ЕСПБ: 10
Услов: није предвиђен
Циљ предмета
Упознавање са класичним делима српске грађанскоправне баштине; Стицање продубљених знања у области Облигационог права; Упознавање са компаративно - правним решењима
Исход предмета
Проширено и продубљено овладавање кандидата установама Облигационог права и помоћ кандидатима у изradi докторског рада кроз упућивање на релевантне уже области Облигационог права и литературу од значаја за тему за коју се кандидат определио.
Садржај предмета
1. Преговори као претходна фаза у закључењу уговора; 2. Понуда; 3. Прихватање понуде; 4. Припремни споразуми
Препоручена литература
Обавезна:
Антић Оливер, <i>Облигационо право</i> , Београд, 2012; Перовић Слободан, <i>Облигационо право</i> , више издања, Београд; Миодраг Орлић, <i>Закључење уговора</i> , Београд, 1993.
Допунска:
Константиновић Михаило, Облигације и уговори, Скица за Законик о облигацијама и уговорима; Закон о облигационим односима са предговором проф. др Слободана Перовића – више издања; на француском језику: Phillipe Malaurie, Laurent Aynès, Phillipe Stoffel – Munck, <i>Les obligations</i> , Paris, 2009; Muriel Fabre – Magnan, <i>Droit des obligations</i> , 1. – Contrats et engagement unilateral, Paris, 2008; Henri et Léon Mazeaud, Jean Mazeaud, François Chabas, <i>Obligations, theorie générale</i> , 9éd par François Chabas, Paris, 1998; Philippe Malinvaud, <i>Droit des obligations</i> , Paris, 2007; Pierre Tercier, <i>Le droit des obligations</i> , Zurich, 2009 (одговарајући одељци из једног од наведених дела); на енглеском језику: J. Beatson, <i>Anson's Law of Contract</i> , Oxford, 2002; Laurence Koffman, Elizabeth Macdonald, <i>The Law of Contract</i> , London, 2004; Paul Richards, <i>Law of Contract</i> , Edinburgh, 2006; Jill Poole, <i>Contract Law</i> , Oxford, 2004 (одговарајући одељци из једног од наведених дела). H.Brox, <i>Handelrecht und Wertpapierrecht</i> , München 1998; P.Gauch, <i>Schweizerisches Obligationrecht – Allgemeiner Teil</i> , Zürich, 2008; I. Schweinzer, <i>Schweizerisches Obligationrecht – Allgemeiner Teil</i> , Zürich, 2010 (одговарајући одељци из једног од наведених дела).

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
Методe извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

Неважност уговора		
Наставници: проф. др Драгор Хибер; проф. др Марија Караникић Мирић, проф. др Марко Ђурђевић		
Статус предмета: изборни за Грађанскоправну ужу научну област – I модул: <i>Грађанскоправна ужа научна област I</i>		
Број ЕСПБ: 10		
Услов: није предвиђен		
Циљ предмета		
Упознавање са класичним делима српске грађанскоправне баштине; Стицање продубљених знања у области Облигационог права; Упознавање са компаративно - правним решењима ;		
Исход предмета		
Проширено и продубљено овладавање кандидата знањима из области неважности уговора у српском и упоредном праву, на нивоу који омогућава предузимање самосталног научног истраживања.		
Садржај предмета		
1. Основи неважности уговора у српском и упоредном праву. 2. Апсолутна ништавост уговора. 3. Релативна ништавост уговора.		
Препоручена литература		
Обавезна:		
Антић Оливер, <i>Облигационо право</i> , Београд, 2012; Перовић Слободан, <i>Облигационо право</i> , више издања, Београд;		
Допунска:		
Константиновић Михаило, <i>Облигације и уговори, Скица за Законик о облигацијама и уговорима; Закон о облигационим односима са предговором проф. др Слободана Перовића</i> – више издања; на француском језику: Phillipe Malaurie, Laurent Aynès, Phillipe Stoffel – Munck, <i>Les obligations</i> , Paris, 2009; Muriel Fabre – Magnan, <i>Droit des obligations, 1. – Contrats et engagement unilateral</i> , Paris, 2008; Henri et Léon Mazeaud, Jean Mazeaud, François Chabas, <i>Obligations, theorie générale</i> , 9éd par François Chabas, Paris, 1998; Philippe Malinvaud, <i>Droit des obligations</i> , Paris, 2007; Pierre Tercier, <i>Le droit des obligations</i> , Zurich, 2009 (одговарајући одељци из једног од наведених дела); на енглеском језику: J. Beatson, Anson's <i>Law of Contract</i> , Oxford, 2002; Laurence Koffman, Elizabeth Macdonald, <i>The Law of Contract</i> , London, 2004; Paul Richards, <i>Law of Contract</i> , Edinburgh, 2006; Jill Poole, <i>Contract Law</i> , Oxford, 2004 (одговарајући одељци из једног од наведених дела). Н.Брох, <i>Handelrecht und Wertpapierrecht</i> , München 1998; P.Gauch, <i>Schweizerisches Obligationrecht – Allgemeiner Teil</i> , Zürich, 2008; I. Schweinzer, <i>Schweizerisches Obligationrecht – Allgemeiner Teil</i> , Zürich, 2010 (одговарајући одељци из једног од наведених дела).		
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
Методe извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

Уговорна одговорност		
Наставници: проф. др Драгор Хибер, проф. др Марија Караникић Мирић, проф. др Марко Ђурђевић		
Статус предмета: изборни за Грађанскоправну ужу научну област – I модул: <i>Грађанскоправна ужа научна област I</i>		
Број ЕСПБ: 10		
Услов: није предвиђен		
Циљ предмета		
Упознавање са класичним делима српске грађанскоправне баштине; Стицање продубљених знања у области Облигационог права; Упознавање са компаративно - правним решењима.		
Исход предмета		

Проширено и продубљено овладавање кандидата установама Облигационог права и помоћ кандидатима у изради докторског рада кроз упућивање на релевантне уже области Облигационог права и литературу од значаја за тему за коју се кандидат определио.		
Садржај предмета 1. Општа правила о одговорности дужника 2. Повериочева права ; 2.1. Право на накнаду штете; 2.1.1. Општа правила ; 2.1.2. Накнада одређена од стране суда ; 2.1.3. Уговорна казна ; 2.1.4. Затежна камата ; 2.2 Право на побијање дужникових правних радњи (<i>actio Pauliana</i>); 2.3. Право задржавања (<i>Ius retentionis</i>); 3.4. Повериочева права у неким посебним случајевима.		
Препоручена литература Обавезна: Антић Оливер, <i>Облигационо право</i> , Београд, 2012; Перовић Слободан, <i>Облигационо право</i> , више издања, Београд; Јанковец Ивица, <i>Уговорна одговорност</i> , Београд, 1993; <i>Коментар Закона о облигационим односима</i> , Б. Благојевић/ В. Круљ (чланови 262-294). Допунска: Константиновић Михаило, <i>Облигације и уговори</i> , Скица за Законик о облигацијама и уговорима, Београд, 1996; <i>Закон о облигационим односима са предговором проф. др Слободана Перовића</i> – више издања; Миодраг Орлић, <i>Закључење уговора</i> , Београд, 1993; на француском језику: Phillipe Malaurie, Laurent Aynès, Phillipe Stoffel – Munck, <i>Les obligations</i> , Paris, 2009; Muriel Fabre – Magnan, <i>Droit des obligations</i> , 1. – <i>Contrats et engagement unilateral</i> , Paris, 2008; Henri et Léon Mazeaud, Jean Mazeaud, François Chabas, <i>Obligations, theorie générale</i> , 9éd par François Chabas, Paris, 1998; Philippe Malinvaud, <i>Droit des obligations</i> , Paris, 2007; Pierre Tercier, <i>Le droit des obligations</i> , Zurich, 2009 (одговарајући одељци из једног од наведених дела); на енглеском језику: J. Beatson, <i>Anson's Law of Contract</i> , Oxford, 2002; Laurence Koffman, Elizabeth Macdonald, <i>The Law of Contract</i> , London, 2004; Paul Richards, <i>Law of Contract</i> , Edinburgh, 2006; Jill Poole, <i>Contract Law</i> , Oxford, 2004 (одговарајући одељци из једног од наведених дела); Н. Brox, <i>Handelrecht und Wertpapierrecht</i> , München 1998; P. Gauch, <i>Schweizerisches Obligationrecht – Allgemeiner Teil</i> , Zürich, 2008; I. Schweinzer, <i>Schweizerisches Obligationrecht – Allgemeiner Teil</i> , Zürich, 2010 (одговарајући одељци из једног од наведених дела).		
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
Методе извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100) Активности у току семестра: 30 поена Усмени испит: 70 поена		

Породично право
Наставник: проф. др Марија Драшкић, проф. др Слободан Панов, доц. др Урош Новаковић
Статус предмета: изборни – обавезан за Грађанскоправну ужу научну област – II модул: <i>Грађанскоправна ужа научна област II</i>
Број ЕСПБ: 10
Услов: није предвиђен
Циљ предмета Стицање продубљених знања у области Породичног права; Усвајање компаративних знања и пожељне европске судске праксе у породичним стварима; Овладавање методологијом израде докторског рада; Усавршавање способности за аналитичко и критичко мишљење; Усавршавање практичних вештина; Афирмисање професионалне етике и професионалне одговорности.
Исход предмета Стицање знања и вештина које кандидату омогућавају да самостално критички разматра проблематику Породичног права те да самостално, оригинално и одговорно предузима научна истраживања; Оспособљавање кандидата да самостално креира препоруке за будућу законодавну активност државе у овој области.
Садржај предмета 1. Основе европског приватног права 2. Право на поштовање приватног и породичног живота; 3. Нови облици породичних заједница – ванбрачне заједнице и заједнице особа истог пола; 4. Медицинско-правни и породичноправни аспекти потпомогнутог оплођења; 5. Права детета

6. Брачни уговор		
7. Породично издржавање		
Препоручена литература		
М. Драшкић, Породично право и права детета, Београд, 2009; Г. Ковачек-Станић, Упоредно породично право, Нови Сад, 2002; С. Панов, Породично право, Београд, 2008; М. Драшкић, Ванбрачна заједница, Научна књига, Београд, 1989; М. Јањић-Комар - С. Панов, Веза генерација, Београд, 2000; М. Јањић-Комар - М. Обретковић, Права детета, права човека, Београд, 1996; З. Мршевић, Ка демократском друштву – истополне породице, Београд, 2009; Н. Гавелла и др., Еуропско приватно право, Загреб 2002; И. Мајсторовић, Брачни уговор, Загреб, 2005; Principles of European Family Law Regarding Parental Responsibilities, Antwerpen – Oxford, 2007; Principles of European Family Law Regarding Divorce and Maintenance Between Former Spouses, Antwerpen – Oxford, 2004; European Challenges in Contemporary Family Law, Antwerpen – Oxford – Portland, 2008; Tensions Between Legal, Biological and Social Conceptions of Parentage, Antwerpen – Oxford, 2007; Legal Recognition of Same-Sex Couples in Europe, Antwerpen – Oxford – New York, 2003; Family Law in Europe, (Edited by C. Hamilton and K. Standley, London, 1995; The International Survey of Family Law (General Editor A. Bainham), Bristol, 1994-2009; W. Pintens, K. Vanwinckelen, Casebook European Family Law, Leuven, 2001; М. Драшкић, Право детета на слободу вероисповести у школи, Анали Правног факултета у Београду, бр. 1-4/2001, стр. 511-525; М. Драшкић, Посредовање у породичним питањима, у књизи: Зборник радова Европски простор правде, Темпус пројекат Европске уније, Подгорица, 2006, стр. 268-282; М. Драшкић, Брачни уговор, у књизи: Јавнобележничко право, Београд, 2006, стр. 371-398; М. Драшкић, Усклађеност домаћег права са стандардима Европског суда за људска права у односу на члан 8. Европске конвенције о људским правима, у књизи: Правни капацитети Србије за европске интеграције, Београд, 2006, стр. 64-111.		
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
Методе извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

<i>Наследно право</i>
Наставници: проф. др Дејан Ђурђевић, проф. др Марија Караникић Мирић
Статус предмета: изборни – обавезан за Грађанскоправну ужу научну област – II модул: <i>Грађанскоправна ужа научна област II</i>
Број ЕСПБ: 10
Услов: није предвиђен
Циљ предмета: Стицање продубљених знања у области Наследног права; Упознавање са класичним делима српске грађанскоправне баштине; Упознавање са компаративно - правним решењима и историјским развојем појединих наследноправних института.
Исход предмета Проширено и продубљено овладавање кандидата установама Наследног права и помоћ кандидатима у изради докторског рада кроз упућивање на релевантне уже области Наследног права и литературу од значаја за тему за коју се кандидат определио.
Садржај предмета 1. Појам, извори, начела наследног права и претпоставке за наслеђивање; 2. Законско наслеђивање; 3. Императивно наслеђивање (нужни наследници); 4. Завештајно наслеђивање; 5. Уговори у наследном праву; 6. Оставински поступак.

Препоручена литература		
Обавезна:		
• Антић, О.: Наследно право, Београд 2012; • Антић – Балиновац: Коментар Закона о наслеђивању, Београд 1996; • Благојевић, Б.: Наследно право, било које издање; • Перић, Ж.: Наследно право, Београд 1923.		
Допунска:		
• Malaurie – Aynès: Les successions, les libéralités, Paris 2008; • Wolfgang Zankl, Erbrecht, Mit Beispielen und aktueller Judikatur, 7. Überarbeitete Auflage, Wien 2008; • Lutz Michalski, BGB – Erbrecht, 4. Auflage, Heidelberg 2010; • Roger Kerridge, David Hughes Parry, Alastair H.R. Brierley, The Law of Succession, 12. ed., Sweet&Maxwell/Thomson Reuters, 2009.		
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
Методе извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

<i>Право детета</i>
Наставници: проф. др Марија Драшкић
Статус предмета: изборни за Грађанскоправну ужу научну област – <i>II модул: Грађанскоправна ужа научна област II</i>
Број ЕСПБ: 10
Услов: није предвиђен
Циљ предмета Овај предмет има за циљ да студенте упозна са најважнијим правним институтима породичног права који се односе на права детета. Позитивноправну подлогу курса представљају Конвенција УН о правима детета, Европска конвенција о људским правима и Породични закон Србије, којим су у домаће право унети како неки потпуно нови правни институти, тако и они који су у знатној мери реформисани, а важни су за област права детета.
Исход предмета 1. Стицање знања и вештина које кандидату омогућавају да самостално критички разматра проблематику Права детета те да самостално, оригинално и одговорно предузима научна истраживања; 2. Осшособљавање кандидата да самостално креира препоруке за будућу законодавну активност државе у овој области.
Садржај предмета 1. Домаћи и међународни правни извори за Права детета; 2. Утврђивање/оспоревање материнства и очинства; 3. Вршење родитељског права; 4. Лишење родитељског права; 5. Заштита од насиља у породици; 6. Усвојење; 7. Издржавање детета; 8. Имовински односи детета и родитеља.
Препоручена литература М. Драшкић, Породично право и права детета, Београд, 2009; Г. Ковачек-Станић, Упоредно породично право, Нови Сад, 2002; Г. Ковачек-Станић, Право детета да зна своје порекло, Нови Сад, 1997; С. Панов, Породично право, Београд, 2008; М. Јањић-Комар - С. Панов, Веза генерација, Београд, 2000; М. Јањић-Комар - М. Обретковић, Права детета, права човека, Београд, 1996; Ново породично законодавство, зборник радова, Крагујевац, 2006; Д. Јаковац-Лозић, Посвојење, Сплит, 2000; О. Јовић, Права детета – између идеје и стварности, Београд, 2009; Implementation Handbook for the Convention on the Rights of the Child, (prepared for UNICEF by R. Hodgkin and P. Neewell), Geneva, 2002; The New Handbook of Children's Rights (Edited by B. Franklin), London – New York, 2002; G. Van Bueren, The International Law on the

Rights of the Child, The Hague, 1998; U. Kilkelly, The Child and the European Convention on Human Rights, Dartmouth, 1999; Principles of European Family Law Regarding Parental Responsibilities, Antwerpen – Oxford, 2007; European Challenges in Contemporary Family Law, Antwerpen – Oxford – Portland, 2008; Tensions Between Legal, Biological nad Social Conceptions of Parentage, Antwerpen – Oxford, 2007; The International Survey of Family Law (General Editor A. Bainham), Bristol, 1994-2009; М. Драшкић, Право детета на слободу вероисповести у школи, Анали Правног факултета у Београду, бр. 1-4/2001, стр. 511-525; М. Драшкић, Посредовање у породичним питањима, у књизи: Зборник радова Европски простор правде, Темпус пројекат Европске уније, Подгорица, 2006, стр. 268-282; М. Драшкић, Усклађеност домаћег права са стандардима Европског суда за људска права у односу на члан 8. Европске конвенције о људским правима, у књизи: Правни капацитети Србије за европске интеграције, Београд, 2006, стр. 64-111.		
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
Методе извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

<i>Ванпарнично процесно право</i>
Наставници: проф. др Александар Јакшић, проф. др Дејан Ђурђевић
Статус предмета: изборни за:
1) Грађанскоправну ужу научну област – II модул: <i>Грађанскоправна ужа научна област II</i> 2) Грађанскоправну ужу научну област – III модул: <i>Грађанскоправна ужа научна област III</i>
Број ЕСПБ: 10
Услов: није предвиђен
Циљ предмета
Циљ предмета је да кандидат прошири и продуби своје знање из ванпарничног процесног права
Исход предмета
Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине која му омогућава да самостално критички разматра проблематику ванпарничног поступка и да самостално предузима оригинално научно истраживање.
Садржај предмета
I.ЕВРОПСКА КОНВЕНЦИЈА О ЉУДСКИМ ПРАВИМА И ОСНОВНИМ СЛОБОДАМА И ЊЕН УТИЦАЈ НА ВАНПАРНИЧНИ ПОСТУПАК 1. Значај и утицај члана 5 ЕКЉП на ванпарнични поступак-ограничење слободе човека и поступак за смештај у неуропсихијатријску установу 2. Значај и утицај члана 8 ЕКЉП на ванпарнични поступак-право на поштовање личног и породичног живота и поступак за лишење пословне способности-поступак за продужење вршења права родитељског старања-стриктна заштита интересе учесника у правим ванпарничним поступцима 3. Значај и утицај Конвенције о правима детета на ванпарнични поступак 4. Неправи ванпарнични поступци и гаранције из члана 6 (1) ЕКЉП и члана 32 Устава РС. II.ОПШТИ ПРИНЦИПИ ВАНПАРНИЧНОГ ПОСТУПКА 1. Циљ ванпарничног поступка-остварење начело материјалне истине путем официозног покретања ванпарничног поступка и примене истражног начела- везаност ванпарничног поступка за остварење циља материјалноправних норми. III.УЧЕСНИЦИ У ВАНПАРНИЧНОМ ПОСТУПКУ 1.Формални и материјални учесници-значај разликовања-утицај разликовања на непристрасност у одлучивању-утицај разликовања на допуштеност извођења доказних средстава 2. Појам странке у парничном поступку и појам учесника у ванпарничном поступку IV.ОДЛУКЕ И ПРАВНИ ЛЕКОВИ У ВАНПАРНИЧНОМ ПОСТУПКУ 1.Решење-извршност решења донетог у ванпарничном поступку 2. Решавање претходног питања и упућивање на парницу 3. Правни лекови-жалба-неблаговремена жалба-ванредни правни лекови-овлашћења и одлуке првостепеног суда по благовремено изјављеној жалби у ванпарничном поступку 4.Неблаговремена жалба-појам и ратио-овлашћења првостепеног и другостепеног суда по неблаговремено изјављеној жалби-критеријуми за разликовање неблаговремене жалбе од предлога за понављање поступка V. ПРАВНОСНАЖНОСТ РЕШЕЊА У ВАНПАРНИЧНОМ ПОСТУПКУ 1. Смисао института правноснажности у ванпарничном поступку-праве и неправе ванпарничне ствари-формална правноснажност у неправим ванпарничним стварима 2. Материјална правноснажност решења-смисао и могућност постојања-сходна примена одредаба ЗПП-материјална правноснажност и обавезује дејство решења-дејство укидања или преиначења решења VI. ПРАВИ ВАНПАРНИЧНИ ПОСТУПЦИ У

СТАТУСНИМ СТВАРИМА 1. Поступак за лишење пословне способности-поступак за задржавање у неуропсихијатријској установи-проглашење несталога лица за умрло и доказивање смрти-продужење вршења родитељског права-давање дозволе за ступање у брак ВІІ. ПРАВИ ВАНПАРНИЧНИ ПОСТУПЦИ У ИМОВИНСКИМ СТВАРИМА 1. Оставински поступак-одређење привремених мера и привременог стараоца заоставштине-процесни положај привременог стараоца заоставштине у парничном поступку-наследноправни спорови 2. Решење о наслеђивању-формална правноснажност решења и његов домашај ратионе персонае-накнадно пронађена имовина-накнадно пронађени тестамент-наследноправни захтеви материјалноправних учесника-понављање оставинског поступка. 3.Поступак накнаде за екпроприсану непокретност-уређење управљања и коришћење заједничке ствари-деоба заједничке ствари или имовине-уређење међа. 4.Остали ванпарнични поступци		
Препоручена литература Обавезна: Александар Јакшић, Грађанско процесно право, 5. Издање, Београд, 2011. Александар Јакшић, Европска Конвенција о људским правима и основним слободама-Коментар, Београд, 2006. Душица Палачковић, Субјекти ванпарничног поступка у нашем правном систему, Крагујевац, 1995. Фрањо Горшић, Коментар ванпарничног поступка са уводним законом, Београд, 1935. Brauns С.: Über materielle Rechtskraft in der freiwilligen Gerichtsbarkeit, Hamburg, 1914. Rumpf E.; Abänderungsmöglichkeit und die materielle Rechtskraft in der freiwilligen Gerichtsbarkeit, Leipzig, 1912. У обавезну литературу спада и легислатива РС, као и важећи ратификовани међународни споразуми.		
Допунска: Факултативну литературу одређују наставник и кандидат споразумно у зависности од њене доступности и ужег поља интересовања кандидата.		
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
Методe извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100) Активности у току семестра: 30 поена Усмени испит: 70 поена		

<i>Јавнобележничко право</i>
Наставници: проф. др Небојша Јовановић, проф. др Александар Јакшић, проф. др Дејан Ђурђевић, проф. др Драгор Хибер, проф. др Марко Ђурђевић, проф. др Милош Живковић
Статус предмета: изборни за: 1) Грађанскоправну ужу научну област – <i>II модул: Грађанскоправна ужа научна област II</i> 2) Грађанскоправну ужу научну област – <i>III модул: Грађанскоправна ужа научна област III</i>
Број ЕСПБ: 10
Услов: није предвиђен
Циљ предмета Курс из Јавнобележничког права има за главни циљ да полазнике докторских студија упозна са јавнобележничком службом, њеном организацијом, функцијама у правосудном систему и начином обављања јавнобележничке делатности. Курс је усмерен на то да полазницима омогући да претходно стечена знања из грађанског и грађанског процесног права повежу са институтом нотаријата, те да им пружи продубљена теоријска знања у области организације, функција и начина обављања јавнобележничке делатности и међуповезаности и значаја јавног бележництва за нормално одвијање приватноправних односа у нашем правном систему.
Исход предмета Добро познавање јавнобележничког права, које овај курс треба да обезбеди својим полазницима, јемство је потпунијег и вишестранијег разумевања грађанског и грађанског процесног права, на које ће јавнобележничка пракса вршити снажан повратни утицај. Овај курс такође треба да промовише мултидисциплинарну и разноврсну (по аспектима разматрања) анализу грађанског и грађанског процесног права у целини, те додатни начин посматрања на установе и проблеме ових делова правног система.
Садржај предмета 1. недеља тема: Појам јавног бележника и јавнобележничког права и врсте јавног бележництва у упоредном праву; историјат јавног бележництва; латински нотаријат; општа обележја јавног

бележништва у Србији; 2. *недеља* тема: Организација јавног бележништва: јавнобележничко место, службено подручје и седиште. Услови и начела обављања јавнобележничке делатности: употреба језика и писма, печат, штампил и потпис, јавнобележничка канцеларија, радно време и започињање са радом. 3. *Недеља* тема: Субјекти јавнобележничке делатности: јавни бележници, јавнобележнички помоћници и приправници, заменик и вршилац дужности јавног бележника – услови за именовање и поступак, надлежности и престанак делатности; административно особље. 4. *Недеља* тема: Јавнобележничка делатност – опште одредбе: дужност обављања службене радње и могућност ускраћивања; изузеће, забране за јавне бележнике и дужност чувања тајне; грађанскоправна одговорност јавних бележника и осигурање од те одговорности; претрес просторија јавног бележника и одређивање притвора јавном бележнику. 5. *Недеља* тема: Јавнобележничке исправе: појам и врсте; форма; поступак сачињавања. 6. *Недеља* тема: Поједине врсте јавнобележничких исправа: јавнобележнички записи – послови о којима се сачињавају, садржина и извршност јавнобележничког записа, јавнобележнички записник – чињенице о којима се састављају и садржина; јавнобележничке потврде. 7. *Недеља* тема: Поједине врсте јавнобележничких исправа: јавнобележнички записник – чињенице о којима се састављају и садржина; јавнобележничке потврде и јавнобележничке овере (легализација, солемнизација, овера преписа и превода и овера органа правног лица); 8. *Недеља* тема: Послови које јавни бележник обавља као поверене послове; 9. *Недеља* тема: Јавнобележничке књиге и списи: чување и вођење књига, изворник, отправак, препис и овера јавнобележничких исправа; чување и обнављање списа и исправа; архива. 10. *Недеља* тема: Јавнобележничка комора: унутрашња организација, финансирање, надлежности. 11. *Недеља* тема: Награда за рад јавних бележника и накнада трошкова. Јавнобележнички испит. 12. *Недеља* тема: Дисциплинска одговорност јавних бележника. 13. *недеља* тема: Јавнобележнички депозит. 14. *Недеља* тема: Закључна разматрања о устројству и положају јавног бележништва у Србији и перспективама његовог даљег развоја.

Препоручена литература

Обавезна: Закон о јавном бележништву (Службени гласник РС 31/2011 и 85/2012) Правилник о јавнобележничкој канцеларији и радном времену јавног бележника (Службени гласник РС 31/2012) Правилник о јавнобележничком испиту (Службени гласник РС 71/2011, 81/2011, 3/2012, 78/2012) Д. Хибер (приређивач), *Јавнобележничко право*, Правни факултет, Београд 2006. Д. Ђурђевић, *Предговор*, Закон о јавном бележништву, Службени гласник, Београд 2011; Д. Ђурђевић, *Утврђивање идентитета учесника у поступку састављања нотарске исправе*, Правни живот бр. 12/2011.

Допунска: Небојша Шаркић (приређивач), *О јавном бележнику (нотару)*, Глосаријум, Београд 2004; Милена Трговчевић Прокић, *Овлашћења јавног бележника*, Службени гласник, Београд 2007; Слободан Спасић, Небојша Шаркић, Ђорђе Сибиновић, *Правосудне професије*, Службени гласник, Београд 2011 (стр. 179 до 198); Дејан Ђурђевић, *Нотарски тестамент у немачком праву*, у Увод у право Немачке (ур. М. Васиљевић, В. Чоловић), Институт за упоредно право – Правни факултет у Београду, Београд 2011; Дејан Ђурђевић, *Правни положај нотара у европским правним порецима и у српском праву*, у Перспективе имплементације европских стандарда у правни систем Републике Србије, Књига 1 (приредио С. Лилић), Правни факултет Универзитета у Београду, 2011. Мираш Радовић, Енес Бикић, Сефедин Суљевић, *Нотаријат у Црној Гори*, Министарство правце Црне Горе, Подгорица 2010; Мелиха Повлакић, Christoph Schallast, Весна Софтић, *Коментар закона о нотарима у Босни и Херцеговини*, ГТЗ, Сарајево 2009;

Број часова активне наставе

Теоријска настава: 75

Практична настава:

Методе извођења наставе: предавања, консултације.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Активности у току семестра: 30 поена

Усмени испит: 70 поена

Слобода завештања и нужни део

Наставници: проф. др Дејан Ђурђевић, проф. др Марија Караникић Мирић

Статус предмета: изборни за Грађанскоправну ужу научну област – II модул: *Грађанскоправна ужа научна област II*

Број ЕСПБ: 10

Услов: није предвиђен

Циљ предмета

Историјскоправна, упоредноправна и позитивноправна анализа института активне завештајне

способности; указивање на правну природу, основ, порекло, значај, функцију и домашај института нужног дела, са посебним освртом на сличности и разлике у његовом дефинисању у европскоконтиненталном и англосаксонском правном систему; испитивање на научно-теоријској равни могућности унификације императивног наслеђивања у заједничком европском грађанском законодавству.		
Исход предмета Испитивање примене општих начела и института Грађанског права на Наследно право кроз анализу односа завештајног права и слободе тестирања као манифестација аутономије воље и нужног наслеђивања као императивног наслеђивања, које у овој грани права представља њено најснажније ограничење		
Садржај предмета 1. Појам слободе завештања. 2. Ограниченост или неограниченост слободе завештања – <i>pro vel contra</i>. 3. Историјски развој слободе завештања. 4. Однос слободе тестирања и сродних института. 5. Слобода тестирања у српском позитивном праву. 6. Појам нужног дела. 7. Историјски развој установе нужног дела. 8. Основ нужног дела. 9. Сличности и разлике у погледу института нужног дела у англо-саксонским и европско-континенталним правним системима. 10. Нужни део у српском позитивном праву (правна природа, круг нужних наследника, величина нужног дела, ексхередација, <i>collatio bonorum</i>, повреда нужног дела).		
Препоручена литература Обавезна: Оливер Антић, <i>Слобода завештања и нужни део</i> , докторска дисертација одбрањена на Правном факултету Универзитета у Београду 1983. године; Оливер Антић, <i>Наследно право</i> , девето издање, Београд 2010.; Оливер Антић – Зоран Балиновац, <i>Коментар Закона о наслеђивању</i> , Београд 1996.; <i>The Law of Succession: Testamentary Freedom: European Perspectives</i> , ed. Miriam Anderson, Esther Arroyo I Amayuelas, Europa Law Publishing 2011. Допунска: Philippe Malaurie – Laurent Aynès, <i>Les successions, les libéralités</i> , 3e édition, Paris 2008.; Marta Pequera Poch, <i>Aux origines de la réserve héréditaire du code civil: la légitime en pays de coutumes (XVIe-XVIIIe siècles)</i> , Marseille 2009; Wolfgang Zankl, <i>Erbrecht, Mit Beispielen und aktueller Judikatur</i> , 7. Überarbeitete Auflage, Wien 2008.; Roger Kerridge, David Hughes Parry, Alastair H.R. Brierley, <i>The Law of Succession</i> , 12. Ed., Sweet & Maxwell/Thomson Reuters, 2009.		
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
Методе извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100) Активности у току семестра: 30 поена Усмени испит: 70 поена		

<i>Парнично процесно право</i>
Наставници: проф. др Александар Јакшић, проф. др Дејан Ђурђевић, проф. др Никола Бодирога
Статус предмета: изборни – обавезан за Грађанскоправну ужу научну област – <i>III модул: Грађанскоправна ужа научна област III</i>
Број ЕСПБ: 10
Услов: није предвиђен
Циљ предмета Циљ предмета је да кандидат прошири и продуби своје знање из парничног процесног права.
Исход предмета Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине која му омогућава да самостално критички разматра проблематику парничног поступка и да самостално предузима оригинално научно истраживање.
Садржај предмета

I. Европска конвенција о људским правима и основним слободама и њен утицај на парнични поступак и зпп		
II. Начело диспозиције, расправно начело и начело контрадикторности и равноправности странака		
III. Кондемпнаторна и деклараторна тужба		
IV. Идентитет предмета спора		
V. Супарничарство		
VI. Учешће трећих лица у парници		
VII. Својства и дејства пресуде		
VIII. Терет тврдње и терет доказивања		
IX. Правни лекови у парничном поступку		
X. Колективне тужбе		
Препоручена литература		
Обавезна:		
Александар Јакшић, Грађанско процесно право, 5. издање, Београд, 2011. Александар Јакшић, Европска Конвенција о људским правима и основним слободама-Коментар, Београд, 2006. Алан Узелац, Истина у судском поступку, Загреб-Правни факултет, 1997. Алан Узелац, Терет тврдње и терет доказивања, Загреб-Правни факултет, 2003. Михајло Дика, Право на тужбу, Загреб, 1986. Михајло Дика, О бити и границама правомоћности, Загреб, 1991. Rosenberg/Schwab/Gottwald, Zivilprozessrecht, 16. Auflage, C.H. Beck, Muenchen, 2010. Stuart Sime, Civil Procedure, 13th edition, Oxford University Press, 2010. У обавезну литературу спада и легислатива РС, као и важећи ратификовани међународни споразуми.		
Допунска:		
Факултативну литературу одређују наставник и кандидат споразумно у зависности од њене доступности и ужег поља интересовања кандидата.		
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
Методе извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

<i>Извршно процесно право</i>
Наставници: проф. др Александар Јакшић, проф. др Дејан Ђурђевић, проф. др Никола Бодирога
Статус предмета: изборни – обавезан за Грађанскоправну ужу научну област – III модул: <i>Грађанскоправна ужа научна област III</i>
Број ЕСПБ: 10
Услов: није предвиђен
Циљ предмета
Циљ предмета је да кандидат прошири и продуби своје знање из извршног права.
Исход предмета
Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине која му омогућава да самостално критички разматра проблематику извршног поступка и да самостално предузима оригинално научно истраживање.
Садржај предмета
I. УВОД 1. Извори извршног поступка II. Европска Конвенција о људским правима и основним слободама 3. Примена ЕК на извршни поступак 3.1. Последице неизвршења јудиката 3.1.1.повреда члана 6 (1) ЕК 3.1.2.повреда члана 1 Протокола бр.1. 4. Примена ЕК на извршни поступак у Републици Србији 5. Извршни поступак као саставни део права на тужбу 6.Анализа повреда ЕКЈП у новом извршном праву РС III. УПОРЕДНОПРАВНИ ПРЕГЛЕД ИЗВРШНОГ ПОСТУПКА 1. Немачки правни систем 2. Франкофонски правни системи 3. Терминологија 4. Судско или извршење путем приватних извршитеља 5. Правни положај приватног извршитеља у правном систему РС-овлашћења-одговорност IV. СУДСКО ИЗВРШЕЊЕ 1. Извршење судских јудиката као постулат правне државе и владавине права 2.Извршење као саставни део судске функције 3. Потискивање улоге суда у извршном поступку 4. Редукција правних средстава у судском извршном поступку 4. Од судског извршног поступка ка извршењу V. ВАНСУДСКО ИЗВРШЕЊЕ 1. Однос између судског и вансудског извршења 2. Примена ЗИО у

поступцима вансудског извршења 3. Вансудско извршење и одрицање од права на судску заштиту 4. Првенство извршења у односу на парницу V. ИЗВРШЕЊЕ У ОКВИТУ ПРОЦЕСНОГ ПРАВА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ 1. Појам и значај 2. Европска извршна исправа VI. ОБЕЗБЕЂЕЊЕ ИЗВРШЕЊА ПОТРАЖИВАЊА 1. Упоредно правни преглед (attachment; garnishment; antisuit injunction) 2. Привремене мере 2.1. Привремене мере и тужбени захтев		
Препоручена литература Александар Јакшић, Грађанско процесно право, 6. издање, Београд, 2012. Никола Бодирога, Теорија извршног поступка, Београд 2012. Александар Јакшић, Европска Конвенција о људским правима-Коментар, Београд, 2006. Михајло Дика, Грађанско овршно право, Загреб 2007. Gaul/Schilken/Becker/Eberhard, Zwangsvollstreckungsrecht, 12. Auflage, 2010. W.H.Rechbeger/P.Oberhammer, Exekutionsrecht, Wien 2009. Н. Brox, W. D. Walker, Zwangsvollstreckungsrecht, Muenchen 2008. Stöber K., Zwangsvollstreckung in das unbewegliche Vermögen, 8., neubearbeitete Auflage, München, 2007; Stöber K., Forderungspfändung, 14., neu bearbeitete Auflage, Bielefeld, 2005.		
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
Методe извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100) Активности у току семестра: 30 поена Усмени испит: 70 поена		

<i>Грађанско процесно право Европске уније</i>
Наставници: проф. др Александар Јакшић, проф. др Владимир Павић, проф. др Никола Бодирога
Статус предмета: изборни – обавезан за Грађанскоправну ужу научну област – III модул: <i>Грађанскоправна ужа научна област III</i>
Број ЕСПБ: 10
Услов: није предвиђен
Циљ предмета Циљ предмета је да кандидат овлада постулатима права ЕУ.
Исход предмета Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине који му омогућава да самостално и критички расуђује о процесном праву ЕУ, те да стекне способност да разматра проблематику хармонизације права домаћег права са процесним правом ЕУ, те да самостално предузима оригинално научно истраживање у овој области.
Садржај предмета I. УВОД 1. Извори процесног права ЕУ 1.2. Конвенције 1.3. Статут Суда Правде II. ОРГАНИЗАЦИЈА СУДОВА У ЕВРОПској УНИЈИ 1. Национални судови 2. Европски суд правде 2.1. Састав и организација 2.2. Надлежност 3. Првостепени суд 3.1. Састав 3.2. Надлежност 4. Остали специјализовани судови 1. Инстанце 5. Расподела надлежности између националних судова и судова ЕУ III. САРАДЊА НАЦИОНАЛНИХ СУДОВА И СУДОВА ЕУ 1. Захтев националних судова за доношење прелиминарне одлуке 2. Аутономно тумачење појма „суд“ 3. Релевантност захтева за доношење прелиминарне одлуке 4. Дужност националних судова да захтевају доношење прелиминарне одлуке IV. ИЗВРШЕЊЕ КОМУНИТАРНОГ ПРАВА 1. Тужба поднета ради повреде Комунитарног права коју је починила држава чланица 1.1.Идентитет странака 2. Претходни поступак 4. Поступак пред Судом Правде 5.Тумачење Комунитарног права на основу захтева за доношењем прелиминарне одлуке V. ЗАШТИТА ОД ПРАВНИХ АКТА ИНСТИТУЦИЈА ЕУ 1. Тужба за поништај акта институције ЕУ 2. Идентитетстранака 3.Тужба против институција ЕУ због пропуста да предузму правну радњу 4.Тужба за накнаду штете причињене незаконитим актима институција ЕУ VI. ПРИВРЕМЕНЕ МЕРЕ У ПОСТУПКУ ПРЕД СУДОВИМА ЕУ
Препоручена литература Обавезна: Koen Lenarts/Dirk Arts/Ignace Maselis, Procedural Law of European Union, London, Sweet and Maxwell, 2006. Wyatt and Dashwood's, European Union Law, 6 th edition, Oxford, 2011. Допунска: Факултативну литературу студент бира у договору са наставником, у зависности од ближе области

кандидатовог интересовања.		
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 75	Практична настава:
Методe извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		